814
6

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

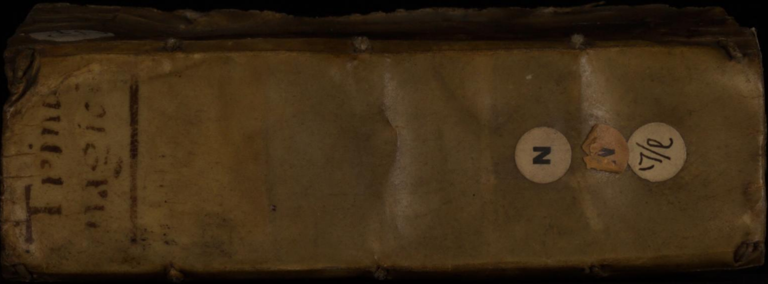

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

3851(2) N.iv

Hopetoun.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

20 ß

Joannes

3851/A/2

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

TRINVM MAGICVM,

Siue

8.015.5.

SECRETORVM MAGICORVM OPVS:

CONTINENS

1. De Magia Naturali, Artificiosa & Superstitiosa Disquisitiones axiomaticas.
2. Theatrum Naturæ, præter Curam Magneticam & veterum Sophorum SIGILLA & IMAGINES Magicas, etiam Conclusiones Physicas, Elementales, Cœlestes & Infernales exhibens.
3. Oracula Zo[illegible]stris, & Mysteria Mysticæ philosophiæ, Hebræorum, Chaldæorum, Ægyptiorum, Arabum, Persarum, Græcorum, Orphicorum, Pythagoricorum & Latinorum.

Accessere

Nonnulla Secreta Secretorum & Mirabilia Mundi.

Editum à CÆSARE LONGINO, PHILOS.

FRANCOFVRTI,

Ex Officina Typographica Antonij Hummii.

M. DC. XVI.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

PRÆFATIO
AD LECTOREM.

AFferimus vſui tuo, beneuole Lector, Trinum hoc Magicum, elaboratum ſtudio haud leui, & ita elaboratum, vt omnes tam Magiæ naturalis, quam artificioſæ, & præſtigiatricis arcana reſerat, probet, reiiciat, ponatque ob oculos, quid circa quamque eius ſpeciem tenendum, ſtatuendumue ſit idque axiomatice, compendioſe. Ad hanc antequam accedas paucis prĕliminaria quędam de Magica ſcientia accipe, ita enim fiet, vt paratior, inſtructiorque ad eius penetralia admittaris.

Non me latet, Magię vocabu-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

lum honeſtum alias & nunquã ſatis laudatum, à plerisque pro ea tantum facultate, quam nos cum ſanioribus omnibus, præſtigiatricem & diabolicam dicimus, ſumi & in deteriorem plerunque partem rapi ſolere: Verum tale quid qui ſentiunt, rogatos nos volumus, ne has inter ſeſe, ſiue ſpecies, ſiue genera cõfundant, ſed audiant potius veterum de his doctrinam & ſententiam, nec ante iudicandi poteſtatem ſibi ſumant, quam rem planius & plenius, imis è fontibus deguſtarint & diiudicauerint. Eſt Magia Platoni, Philoſophorum illi Deo, Deorum cultus & apud Perſas, qui circa diuina ſunt ſapientes eorumq; cultores, Magos appellitari

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

tari ſcribit Porphyrius, idq; propria eius regionis dialecto ſignificari aſſerit. Huic aſtipulatur Ioan. Picus, & Pico anteriores Philo & Hermias, quorum prior Magum ſubſequentibus deſcribit: Veram quidem illam Magiam, hoc eſt, contemplatiuam ſcientiam, per quam clarius naturæ opera cernuntur, vt honeſtam atque expetendam non vulgus ſolum ſectatur, ſed maximi etiam Regum Reges, præcipue vero Perſæ tam ſunt harum artium ſtudioſi, vt regnare nemo poſſit, niſi inter Magos iudicatus: Itaq; Magus, vera ſui nominis interpretatione, nõ aliud ſibi vult, quã Dei cognitorem & cultorem. Cui nomini rem quoque reſpondiſſe apud

Magos Arnobii teſtimonio de Hoſthane Mago conſtat, Sic enim ille de Hoſthane Mago: Eorum Magorũ & eloquio & negotio primus Hoſthanes, & verum Deũ merita maieſtate proſequitur, & Angelos miniſtros, & nuncios Dei ſed veri eius venerationi nouit aſſiſtere: vt è nutu ipſo & vultu Domini territi contremiſcant. Idem & Dęmonas prodidit, terrenos, vagos, humanitatis inimicos. Plenius autẽ de Magis Proclus ait: Quicunq; vero & eſſe Deus & prouidentiam eos rerũ habere putant, & multa eorum quæ fiunt, poſſe etiã aliter euenire, hi & preces conuenienter approbant, & vitã noſtram dirigere confitentur. Atq; addunt, proborum

borũm hominum preces cõuenire maxime: Quoniam nos diuinitati cõnectant. Simili enim simile coniungi amat. Diis autẽ probus vir similimus est. Et quia in custodia sint iis, qui virtuti incumbunt, & à corpore veluti à carcere cõprehensi, debent Deos cõprecari de trãsitu abhoc loco. Et quia veluti filii à patribus distracti, precari eos conuenit de regressu ad veros eorum patres Deos. Et quoniã veluti patre & matre carere videntur ii, qui non curant precari, neq; sese cõuertere ad pręstantiores. Et quia in omnibus gentibus, ii qui sapientia excelluerunt, circa preces studiosi fuerunt: Indorũ quidem Brachmanes, Magi vero Persarũ: Grę-

corũ vero, qui maxime Theologi fuerunt, qui & ſacrificia inſtituerunt myſteria. Chaldæi vero & aliter diuina coluerunt, & ipſam Deorum virtutẽ, Deorum confitentes eſſe venerati ſunt, tantum abeſt, vt ob virtutem ſacra ſpreuerint. Et quidẽ non immerito hoc eis præconii tribuitur, volue oracula Zoroaſtris, quæ in fine huius libelli adiecimus, hauries non ſolũ Dei Patris, & Flii & Spiritus ſancti cognitionem, ſed & magnificas huius veri Dei audies laudes, celebrariq; eum factorem mundi ita vt hæc Magiæ pars fere nihil aliud videatur, quam Theologia, & religionis cognitio.

Alia Magiæ pars eſt cœleſtium

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

um motuum atque virium cognitio. Per hanc influxus cœlorum in hæc inferiora percipiuntur, huius & Abrahamus peritus fuit: hæc in vniuerſum totius naturæ cognitionem cõplectitur: hæc interſperſas interſeminatasq; mundo virtutes, è tenebris in lucem euocans, operanti naturæ famulatur, eamq; quæ vniuerſi partib. ineſt Sympathiam promit, & in vſum de mundi receſſibus naturæq; gremio profert.

Huius veræ Magiæ æmula eſt Goëtia illa, præſtigiatrix Magia, prædictionib. humanorum euentuum ſingularium, ſuperiori ſimilis facta, & veræ naturalisq; Magię effectiones repręſentans, vt q̃ ſunt, nõ eſſe videri

faciat, ad omnia opera dęmonũ adhibita. Si hęc circa defunctorũ corpora adhibetur, Necromantia dicitur, si ad ignem, aut aq̃ Pyromantia, aut Hydromãtia: si circa aerẽ, Mateotechnita vocatur, Pha macia vero est, quę cibo potuq; philtra resque amatorias procurare fingit, fingit & medicinas quasdã ad morbos varii generis depellendos.

Hinc patet harum trium euidens discrimẽ, quod nos apertius in ipso opere quæstionibus & enodationib. perspicuis enodauimus: Inprimis vero ad pręstigiatricẽ quod attinet, eius effectus & operationes qualesnã sint, proponentes, ne iis tenere creduli decipiamur ab hoste illo humani generis, & æternum

animæ periculum incurramus. Tuum erit Lector diſcrimē hoc diligentius perpendere, & ad profligandos humani hoſtis impetus, vſui tuo accōmodare.

Simile fere iudicium tibi proponimus de imaginibus & ſigillis Magicis, decantatis adeo non ſolum à veteribus Sophis, ſed etiam recentiorum doctorum quorundam virorum encomiis in cœlū ſublatis. Quos effectus an reuera aſſequantur effigiata cōuenienti tempore & hora, & num citra hoſtis humani inſidias gerentis vſui cedant, ipſi viderint cū periculo vſum eorum coniunctum nos iudicamus. Hæc te in veſtibulo huius opuſculi monere viſum eſt, Tu noſtris ſtudiis fruere & vale.

INDEX CAPITVM ET SECRETORVM HOC OPVSCULO COMPREHENSORUM.

Tractatu Magico continentur

Prooemium I.

CAP. I. *De Magia, & quæ eius diuisio.* 7
2 *De Magia artificiali.* 8
3 *De Magia diabolica.* 9
4 *De pacto in hac Magia inter dæmonem & hominem intercedente.* 10
5 *Magiam præter apparentes & præstigiatorios etiam habere effectus veros.* 13
6 *An cœli aspectus & influxus aliquid ad Magicos effectus conferant.* 14
7 *De imaginatione, & an tales effectus miros producere valeat.* 15
8 *Anne characterum, annulorum, sigillorum & imaginum ea vis sit, quæ à magis illis tribuitur.* 17
9 *An morbi verbis & incantationib. sanari possint.* 20
10 *De amuletis & periaptis, an illa effectum decantatum præstent.* 23

11 *An*

11 An Magi potestatem habeant aliquam in cœlestes orbes & sidera. 24
12 Quæ sit Magorum potestas circa Fortunæ bona. 32
13 Quæ sit Magorum potestas circa animalia bruta. 43
14 An dæmones incubi & succubæ sint, & an ex tali coitu proles gigni possit. 45
15 An sagæ vere de loco ad locum transferantur, vbi & de earum nocturnis conuentibus. 49
16 An corpora ex vna in aliam speciem Magi transformare possint. 60
17 An Magi possint bestiis loquendi facultatem tribuere, & an voces bestiarum intelligant. 65
18 De Exstasi & raptu Magico. 67
19 De dæmonum apparitionibus, siue spectris, quæ dæmones hominib. obiiciunt. 70
20 De diuinationibus. 79
21 De speciebus diuinationis. 83
22 De Necromantia. 84
23 De Hydromantia & aliis Manganiæ speciebus. 85
24 De Haruspicina. 90
25 De Augurio & Auspicio. 97
26 De sortibus illicitis. 101
27 De coniectatione. 105
28. De coniectatione ex elementis, meteoris, plantis, arboribus, brutis. 109

29 De

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

29 De Physiognomica prænotione. 11[illegible]
30 De coniectatione ex somniis. 114
31 De sorte diuisoria. 115

Appendice continentur.

Artificiosa præparatio variorum fructuum & vini medicati. 12[illegible]
Florum & fructuum conditura. 126
Vt rosa & lilia vegeta seruentur. 127
Poma in vigore diu maneant. 128
Poma in arbore diu immorari. 130
Vua in vite vt seruetur. 132
Arbores vt necantur. ibid.
Diuersa igniaria præparandi ratio. 136
Lapis è quouis humido ignem excitans. 138
Ignium varia compositiones. 141
Ignis mixtura, quæ sub aqua ardeat. ibid.
Faces, quæ ventis non extinguantur. 147.
Aqua ardens. 148
Ab igne tueri aliquid, ne comburatur. 150
Vt totus ignitus videaris. ibid.
Puluis pyrius in bellicis instrumentis mira operans. 151
Multa literarum experimenta, variaque scribendi latebra. 155
Literæ in tenebris conspicuæ. ibid.
Literæ vt in nigro candidæ exstant. 157
Vt literæ delitescentes conspiciantur, & conspicuæ delitescant. 158
Literæ intercutaneæ, & indebiles vt membro quouis appareant. ibid.

Litera quouis loco emergentes colorata, ut efficiantur. 159
Litera aqua vel igne visi. i. s. ibid.
Litera ut ouo imprimantur. 161
Ut litera statuta die euanescant. 162
Ut penitus abstergi possint. 163
De conuiuiis & epulis mire apparatis 164
Vinosi ut abstemii fiant. 169
Aqua an vino commixta sit, quomodo explo-retur. 170
V vino aquam segregandi modus. 171
Vinum diuersimode odoratum ut reddatur. ib.
Anser viuus excoctus. 172
Murana eodẽ tẽpore frixa, elixa & tosta. 174.
Ouũ ut hominis caput magnitudine superet. ib.
Ut pisces charta frigantur. 175
Mechanica experimenta. 178
Draco volans. ibid.
Ouum ut in aere ascendat. 181
Ut tres schedula nõ tacta sitũ permutent. ib.
Candela ardens ut sub aqua deferatur. 182
Vas inuersum ut aquam hauriat 183
Vas ventum proiiciens. 184
De mulierum Cosmetica 185
Capilli ut tingantur. ibid.
Psilothra quibus locus pilosus glabrescat. 186
Ut pili cito nascantur. 187
Ut oculorum color permutetur. 188
Genarum liuor ut abstergatur. ibid.

Smeg-

Smegmata mulierum 189
Aqua ad faciem mangonizandam. 190
Mamillarũ incrementa vt prohibeantur. 192
Ventris rugæ à partu vt abstergantur. 193
Natu æ ostium vt restringatur. 193. & *seq.*
Vt facies fucata pallescat. 195
Aqua faciem denigrans. *ibid.*
Muliebria quædam remedia. 196
Veneris, in castris, vt quis fortiter possit militare. 197
Veneris desideria obtundere. 199
De elichniis, eorumq; præstigiis, & quomodo homines equinis, aliorumue animalium capitibus videantur præditi. 201
Cubiculum vt caloratum videatur. 202
Domus vt argentea videatur. 204
De stanno & eius medicinis. 205
Stanni nitorem & mollitiem tollere. 206
Stannum in plumbum vertere. 209
Argentum in aurum tingere. *ibid.*
De argento viuo, & eius medicinis primi ordinis. 211
Argenti viui congelatio cum odore mellorum *ibid.*
Argenti viui congelatio cũ casside ferrea. 212
Argentum viuum congelatum in aurum tingere. 213
Argentum viuum cum aneis pilis fixum reddere. 214

Argen-

Argenti vivi congelatio cum oleo. 215
Argenti viui congelati fixatio. 216
Medicinæ secundi ordinis. 218
Argentum in aurum tingere. ibid.
Medicinæ tertii ordinis. 221
Cinnabarim fixum reddere. 223
Aurum ex argento extrahere. 225

Tractatu de virtutibus Herbarum continentur.

Elitropium. 231
Vrtica. 232
Virga pastoris. ibid.
Chelidonia. 133
Prouentualis. 233
Lingua canis. 235
Iusquiamus. 236
Lilium. ibid.
Visculus quercinus. 237
Centaurea. 238
Saluia. ibid.
Verbena. 239
Melysophylos. 240
Rosa. ibid.
Serpentinæ. 241
Asphodilus herba Saturni. 242
Corrigiola herb. Solis. 243
Chynostates Lunæ. 244
Arnoglossa Martis. ibid.
Pentaphyllon Mercurii. 245

Turtur. 279
Talpa. ibid.
Merula 280
Experiminta Philosophorum circa varios & admirandos effectus. 288 & seqq.

Tractatu de Cura Magnetica, continentur *præter*

Rationem curandi vulnera citra superstitionem, dolorem, & remedii applicationem, & naturalis sympathiæ, antipathiæue exempla. 328. & per tot.
Herbarum cum astris consensus. 357
Lapidum. 359
Sigillorum Magicorum ad varios effectus fabricandorum modus. 379
Sigilla Rhagaelis. 385
Sigilla Chaelis. 389
Sigilla Hermetis. 399
Sigilla Thetelis. 406
Sigilla Salomonis. 408
Imagines & signaturæ Planetarum. 437

Tractatu Oraculorum continentur.

Oracula Zoroastris. 469
Mysteria Philosophiæ mysticæ apud Hebræos, Chaldæos, Aegyptios, Persas, Arabas, Græcos, Orphicos, Pythagoricos, Latinos. 495
Conclusiones de Oraculis. 595
Conclusiones de mystica Philosophia. 597

MARCI

MARCI ANTONII ZIMARÆ TRACTATVS MAgicus.

PROOEMIVM.

CVm apud omnes fere Scriptores in confesso sit, primum Magiæ inuentorem & cultorem, illius præcipue, quæ superstitiosa & diabolica, Zoroastrem extitisse, operæ pretium duximus, in vestibulo huius operis Francisci Patricii, summi illius Philosophi de eodem Zoroastre, nonnullis tamen omissis disquisitionem præfigere, ex qua quisnam ille Zoroaster, & quæ de illo scriptorum sententiæ, quæq;

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

ſcripſerit, lector beneuolus haurire poterit. Sic autem Franciſcus ille Patricius.

Zoroaſtrem Magiæ inuentorem fuiſſe ſatis apud autores conuenire ſcribit Plinius. Sed vnus ne hic fuerit Zoroaſter, an & alius, non ſatis conſtare ait. Sane is, qui noſtra ætate ſacram Bibliothecam compilauit, Sixtus Senenſis duos fuiſſe Zoroaſtres tradit. Alterum ex Diogene Laertio, Perſem Magorum Principem, qui veræ Magiæ inuentor primus, Alterum Bactrianorum regem, qui ſit à Nino in bello victus, & qui primus veræ Magiæ fuerit corruptor, de quo Plinium, Iuſtinum, & Auguſtinum ſcripſiſſe aſſerit. Qui ſi duo ſunt reuera, licet & tertium addere, de quo Clemens Alexandrius, *libr. 5. ſtrom.* ſic ſcribit: Erus iſte Zoroaſter eſt, qui de ſeipſo hæc ſcripſit: Conſcripſi Zoroaſter Armenii, genere Pamphilius qui in bello mortuus, ad inferos deſcen-

ſcendi, & à Diis hæc addidici.

Erum Plato *lib.10 de Republ.* 12, die poſtquam moruus fuerat, ſuper pyra poſitum reuixiſſe affirmat. Sed Plato idem Zoroaſtrem, Oromazi non Armenij filium facit in Alcib. 1. Aut tres ergo, aut quatuor, & non vnus videntur fuiſſe Zoroaſtres. Ioannes autem Goropius in *Gallicis*, Zoroaſtrem neminem vnquam fuiſſe autumat, ſicuti neque Hermetem Triſmegiſtum, neque Orpheum nominum horum etymis à neſcio qua Cimmeria lingua, qua & Adamum & reliquos Patres vſq; ad Noachum & Iapetum locutos, & ipſe credit, & ab aliis credi vult, deriuatis. Quorum nominum etymon, ſicuti fidem penes eum manere volumus, ita illud addimus, Iapetum ab eodem Goropio fuiſſe Zoroaſtrem nominatum, Cui Iapeto, quoniam Margiana & Bactriana poſt diluuium à patre obtigerint, à ſecunda hac Magiam or-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

tam esse, affirmatque indeà Zoroastre Oromaze filio, id est, a Iapeto Noachi filio charissimo ad Persas venisse. In qua re patet multiplex Goropii error. Nam si Zoroaster nemo vnquam sua sententia fuit, qua ratione Iapetum Zoroastrem esse facit? Deinde apud Iosephum Bactra non Iapeto conditori tribuntur, sed Geteri, vni ex Arami filiis, hic autem Semi filius fuit. Persæ autem conditi sunt non à Iapeto, aut quopiam è suis, sed ab Elimo Semi filio alio, sicuti à fratre eius Arphaxado Chaldæi. Inter quas duas gentes Magia omnis & ortum habuit, & præcipue est versata. Itaque Iapetus ex historia nulla aut Bactrus, aut Persa, aut Chaldæus fuit. Didymo vero Alexandrino Zoroaster fuit Chamus. Aliis Chusus filius Chami. Sed ceteris omissis, nos Magorum illum Principem perquiramus, cuius & vitæ initium, & medium & finis traduntur

tur

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

tur admirabilia fuisse. Scribit enim Plinius, eum eodemmet die, quo natus est, risisse: eidemque cerebrum ita palpitasse, vt impositam repelleret manum futurę pręsagio scientiæ: eundemque in desertis caseo vixisse annis 20. ita temperate, vt vetustatem non sentiret. Obiisse autem igne cœlesti concrematum, sicuti optauerat: Suidæ testimonio constat. Qui idem tradit, eum, vt diximus, sub Nino Assyriorum Rege floruisse, quod ab aliis non discordat. Nam & Epiphanius eum Astrologiæ, doctrinæ prauæ, & Magiæ inuentorem fere Nembroti Gigantis ætate fuisse asserit. Fuit enim Ninus Nembroti nepos, ex filio eius Belo genitus. Et Eusebius affirmat, eum iisdem temporibus cum Semiramide & Abrahamo vixisse, Semiramidem vero nemo ignorat fuisse Nini vxorem. Verum Magorum Princeps iste Zoroaster Persane fuerit, an alia è gente,

in dubium videtur verti posse. Plinius namq; & Laertius Persam eum faciunt, Pletho, Ficinus, & alii recentiores Chaldæum existimant. Scripta Zoroastris sic enumerat Suidas, vt de natura sint *lib.* 4. de pretiosis lapidibus 1. Astrorum contemplationis effecta 5. scripsit etiam de agricultura, scripsit & oracula, & alia multa, quæ Hermippus collegit ad vicies centum millia versuum. In tanta autem veneratione fuerũt Zoroastris libri, vt confiderent multi, vel rationibus, vel authoritate, quæ eius esse crederentur, Platonis dogmata Theologica posse conuelli, & nouam in Theologia Christiana hæresin, vel constituere, vel constitutam confirmare. Hæc quoad primum Magiæ authorem paucis, nunc ad ipsa Magica theoremata properemus.

CAP.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

CAP. I.

Quid Magia, quæ eius diuisio.

A Definitione omne principium recte duci, iamdudum apud omnes constat, quam nos regulam secuti, Magiam dicimus esse *scientiam, quæ vi quadam, non tamen supernaturali, sed creata, insolita quadam efficere potest, quorum causæ communem hominum captum exuperant*

Ab hac definitione vera omnia miracula digito Dei Omnipotentis effecta, tenore verborum illorum vi, non supernaturali, secludimus.

Diuiditur in *Naturalem*, *Artificiosam* & *Diabolicam* & sic vel *Bonam*, vel *Prauam*.

Illius definitionem posuimus, huius hanc ponemus. *Magia prohibita* est *scientia, qua vi pacti cum diabolo initi mira quædam & communem hominum captum superantia efficiuntur.*

Est hæc Diuinatio, Maleficium & Vana obseruantia.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Naturalis Magia in Operatricem & Diuinatricem diuiditur, prior in abditis & futuris inquirendis versatur, Altera tota operationi dedita miros effectus producit.

CAP. II.

De Magia artificiali.

Magia *Artificialis* est, quæ humana industria mira quędam perficit, dicitur etiam Magia artificialis operatrix: Est duplex Mathematica & Præstigiatrix.

Mathematica nititur principiis Mathematicis, Geometricis, Arithmeticis, Astronomicis. Hinc variæ artificum operationes, olim Archimedis, Architæ, hodie recentiorum automata.

De *hac* sciendum, eam nihil contra naturam efficere, sed potius naturalibus mediis & causis agere, si in hac effectus supernaturales intuëris, ad præstigiatricem referendum.

Præsti-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Præstigiatrix ex effectis cognoscitur, hæc enim ludicra sunt, & non talia, qualia apparent. Exempla passim apud authores, & vbique obuia, & etiam in aulis, & congressibus festiuioribus.

CAP. III.

De Magia Diabolica.

SEquitur Magia *Dæmoniaca*, quæ diabolo authore nititur, & effectore.

Non autem bonis spiritibus tribui potest, nec diuisio Magiæ vniuersæ in albam & nigram subsistit, Reiicitur hæc etiam ab insigni Mago Agripp. *de van. scient.*

Huius generis est ars Planetaria, ars Almadel, notoria, Paulina, reuelationum, & libri alii superstitionum harum farragine repleti.

Ergo cum nulla alba Magia, quæ bonorum spirituum ope & effectoribus operatur, existat, remanet sola

Magia nigra: quæ in ſpecie Magia, de qua in hoc libro ſpeciatim.

CAP. IV.

De pacto in hac Magia, inter demonem & hominem intercedente.

MAgia hæc pacto cum diabolo nititur, quod Magus cum eo iniit, vt quotieſcunque libitum ei ſit aliquid efficere, adminiculo artis ſuę dæmon ex condicto concurrat.

Huic noſtræ poſitioni ſuffragium ferunt, ſcriptores paſſim Theologi, Iuriſconſulti, Philoſophi, Medici, Hiſtorici.

Pactum hoc cum diabolo, vel *expreſſum*, vel *tacitum*.

Pacti *expreſſi triplex modus*, aut enim dæmon forma viſibili, & certa ſolemnitate comparet, resque coram teſtibus agitur, aut ſine teſtibus, altero modo, aut deniq; per vicarium,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

magum alium res peragitur, cum ſcilicet paciſcens dæmonis congreſſum fugit.

Tacitum pactum quando quis ſciens,& volens ſuperſtitioſis vtitur ſignis, quibus Magi vti ſolent, vel quando ex ignorantia iis vtitur,quia mala & à dæmone inſtituta eſſe neſcit.

Pactum vtriuſque ſpeciei vanum & irritum eſt, Pater enim mendacii dæmon, ex Chriſti ſententia, à quo veritatem expectare, ſummæ foret dementiæ: & hominis inimicus ab ipſo mundi exordio. Quin & periculoſum, & nocentius omnibus vulneribus, nec ſolum corporis hic periculum timendum,ſed & animæ. Exempla vbique obuia.

Pactum hoc intercedere dignoſcitur, vbi nec miraculi, nec naturæ vis,nec artificii ſolertia deprehenditur. Hoc eſt, ſi operatio naturalem facultatem excedit, ſi in operatione

aliqua adhibeantur verba ignota, falſa, apocrypha, abſurda, ſacraue ad ſenſus alienos retorta, ſiq; operatio tribuitur certis quibuſdam & deſignatis ritibus, & denique ſi vis effectrix collocatur in obſeruantiis plane ſuperfluis & indifferentibus: ſi inquam, hæc, ſimiliaue adhibeantur, resque non eſt proportionata ad effectum producendum, magicis tribuatur incantationibus & artibus neceſſe eſt.

CAP. V.

Magiam præter apparentes & præſtigiatorios, etiam habere effectus veros.

EX Dei permiſſu quandoque dæmon effectus veros producere poteſt: Tum enim cauſis naturalibus vtitur, ex quibus verus ſequitur effectus. Eſt enim diuturna & multiplici experientia, ac cognitione qua-

quarumuis rerum & causarum naturalium exacta praeditus.

Hinc duplices Magiæ diabolicæ effectus prodeunt: *Veri* & *Apparentes.*

Apparentium effectuum plurimi apud Historicos vbique, miri de Simone Mago apud S. Clementem *lib.2.recogn.* & *lib. 6. const. Apostel.* & de Zitone Boemo apud Dubrauium, *lib.23.*

Effectus veri sunt incantatio serpentum, incantationes Magorum Ægyptiorum.

Regulæ, quibus dignoscuntur effectus veri à falsis hæ sunto. Si effectus Magicus eiusmodi sit, qui soli diuinæ omnipotentiæ competat. Rationes circumstantiarum diligenter aduertendæ, si nimirum non constat effectum viribus dæmonum superiorem esse.

Hæc de Magia, eius diuisione, speciebus & pacto cum dæmone in ea intercedente, restat, vt de effectis huius agamus.

CAP. VI.

An cœli aſpectus & influxus aliquid ad Magicos effectus conferant.

AD effectus Magicos producendos, plurimum poſſe & conferre cœlorum & ſuperiorum corporũ influxus, Magi certo ſibi & aliis perſuadent, quod an verum ſit, diſquirendum.

Corpora, ſiue figuræ cœleſtes nullum habent influxum, ſeu efficaciam efficiendi & operandi in figuras & characteres à Magis diſpoſitos.

Patet, quia nulla earum cum his antipathia, nec ſi eſſet, homini nota foret.

Hinc concluditur, Quod imagines ex metallo, vel cera, vel alia materia, ad certas conſtellationes fabricatæ, vel certo charactere, aut figura efformatæ, aut etiam baptizatæ, conſecra-

ſecratæue, ſecundum Magicam artem, & ſub certis diebus nō habeant efficaciam, aut virtutum admirabilem operandi Magicos effectus.

Hoc enim aſſerere fidei repugnat, blaſphemum eſt, Phyſicæ & Aſtronomiæ contrariatur, nec vim habent quicquam ex aſtris eliciendi, nec nouam qualitatũ mixturam in ſubiectum inducendi, eſſentialemue formam imprimendi.

CAP. VII.

De imaginatione, & an tales effectus miros producere valeat.

VIs imaginationis maxima, inprimis quoad propriũ imaginantis corpus: Imo poteſt omnia, quæ naturalem coordinationẽ cum imaginatione habent. Exemplum in noctambulis.

Num vero etiam quoad corpus alienum

lienum? Non puto, impossibile enim quod anima humana per imaginationem, aliamue potentiam mediantibus vel radiis, spiritibus vel speciebus, efficere possit.

Non tamen nego, quin per accidens possit aliquid imaginatio in vicinum corpus arcta quadam coniunctione & contactu ei copulatum, modo imaginatio intensa sit, & corpus illud vicinum ad effectum illum recipiendũ apte dispositum sit.

Huc faciunt exempla, Iacobi Patriarchæ, de quo in Genes. *cap.* 30. & ea, de quibus Isidorus *libr.* 12. *Origin. cap.* 2.

CAP. VIII.

An ne characterum, annulorum, sigillorum & imaginum ea vis sit, quæ à Magis illis tribuitur.

AFfirmant Magi & mordicus defendunt, characterum, annulorum

rum vim magnam eſſe, & tantam, vt effectus illos adeo decantatos efficere queant; Aſſentiuntur his Platonici, & veteres & recentiores: Reſiſtũt alii, docentque nihil ex his ipſis fieri, contingereue poſſe; & ſi quid fiat, ex pacto & conſtituto vi dæmonũ permiſſa à Deo fieri: nec ſoli characterum figurę fidendum, aſcribendumue exiſtimant ſaniores noſtræ ætatis & Philoſophi, & Medici, & Theologi.

Sunt autem imaginum, ſeu figurarum Magicarum genera *tria*, *Primo* generi adhibentur ſuffumigationes, incántatíones, & per Angelorum decantata illa nomina exorciſationes, quibus ceremoniis honor dæmoni manifeſte exhibetur & idololatria aperte committitur.

Alterum genus characteribus & ſculpturis nititur mere barbaris, in hoc genere conſpiciuntur, quatuor huius mundi cardinum principum nomi-

nomina,&alia superstitionum mera figmenta.

Tertio generi adnumerantur figüræ cœlestibus figuris correspondentes, & subiectæ, quæ quia superstitiosis quibusdam nugamentis & circumstantiis adhibendis nituntur, reiiciendæ plane sunt, & ex iis effectum non sequi, tenendum.

Ratio est, quia Deus licet nomina quibusdam imposuerit, tamen iis efficaciam & vim tradidisse non legitur, & sic iuxta illud Magorum theorema, imagines sub certa constellatione formatæ & nominatæ, vim habent, non ratione figuræ, vel pronunciationis, sed virtutis & officii eius, quod Deus ad tale nomen, vel characterem ordinauit.

Eidē censuræ subiiciuntur annuli & sigilla Magica. In his enim æque idololatricus c ltus interuenit.

Nec refert, quod speciosissimis Ange-

Angelorum nominibus prænotata conſpiciantur.

Ex his ſequitur nõ poſſe effectum vllum ex his ſequi, & ſi quis ſequitur ope dæmonum, qui talia interdum ex Dei permiſſu ad conſtabiliendam de hiſce opinionem agit, effici.

Idem iudicium de Numeris hic ſe offert, quibus etiam nonnulli miros effectus tribuunt, ſed firmiter tenendum, Numerum, qua numerũ, nullam neq; naturalem, neq; ſupernaturalem operandi poteſtatem habere.

Ratio, imaginarius tantum eſt numerus, & re ipſa nihil.

Nec obſtant, quæ de annis climactericis, & octimeſtri partu dicũtur, quoniã illud ab humorum & complexionis humanæ & ſic periodi cuiuſdam naturalis ratione dependet, hoc vero à ſeminis & fœtus naturalis circumſtantiis, debilitate ac robore contingit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

CAP. IX.

An morbi verbis & incantationibus sanari possint.

HAbet & hæc opinio ſuos adſtipulatores, Magos, & Medicos, & inter hos aliquos non infimi nominis. Nos nullatenus eam admittimus, & nulla vocabula naturalem vim ad depellendos morbos habere ſtatuimus.

Nec curandum quid aliqui de peregrini idiomatis vocibus, puta Hebraicis, aliiſue, quicquid etiam de incomplexis, complexis, certo orationis metriue genere traditis, & ſimilibus nugantur.

Similiter reiicimus, quidquid de præſentia, vel abſentia ægrotantis aſſeritur.

Ratio ſit noſtræ huius concluſionis, Naturalis effectus, à natura non producitur, niſi vel motu, vel mutatione. Sanitas autem fit mutatione

quod

quod cuique perſpicuum, quæ mutatio non poteſt contingere, niſi qualitatum actiuarum virtus ſubiectum aptum ad idoneè agendum rite præparet: niſi enim hoc, non ſequitur operatio.

Hæc cum non ſint in talibus incantationibus, & adhibitione magicarum vocum ad ſanandos morbos, vt cuiuis intuēti accuratius apparet, etiam effectus ex his nullus ſequitur.

Accedit, quod verba vim nullam habent: Non artificialem, hæc enim nuſquam vllibi deprehenſa.

Non ſupernaturalem, quia hæc aut gratiæ, aut miraculi.

Hæc in Magos non cadunt, qui Deo exoſi.

Non naturalem: Verba enim ſcripta mortua ſunt, nullius efficaciæ, ore prolocuta, aera tantum feriunt, ſonus autem efficaciæ nullius. Non linguæ raritas, aut dignitas huc facit,

meum

merum enim ſathanæ ad decipiendum credulos commentum, & abuſus, quem Deus prohibuit, & nec gratiæ aliquid virtutisue ei elargiri promiſit. Nec nomina radii ſunt rerum, quibus impoſita cernuntur, quia multa nihil ſignificantia, multaq; diuerſum quid a natura rei, cui indita ſunt, notantia. Ratio dictorũ quia res corporeę naturaliter in corporis expers, è quibus ſunt nomina, agere non poſſunt. Nec complexio verborum propoſitionum ſcilicet & orationum, aliquid operatur: nec afflatus in ægrum, nec ordo ſcriptionis retrogradus, nec inſtrumentum adhibitum cui inſcribuntur, quę omnia nil niſi retiacula, quibus dæmones imprudentes constringere gaudent.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

CAP. X.

De amuletis & periaptis, an illa effectum decantatum præstent.

QVæritur, an amuleta & periapta vim vllam morbos & damna propellendi habeant, prout & veteres tum Græcorum, tum Romanorum existimarunt. In hac quæstione distinguendum censemus.

Aut enim materia, in qua amuleta talia exarantur, sympathiam, antipathiamve naturalem habet cum eo contra quod paratur aut non. Si habet talem, res plana est, fieri hoc effectu illius antipathiæ, vel sympathiæ. Si non, figuræ, characteres, verba, constellationesue effectum nullum naturalem habent.

Ratio, naturalis enim effectus causa sit naturalis, necesse est.

CAP. XI.

An Magi potestatem habeant aliquam in cœlestes orbes, & sidera.

ASserunt Magi artem suám potestatem, & in sidera & orbes cœlestes exercere, sed falso: Non enim siderum cœliue motum sistere possunt sieq; ordinem vniuersi turbare, nec ordinatos à Deo cursus eorum impedire, vel retro agere, neq; etiam elementum de loco suo in alium mouere, Quod tamen fallit de motu terræ, quos ciere de Dei permissu dæmon potest.

Eadem ratione possunt etiam Magi tempestates & tonitrua ciere, grandines, imbresque excitare & immittere.

Consentit Lex 12. tabularum, ne quis fructus alienos excantassit. Resistit Seneca, qui hæc ridet, scribens: Illud incredibile Cleonis fuisse publice

blice propoſitos, χαλαζοφύλακας, ſpeculatores futuræ grandinis. Hi cum ſignum dediſſent, adeſſe iam grandinem, quid expectas, vt homines ad penulas diſcurrerent, aut ad ſtoreas? Imo pro ſe quiſque, alius agnum immolabat, alius pullum, protinus illæ nubes al'o declinabāt, cum aliquid guſtaſſent ſanguinis. Hoc rides? accipe quod rideas magis, ſi quis nec agnum, pullumue habebat, quod ſine damno fieri poterat, manus ſibi adferebat, & ne tu auidas aut crudeles exiſtimes nubes, digitum ſuū bene acuto graphio pungebat, & hoc ſanguine litabat. Nec minus ab huius agello grando ſe auertebat, quā ab illo, in quo maioribus hoſtiis exorata erat. Rationem huius rei quidam quærunt. Alteri, vt homines ſapientiſſimos decet, negant poſſe fieri, vt cum grandine aliquis paciſcatur, & tempeſtates munuſculis redimat, quamuis munera & Deos vin-

cant. Alteri ſupplicari ipſos aiunt, eſſe in ipſo ſanguine vim quandam potentem auertendæ nubis ac repellendæ. Sed quomodo in tam exiguo ſanguine poteſt eſſe vis tanta, vt in altum penetret, & illam ſentiant nubes. Quanto expeditius erat dicere, mendacium & fabula eſt: At Cleonę iudicia reddebant in illos, quibus delegata erat cura prouidendæ tempeſtatis, quod negligentia eorum vineæ vapulaſſent, aut ſegetes procidiſſent. Et apud nos in 12. tabulis cauetur: Ne quis alienos fructus excantaſſit. Rudis adhuc antiquitas credebat & attrahi imbres cantibus & repelli, quorum nihil poſſe fieri, tam palam eſt, vt huius rei cauſa nullius Philoſophi ſchola intranda ſit. Hæc prolixius Seneca, ſed ſi pacto hæc cum dæmone fieri comperiſſet, aliter haud dubie dicturus. Nec viribus humanis hæc perfici dicimus, quibus nec guttam aquę nedum imbrem

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

brem grandinemue gigni posse credimus, sed dæmonum, ex Dei permissu ope & potestate.

In his enim omnibus Dei permissio, qui est veluti causa primaria, & principalior efficiens, necessario & in tantũ requiritur, vt nisi illa accedente, nec Magus, nec dæmon quicquid possit vnquam.

Assentiuntur hic opinioni saniores & Theologi, & Iurisconsulti, quinimo & ipsa sacra Scriptura, quæ dæmonis ope & impulsu tempestatem in Iobi filios & domum excitatam commemorat. Itidem exempla & historiæ omnis æui. Olaus de Finnis & Laponibus, scribit, olim eos mercatoribus ventos venales exhibuisse, tres magicos nodos offerendo, quorum primo soluto placidum ventum, secundo vehementiorem, & tertio vehementissimũ essent habituri. Exempla grandinis & pluuiarum excitatarum plura Remigius

affert, qui de hoc *libr.* 1. *Dæmonolat. cap.* 25. sic inquit: Hoc certe memini, testatum spontanea & libera assertione plus minus ducentorum hominum, qui me Duumuiro damnante incendio crimē sortilegi luerunt: statis certisque diebus solitos se conuenire gregatim ad ripā, vel stagni, vel riuuli alicuius, maximeq; si quis esset, quem solitudo à prætereuntiū oculis sepositum haberet, atque illic aquas, accepta à dæmone virga tantisper diuerberare, dum vapores fumosque abunde excitarent, quibuscum vna sublimes efferrentur. Illud deinde, quod sic esset excitatum, se in nubes dēsas ac caliginosas induere, quod postquam vna cum dæmonibus ei essent inuoluti, agerent, pellerentque qua erat libitum, ac tandem multa præcipitatum grandine in terras decuterent. Confirmat cōclusionē exemplum à Iouiano Pontano *lib.* 5. *bell. Neapol.* relatum, Ferdinandus

nandus (inquit) Neapolitanorum Rex Marcos oppidum, arci montis draconis ad Maſſicorum montium exitum ſitæ, ſubiectum, Andegauenſium factioni fauẽs, arcta obſidione premebat, & defectu aquarum prope ad deditionem compulerat, cum quidam impii ſacerdotes magicis artibus imbres elicere auſi ſunt. Inuenti enim ex oppidanis atque obſeſſis ſunt, qui nocturnis tenebris deceptis caſtrorum vigiliis, per aſperrimas rupes furtim profecti ad littus, trahentes ſecum imaginem affixi ad crucem Chriſti, maledictis illam prius ac diro proſecuti carmine, poſt in mare execrabundi immiſerint, cœlo, mari, terriſque tempeſtatem imprecati. Quo etiam tempore ſacerdotes quidam mortalium omnium ſceleſtiſſimi, dum ſatisfacere prophanis militum artibus ſtudent, ritum nefarium ſecuti, (quo, vt dictum eſt in huiuſmodi elici imbres putantur,)

asino præ ædis foribus constituto, tanquam agenti animam cecinere funestum carmen, post diuina Eucharistia in illius os palatumque iniecta, conclamatum asinum funereis cantibus, viuum tandem ibidem pro templi foribus humauere. Hic vero vix dum perfecto sacro, obnubescere aer ac mare agitari ventis cum cœpisset, diesque medius offundi tenebris, ac nunc cœlum micare ignibus nunc lux omnino eriperetur, tonitru cœlum terræque horrescerent, volitarent euulsæ ventis arbores, discissaque fulminibus saxa complerent auras fragoribus, prorumpit tanta è nimbis pluuia, imbresque tam validi, vt non cisternæ modo colligendis aquis satis non essent, sed arentia saxa, rupesque exustæ solibus, torrentes vndequaque prolapsos diffunderent. Ita Rex, quia sola in siti oppidi potiundi spem collocauerat, frustra ab ea habitus, ad Sanonem vetera in castra rediit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Quod de grandine & imbribus diximus, etiam de fulmine accipiendum, vt de hoc Andreas Cæſalpinus *ininueſt. dæm. c.* 11. ſic ſcribit: Viri reperti ſunt, qui non ſolum grandines, ſed & fulmina concitabant, non tamen lædere poſſe fatebantur, quoſcunq; vellent, ſed eos tantum, quos Deus permiſiſſet. Eorum quidam hunc modum obſeruabat. In campis Principem dæmonum inuocabat, orabatque vt ex ſuis aliquem mitteret, quià ſe dèſtinatum fulmine percuteret, cui poſtea in biuio pullum nigrum immolabat, & in aerem proiiciebat, quem cum poſtea dæmon aſſumpſiſſet, procellam acerrimam concitabat cum fulmine, ſed raro in hominem deſignatũ cecidiſſe compertum eſt.

Quod idem poſſint in aerem, aquã, & flumina, quę & ad tempus ſiſtere poſſunt, notum eſt, & ex Plinii *libro* 2. *capit.* 103. lectione patet intuenti.

CAP. XII.

Quæ sit Magorum potestas circa Fortunæ Bona.

QVin Magi etiam vim suam exerant circa bona externa, seu fortunæ, dubium non est, hinc videmus eos etiam armenta & greges perimere, idque variis modis, vel enim adhibito veneno, vel laudatione immodica, dæmone interim ea perimente, perficere constat: de quibus A. Gellius, 9. *Noct. Attic. c.* 4. & Plinius *natur. histor. lib.* 7. vel motu locali, vt fit in transferendis segetibus, iuxta illud Ouidii:

Carmine læsa Ceres, sterilem vanescit in herbam,
Deficiunt læsi carmine fontis aquæ.
Ilicibus glandes, cantataq; vitibus vua
Decidit, & nullo poma mouente fluunt.

Aliquando etiam productione, ex pulueris à dæmone accepti, conspersione, locustarum muriúmue, aut

aut similium noxiorum animalculorum segetes, arua, hortos & vineas depascunt, & vastare solent. Exempla apud Scriptores, & quotidiana experientia vbiuis obuia.

Solent etiam interdum exhibere conuiuiorum apparatus, vel apparentes & præstigiatorios, quibus finitis accumbẽtes naturali fama mox torquentur, vel veros & naturales cibos aliunde suffuratos exhibere.

Possunt etiam aliquando Deo sic permittente, è carceribus captiuos eximere. De hoc narratio extat apud Trithemium *in Chron. Hirsaug.* quam hic apponere libet. Anno Domini 1323. Fridericus Dux Austriæ, qui cõtra Ludouicum Bauarum Imperator delectus erat, inter Ordingam & Mulodorffium magno prælio victus & Ludouico traditus, qui in arcem munitam eum asseruandum misit. Magus interim quidam Lupoldo fratri eius in Austria promisit, se sua

are Fridericum incolumem eductu-
rum vnius horæ spacio, si digna sibi
merces numeraretur. Dux liberali-
ter promisit. Ergo dæmon ad Fride-
ricum ablegatus auolat in Bauariam,
formaque peregrini assumpta, custo-
diam ingreditur, inquiens, si ex ca-
ptiuitate liberari vis, hunc equum
ascende, & te in Austriam ad Fratrē
tuum Lupoldum incolumē perdu-
cam. Cui Dux, Quis es tu? ad quem
ille: Noli interrogare quis sim, quia
nihil ad rem, sed ascende hunc equū
quem tibi exhibeo. Hic cum Ducem
alioquin audacissimum, horror in-
uasisset, & signo sanctæ Crucis se
muniuisset spiritus cum equo nigro
disparuit, & vacuus ad mittentem
reuersus est, à quo increpatus, quod
non adduxisset captiuum, ordinem
rei gestæ narrauit.

Quæ in præliis ad victoriam obti-
nendam, Deo permittente, Magi
possint, apparet ex historiis, & præci-
pue

pue memorabili illa Tartarorũ contra Polonos victoria, cuius Cromerus *lib. 8. Histor. Polon.* his verbis meminit. Poloni Tartaros anno Christi 1240. ad Legniciam commisso prælio grauiter vrgebant, & fugientibus instabant, Erat in extremo Tartarorum agmine, inter alia signa, vexillum insigne, cuius pictura X literam præ se ferebat, in cuspide vero figura erat tetra nigraque capitis humani barbati. Id vexillum cum signifer vehementius quateret, fumum atq; nebulam densissimam atque fœdissimam exhalabat. Ea nebula non modo aspectum Polonis adimebat, verum etiam odore teterrimo eos enecabat. Incantationibus id quibusdam Tartari effecerant, quibus iuxta ariolationibus, diuinationibusque ceteris, cum alias, tum in bello plurimum vtuntur, ex humanis etiam extis de futuris euentibus coniectare soliti. Barbari, vbi Polonos trepidare

ſenſerunt, cohortati ſe inuicem, impreſſionem in eos faciunt, perturbatisque ordinibus magnam cædem ediderunt. Tantus eo prælio interfectorum Chriſtianorũ numerus fuit, vt ſingulis ſingulæ auriculæ à Tartaris præciſæ nouem ingentes ſaccos explerent.

Ad opes & diuitias quod attinet, eas etiam interdum largiri dæmon poteſt, ſed raro hoc facit, ac potius vana ſpe, & pecuniæ ſpecie credulos clientes ſuos decipit. Confirmatur hoc exemplis, quorum multa à Remigio adducuntur & inter alia *lib. 1. Dæmon. cap. 4.* his verbis: Sennel armentaria Duzę 1. Cal. Octobr, 1586. accepta dono à dæmone, vt ſibi videbatur, pecunia geſtiens domum propere rediit, eã vt numeraret, ſed excuſſo ſacco, nihil niſi teſtas & carbones reperit. Catharina Metenſis Duzæ prid. Non. Nou. 1586. ſuccerdam, Claudia Morelia Serræ 3. Non. Dec.

Dec. 1586. & alii permulti, arborum folia, Ioanna à Banno Manerii, 3. Non. Iul. 1585. cum aureū nummū charta inuolutum in via reperiſſet, vti dæmon euenturum prædixerat, atque eam marito cupide oſtentaret, aduertit tandem non ſine pudore, pro auro nactam ſe calculum ferrugineum, qui etiam contactu primo facile in fruſta diſſiliret.

Hinc videmus pleroſq; huius vanitatis cultores, ſi diuites ante fuerunt, rei familiaris iacturam facere, ſi pauperes, ad vberiorem fortunam peruenire non poſſe.

Eadem ratione aſſeclas ſuos vana ſępius ſpe inueniendorum theſaurorū lactat, quos ſic in caſſes pellectos crudeliter præfocat. Ex horum numero illud admiratione plenum eſt. Circa annum Chriſti 1520. Baſileæ quidam ſartor, ingenio ſimplex, voce balbus, incertum qua arte cryptum illam, quæ Auguſtæ Rauraco-

rum patet, ingressus, & vlterius, quã vlli alii vnquam poterant, progressus, miranda quædam spectra referebat. Cereo consecrato accenso in cryptam descendens primo per ferream portam, se transiuisse aiebat, inde ex vna concameratione in aliã atque etiam in hortos pulcherrime virentes. In medio aulam mirifice ornatam spectari, & virginem formosissimam pubetenus, aureo diademate caput cinctam, & crinibus solutis, inferne in horridum serpentem desinentem, à qua manu ad scrinium ferreum deductus fuerit, scrinio duos molossos nigros incubare, & terribili latratu accedentes arcere. At virginem minabundæ similem eos compescere. Tum clauium fasce, quem collo alligatum gestaret, soluto, arcam recludere, & omnis generis numismata, aurea, argentea, ærea depromere. Quorum non pauca virginis liberalitate ex ipsa crypta

ſe retuliſſe oſtendebat. Addebat, virginem narrare ſolitam, diris imprecationibus ſeſe, cum regio orta eſſet ſtemmate, iam olim deuotam in tale monſtrum mutatum fuiſſe, neque aliam ſalutis recuperandæ rationem ſupereſſe, quam ſi ab illibati pudoris adoleſcente ter deoſculata fuiſſet: tunc enim formam priſtinam ſibi reſtitutum iri, & dotis nomine theſaurum omnem, qui eo loco lateret, liberatori ceſſurum. Affirmabat quin etiam bis ſeſe virginem deoſculatum bis tam horribiles geſtus in ea præ gaudio ſperatæ liberationis obſeruaſſe, vt ſibi ne viuus ab ea diſcerperetur, metuendum fuerit. A quibuſdam nepotib. in ganeum deductus, nunquam poſtea aditum ad cryptam inuenire potuit, nedum ingredi.

Aſſentitur Andr. Cæſalpinus in ſua *dæmon. inueſtig c.* 12. theſaurorum quidem (inquit) indagatores per magicas facultates multos nouimus, ſed

qui

qui assecuti fuerint, compertum non habeo. Pisis tentauerunt quidã nostris temporibus effodere, sed rei difficultate victi ab opere cessarũt. Tandem anno elapso locum, in quo Neronis ędificia extitisse ferunt, hodie autem sacris virginibus dicatum, effodere ceperunt, vbi erat ingens pini arbor, sed à dæmonibus adeo infestati sunt, vt præ timore ab incepto desistere coacti fuerint.

Hanc difficultatem nemo melius, prudentiusue enucleatam reddidit Paulo Grillando, cuius verba huc transferre libuit. Arte huiusmodi (inquit) iactãt se posse inuenire thesauros, in locis valde remotis & subterraneis absconditos, & quandoq; inducũt homines in talem insaniam, vt foueas quam ingentes conficiant, pro inueniendis huiusmodi thesauris: & ista videtur mihi, quod sit vna ex turpioribus illusionibus, quas dęmon homini faciat: quia in rei veri-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

tate nunquam legi, vidi, nec audiui, quenquam ex necromanticis, magis aut ſortilegis huiuſmodi, vnquam inueniſſe theſauros, aut alias aurum vel argentum, ſed quamplurimos vidi huic operi incumbentes, qui mirabiliter conati ſunt, velle experiri, qui poſt multos labores, & diabolicas obſeruantias, demum nihil viderunt, nec inuenerunt, niſi terram. Et ratio eſt, quia Deus non permittit, nec vult, dæmonem poſſe theſaurizare, quia alias ſequeretur, quod iſti Magi, Necromantici, ac cæteri diabolicæ fidei profeſſores, eſſent cæteris Chriſti fidelibus ditiores, ac præſtantiores, ac quamplures reperirentur, ex ipſis Chriſti fidelibus, qui animo ditandi proſequerentur illos, nec curarent Chriſtianam ipſam propagare fidem, vt magno theſauro abundarent, & venerarentur ab omnibus. Quinimo videmus hodie totum oppoſitum, quod iſti ſortilegi,

Magi,

Magi, Negromantici, & similes sunt ceteris Christi fidelibus pauperiores, sordidiores, & viliores, & in hoc mundo, Deo permittente, calamitosam vitam communiter peragunt, demum vero infelici morte pereunt, & æterni ignis incendio cruciantur, vt *in cap. firmißime. extra de hæretic. & c. nec mirum. 26. quæst.* 5. Et ea argutia, qua dæmon illos decipit, eadem & similibus promissionib. ipsi nos decipere student, sed non capiunt, nisi aliquos, qui sunt simplicis cognitionis, & carent intellectu & ratione, vel qui sunt nimium creduli, & curiosi, qui auiditate quadam impudenter appetunt scire ea, quæ nulla ratione, aut honesta causa competit sibi inuestigare. *d. c. nec mirum. §. anguria vers. potentis.*

CAP. XIII.

Quæ sit Magorum potestas circa animalia bruta.

MAgnam esse Magorum potentiam etiam circa animalia bruta, patet ab exemplis, quæ vbiu sapud Scriptores de serpentibus habentur. Sic Seneca *in Med act.* 4.

-----triste læua complicans sacrum manu
Pestes vocat, quascunq; feruentis creat
Arena Libyæ, quasq; perpetua niue
Taurus coercet frigore Arctoo rigens
Et omne monstrum. tracta magicis cantib.
Squammea latebris turba desertis adest.
Hic fera serpens corpus immensum trahit,
Trifidamq; linguam exsertat, & quærens quibus
Mortifera veniat, carmine audito, stupet,
Tumidumq; notis corpus agrestis plicat,
Cogitq; in orbes.

& Manil. *lib.* 5.

Non inimica facit serpentum membra creatis

Accipi-

Accipient ſinibusq́; ſuis peploq́; fluenti,
Oſclaq; horrendis iungent impune venenis.

Putamus tamen in his & ſimilibus actibus, ad incantationem dæmones aduolare, & ſerpentes vel exarmare, vel ſopire, vel necare, vt ex Magi Saltzburgenſis interitu patet.

poſſunt etiam dæmones, & per eos Magi animalia imperfecta, vt ſunt vermes, muſcæ, ranæ, actiua paſſiuis applicando producere, & quidem tanta celeritate, vt aſtantes de nouo creari putent.

Fallere hoc puto in animalib. quę ex putrefactione naſci non poſſunt, ſed tantum ex parentum ſemine,

Reiicienda hic Cæſalpini ſententia, ſine ſemine bruta perfecta, boues, equos, &c. ex ſolis calore & putredine ſola gigni poſſe, Præparatio enim materiæ à virtute ſeminaria, & formatrice depēdet, habetq; ad perfecti animalis conformationem non

ſolum

solum primarum qualitatum mixtu-
ram, & temperamentum, quodà cœ-
lorum influxu & solis calore recipit,
sed etiam perfecti animantis exigit
cooperationem.

CAP. XIV.

An dæmones incubi & succubæ sint, & an ex tali coitu proles gigni possit.

QVæstio in vtramq; partem plausibilis, proponitur, An dæmones specie incuborum & succubarũ actum venereum exerceant, Negarunt permulti, nobis affirmantium choro accedere placet, Dubitandũ enim non est, quin dæmones defunctorum corpora sibi assumere, vel de nouo ex aere ad humani similitudinem efformare, quorum sub specie, & forma tam incuborum, quam succubarum viris fœminisque illudere possint, & ad maiorem & euidentiorem

rem similitudinis ratione effingendam, etiam verum semē aliunde exceptum, naturali emissione eius imitata, adferre.

Addo quod etiam ex tali coitu hominis & dæmonis incubi proles gigni possit.

In hac necesse est, interuenire verum semen humanum, quod dæmon aliunde, pro sua qua præditus est, agilitate, & rerum naturalium peritia, allatum calore naturali prolifico conseruato, eo tempore matrici, quo ad concipiendum optimè dispositaa est mulier, exhibet.

Hinc patet, ex sua propria substantia eos gignere non posse. Non enim verum habēt semen, nec prolificum. Ratio quia sunt substantiæ incorporeæ, semen autem de substantia corporea prouenit, & eius pars est.

Sequitur, tunc dæmonem non esse verum natæ prolis patrem, sed hominem, cuius ex semine propagata est,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

eſt, hoc eſt, generatio tum non dæmoni tribuitur, ſed homini, cui vis illa vitalis ineſt, abeſt autem à dæmone, qui vitæ expers origo eſt mortis.

Accedit ex confeſſione ſagarum, quod ſemen illud, quod dæmon immittit, frigidum eſt, & horrorem adferat ſummum cum dolore. Semen autem humanum aliunde exceptum cum impregnare ſagas intendit, verũ eſt ſemen & calidum, & tunc dæmon omnia ad generandum apta apte imitatur, quærit ſemen prolificum, inuentum conſeruat, & tanta perfert celeritate, vt vitalis ſpiritus non euaporetur, tum demum quando & quale oportet, infundit. Et ſic quoad omnia, naturæ ordo ſeruatur, quo ad Phyſica generandi principia: quæ hoc duntaxat poſtulat, vt ex viri prolifico ſemine muliebri ſemini aptè commixto, proles naſcatur.

Non tamen puto prædicta vera, in dęmone ſuccuba. Ratio,

Ratio, ad prolis generationẽ matres longe plura conferunt, quam patres suppeditant, post conceptionẽ enim omnia reliqua solius sunt matris, adde, quod temporis tractus requiratur, & cõtinua animæ vegetantis operatio in fœtu alendo, aliaque innumera, naturæ arcana, quæ dæmonem non posse, putamus.

Interdum etiam dæmon succubæ forma homine abutens, verum fœtum aliunde homini ereptum sibi supponit, vel etiam alius dæmon interim prolem ementitur. Prioris membri exempla esse puto, quæ de Melusina Francorum historiæ referunt, posteriores suppostitios illos, Wechsel-kinder.

CAP. XV.

An sagæ verè de loco ad locum transferantur, vbi & de earum nocturnis conuentibus.

NEgatiuæ hic astipulandum, quo ad translationem de loco ad locum, fit enim hoc phantasia hominis læsa, & illusione dæmonis, vinctis interioribus, vinctisque externis sensibus, adeo corporei sensus plane consopiuntur, & phantasticæ illæ imaginationes adeo animo obuersentur vt experrectę credant, se audiuisse, & vidisse, & fecisse, quæ nunquam contigerunt. Extant huius rei multa exempla, vbi corpora sagarum inuenta sunt sæpenumero eodem loco iacentia, nec inde mota fuisse. Inter alia, illud in vita S. Germani, de mulieribus conuiuantibus, vt videbantur, & tamen domi dormientibus.

Assentiuntur huic nostræ senten-

tiæ, Lutherus, Melanchthon, Alciatus, Duarenus, Æradius, Camerarius, Molitor, Leonhard. Varius *de fasc. lib. 2. c. 3.*

Est & alia opinio huic aliquo modo contraria, nonnunquam scilicet sagas vere transferri à dæmone de loco ad locum, hirco vel alio animali, vt plurimum phantastico, id est, dæmoniaco, vel arundini, scopisue à dæmonibus sublevatis, insidentes, & corporaliter nefariis nocturnis conuentibus inesse.

Huic opinioni vtplurimum Romanæ fidei asseclæ adhærent, videntur etiam eam confirmare exempla, quorum aliqua hic supponere placet. In prouincia Deirorum haud procul à loco natiuitatis meæ, inquit Guilielmus Neubrigensis, res mirabilis contigit, quam à puero cognoui. Est vicus aliquot à mari orientali milliaribus distans, iuxta quem famosæ illæ aquæ, quas vulgo Vipsæ vocant.

vocant. Ex quo vico rusticus quidam ad salutandum amicum in proximo vico commorantem profectus, multa iam nocte minus sobrius remeabat. Et ecce de proximo tumulo quem sæpius vidi, & duobus vel tribus stadiis à vico abest, voces canentium, & quasi festiue conuiuantium audiuit. Miratus quinam in illo loco solemnib. gaudiis intempestæ noctis silentium rumperent, hoc ipsum curiosius inspicere voluit: Vidensque in latere tumuli ianuam patentem, accessit, & introspexit, viditque domum amplam & luminosam, plenamque discumbentibus, tam viris, quam fœminis, tãquam ad solemnes epulas. Vnus autem ministrantium cernens stantem ad ostium, obtulit illi poculum. Quo ille accepto, consulto noluit bibere, sed effuso contento & continente retento concitus abiit, factoque tumultu in conuiuio pro sublatione vasculi, & per-

ſequentibus eum conuiuis, perni-
citate iumenti, quo vehebatur, eua-
ſit, & in vicum cum inſigni præda
ſe recepit. Denique hoc vaſculum
materiæ incognitæ, coloris inſoliti,
& formæ inuſitatæ, Henrico Seniori
Anglorum Regi, pro munere obla-
tum eſt, ac deinde fratri Reginæ Da-
uid ſc. Scotorum Regi contraditum,
annis plurimis in Scotorum theſau-
ris ſeruatum eſt, & ante annos ali-
quot Henrico II. illud aſpicere cu-
pienti, à Rege Scotorum Guilh. re-
ſignatum.

Inunctæ autem vnguento ex va-
riis rebus inſulſiſſimis, maxime vero
vnguine infantum necatorum præ-
parato, inſidentes baculo, furcæ, co-
lo, ſcopis, arundini, tauro, hirco aut
cani, à dæmone mirabiliter ſubue-
cto, ad ludum illum bonæ ſocitatis
deferuntur, vbi ignis, vt plurimum
accenſus, ſed teter ac horridus, ibi
dæmon conuentus præſes in ſolio ſe-
det,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

det, forma terrifica, vt plurimũ hirci, vel canis, ad illum accedunt adorandi gratia, non tamen ſemper eodem modo, interdum complicatis genibus ſupplices, interdum obuerſo tergo ſtantes, interdum cruribus etiam in altum iactis, nec capite in anteriorem partem prono, ſed reſupinato, tum candelis piceis oblatis, vel vmbilico infantuli, ad ſignum homagii eum in podice oſculantur. Inſuper liberos ſuos diabolo illic offerunt, His & ſimilibus flagitiis & abominationibus execrandis commiſſis, incipiunt menſis aſſidere, & conuiuari de cibis, quos dæmon ſuppeditat, vel iis, quos ſinguli attulere. Interdum tripudiant ante conuiuiũ, interdum poſt illud, ſolent diuerſæ menſæ eſſe, tres vel quatuor, cibis interdum delicatiſſimis, interdum valde inſipidis & inſulſis onuſtę, quibus pro dignitate, aut opibus, ſinguli locantur, aliquando ſuus cuiq; dęmon

 aſſidet,

aſſidet, aliquando malefici vna ex parte, & ſuus cuique dæmon ex aduerſo. Nec menſæ ſua deeſt benedictio hoc cœtu digna, verbis conſtans plane blaſphemis, quibus ipſum Beelzebub & creatorem & datorem & conſeruatorem omnium profiterentur, eadem eſt formula Gratiarum actionis, quam ſubdunt menſis ſublatis. Conuiuio huic interſunt facie interdum aperta, interdum velata larua, ſic enim perſonati frequẽtius poſt conuiuium quiſque dęmon ſuam quam cuſtodit diſcipulam manu prehendit, & vt omnia fiant ritu, quam ſunt abſurdiſſimo, dorſis inuicem obuerſis, & in orbem iunctis manibus iactantes capita more fanaticorum, choreas ducere, nonnunquam candelas accenſas manu tenentes, quibuſcum ante dæmonem oſculantes adorare, & cantare feſcenninos in honorem dęmonis obſcœniſſimos, vel ad tympanum, fiſtulam-

ſtulamue ſedentis alicuius in bifida arbore ſaltare, omniaque ridicule & contra ceterorum morem peragere, tum ſuis amaſiis dæmonibus fœdiſſime commiſceri.

Solent interdum etiam ſacrificia ab eis in honorem dæmonis fieri, eaque vel ante, vel poſt conuiuium. Narrant quoque in eius celebratione facinora, quæ quiſque abinde proximo habito conuentu peregerit, quæ quo atrociora ſunt, eo magis collaudantur: ſegnes interim ſæuiſſime vapulant: hinc accepto venenato puluere ad propria abeunt. Conuentus hi vtplurimum noctu ineuntur, nonnunquam meridiano tempore, de his Remig. *libr.* 1. *cap.* 14. Ad frequentandum autem hunc conuẽtum monentur vel à magiſterulo ſuo vel vocibus præteruolitantis comitatus reginæ ſagarum, nonnunquam & aliter, de quibus modis Spinæ. *cap.* 30.

Aſſentitur huic opinioni Grillan. *lib.2. de ſortil. quæſtio.* 1. qui narrat ſibi inquiſitoris officio cum fungeretur, oblatam quandam Lucretiam, quæ dum ex congregatione quadam & conuentu domum deportaretur, & ſub auroram matutinus campanæ pulſus, quo ad orandum populus vocatur, auditus fuiſſet, ſubito illam à dæmone vectore prope fluuium in agris ſpinis obſitis fuiſſe derelictam; Forte iuuenis, bene ei notus, illuc tranſibat, eum ergo miſera nomine proprio aduocat, Iuuenis videns totam nudam, præter verenda, femoralibus contecta, & paſſis crinibus, accedere formidabat, perſiſtit illa blanditiis allicere, tandem appropinquauit, & quæſiuit habitus & moræ eo loci cauſam, illa vero primum alia omnia prætexere, & multa mentiri: donec iuuenis incredulus negauit ſe illi opem laturum, niſi vera fateretur, illa fidem ſecreti ſtipulata

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

lata confitetur, quid sibi accidisset, & qua ex causa. Iuuenis eam secreto domum suam perducit, & multis ab ea muneribus donatur. Sed tandem datæ fidei immemor, rem vni atque alteri narrauit, sic paulatim sparso rumore, & mulier capta, iuuenis testimonium veritati perhibere coactus Grillando Inquisitori omnia hæc narrauit. Subditur aliud exemplum ab eodem Grillando: Mulier quædam (inquit) Sabinensis dioecesis hanc profitebatur artem diabolicam, de qua cum maritus suspicionem haberet, eam pluries interrogauit, quæ semper negauit. Maritus vero in suspicione sua persistens, anxie veritatem perquirebat, qui adeo astu se gessit, quod vidit illam quadam nocte se vngentem, qua vnctione peracta, vidit illam celerrimè, quasi auem volitantem, recedere, & ex superiore domus solario ad inferiora descendentem. Illam maritus sequens, vt videret quo tenderet,

ampl'us eam non videt, & accedens ad portam domus inuenit eam clausam, quæ res magnam ei præbuit admirationem. Die vero sequenti iterum maritus vxorē interrogat, quod anxie scire cupiebat, & illa constanter, vt antea se nescire dixit. Maritus vero, vt amplius negare mulier non posset, aperte ei dixit omnia, quæ præterita nocte illam fecisse viderat, deinde fustibus illam grauiter percutit, & duriora minatur, nisi veritatem dixerit, quam si aperte exposuerit, veniam se illi daturum promisit. Mulier igitur se iam celare non posse intelligens, veritatem aperuit, & veniam à marito petiit, quam illi maritus hac conditione indulsit, vt illum ad tales congregationes adduceret: Illa vero vt veniam impetraret, facile petita promisit, & promissum ex licentia sathanæ impleuit. Adductus igitur ille ad locum, vbi ludi fiebant. ludum & choreas, & cetera omnia con-

contemplatus eſt,& tandem ad menſam cum reliquis, vt veſceretur, ſedens, cum cibos inſipidos iudicaret, petiit ſibi dari ſal, quod in menſa deerat, & quamuis iterum atq; iterum petiiſſet, nunquam illi dabatur. Tandem, cum poſt importunam petitionem, prolixamque expectationem ſal illi daretur, dixit, Nunc laudetur Deus, quoniam iam nobis ſal datum eſt. Quibus verbis prolatis dæmones, quia laudes Dei audire refugiunt, ſtatim receſſerunt, & reliqui omnes diſparuerunt, luminaribusque extinctis manſit ille ſolus nudus, quouſque exoriente ſole, vidit, quoſdã paſtores, quos interrogauit, quęnam eſſet illa regio, in qua erat, illi vero reſponderunt, eſſe agrum Beneuentanum in regno Neapolitano: Qui locus diſtabat à loco habitationis ipſius per centum milaria, ob quam cauſam, licet diues eſſet, coactus fuit per viam mendicare, vt

domum redire posset: Quo vbi peruenit, vxorem suam accusauit, & totam rem gestam, iudicibus exposuit. Qui rem totam plene examinantes, accedente mulieris cōfessione pœnis debitis sontem affecerunt. Quæ cum plurimorum confessione & exemplo comprobentur, reuera sic se habere putandum.

CAP. XVI.

An corpora ex vna in aliam speciem Magi transformare possint.

NEgo hoc, & reiicio commentitias & fabulosas veterum metamorphoses, item & de Lycanthropis dogma falsum. Ratio, quia anima humana corpus belluinum informare nequit, & è conuerso, Ratio rationis est, quia quælibet forma substantialis, vt suum esse tribuat informando, peculiares requirit & cōuenientes

tes ſibi diſpoſitiones, item & organizationem corporis propriam. Immortalis autem anima eſt, & à dæmonibus nec vulnerari, nec corrumpi poteſt. Hinc patet eã immutationem ex illuſione fieri, & quidem tam illorum, qui ſeſe transfiguratos putant, quam eorum qui eos vident.

Transfiguratio hæc etſi deluſoria eſt, habet tamen effectus veraces concomitantes. Exempla, ſtrages hominum, pecorum, per dæmonem illatæ, in corpore aereo, aut lupino, ſiue per homines lupi effigie tectos, vel ea non tectos, ſed humana ſpecie graſſantes, quod plerumque ex atræ bilis exceſſu fit. Quando autem tales non ſibi ſolum, ſed etiam aliis lupi, canes, aliæue beſtiæ videntur, dæmon diuerſimode decipere homines tunc ſolet. Interdum enim aliud corpus ſubſtituit, & illis abſentibus, & in loco aliquo ſoporatis, ipſe aſſumpto lupi corpore, vel ex aere for-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

mato, & ſibi circumdato, talia gerit, quæ interim alijs putant ab abſente illo, dormienteue patrata eſſe, interdum hominibus ipſis ferarum exuuias circumdat, nonnunquam etiam aeream talis corporis effigiem membra membris coaptanda affingit, cõfirmatur exemplo ruſtici illius, qui cum filio adoleſcente in ſympoſio potitans, limis obſeruabat hoſpitam menſuras cereuiſiæ, quam propinabat bifurca creta notantem, diſſimulat nihilominus intereà dum compotatio ſoluitur, tum hoſpitam vocat, vt calculum expenſi ſubducat, petit iſta quantum creta notarat, negat ille, & multis vltro citroq; iactis conuitiis, pecuniam offert, quam ſuffi cere ſciebat & diſcedit. Stomachabunda hoſpita, tu vero ait, non hinc hodie poteris domum, vel non ego quæ ſum: abit ille, contemnens minas; Vbi peruenit ad fluuium, in quo ſcapham reliquerat, nequit vna

cum

cum filio admodum valido summa ope eam à ripa cõtis depellere. Forte duo tresue milites illac iter habebãt, compellat rusticus, & contubernales, clamat, agite ferte suppetias, vt hunc lintrem de ripa deducamus; Parent, & ingressi quantum possunt protrudunt: sed frustra, anhelus vnus & sudans, quin sarcinas & onera hæc efferimus, inquit forte vacuum cõmodius deducemus: & quidẽ mercibus depositis, vident in sentina ingentem bufonem, scintillantibus oculis eos intuentem, non tulit vnus militum, sed gladii cuspide perforatum in aquas eiecit, ille quasi examinis in tergum prouoluitur, ventre resupinato, vulnera natitanti imponunt ceteri alia, & repente nauis soluitur. Lætus rusticus aux liatores milites ad idem vnde recesserat, hospitium reducit, potum petit, præbet ancilla, quærit ille, vbi hospita, audit pessime habere, & animam in lecto agere,

agere, Quid, inepta, ille, ebrium me-
putas? vix media pars horæ elapsa,
cum ego illam isthic sanam & malam
qualis tu, dereliqui, Eo & visam,
quid hoc rei, ntrat in thalamum, in-
uenit collum & ventrem vulneribus
confossam, laceramque expirasse.
Vnde hęc exclamat vulnera? nescire
se profitetur ancilla, nec domo illam,
quod sciat, pedem extulisse. Itur ad
magistratum, vulnera cæsim pun-
ctimque illata inueniantur iisdem in
locis, quibus bufonem, qui nusquā
cōparebat, milites affecerant. De his
c· plenius Binsfeld *de confess. malefic cō-
c us.3.* Remig. *lib. 2 dæmonolatriæ cap. 5.*

CAP. XVII.

An Magi possint bestiis loquendi facultatem tribuere, & an voces bestiarum intelligant.

DE diuina virtute, quin hæc & maiora possit, dubium nullum,
sed

ſed & dæmon talia pſeudomiracula edit, Deo talia permittente, huc referatur illud, quod de Polycrito Phlegon Trallianus prodit, Polycritus inquit, poſt Locridem vxorem ductam, poſtquam tres noctes cum ea dormiuiſſet, tertio die vita functus, vxorem grauidam reliquit, quæ monſtrum ex duplici ſexu peperit, quod cum in mediam concionem populi ductum fuiſſet, ad conſultandum, quid id præſagiret, quidue de eo faciendum eſſet, comparuit in medio populi ſpectrum, Polycriti forma, & futuram Ætolis & Locrenſibus prædixit cladem, & impotente ad reſiſtendum populo, filium ſuum monſtroſum dempto capite deuorauit, & euanuit: mox & caput eandem cladem elocutum eſt. Apud Ethnicos item exempla paſſim obuia, geminæ columbæ Dodones loquaces, quercus Dodonea, equus Achillis, canis Simonis magi apud Clementē *in Itinerar.*

Verum etiam si dæmon efficere potest, vt animalia suis temporibus & locis apte quædam, personis & rebus accommodata loquerentur, animalia tamen casu duntaxat & fortuito id faciunt, eademque ratione Magus per dæmonem efficere potest, vt homo latrare, vlulare, &c. audiatur.

Par est difficultas de ea questione, An Magi bestiarum voces intelligāt, assentitur Porphyr. qui de Apollonio Tyanæo dici solitum asserit, illum cum audisset hirundinem cum multis vociferantem, sodalibus suis, quos secum habebat, exposuisse, indicare eam ceteris, asellum onustum frumento ante vrbem cecidisse, frumentumque effusum esse: Hæc tamen nobis non probantur, ratio, bestiæ ratione carent, & ob id discursu, qui ad sermonem ex instituto proferendum requiritur, destituuntur. Posset tamen dæmon, qui affectus corporis & appetitum, quem inuicem

tem bestiæ vocibus suis indicant, perfectissimum habet, magis indicare & patefacere, quod non adeo incredibile.

CAP. XVIII.

De Extasi & raptu Magico.

Extasis siue raptus Magicus à dæmone efficitur in homine, dum eius sensus exteriores duobus modis ligare solet: Aliquando enim tramites illos obstruit, quibus à cerebro spiritus sensitiui se ad exteriores sensus penetrant, veluti somniantibus contingere solet, Interdum eosdem spiritus sensitiuos ab externis sensibus ad interni sensus organa attrahit, & ibi retinet, ne ad externorum sensuum organa descendant. Sic cōtingit, vt in raptu ob nimiam internarum virium sensitiuarum applicationem, & spirituum sensilium ad interni sensus organa confluxum, adeo exteriorum sensuum munia impedian-

diantur, vt corpus viuum cadaueris & defuncti speciem præ se ferat. Et hæc naturalis est causa raptus, eumque dæmon præstare potest: præstatque in Magorum & sagarum extasi, qui rapti vno in loco permanentes, soporati, variis in locis sese fuisse decepti falso autumant. Simile de Lappiis Magis Olaus *lib. 3. c. 18. Sept. Reg. descr.* refert: Si quis inquit, peregrinus cupiat de suorum cōditione certi quid cognoscere, præstant, vt intra viginti quatuor horarum spatium rescifcat: quid cum illis agatur, vel si trecentis miliaribus absint: hoc modo: Incantator postquam vsitatis ceremoniis Deos suos compellauit, subito collabitur, & exanimatur, quasi extincto illo reuera è corpore anima excedat. Neque enim aut spiritus in eo reliquus esse, aut restare cum vita sensus aliquis, motusue videtur: sed vt adsint semper aliqui oportet, qui proiectum & exanime corpus custodiāt,

quod

quod ſi nõ fit, dęmones id abripiunt. Horis viginti quatuor elapſis, reuertente ſpiritu, ceu è profundo ſomno, cum gemitu expergiſcitur exanime corpus, quaſi reuocetur in vitam ex morte qui conciderat. Poſtea ſic reſtitutus ad interrogata reſpondet, & vt fidem faciat percontatori, recẽſet aliquid, quod agnoſcat ille, & certo ſciat in ædibus ſuis, aut cognatorum fuiſſe. Hæc de raptu.

CAP. XIX.

De dæmonum apparitionibus, ſiue de ſpectris, quæ dæmones hominibus obiiciunt.

IN confeſſo eſt multa vulgo haberi pro ſpectris, quæ tamen vel naturalia ſunt, vel artificio fiunt: Accedunt his, quæ vitio ſenſuum aut viciatæ phantaſiæ imbecillitate talia, qualia non ſunt, apparent, Naturalia videnda apud Ariſtotel. *de admir. audit.*

dit Sen. *lib.* 3. *nat. quæst.* & Plin. *lib.* 2 *natur. histor. c.* 95. *& lib.* 16. *c.* 1. Appon sonos mirificos ex vterinis suffocationibus ortos, qui imperitis medicis quandoq; imponere solent: quando scilicet, vt ait Corn. Gemm. *lib.* 1. *Cosmocrit. cap.* 7. à venenato spiritu inflatæ arteriæ diductęque in amplitudinem, secundum longitudinem contrahuntur, vnde necesse sit aliquando mulierem strangulari, inde & voces mirandas ex imis visceribus exaudiri, nunc velut ranarum coaxatus, nunc serpentum sibilos, nunc crocitus coruorum, gallorum cantus, latratus canum, &c. quæ tamen pro viarum & erumpentis spiritus proportione casus effingit.

Artificialia itidem sæpe spectatores decipiunt, & pro spectris, cum non sint, habentur, in horum numero sunt Dædali automata, Archimedis, Architæ & recentiorum artificiosissima & summe admiranda inuenta,

uenta, de quibus suo loco: Itidem & artificiosæ voces quorundam, quibus cum sint præsentes, voces absentium simulant.

Verum vt exactiorem spectrorũ cognitionem haurire possimus, de dæmonum variis generib. agendum prius ducimus: & quidem ex Trithemi *lib. quæst. ad Maximilianũ Imper. quæst.* 5. quæ hic subiungere placuit.

Primum genus dæmoniorum appellatur *Igneum*, quod circa superiorem peruagatur aerem, nec vnquam ante iudicii diem ad inferiora demergitur, sed continuo sub regionibus permanentes sublunaribus nullum habent cum hominibus in terra commercium, nullumque cum maleficis consortium, quoniam cum demorentur in igne, propter subtilitatem suam nõ possint corpus grossum siue aereum inducere.

Secundum genus *Aereum* dicitur, quod in aere errans nobis propinquo

quo commoratur. Hi quidem possent ad inferiora descendere, & assumptis de crassiore aere corporibus, quandoq; hominibus apparere. Aera permittente Deo, sæpius turbant, tonitrua & tempestates concitant, & omnes simul in perniciem humani generis conspirant. More hominum affectionibus mouentur passionum, superbia maximè & inuidia, tanguntur que perturbationibus assiduis, & nec solito vestiuntur corpore, nec vno consistunt loco. Nec vnâ omnes formam habent, sed plurimas, easq; sæpius mutant, secundum varietatem affectionum, quibus vel occurrunt maleficarum carminibus euocati, vel impulsi perturbatione ad nocendum. Habent enim violentum omninò & furiosum morem turbationibus plenum, vnde vehementer malefacti & perturbati repentinas plurimum machinantur insidias, & dũ suas agunt incursiones,

partim

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

partim latere volunt, partim inferũt violentiam. Malefícæ horum dæmonum operatione suffultæ, tanto sunt ad maleficandũ potentiores, quanto superiorem ex eorum ordine cõcurrentem fuerint assecutæ.

Tertium genus dæmonum *terrestrium* dicimus, quos delapsos è cœlo cum aliis, pro suis demeritis minimè dubitamus. Ex his autem dæmonibus alii versantur in siluis atque nemoribus, qui venatoribus ponunt insidias, alii vero parulis degunt in campis, qui nocte aberrare faciunt itinerantes, nonnulli demorantur in locis abditis atque cauernis, reliqui ceteris minus furiosi ac perturbati demorari cum hominibus in obscuro delectantur. Non vno ducuntur affectu, sed vario, quoniam alii sunt aliis minus deprauati, quanquam omnes sint malis perturbationib. pleni. Ex his quidam gaudent solis illusionibus territare homines, alii

prædictionibus futurorum in admirationem sui trahere volunt audientes, nonnulli vero ad hoc summo conatu laborant, vt homines irrationabili furore turbatos, aut melancholia furentes terreant, lædant, vel occidant, quod experientia sæpiùs factum agnouimus. Commorantur tamen interdum, & pollicentur vesanis in vitro, aut crystallo siue speculo & carminibus cõcitati responsa dant mulierculis, & si quis venturus in via maledixisset, pronunciant.

Quartum genus dæmonum denominatur *aquaticum*, quoniam se humoribus immergens circa fluuios & lacus inhabitat, ira plenum, turbatum, inquietum, & fraudulentum, quod in mari tempestates concitat, nauigiaque demergens in profundum, multis vitã aufert in aquis. Et isti dæmones, quoties assumunt corpus visibile, in sexu frequentius appa-

apparent fœmineo, in maſculino rarius videntur, propterea quod in locis verſantur humidis, & molliorem vitæ ductam ſequuntur, nec virorũ ſchema facile ceterorum conſuetudine poſſunt aſſumere. Vnde Naiades, Nereidesq; Nymphas aquarum, non maſculino, ſed fœminino ſexu nominauit antiquitas.

Quintum genus *ſubterraneum* dicitur, quod in ſpeluncis & cauernis montiumque remotis concauitatibus demoratur. Et iſti dæmones affectione ſunt peſſimi, eosq; inuadunt maxime, qui puteos & metalla fodiunt, & qui theſauros in terra latentes quærunt, in perniciem humani generis paratiſſimi. Hiatus efficiunt terræ, ventosque flammiuomos ſuſcitant, & fundamenta ædificiorum concutiunt. Noctibus aliquando de montibus turmatim egreſſi mirandas ſtupendasque in campis ducunt choreas, & quaſi vnius ducis metuẽ-

tes imperium, subito euanescunt ad signum, & ad sua diuerticula reuertuntur. Interdum nolarum inter eos auditur sonitus, & se nonnunquam spiritus hominum vita defunctorum mentiuntur.

Ex his quoq; dæmonibus quidam Incubones sunt thesaurorum, quos auaritia mortalium in terra abscondit, & ne rursus in visus hominū perueniant, eos subducunt, furantur, & custodiunt, & quandoq; de loco in locum transportant.

Sextum genus dæmonum appellatur *Lucifugum*, propterea quod lucē maximè horrent & detestantur, quia nec diebus vnquam apparent, nec alio modo corpus, quam de nocte possunt accipere. Genus dæmonum imperscrutabile, ac penitus tenebrosum, passionibus frigidis agitatum, malitiosum, inquietum & perturbatum, quod occurrentes homines violenter comprimit nocturnis

horis,

horis, sæpiusque Deo permittente aut flatu quosdam interficit, aut contactu.

Hæc, additis tamen nonnullis, de dæmonum generibus Trithemius, nos singula exemplis & historiarum authoritate confirmabimus.

Dæmones ab Hebraicis Malachim raaim, vocati, olim pluribus, quam nunc, formis apparuerunt, vnde nata illa veterum de infernalium Deorum multitudine opinio, quorum præcipuos videamus.

Hecate triuiorum & quadriuiorum præses, triplici facie, equi dextra, sinistra canis, media fœminæ, ea aduentante terra tremebat, & tædarum fulgor cernebatur, etiam Empusa dicebatur, fuit vxor Plutonis, & eadem quæ & Proserpina.

Pluto, Deus diuitiarum, qui & Mammon Hebræis, Ægyptiis Serapis.

Charon de quo Virg.6.*Aeneid.* Homer.& Sen.*in Herc.fur.*

Cerberus, canis terræ, eo enim nomine dæmones à Zoroaſtre vocantur.

Alaſtores, admodum truculenti, forte iidem cum Nemeſi, quæ vltrix ſcelerum.

Satyri, horum princeps Faunus, iis terribiles & inopinati ſoni tribuebantur, pro quibus auerruncandis Ioui Fauno priſci immolabant, eratque ei dicata ædes in Auentino. Dicuntur & Ægypanes, capripedes, quales à poetis finguntur, horum tripudia ſæpe in Atlante monte viſa feruntur.

Eurynomus, dæmon longis & prominulis dentibus, corpore liuido ac cadaueroſo formidabilis, pelle vulpina tectus, veſcitur cadaueribus mortuorum, eaque vſque ad oſſa deuorat.

Succedunt *Sphynx* illa adeo decantata, de qua Strabo *libr.* 9. Apollod. *lib.* 3,

lib.3.Biblioth. *Harpiæ.* de quibus Hesiod. *in Theog.* Apollod. *lib. 1. Biblioth.* *Gorgones* tres, *Sirenes*, quæ & *Erinnyes*, siue *Eumenides* tres, Nymphæ, eæque vel aereæ, vt Sibyllæ, vel terrestres, vt Oreades, Napeæ, Dryades, Hamadriades, vel denique aquaticæ, vt Nereides, Naiades, quas omnes dæmonum spectra fuisse constat. Huc spectant nutricum terriculamenta, quibus infantes terrent.

CAP. XX.

De Diuinationibus.

DE Magia hactenus in genere, & dæmoniorum speciebus variis, sequitur Diuinatio, quæ est *significatio occultorum ex pactis conuentu cũ dæmone*, estque tam futurorum, quam præteritorum & præsentium, modo illa occulta sint, & ab hominum cognitione remota, nec natura, arteue perficitur, sed pacto cum dæmonib.

inito: estque illud pactum itidem vel expressum, vel tacitum.

Sciendum, dæmonem nõ omnia, sed tantum quædam diuinatione reuelare posse: nec enim certo aliquid præscire potest, sed ex verisimilibus præ se fert præscire, apud eos, qui ei seruiunt. Certo enim prædicere non potest ea, quæ omnino libere sunt futura, qualia sunt, quæ à voluntate Dei sola dependent, itidem quæ ex humani arbitrij libertate, & denique quę omnino & proprie futura sunt contingentia, quamdiu causam certam & determinatam non habent. Potest tamen ex his, quæ certo non nouit, multa probabiliter tantum & per coniecturas prædicere, ob summam scilicet experientiam, & ingenij acumen, quo naturalium rerum facultates, voluntates hominum, & affectus præclare nouit.

Potest & ea prædicere, quæ à causis necessariis dependent, & ab aliis

causis

cauſis naturalibus nequeant impediri: Quæ vero non neceſſario, ſed vt plurimum duntaxat, eueniunt, & ab aliis naturalibus cauſis impediri poſſunt, per coniecturas cognoſcit, & probabiliter prædicere ſolet. Itidem & ea certò quæ à Deo ſibi permiſſa nouit, prædicere poteſt. Pollet etiam præteritorũ exacta cognitione, quoad præſentia vero, quæcunque actu exteriore ſunt prædita, nouit etiam & præfari poteſt. Quin imo, ſi cogitationes hominum vultu, vel membri alicuius motu, aut mutatione, vel alio extrinſeco ſigno prodantur, peritiſſime eas reuelare & prædicere poteſt. Solet etiam homines interdũ phantaſmatibus immiſſis adeo perturbare, vt vix ad aliud aduertere, vel cogitare poſſit, quam quod tali modo ei ſuggeſtum eſt, & ſic etiam cogitationes hominis prædicit. Solet etiam interdum ea celeritate in prædicendo vti, vt ea quæ ſibi longo in-

tertuallo gesta sunt, celeriter annunciet, vt diu ante prædicta ab ignaris existimentur: Ambigue tamen plerunq; respondere solet, vt in vtramvis partem flecti & interpretari eius dicta possint, quod in veterum oraculis fit manifestum.

Diuinatio autem superstitiosa & illicita est, inprimis si dæmoni cultus latriæ vel duliæ exhibetur: quod & Alcimus ille Auitus agnouit, qui *libr. 2. carm. c. 15.* sic canit:

Nec minus hos pulsat temeraria cura sciendi,
Angit præscitus ducti quos terminus æui;
Cum tamen eductas inferni sedib. vmbras
Colloquiū miscere putēt, & nota referre;
Spiritus erroris qui tum bacchatur in illis,
Ad consulta parat, vanis responsa figuris.
Ne vero multis dicamus singula verbis,
Præsenti illusus damnabitur ille perenni
Iudicio, quisquis vetitum cognoscere tentat.

CAP. XXI.

De ſpeciebus Diuinationis.

Diuinationum ſpecies duæ ſunt, in quibus ſcilicet apertum pactum, ſiue inuocatio interuenit, Dæmonomantia ſcilicet, & Mangania, Dæmonomantiæ, ſiue oraculorum, & vaticiniorum exempla ſunt, oracula Iouis Dodonæi, Ammonis, Apollinis Delphici, Delij, Veneris Gazenſis, fiebantque hæc oracula plerumque per maleficos, maleficasue, tales fuere Pythię vates Colophonii, Trophonii, forſan & Sibyllæ, tales & Extatici, qui à dæmone extra ſe rapti, motu & ſenſu priuati, mira enunciare ſolent.

CAP XXII.

De Necromantia.

Necromantia Manganiæ ſpecies præcipua, olim certis locis ſtatis & certis ceremoniis exercebatur:

Hanc describunt inter alios, Poëta Horat. *Sat. 8.*

---carminibus quæ versant atq; venenis
Humanos animos, has nullo perdere possum
Nec prohibere modo, simul ac vaga Luna decorum
Protulit os, quin ossa legãt, herbasq; nocẽtes.
Vidi egomet nigra su cinctam vadere palla
Canidiam, pedibus nudis, passoq; capillo,
Cum Sagana maiore vlulantem, (pallor vtrasq;
Fecerat horrendas aspectu (scalpere terrã
Vnguibus, & pullã diuellere mordicus agnam.
Cœperunt, cruor in fossam diffusus, vt inde
Maneis elicerẽt, animas responsa daturas.
Lanea & effigies erat, altera cerea, maior
Lanea, quæ pœnis compesceret inferiorem.
Cerea suppliciter stabat seruilibus, vtq;
Iam peritura modo Hecaten vocat altera sæuam,
Altera Tisiphonem.

Tertullianus tamen docet, non defunctorum vmbras, sed ipsos dæmones

mones earum loco apparere, & operari sub earum prætextu ac specie. Operatio sane periculosa, & respondenti, & quærenti, cum vterque interdum vel mente abalienetur, vel à Dæmone rapiatur. Exempla apud scriptores obuia sunt.

CAP. XXIII.

De Hydromantia, & aliis Manganiæ speciebus.

HYdromantia, siue diuinatio per aquas, veteribus plurimum vsitata: inter alios Imperatori Andronico, qui ob ingentia flagitia cunctis sese inuisum sciens, totum permisit iis, qui futura ex aquis, quasi per caliginem coniiciunt, & imagine futurarum rerum, velut ex vmbra solarium radiorum, consectantur. Ac ipse quidem iis nocturnis sacris interesse noluit, metu famæ, sed illud Hagio christophoritæ Stephano mandauit. Is Sethho adhibito, qui ab

ineunte ætate talibus oraculis deditus, oculos propterea Manuelis Imp. iussu amiserat, certo ritu percunctatur, quis post Andronicum sit imperaturus, malus genius in aquis primas nominis Isaaci literas exhibuit, sed ordine conuerso, SI, pro IS, idq; secunda responsione addidit fore intra exaltationem crucis.

Variæ eius sunt species, vna per annulum fiebat de filo in aqua suspensum, & vasculi latera constitutis ictibus pulsantem, alia coniectis in aquam statiuam tribus lapillis, & obseruatis gyris, qui trifariam inuiçem implexi, circa lapillos diffundebantur: alia ex aquæ colore sumitur, & imaginibus in ea apparentibus. Statuebatur etiam interdum cyathus aqua plenus & verbis immurmuratis obseruabatur, num aqua sponte efferuescens effunderetur. Aliqui itidem aquam in vitreum catinum effundunt, oleiq; guttulam admiscent

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

& ſic in aqua mira ſe cernere poſſe putant. Solebant mulieres Germanæ olim ſonum, vortices & circumuolutiones amnium notare, exque iis futura præſagire.

Sunt & alia Manganiæ genera: Lecanomantia, quæ hodie Turcis eſt familiaris: In peluim enim aqua plenam cum variis characteribus lapides pretioſos iniiciunt, vt & auri argentique laminas: quibus peractis reſponſum ex fundo peluis auditur.

Gaſtromãtia, quæ fiebat per phialas ventricoſas ſimiliter aqua plenas, & inſpectante puro puero, vel muliere prægnante, quibus reſponſi loco certæ figuræ & imagines apparebant.

Catoptromantia, quæ rerum quęſitarum figuras in ſpeculis politis exhibet, hac Iulianus Apoſtata Imper. vſus fertur.

Criſtallomantia huic ſimilis, niſi quod

quod in cristalli frustis, annulis, vel aliis vasculis inclusis, fiat, vel etiam nudis, & in cylindrum aut obeliscum conformatis, quibus etiam dæmon se inhabitare fingit.

Dactylomantia diuinat annulis ad certam cœli posituram cōstructis, vel incantatis, & super tripodem ad certa verba motis.

Onymantia, siue Onychomantia oleo ac fuligine impolluti pueri vnguem illinit, & quærentes vngue versus solem obuerso, certum quid submurmurantes, omnia quæ cupiebant, videbant.

Pharmacia, siue Pharmaceutria, qua vtuntur incantatores, qui diuinant solo freti dęmonis commercio, præter incantationes nihil adhibentes.

Coscinomantia, hac cribrū imponebatur forcipi, forcipem binis digitis comprehendebant, & eleuabant, & præmissis verbis conceptis subdebant

bant nomina eorum, de quibus suspicabantur eos furtum, vel aliud occultum crimen perpetrasse: reum vero illum putabant, quo nominato cribrum tremebat, nutabat, vel conuertebatur.

Axinomantia, qua securim rotundo infigebant palo, & ex eius motu furem deprehendi putabant.

Cephalomantia priscis Germanis in vsu fuit: fiebat capite asini super prunas asso.

Est & alia species, quæ fit per clauem, cui circumdabãt chartulam inscriptam nomẽ suspecti, deinde clauem alligabant sacræ Scripturæ codici, hunc virgo sustentabat, & verbis certis murmuratis chartula ad nomen criminosi vertebatur, mouebaturque.

In hisce speciebus omnibus verba Magica interuenire solent, ideoque non dubitandum, quin pactum cum dæmone interueniat.

CAP. XXIV.

De Haruſpicina.

HAruſpicum diuinatio erat ex viuæ adhuc victimæ obſeruatione, dum vel producebatur, vel ad aram ſiſtebatur, attrectabatur vel vinum ei infundebatur, iuxta illud Senec. *in Oedip.*

Appellite aris candidum tergo bouem
Curuoq; nunquam colla depreſſum iugo.
Optima ſanctas victima ante aras ſtetit.
---Huc propere admoue
Et ſparge ſalſa colla taurorum mola.
Placidone vultu ſacra, & admotas manus
Patiuntur?---
Vnone terram vulnere afflicti petunt?
Vtrum citatus vulnere anguſto micat,
An lentus altas irrigat plagas cruor?

Succedit Extiſpicina, qua motum & ſingula mactatæ hoſtiæ membra rimabantur, maxime autem iecur: de hac, idem Seneca *in eadem Tragœd.* ſic ait:

Genitor, quid hoc eſt? non leui motu, vt
ſolent
Agitata trepidare exta, ſed totas manus
Quatiunt nouiſq; proſilit venis cruor,
Cor marcet ægrũ penitus, ac merſum latet
Liuentq; venæ, magna pars fibris abeſt,
Et felle nigro tabidum ſpumat iecur.
Ac ſemper omen vnico imperio graue,
En capita paribus bina conſurgunt thoris
Sed vtrumq; cæſum tenuis abſcondit caput
Membrana, latebram rebus occultis negãs.
Séptemq; venas tendit: has omnes retro
Prohibens reuerti limes obliquus ſecat,
Mutatus ordo eſt, ſede nil propria iacet,
Sed acta retro cuncta.

Eſt & Pyromantia, in qua interdum pix trita in ignem ſpargebatur, interdum tedæ pice illitæ accendebantur, & certis characteribus ſignabantur, ſi flamma tedarum in vnum coibat, proſperum, ſi lambens & diuiſa apparebat, infelicem, ſi tricuſpis aſſurgebat, glorioſum euentum, ſi varie diſperſa, ægro mortem, ſano mor-

morbum, si crepitans infortunium, si subito extincta, ingens periculum ominabantur. Interdum hostiam in ignem coniiciebant, & considerabant flammam ignis, victimarii, vtrum scilicet in vnam coiret pyramidem, quod prosperum putabant, an verò diuideretur, hoc enim aduersum: An etiam flamma cito victimam comprehenderet, an subito extingueretur. De hac idem Poeta.

Tir. *Quid flamma? largas iamne comprehendit dapes?*

Man. *Subito refulsit lumen, & subito occidit.*

Tir *Vtrũne clarus ignis, & nitidus stetit,*
Rectusq; purum verticem cœlo tulit,
Et summam in auras fusus explicauit comam?
An latera circumserpit incertus viæ,
Et fluctuante turbidus fumo labat?

Man. *Nõ vna facies mobilis flammæ fuit,*
Imbrifera quales implicat varios sibi
Iris colores, parte quæ magna poli

Cur-

Curuata picto nunciat nimbos ſinu.
Quis deſit illi quiſue ſit dubites color.
Cærulea fuluis miſta oberrauit notis
Sanguinea rurſus, vltimū in tenebras abit:
Sed ecce pugnax ignis in partes duas
Diſcedit-----
Immugit aris ignis, & trepidant foci.

Eſt & alia ſpecies Captromantiæ obſeruatrix fumi, Vel enim grana ſeſami, vel papaueris nigri in ardentes prunas iaciebant, & inde ſurgentem fumum notabant, vel ſine huiuſmodi granis ſolum fumum obſeruabant, de quo Dion Caſſius. Huc illud pertinere puto de Nymphæo prope Apolloniam: Ibi & oraculum (inquit) editur, idque hoc modo. Thure áccepto, precibus eius rei ergo, quam volunt, factis, ipſum thus, vt ſecum eas preces deferat, ad ignem proiiciunt, tum ſi ratum ſit futurum votum, ab igni thus è veſtigio corripitur, at ſi thus extra ignem forte deciderit, accurrens ignis id abripit & con-

consumit, sin irritum erit votum: neque accipitur ab igni thus, & si in ipsam flammam coniiciatur, recedit ab ea, atque effugit: Ita in vtramque partem ignis futura prædicit, morte nuptiisque exceptis.

Solet etiam diuinatio interdum ex cineribus fieri sacrificiorum: Et hodie quoque viget eius vestigium, cum res, quæ ad diuinandum proponitur, digito, vel bacillo cineri inscribitur, & cinis aeri puro permittitur, & attenditur ad literas, quæ in cinere agitato apparent. Vel cum aliquẽ tres personas cogitare iubẽt, quibuscum matrimoniũ inire optet, tum tres ducunt sulcos in cinere, ille vero iubet singulis personis suũ sulcum deligere, tũ auersus stare, ne sulcos videat, quos interea alter tamdiu forcipe ostendit, donec eorũ vnus ab illo ter deligatur, & quam illi sulcus destinabat, ea spondetur ipsi vxor futura.

Consideratur etiam aliquando color

color vtriusq; laticis in sacrificiis fu-
it, hinc *Aen.4.Virg.*

Vidit thuricremis cũ dona imponeret aris
(Horrendũ dictu) latices nigrescere sacros
Fusaq; in obscœnum se vertere vina cruorẽ.
Hoc visum nulli, non ipse effata sorori.

Solent etiã Turcæ hodie diui-
nationis specie quadam vti, cum ce-
ram liquant, & aquã guttatim instil-
lant, figurasq; inde ortas obseruant.

Ex lauri quoque ramis diuinatio
sumebatur, si enim obstrepebat cum
fragore, prosperum signum existima-
bant, contra, si taceret extincto adu-
sta foco.

Succedit Botanomantia, cùm ex
verbenæ Lunariæ, saluiæ, myricæ, fi-
cus & aliorum simplicium foliis, ra-
misue, consignatis quærentium no-
mine & quæstione, futuri cognitio
petitur. De hac per tamaricen Cœl.
Rhod. *lib. 8. ant. lect. cap. 29.* Apollo
myrica vates sanxit prænũtiare mor-
talibus futura, propterea insignem
fruti-

fruticē hunc Nicander vatem vocat. Quin & Magi item Scythæ myricino vaticinantur ligno. Sed & in Lesbo Apollo myricæ ramum tenet: &c.

Est & alia species diuinationis, ῥαβδομαντεία dicta, quæ multiplex, de ea sic Rhodig. *lib. 7. antiq. c. 29.* Virgas in rebus diuinis eximii cuiusdam vsus fuisse veteribus, ex plerisque coniectare licet. Nam qui Persicos ritus diligentius animaduersos literis mandarunt, illorum Magos, qui sacrificiis perficiuntur, carnes super myrto & lauro positas tradunt subtilib. virgis adurere, mox oleum lacte melleque commixtum conspergere, ac comprecari, fasciculos ex myrica pertenues manutenentes. In Pyrethiorum meditullio surrecta stabat ara, vbi inextinctus seruaretur ignis, fierentque itidem comprecationes non sine myricinis virgis. Sicut in Scythia quoq, vbi vaticini tradũtur plures, salignis virgis diuinatio concipi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

cipitur, quas diſſoluunt, ac ſeparatim ſingulis humi conſtratis vaticinantur, interim virgas comprehendentes componentesq;. Narees vero, quos eſſe Androgynos putat Herodotus, tiliam ſcindentes trifariã, digitosq; implicando ac reſoluendo præcinunt futura.

Pręter has ſpecies alię itidem multæ occurrunt, quæ ad ſuperiores reduci poſſunt, & communiter ab omnibus ſanioris religionis myſtis damnantur.

CAP. XXV.

De Augurio & Auſpicio.

SEquitur Augurium & Auſpicium, ars incerta & illicita, ab omnibus Chriſtîcolis, meritò damnanda, & eſt obſeruatio cunctarum rerum ſubito, & ex inopinato, & inſolito accidentium, inſtituta ad cognitionem futurorum, vel occultorum.

Species, eius quinq; ſunt *Primum* ex cœlo, *Secundum* ex auium volatu, vel garritu, *Tertium* ex tripudio pullorum, *Quartum* ex quadrupedibus, *Quintum* ex diris & portentis ſumitur.

Primum genus è cœlo captato ab augure proſpectu, & cœli regione deſignata, exemplum auſpicium, nempe tonitru, vel fulmen, ſiue fulgetrum, quorum alia bruta, quæ nulla ratione naturæ nitebantur, & vana prorſus erant, alia Fatidica, de quibus multa Plinius & Senec.

Secundum ab auibus petebatur, Auium aliæ ſunt oſcines, quæ cantu, ſeu garritu, alię præpetes, quæ volatu prædicere putabantur, harumque variæ differentiæ, funebres, cliuiæ, arculæ, volſeræ, remoris, inebræ, &c.

De pullorum tripudio tertium. Duo à pullariis pulli in cauea ſeruabantur. Primo diluculo, imperato de more ſilentio, puls aut offa, cauea recluſa

clusa pullis obiiciebatur, si negligerent cibum, sinistrum auspicium, si auide depascerentur, ita vt aliqua ex rostro deciderent, & terram ferirent, dicebatur Solistimum tripudium, & habebatur secundum.

Ex quadrupedibus quartum sumitur, vocabatur auspiciũ pedestre, vt apud veteres Germanos ex equorum fremitu: Proprium gentis, (inquit Tacitus) Germanæ, equorum quoque præsagia ac monitus experiri. Publicè aluntur iisdem nemoribus ac lucis candidi, & nullo mortali opere contacti, quos pressos sacro curru sacerdos ac rex, vel princeps ciuitatis comitantur, hinnitusque ac fremitus obseruant, nec vlli auspicio maior fides: vid. Tiraq. ad Alex. ab Alex. *gen. lib.* 5. *c.* 3.

Quintum sunt omina, quæ itidem ad auguria pertinet, ex Claudiani sententia, vbi sic canit:

Nullaq; dies non triste minatur

Augurum quoties flauentia serta comarũ
Sponte cadunt? quoties exudat ab vbere sanguis,
Larga vel inuito prorumpũt flumina vultu,
Iniussæque manus mirantia pectora tundunt?
Si buxos inflare velim, ferale gemiscunt.
Tympana si quatiam, planctum mihi tympana reddunt.
Ah vereor, ne quid portendant omina veri.

Huc referuntur omnia prodigia & ostenta, quatenus quis vanam quandam ex his instituit diuinationẽ. Horum certa interpretatio à diuina reuelatione dependet, non autem licet ea ad fortuitos eventus certo prædicendos trahere.

CAP. XXVI.

De sortibus illicitis.

AD Manganiæ species etiam sors refertur, estque triplex, Diuinatoria,

toria, Consultoria, & Diuisoria.

Diuinatoria multiplex est, interdum eadem cum oraculo, vt sortes Deliæ, interdum à materia, cui inscribuntur, nomen mutuantur, vt quæ bacillis, talis, oscillis, pilulis, aut tabellis inscriptæ in altum, vel vrnam coniiciuntur. Est & aleatoria, de qua apud Propertium:

Me quoq; per talos Venerem quærente secundos,
Damnosi semper subsiliere canes.

De Germanis Tacitus, Sortium, inquit, consuetudo simplex, virgam fructiferæ arbori decisam in surculos amputant, eosque notis quibusdam discretos, super candidam vestem temere ac fortuito spargunt, mox si publice consulatur, sacerdos ciuitatis, sin priuatim, ipse paterfamilias precatus Deos, cœlumque suspiciens ter singulos tollit, sublatos secundum impressam ante notam interpretatur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Sequitur Geomantia, quæ ſedecim figurarum in abaco nomina diſpungit, ex ſedecim additis diuerſis punctorum coordinationibus, quæ nomina ſuis aſtris putant reſpondere.

Eſt & Stoicheomantia, quæ fiebat aperto libro Homeri, vel Virgilij, & attento primo, qui obuius erat inſpicienti verſu. Hodie, ſed impie, fit aperto Bibliorum ſacrorum codice.

Alia itidem eſt ſpecies ſortium, quando definitus locus in partes æquales deſcribitur, & vnicuique ſingulæ alphabeti literæ inſcribuntur, deinde ſingulis literis gramen frumenti imponitur, poſtea ad hoc enutritus gallinaceus introducitur, qui grana comedat, & notantur literæ, quarum primum granum depaſcitur. Hac vſus & deceptus eſt Imper. Valens in inquirendo regni ſucceſſore.

Sequi-

Sequitur Pythagoricum commē-tum, cum petitur ex nomine conſu-lentis per elementa nominis diuerſi-mode collocata, & quaſi per ana-grammatiſmum fauſtum quid, vel ſiniſtrum indicantia, futuri boni, ma-liue præcognitio.

Huic affinis eſt numerorum diui-natio, ſiue ſors, quæ per numeros fit, vbi valor literarum conſideratur, & futurus victor indicatur, cuius nomē maiores numeros continet. Paulu-lum circa hanc diſtat Chaldæorum operatio, qui Alphabetum diſtri-buunt in tres decades, quibuſdam literis repetitis, & nomina petentiū reſoluta commutant in numeros, ſingulosque numeros ſuis planetis attribuunt.

Circa has ſortium ſpecies notan-dum, vt & reliqua auguria, grauiter in illarum obſeruantia peccari, ma-xime ſi quis per ea futura contingen-tia prædicere conatur, & ſemper pe-

riculosum est, iuxta illas actiones vitamque suam instituere, solet enim sæpissime Deus iusto iudicio permittere, vt tales obseruatores male pereant. Exempli loco sit, quod Bucananus *lib. 4. rer. Scot.* narrat de Nataloco Scotorum Rege, illum scilicet ipsum, à quo Rex cæsus, ad diuinos missum, vt de victoria, de vita Regis, ac regno eius percontaretur, responsum à quadam anu accepisse, regem non diu victurum, nec periculum ei ab hoste, sed à familiaribus instare. Cum ille vrgeret à quo, anum, à te, subiecisse. Ille mulierem execratus, cum domum rediret, subijt animum illa cogitatio, nec responsum celari posse, nec edere tutũ esse, ne se apud Regem hominem prauum, & suo timori indulgentem, suspectum redderet. Itaque tutius esse, tyrannum cum multorum gratia interficere, quam cum grauissimo capitis proprij discrimine incolumem seruare. Statim

tim igitur vbi domum rediit, impetrato ad reſponſa diuinorum expromenda, ſecreto, cæſo rege, patriam ſeruitio, & ſe periculo exemit.

CAP. XXVII.

De Coniectatione.

Coniectatio ſequitur ſortium doctrinam, eſtque & licita & illicita, & quidem vel Phyſica, ſiue naturalis, vel politica.

Naturales coniectationes ſunt, quæcunquæ cauſis naturalibus vere innituntur, vt ſunt coniectationes agricolarum, nautarum, medicorum &c.

Coniectatio quæ ex aſtris ſumitur duplex eſt, Aſtronomia, quæ licita, & nititur principiis vniuerſalibus, & incommutabilibus, & aſſequitur ſcientiam artis ſuæ futurorum, veluti reuolutionis annorum, eclipſium &c. Aſtrologia, quæ principiis communibus & variabilibus nititur, &

prædicit effecta euentuum futurorum, non necessariorum, sed contingentium, quasi ab astris necessitudine aliqua dependentium.

Huius sunt partes quatuor, *Prima* circa reuolutiones versatur, & prædicit totius anni bello paceque vicissitudines, aeris salubritatem, morbos, &c. *Secunda* themata natiuitatum continet, docens quid homini tota vita sigillatim obuenturum sit. *Tertia* electionum appellatur, docens quid in singulis rebus consulto & vtiliter faciendũ, omittendum, quandoque quibusue locis singula agenda. Quarta est imaginum sculpendarum, præstigiosa & incerta, quoque longius à principiis communibus astronomiæ canonibus recedit, eo mendacio vanitatique propius accedit.

Pro certitudine tamen horũ subsequentes regulæ obseruandæ 1. Astronomus non recedens à suis vniversa-

verſalibus,commenſuratis,& immediatis principiis, poteſt iuxta regulas artis ſuæ certo prædicere, etiam multis antequam eueniat annis, vniuerſales illos artis ſuæ euentus. 2. Aſtrologiæ ſpecies illa prima non eſt ſuperſtitioſa, ſi tantum profitetur opinionem cum formidine contrarii. Secunda non eſt ſuperſtitioſa ſi tantum profitetur ſuſpicionem. Tertia non eſt ſuperſtitioſa, ſi tantum dicat ſe ęſtimare, quod res bene ſit ceſſura, & reuera animo ſuo non plus tribuat, quam verbis præ ſe ferat. 3. Aſtrologia vllo iſtorum modorum vlterius tendens, & prædicens aliquid vt certo euenturum, illicita eſt & ſuperſtitioſa, totaque eiuſmodi diuinatio incerta eſt & vana, nec artis aut ſcientiæ nomine digna.

Peccatur autem in his, quando Chriſtianæ fidei myſteria aſtrorum diſpoſitioni ſubiiciuntur, quando futura contingentia ex aſtris certo

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

præſciri poſſe quis putat: & quando interrogationes & electiones cœleſtibus corporibus ſubiiciuntur, vt certæ cauſæ, & tanquam legis decreto.

Improbatur autem à Deo ipſo, Schola Theologorum Iuriſconſultorum, Medicorum, Philoſophorum, Hiſtoricorum & Poetarum: & inter alios egregie Ennius poeta:

Non habeo deniq; nauci Marſum augurē,
Non Vicanos haruſpices, non de circo aſtrologos,
Non Iſiacos coniectores, non interpretes ſomniûm
Nō.n.ſunt, ij aut arte diuina, aut ſcientia,
Sed ſuperſtitioſi vates, impudētesq; arioli,
Aut inertes, aut inſani, aut quibus egeſtas imperat:
Qui ſui quæſtus cauſa fictas ſuſcitant ſententias.
Qui ſibi ſemitam non ſapiunt, alteri monſtrant viam,
Quibus diuitias pollicentur, abhis drachmam petunt:

De his

De his diuitiis sibi deducant drachmã, reddant cetera.

CAP. XXVIII.

De coniectatione ex elementis, meteoris, plantis, arboribus, brutis.

COniectationes hæ, de quib. sub titulo, omnes sub naturalibus comprehenduntur, & de iis apud Philosophos abunde satis. Ad ea etiam aliquo modo, quatenus scilicet ex naturalibus principiis oriuntur, prædictiones & coniectationes medicorum etiam referri possunt; de his in genere sciendum. Signa ex quibus medici coniecturam capere solent, esse vel proba, quæ naturalibus principiis & vera experientia comprobantur, vel vana vel ambigua, Proborum quędam sanam integramque valetudinem testantur, quædam degenerantẽ, quędam succumbentem, & iam victam, quędam

ſe recolligentem & victricem, non tamen vlla tam certa ſunt quin aliquando fallant: hinc prouerbialis illa locutio: præſtat à ſexaginta medicis, quam à ſcabinis ſex damnari & morti addici.

Cap. XXIX.

De Phyſiognomonica prænotione.

PHyſiognomus ex pilorũ & membrorum corpris colore, habitudine & proportione, de temperie, valetudine, quædam etiam de moribus, ingenio & animi affectionibus ſe ſcire putat, præcipue autem frontem conſiderat, & faciem. Huic affinis eſt chiromantia, quæ proprie manuum lineamenta conſiderat.

Hanc phyſiognomiam veteres medici, inprimis Hippocrates & Galenus diligenter excoluerunt, quin & Ariſtoteles integro libro, & Polemon in libro de naturæ ſignis.

Artis

Artis fundamenta varia sunt, primum petitur à quadam cum animantibus similitudine, verbi gratia qui paruis sunt oculis, inuidi censentur, quia simię tales sunt, qui magnis, stupidi, sicut boues & asini, ratio horum affertur, quia cum Deus autor naturæ gnarus esset, qua quodq; animal indole donasset, singulis etiam ea addidit instrumenta quæ huic indoli quam aptissima forent: ferocibus vt leoni, apro, tauro, vngues, dentes, cornua, timidis ac fugacibus, vt lepori & ceruo, artus celerrimæ fugæ necessarios, fortibus araturis, vel onera baiulaturis gibbum, dorsi humerorumque robur, vt Camelo, boui, equo & similibus.

Secundum fundamentum à moribus gentium atque prouinciarum desumitur, quæ cum certo sint corporis habitu, vt plurimum quoque ingeniis moribusque discrepant, verbi gratia Physiognomi definiunt

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

nimium fuſcos ſtupidos ac pertinaces eſſe, quoniam Æthiopes ſunt huiuſmodi.

Tertium à ſexu, verbi gratia, quia mulieres candida, vt plurimum & molli ſunt cute, ſuntque pauidæ ac leues, ideo candidos, & molli cute, moribus iisdem obnoxios cenſent. Huius ſecundi & tertii fundamenti ratio ſumitur à complexione. Cum enim eadem temperies cutis cauſa ſit huiuſmodi: ratiocinantur in quocunque cutis ſit talis, talem etiam eſſe temperiem. Quare ab eadem eiusdem temperiei ratione, ſimiles mores expectandos eſſe.

Quarto rimantur affectus animi, à motu membrorum & corporis affectionibus, tale eſt illud Hippocratis: Oculi non nictantes ſunt iracundi, quoniam irati fixis & immotis oculis intuentur: ſic Martialis argumentatur.

Crine ruber, niger ore, breuis pede, lumine læſus,

Rem

Rem magnam præstas zoile, si bonus es.

Quintum fundamentum petitur ex collatione signorum cum signis, & quibusdam alia colligunt, verbi gratia, inuidiam ex iracundia cui tristitia & animi prauitas sit adiuncta.

Hinc infertur Canon talis:

Physiognomica consistens intra cancellos naturalis philosophiæ licita est, & habet aliquid probabilitatis.

Probatur quia positorum fundamentorum aliqua sunt probabilia, quædam minus, quædam amplius.

Probatur secundo ex sacris literis, in quibus virorum robustorum facies dicũtur similes, faciei leonum. Item, quod in facie prudentis lucet sapientia.

Tertio ex iuris interpretibus, quorum communiore calculo receptũ, quando plures de aliquo crimine sunt accusati, & capti, primum quæstioni subiici debere illum, qui facie defor-

deformior eſt, quoniam credendus talis quoque animo prauior & corruptior.

Quarto ſententia Philoſophorum probatur, Pythagoræ, Socratis, Platonis, Ariſtotelis, Ciceronis & aliorum infinitorum.

CAP. XXX.

De coniectatione ex ſomniis.

SOmnium eſt motus, aut figmentum animæ multiforme, futurorum bonorum, vel malorum ſignificatiuum.

Huius prædictionis fundamentum eſt experientia, & quędam ſimilitudo proportionis rei ſomniatæ ad euentum. Experientia eſt, ſi vnus, vel plures, cum hoc, vel illud ſomniaſſent, talem euentum ſint poſtea experti: Similitudo proportionis inueſtigatur primo ex quodam more ac conſuetudine, vt radi caput honeſtum eſt monacho, ergo ſi monacho

acci-

acciderit id ſomnium, proſperum ei erit, ſi coniugato, infelix; Secundo ex vocabuli ſignificatione, veluti ſi quis audit, vel legit Serapidis nomen, morietur, quia Serapis idem qui Pluton & Orcus. Tertio ex rei ſignificatione Hieroglyphica, vt ſi quis ſibi viſus ſit catena ad templum alligari, fiet ſacerdos. Quarto à fabuloſis narrationibus, veluti viſus eſt ſibi aliquis vagus in Iſthmo filium quærere, peribit filius merſione, iuxta fabulam Melicertis. Quinto de aliqua ratione aſtronomica, vel phyſica, longe petita, velut ſomniauit quis ſe lumen à luna petere, cœcus fiet, quia luna proprio lumine caret.

Huius artis tales concluſiones obſeruentur. Prima, Quædam ſomnia verum euentum prænuntiant, quædam nullum, vel illuſorium, hinc quædam obſeruare licet, quædam non item.

Secunda, Tam certa ſunt ſomnia, quam

quam eorum certa cauſa, ſi hæc effe-ctum certum certo producit, etiam ſomniorum prædictio certa, ſi probabiliter, probabilis, ſi fortuito, fortuita & fallax. Hinc Theologi ſomnina diuidunt, in Diuina, Naturalia, & Dæmoniaca, Naturalia exurgunt, vel à cauſa intrinſeca ſomniãti, vel extrinſeca, Intrinſeca naſcuntur, quædam ab anima inprimis, & dicitur cauſa animalis, aut moralis, quædam potiſſimum à corpore, & vocatur corporalis, Intrinſeca cauſa animalis eſt, quando ſomnia obueniunt de rebus, quibus cogitatio vigilantibus valde fuit intenta.

Corporalis intrinſeca cauſa naſcitur à præſenti diſpoſitione ac temperamento corporis, quod vel inedia exhauſtum, vel crapula repletum, vel humore aliquo nimis prædominante ægreſcit, vel alio vitio interiore laborat. Ex his cauſis, vel pacata, vel turbida, vel multiformiter varia ſomnia

mnia naſcuntur. Quibus ſanguis eſt copioſior, roſas ſomniant, choreas, cõuiuia, & læta omnia. Phlegmatici, mare, aquas, balnea, nauigationes, ſubmerſiones, onera grauantia. Cholerici, colores flauos, rixas, pugnas, incendia. Melancholici fumos, caliginem, tenebras, nocturnas oberrationes, ſpectra, mortem & cuncta triſtia. Quibus veſica humore plena, ſomniant de lacubus, fluuiis, imbribus. Quibus dominantur ſinceri puriq; ſucci, putant in ſomnis volutari ſe inter odoratos ſuaueſq; floſculos, contra in ſordidis verſari ſeſe, quorũ in corpore humores fœtidi putridiq; coaceruantur. Quibus viſcido humore affectæ, obſtructæque ſunt partes cerebri poſteriores, illi comprimi ac ſuffocari, ſibi in ſomnis videntur: Hic morbus Ephialtus ſiue Incubus à Latinis vocatur.

Naturalis extrinſeca ſomniorum cauſa eſt, quando dormientis imaginatio

natio ab agente extrinſeco mouetur. Huiuſmodi agens duplex eſt, alterum aer ambiens, alterum impreſſio, ſiue influxus corporum cœleſtium.

Hinc tertia concluſio. Somniorum ex naturalibus cauſis deriuatorum, eatenus licita eſt obſeruatio, & interpretatio, quatenus cauſæ naturales effectibus cauſæ ſuæ coniunctis ſunt adæquatæ.

Diabolica ſomnia ſunt, quæ mali ſpiritus inſidioſe ſpiritibus dormientibus immittunt, vel ad perturbationes animi ciendas, vel ad occultorũ, aut futurorum ſignificationem. De his hæc obſeruetur concluſio, Dæmoniaca ſomnia obſeruare, vt fraudem dæmonis caueas, licet, ad occultorum ſcientiam, vel euentus futuros, nec licet, nec expedit.

Diuina ſomnia nobis à Deo miniſterio angelorum bonorum immittuntur, exempla horum in S. Scri-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

tura obuia habentur : de his conclusio talis. Diuinorum somniorum obseruatio licita est, sed interpretatio solis conuenit illis, quibus à Deo facta est reuelatio interpretationis.

CAP. XXXI.

De sorte diuisoria.

Diuisoria sors olim Romanis in frequenti vsu erat, & eius mentio habetur *c. 1. 26. quæst. 2.* In ea, vt peccatum caueatur, quatuor subsequentes regulæ seruentur. *Primo*, debet euentus à Deo expectari, non à causa, vel fortuna, astrisue. *Secundo*, debet adhiberi simplex sors, sine vlla superstitione vel abusu rerum sacrarum, vel sacræ Scripturæ. *Tertio*, necesse est, vt illi qui sortiuntur, æquali iure nitantur. *Quarto*, vt principalis intentio sortes mittentium non sit inquirere voluntatem Dei modo extraordinario, sed principua intentio debet esse, vt auferantur lites, discordiæ, querelæ, inuidiæ, quare si

re ſi aliter concordia poſſet iniri res ſorti non eſſet committenda, ſin vero aliter nequit diſcordia ſopiri, bonum pacis permittit ſortem conditionibus tamen prædictis ſeruatis.

Hæc de Magica doctrina hactenus proferre libuit, breuiuſcule quidem, & quaſi certa per axiomata quæ tamen totam illam illius diſquiſitionem indicant, perſtringunt, & rimantur, iuxta quæ etiam alias abſtruſiores & occultiores quæſtiones, quæ hanc circa materiam verti ſolent, enodari ac iudicari poſſunt.

Summopere autem in hiſce omnibus cauendum, ne dæmonum aſtutia decepti, incauti operam illicitis hiſce artibus adiungamus, & tandem cum iis in æternos abripiamur cruciatus.

APPEN-

APPENDIX

DE MIRANDIS QVIBVSDAM NATVRALI MAGIA factis operationibus.

Ex lib. 2. Mag. nat. Ioan. Bapt. Port.

Varii fructus & vina medicata.

VEteres illi ſummo ſtudio, diligentiq́ue ſunt enixi, quonam modo diuerſis antidotis vinum conderent, vſuique, ſi opus foret, accommodarent, neq; hoc iniuria factum, vt nil commoditati præſtantius: & monſtrat, quod eorum pars maior multa memoriæ prodidit, & curio-

ſius, quam par fuerit, mirabilia di-ctu, operatuque facilia, quorũ commeminit Theophraſtus. Apud Heracliam Arcadiæ fit vinum, quod epotum viros dementat, & mulieres inſœcundas reddit. Ei ſimile, quod in Træcenſi agro ab Athenæo comprobatur. Et apud Thraſum vinum fit ſomniferum. Et aliud arte quadam conficitur, quod epotum vigilantiorem facit, variæque vinorum condituræ, quas apud diligentes rei medicę, & agriculturę ſcriptores inuenies, nec ſcitu difficiles, nec ijs arduum fore credo, qui ſimplicium vires nouerint, & coniectura conſequuntur ea denique operantur, quæ ex loci eueniunt proprietate, & vtiliſſimũ fore puto, vt iis adhibeantur, qui medicamenta timent, & horreſcunt, vt prius iucunde abſorbeant, quam odiſſe velint. Sitque primo:

Vitis Theriaca.

Pangendum ſarmentum, vt docet

Floren-

Florentinus primo, & secũdo Georgicorum suorum; radice tenus quatenus digitorum latitudine sit ima parte fissum, ablatis medullis, ipsius vice veratrum inseratur, ac stricto vimine, & terræ mandetur: vuas hoc modo dabit, quarum esus, aluum præmollit, & euacuat.

Vel si efficacius vis vacuent, eadem sarmenta antidoto satiata, scyllæ bulbo inserendo terra recondito, semper medicamentum infundendo assidua suffusione, & succo satienturimbibendo, ne tam cito senescat vis.

Si autem propomata sponte vis nasci, vt Palladius docet: E vitibus ipse sarmenta ponas in vas aliquod semiplenum potionibus vel conditis absynthiatis, vel rosatis, vel violatis: inde terram simul resoluas ad lixiuii modum, donec sarmentorum oculi in germen nouę frondis erumpant, tunc sarmenta ea, quouis loco

vitium cæterarum more depones, & tales dabit fructus.

Vinum Phthorium, id eſt, quod partus enecet, & abortus faciat, ſic fiet: Scammonium, vel niger ellebo-rus in vite inſeratur, terebra vitem pertundito, & vitigineos ramos illos, quos voles, & fiet.

Vel circa ipſam agreſtis cucumis ſeratur, inde vim detrahens, & combibens. Vel ſi vino veratrum maceramus, idem præſtabit, & ſic diuerſarum mixturarum vires adſciſcit. Et

Ficus

Quarum eſus, aluum lęuigat, habebis, ſi radicibus veratrum, cum tithymalo tritum inieceris, vel inſerueris, talia dabit poma. Nec ignorandum ſępius tranſplantata, & inſita antidotum elangueſcere, tu denuo ſemper addito. Mire aluum inaniunt cucurbitæ, & cucumeres, ſi eorum ſemina antequam ſeras triduo, vel biduo dictorum ſucco madue-

rint

rint & enàti cucumeres hoc præstabunt. Sic habebimus

Pruna purgatoria, & somnifera.

Si somnum, & alui deiectionem moliri affectas, sic fuerit præstantius: Ramum, vel totam plantam terebra, inde scammonio, vel opio impleas, papyro, vel corticibus recte inuolutam relinquito, cumque matura fuerint poma vẽtris deiectionem, & somnum molientur.

Vel si citius idem affectabis, Caricas ficus, quas Ischiadas Græci appellant, & passas vuas vino, vel aqua per diem macera, dum tumescant: v[illegible]i prius scammonium, vel opium dissolueris, & si amarorem quendam resipiunt, dulce aliquod admisce, & insolatis vtitor. Sed de vinis hactenus medicatis.

Florum & fructuum conditura,

TAnta est siderei caloris inconstantię vis, vt omnia, quę ambit, & sublunaris complectitur mundus,

ad finem tendant, nec à motu desistant: sed non adeo hominum mentes caligant, hebescuntque sensus, quin multa fere obnoxia euadant. & si gratæ fructus figuræ, iucundi saporis, insignisque coloris lenocinio venustauimus, ne tam celeriter eorum depereat gloria, cœlique improbus variantis motus tabefaciat, & exanimet, sic constantes reddes contra tenorem algoris, æstusue: nec fies inglorius, si pro virib. ambientis aeris, & per cuncta meabilis ab iniuriis vindicabis, qui naturæ agnatione calidę, quod in pomo reperit, allicit, vt se miserum innata prius frigiditate lacessitum, quam naturalis abrepti caloris exinanitum sentiat, eoq; flaccessente, siccessit. Plurimũ quoque ad hoc confert loci situs. Fenestras ergo patentes Septentrioni dirige: claudendę enim sunt, quæ ad Austrum vergunt: Austri enim afflatu rugis deturpantur non tamen sine

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

ſoriculis, ne pertinaci vento, cum humorem amiſerint, vieta fiant, vel putrilaginis labe putreſcant poma. Nunc etiam tradamus modum in floribus fructibuſque. Et primo ex Anatolio:& reliquis,vt

Roſæ & Lilia vegeta ſeruentur:

Legantur roſæ, reliquique flores, non iam ſatiui, cum iam patefacti perennant: ſed flore iam dehiſcente, cæſuram in liquidam picem immerge,& arundine fiſſa condantur, rite picentur, & ſub die obruantur accliui loco, ne labēs aqua pluuia noxam afferat.

Vel arundinem iam viridem findito, roſam vel florem intus condito, & fiſſuram vt coeat curabis, ſic ouās habebis,quod optas.

Lilia vt talia inueniantur, qualia condantur, id facito. Cum occluſa ſileant, decerpas, prius quam dehiſcentia ſe pandant & arundinibus vel lagunculis opertis, & bene picatis,

ne expirent, recondantur: ſic cum e-xegerit vſus, relaxato ſpiramento, detrahes, nam vegeta toto anno ſeruabis.

Aliter: vas fiat quernum, hoc floribus reple, & roſis quæ nondum oſcitent, bene operculato, & picato, ne intro fortaſſe aqua permeet, putei, vel ciſternæ aquis immergat, vel currentibus, quo minus putrefiant, ibique multum durabunt virides occluſi: cum omnes dihiſcant velis, pediculum in malum figito, aut aceto immergito, Soli oſtendendo. Nunc modum tradamus quomodo

Poma in vigore diu maneant.

Præcocia, pyra, mala, cotonea, ſed muſtea ſpernenda, ficus, tuberes, & zizipha cum ſuis frondibus legito omnia immatura, non tamen percruda, caduca ſunt ſeparanda, vndique diligenter inſpiciendo, ſint ne integra, nec manibus quaſſentur, inciſos eorum tenaces, calida cures

ambu-

amburipice, parum tangendo, nam facilius principium putrefactionis exhiberent: inde canapi, stupaue inuoluendo, ferventi cera circumlinea & circumlita melle demergantur, vt sint omnia submersa, & separata custodi, ne simul commisceas, ne se mutuo contingant: alterum enim ab altero corrumpitur: operculo imposito, operculatumque vas pellicolato, & per annum viridia semper habebis: & sic omne pomum in melle seruari potest, quod in vetustatem reponitur. At virides ficus seruare docet African. Ex viridibus cucurbitis è lateribus eximito partes, quæ spleniis existunt similes, & excaua velut loculos, & vaginas, inde in singulis singulas ficus appones cum petiolis, vt durabilius integræ sint allatæ, quippe quæ diutius durent integræ, inde obturato, & vmbroso suspendito loco, ne ignis, vel fumus inspiret.

Vel mala in vigore decerpta conditiua è Sotionis ſententia, ſi gypſo ſubacto illeueris, vel figulorum creta ſingula cruſtabis: vbi occalluerint, incolumia diu ſeruabis, cumque vti libet, dulci aqua perluito.

Vuas quoque ſic immarceſſibiles habebis: ſi ſingulis fictilia vaſcula penſilia appoſueris occluſa, in imo vero pertuſa, & impoſito ceſpite pluuiam arcebis muniens, ne vel trunco mutuo rumpantur, vel alio munimine ambito.

Sic pinſito vitro ſi circumuoluantur & obruantur, lõgo tempore conſeruantur. Multa quoque in picatis doleis muſto immerſis. Sic myrteas virgas cum baccis, & ficulneos ramos in amurca ſeruabis. At ſi vis

Poma in arbore diu immorare.

Ramulos intorqueri iube, ne maturefcens humor in ipſa dilabatur & ea incolumia ſeruabuntur contra æſtiui caloris blandimenta, tali maxime

me pacto punica ſeruantur: ne hiantia diſpereant, Aliter ſeruamus

Sorba & pyra

Paulo amœnius lecta, ſed duriora non decidua, fictilibus vaſis condito, & operculato, quæ picari pariter & gypſari facias, bipede effoſſa ſcrobe inuerſo ore obruito, ſuperinducta terra, ſpiſſius ſupra pedibus calcata, decliui loco, per quem perennis aqua decurrat. At

Vuas & punica

Seruare ſi volueris: Sint vuæ duracinæ, & illæſas legi iube, ne ſint acerbitate duræ, neque maturitate defluentes, tactu molli cum iucunditate calloſo, & ſi qua ſunt putrida, reſecari debent: ſic in feruentem aquam dimitte tempore exiguo, ne excoquantur, ſed temperamento quodam opus eſt: dein ſublata in vmbra ſuſpendantur. Neq; hoc prætermittendo, quod aduertit Columella, vt ſeruari omnis poſſit vua;

 Decreſ-

Decrescente luna post horam, cum insolata iam est nec roscida, viti detrahatur, & seruetur, Si vis

Vua in vite vt seruetur

Ex Beritii præcepto: Iuxta vitis radices vmbroso & accliui loco, vt facile pluuia aqua dilabatur, scrobem ad erecti hominis altitudinem effodito, arenam pauimento consternas, vt siccitatē melius conseruet, supra calamos & hastilia defigas, & sarmenta luxans illæsis botryonibus assidue obtorqueto, & adnexantur dependeantque ex ridicis ne pauimentum tangant, & contignatione tegito, vt eo imber penetrare non possit, & reseruatur vsq; ad ver perpetuum per annum clausa. Rebus his finem imponendo, remanet

Arbores necare

Si volumus, sic possumus: Corticem in orbem detrahamus, corticee enim spoliata interit omnis arbos, sed tardius & celerius: vt tilia, & robur

robur ocius, tardiuscautē infirmiores. Refert quoque quibus fiat anni temporibus Martio & Februario statim emoriuntur, hyeme autem robustis arboribus diuturnior est interitus. At subero corticē detrahere oportet, ne deterior fiat. Sic pastinacæ marinę radius omnium caudici præfixus occidit. Et menstruatus pannus radicibus admotus, præsertim ugland= di nuci, vt placet Democrito. Platanus autem circumdolata, quæ in Antrando & Philippis euenerat, si reuixit, & cortex iterum circumtexit, fuit pro ostento habita. Aruspex enim tunc persuasit, vt sacrificarent custodirentque arborem vtpote factam ostendo fausto.

Nunc verbasci proprietatē quandā enarrare superest: Mane cum flores aperit, si planta leuiter cōcutitur, paulatim flores siccescentes defluunt ad terram omnes, nec fuerit qui id inspiciet, quin magicis precaminib.

euenire credat, si quis decusserit, inania quędam obmurmuret verba.

Ex omnibus quæ adhuc narrauimus coaceruatis, vnam nouimus arborem, sæpe loci gratia deliciarum horti arborē dictam: erat enim crassitudinis & proceritatis non ingratæ, apto vase obsita, præpingui, rigo, & superfœtantē solo, vt tum plantæ vigore, tum humi vbertate, frugalitateq; insitis alimentum suppeditaret. Erat trifurca, in vno vuam vinaceis vacuam, discolorem, & medicatam gerebat, quarū altera soporem, altera alui deiectionem moliebatur. Affert secundus ramus persicum, ex persico & nucipersico interuallis pluribus æque distinctum, exossem, & ramulo nunc persicum, nunc nucipersicum protuberans, si aliquod pomum nucleum habebat, dulcem vti amygdala dabat, & nunc hominum, nunc animalium faciem emētiebatur, diuersaque demonstrabat linea-

lineamenta. Dat alter cerasia exossa, acida, dulciaque, dat mala aurea, cortex floribus, rosisque consita, fructus debitam omnem superantes magnitudinē, dulciores, odoratiores, verno tempore efflorescentes, debitum vltra tempus fructus producentes: diutiusque immorabātur, continuæ fæcunditatis orbem perpetuum annum ministrabant, per quosdam gradus poma sibi succedebant, fœtura interpolabatur, brachia ponderibus inclinata procumbebant, & denique sic cælum fauebat, vt pulchriorē non conspexerim. De huiusmodi re iam satis: longius enim euagati sumus, quam par fuerat, quorum aliqua ex maiorum monumētis excerpsimus, tempori regionique accommodantes, quæque multis erant experimentis cognita multis præterea ingeniosis, & vtilissimis auximus.

Diuersa ignaria parandi ratio.

FOrtuito eueniſſe narrat Vitruuius quod diuerſę arbores, crebroq; ventis & tempeſtatibus exagitatæ attritu valido ramos terentes, colliſis inter ſe partibus & rarefactis calorem euocarint, vnde magna ſucceſſit flamma, efferati, & agreſtes homines inde perterriti, terga fugæ dedere, ſic iam ſopita flamma, propius cum acceſſiſſent, & magnam inde humanis corporibus perpendiſſent accedere commoditatē, ignem conſeruabant: ſic vrbanitatis, conſuetudinis, & ſermonis cauſas præbuiſſe, inde paſtorum in ſolitudinibus, & militum in caſtris explorauit neceſſitas, diuerſa quomodo parari ignaria poſſint, cum ſemper abſtruſum ignem ad excutiendum ſilicis occaſio nō detur, & docuerunt quęnam ligna eſsēt vſui accommodata: & quanquam terebrum & conceptaculum ex eodem fieri nonnunquã euen-

eueniat,tamen ex vno, quod agat,atque efficienti vim retineat, ex altero vero, quod patiatur, ex molli vno, forti altero faciendum censent. Exemplo.

Ligna, quæ attritu ignem concipiunt,

Sunt quæ maxime calida, vti laurus,rhamnus, ilex,& tilia. Menestor vero morum addit, & coniiciunt, quod ascias ilico retundent,& hebetent, ex his omnib. terebrum faciũt, vt attritu acrius resistat, & pertinacius opus expediat, conceptaculum vero ex molli:vti hedera, ferula, syluestri vite,& similib. arefactis, & penitus humore omni exinanitis: ad summũ ea deteriora ad ignariũ vsum veniunt, & reiiciuntur quæ vmbrosis contectisq; locis assurgunt. Et sic commodius expedies, nec referre arbitror, si laurum lauro,vel hedera enudata, ferulam ferula confricaueris, & (quod præstantius est) fune super eam celeriter & vehementer

moto, & vbi fumum eleuabit, adiecto minuti ſulphuris momento, fomitem admoueris, prout arida nutrimenta, quæ ex materia parabis aridi fungi: foliorum excocti velleris, circa tuſſilaginis radices reperti: ocyus enim ignem concipiunt retinentque. Ex ignariis olea vt inepta reiicitur, pinguiori materia, & immodico humore referta. At cum hominum mens raro in eiſdem repertis ſubſiſtat, ſed nouis reperiendis altius viam inueſtiget, eius induſtria repertus eſt

Lapis, ignem humido quouis excitans,

Huiuſmodi faciũdi ratio hæc eſt: Magnetem lapidem in ollam, vel aliud conſimile vas coniice, viua calce immerſum, meliusq; fuerit ſi colophoniam adieceris cum calce pari: cum vas expleueris figulari creta circumlito ſpiramento, fornaci inditur, donec percoquatur: inde detrahatur, & in nouam ollam coniiciatur,

crēta denuo illita imponatur fornaci, alternis eadem proſequēdo, dum vehementer inalbuerit & torrefiat: cum opus fuerit, aqua vel ſaliua ſuperinfuſa flammam eleuabit, qua ſopita loco calido ad vſum recondito. Eſt quoque

Alia faciendi ratio:

Si viui ſulphuris, ſalnitri vocati repurgati pari pondere, caphuræ duplum, nouę calci addantur, ac omnia mortario conterantur vſque adeo tenuia, vt in auras euolare poſſint, ſimul ſtricte linteolo deligata conuoluantur, teſtaceo vaſe clauſa, ſuperillita argilla, feruenti deſiccentur ſole, figulorum imponatur fornaci, cumque figilinum vas fuerit excoctum, in quo maxima eſt adhibenda diligentia, in lapidis duritiem coeunt, & rediguntur, extracta ad vſum miniſtrantur. Sic

Aliter idem

Hoc efficies: Sumatur magnetis lapi-

lapidis prænarrata calx, salnitri sæpe purgati quadruplum, æquali pondere caphura, viui sulphuris ignem nondum experti, & terebinthinæ resinæ oleum, & vini fæces concretæ, quas semper tartarum vocabimus post hac, hæc omnia mola vel pila trita cribrentur, quæ infracta supersunt, denuo terantur cribrenturque: insuper austeri vini ardẽtem aquam paratam habeas, eamque infundas, vt superemineat, vitreo vase condito & operculato, ne halitum expiret, fimo supponatur duobus vel tribus mensibus, denis vicissim diebus innouando, donec mellis crassamentum imitetur, nec vllum diuisionis iudicium prębeat, flagranti inde carboni inferuescat, dum humiditas omnis euolet, & penitus siccata in lapidem coeat. Si hoc cognoueris, vas frange, & exemptam iterum terito compositionem, aqua vel humore aliquo leniter superinfuso flamma erige-

getur, & inter omnes principem
æc sibi vendicat locum.

Variæ ignium compositiones.

Nec spernenda, vti non necessa-
a, nec visu existit iniucunda artifi-
iosa ignium compositio, nec mul-
um à superioribus degenerat, de
ua nos aliqua narrabimus experi-
nenta, quæ quanquam ab ignaris
c idiotis tractentur, subtilitatis ta-
nen plurimum habent, nec ea re-
ensere pigebit. Et primo

Ignis mixtura, quæ sub aqua ardeat,

Quomodo autem fieri possit, late
patebit, multifaria est enim earum
compositio, eaque dicemus, quæ pa-
atu facilia cum sint, citius opus ex-
pediunt: Puluis primo paretur py-
ius (vt dicunt) ad bellicas machi-
nas, quibus ab ardenti bombo, no-
men bombardum, est inditum: hic
mixtiones horum subintrat omnes,
vtpote basis & fundamentum: cui
adiiciatur tertia colophoniæ pars,

com-

communis oliuarum oleo quarta, sexta autem sulphuris, rite permisceãtur, ex omnibus resiccatis periculum sumunt, si valẽtius vritur quam quæritur, colophoniæ, & sulphuris, si remissius pulueris dicti plusculum suggeratur, horum mixtura in stramentis, & linteis obuoluatur pannis, vel ex iis confectis, strictius quam possit, inde funiculis & ligaminibus obuolutam feruenti immergũt pici & resiccari curant, ac denuo straminibus munientes, illinunt pice vt eam ab aquæ humiditate tueatur, nec ignis vi dirumpi sinat, vbi autem rite fuerint insolata, paruo foramine peruia, ignem immittunt, & ardere incipiente; paulo morentur tempore, tum proiiciunt in aquam, nec se ab ea extingui sinit, nunc fundum, nunc aquæ superficiem petens, & in ea obuoluitur. Nec displicet, vt naphtam adiungant iis, quam petroleum vocãt: rapacissimus n. ignis est,

eoque longe viſo diſſilire cogit, vt magnes ferrum, & comburitur. Multumque bitumen hoc in aqua ardet, quod à natura artifices mutuati sũt, nec balneorum ſemper ebullientiũ alia reddi poteſt ratio, niſi quod bitumine intus ardeant, & aqua depaſcuntur, quæ continuæ ſit cauſa ebullitionis. Bellica ſæpe inſtrumenta huiuſmodi compoſitionibus replentur, inde igneas quaſdam emittunt pilas eminus, & diſrumpuntur, quas ſic parant: puluerem hunc obuoluunt ſtupa ac mixtura, quam diximus illinunt & implicant, & cõcauas machinas replent puluere, pilis, & mixtura viciſſim inſperſis igneque admoto in hoſtium congreſſib. pilæ per aera proiiciuntur accenſæ. Quod olei vicem expleat, & ardentius exuratur, immittũt aliqui ſuillũ adipem, anſerinum, ſulphur ignem non expertum, ſulphureum oleum, & naphticum, ſalnitrum ſæpe pur-

gatum, ardentem aquam, terebinthinam resinam, liquidam picem, quam omnes Kitram vocant, vulgo dictam liquidam vernicem, vitellorum ouorum oleum, & aliquando vt molem his addat, & liquida inspisset omnia lauri scobem immiscent: ijs vitreo vase occlusis, illud sub fimo condito, per menses duos vel tres, alternis semper denis diebus innouando fimũ, & remiscendo, exemptæ inde compositioni, si ignem adieceris ardere non desinit, nisi tota fuerit absũpta, aquę n.aspersione nõ restinguitur, imo accenditur: veruntamẽ luto, terra puluere, & omnino quibusuis aridis suffocatur, si cassidi, clypeo & armatis hominib. inieceris igne candentes reddit, vt cõburi cogantur, aut arma exuere.

Aliud trademus, quod valentioris est operationis, terebinthinæ resinæ, picis liquidæ, & vernicis, inde picis, thuris, & caphurę pares por-

tiones,

tiones, viui ſulphuris ſeſquitertium, ſalnitri purgati duplum, ardentis vero aquæ triplum, & tantundem napthici olei, ſed ſalicis pollinis carbonum puſillum adiicias, hæc ſimul conficiantur & in globulos effingito, vel ollulas reple: ſic exurit, vt extinguere ſit vanum. Alia inter has reperitur *ignea mixtura, quā ſol accēdere poteſt.*

Maxime autem feruens in meridie, & in præcipue illis regionibus vbi ſol flagrat, vel ſub caniculæ ortū, nec aliunde euenit, niſi accendibilium rerum compoſitione, hanc tamen ſedulo parabis qualis eſt, quæ ex his conſtat: Caphura paretur, inde viuis ſulphuris terebinthinę, ręſinæ iuniperi, & vitellorū ouorū, oleum, pix liquida, colophonia in puluerem redacta, ſalnitrum, & omnium duplum ardentis aquæ arſenici, & tartari puſillum, hæc omnia bene tuſa, & remixta vitreo condas vaſe: quod per duos menſes obrutum im-

morari oportet, fimum ſemper innouando, & remiſcendo eodemque (vt docebimus) eliciatur aqua vaſe, hæc inſpiſſetur, vel noſtro puluere, vel ſtercore colũbaceo, & tenuiter cribrato, vt ſtrigmenti formã habeat, ligna delinito, vel aliqua combuſtibilia, & æſtiuis Sole vtitur diebus. Hæc omnia Marco Graccho aſcribuntur. Vim retinet comburẽdi maximam columbaceum ſtercus. Refert Galenus in Myſica, quæ eſt Aſiæ pars, ſic domũ conflagraſſe. Erat proiectũ columbaceum, in propinquo feneſtram tangebat, vt iam cõtingeret eius ligna, quæ nuper illita reſina fuerant, cui iam putri, & excalefacto, & vaporem edenti, media æſtate cum Sol plurimus incidiſſet, accẽdit reſinam & feneſtram, hinc fores aliæ reſina quoque illitæ, ignem cõcipere, & ad tectum vſque ſubmittere incipiunt: vbi autem à tecto ſemel eſt accẽſa flamma, celeriter in totam graſ-

ſata eſt domum cum maximam habeat inflammandi vim. Prætereà

Ignẽ q; oleo extinguitur, & accẽditur aqua.

Fieri ſi opus ſit, ea sũt cõſideranda, quæ facilius in aqua ardent, vel in ea ſponte accenduntur, vti caphura, & viua calx, vnde ſi cera, naptha, & ſulphure mixtũ compoſueris, ignemq; concipiens, vbi oleũ inieceris, vel cœnũ extinguitur: reuiuiſcit enim, & maiorẽ concipit ignem infuſa aqua. Hac fiunt cõpoſitione faces, quæ fluminum traiectu, & pluuioſis locis non extinguũtur. Narrat Liuius, vetulas quaſdã in eorum ludis, accenſis facibus, ex his confectis, Tyberim tranaſſe, vt miraculum expectantibus, & cernentibus oſtentarent, Hinc pro itineribus fiunt

Faces, quæ ventis non extinguantur,

Quod è ſulphure euenit: difficulter enim extinguitur, vbi flammam concipit: vnde faces cera, & ſulphure viciſſim oblinitis, & confectis

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

ventis & tempestatibus innoxiè feruntur.

Producendis autem exercitibus, vel necessariis rebus aliis, vtuntur tali: Earum ellychinum salnitro ebulliunt, & aqua, & exiccatum sulphure, & ardenti madefaciunt aqua, inde candelas hac efficiunt mixtura: constat enim sulphure, inde caphuræ, & terebinthinæ resinæ medietate colophoniæ duplo, ceræ autem triplo: quatuor efficiunt candelas, eas componunt simul, in medio autem viuum sulphur iniiciunt, & pertinacius omnib. resistit. Si candelam aliquam niue circumtexeris, vt pueri solent, & incẽdas, in niue flãma ardere videbitur. Sed vt facile accẽdatur,

Aqua ardens

Effici sic rite poterit: Vetus validum, & nigrum vinum habeas, inde intus viuam immitte calcem, tartarum, sal viuumque sulphur, vitreis Chymistarũ organis (vt docebimus) aquam

aquàm exugito, hæc mire ardet, nec ardere desierit, nisi tota consumetur, vel parum relinquat: si in patinam, vel aliud patentioris oris vas pones, & flammam admoueas, illico ignem arripit, si in murum proieceris, vel è fenestra noctu, innumeris scintillis, & igniculis accensum aerem videbis, id autem hic aduertito, si pluries distillabis minus ardere, id enim aceto contrarium aqua habet ardens. Si minus plegmate redundet vis, spongiam oleo madidam vasis ori in distillatione accommodato, phlegma autem penetrare non sinit. Si

Flammam eminus proijcere

Quæsieris, id commode faciunt colophonia, thus, & succinum pręcipue, nam si flammam concipit, in altum se tollit, eminus flammam emittens, si inter digitos candelam continebis: in palma autem pinsitum puluerem dumque proiicis euolet

pulvis per candelæ flammam, si optabis ab

Igne tueri aliquid, ne comburatur:

Ea considerato, quæ summe frigida, obstupent, & subtilia sunt, & ob substantiæ connexionem ab igne non vincuntur, vti amiantus lapis, quem plumeum alumen vocant, extincta calx, oui albumen, altheæ succus, hyoscyamus, psylli semen: hæc cum succis permiscentur, dum linimenti speciem assequantur, inde manus oblinito & illęsus ignem detinebis: non sic tamen, vt omnino tutus, & intrepidus pertrectare possis, vel per ignem ambulare. Ex amianto lapide mappæ texuntur, & si sordidatę igni proiiciuntur, candori pristino restituuntur. Inde autem si vis

Ignitus totus videri:

Prædicta vbi te liniueris mixtura, resiccari curato, & tritum subtilissime sulphur inspergito, flammam admoueas, vbi ardere incipiet, ignitus vide-

videberis totus. Si minus commodum fuerit ſulphur, ardentis aquæ irroratus aſpergine, quam diximus ignem admoue, & aliquantulum ſub ea tutus deges Fitque

Puluis pyrius in bellicis inſtrumentis mira operans:

Si quis in vulgarem puluerē duodecimam argenti viui partem, marcheſitæ tantundem, & colophoniæ & recte pertuderit, & permiſcuerit, hoc puluere ſi bellica repleuerit inſtrumenta, vbi ignem admouerit, ingenti fragore diſſilit machina, vt aſtantium multos interimat. Contra autem ſi in pyrium hunc puluerem combuſta papyrus immiſceatur, vel quod idem explebit, vulgaris fœni ſeminis duplum, ſi optime trita immiſceantur, validiſſimam vim retorquet, vt nec flammam, nec ſtrepitum tam validum emittat: tali puluere mira ingenioſus excogitabat experimenta.

Qui fieri possit latex in tenebris refulgens.

Tu qui præauidus ad lectionem rerum accedis, quas larga, eademque prodiga Natura, humano vsui liberaliter fœneratur, abditas, & delitescentes, eumque curat tenebris innoxium reddere, quod non est profecto aspernabile, ex iis ingeniose require, quæ præstare possunt, pleraque etenim habes, quæ in noctibus sensum feriunt, & cient, multa Aristoteles, multaque passim experientia demonstrat: Ceu bestiolæ, ex insectorum genere, quas Græi πυγολαμπίδας, Latini nitedulas, siue cicindelas vocant. Sunt fungi, capita, & squamæ piscium, vti recentis trichiæ, & vulgo harengi dicti. Sic miluus, siue miluago, quod oculi noctu splendeant lucerna dicitur. Pectinum vngues in tenebris igne lucentes, & in ore mandentium. Sic luporum, & ælurorum oculi. Estque in Germaniæ saltu in Hercinia apparens

rens volucris, eius lucent pennæ ignium modo, earumque ſplendore viatores, per innumeras illas ſolitudines itinerum dubios moderantur euentus. Sic de ſpondylis, pleriſque oſtracodermorum generibus, vel ſuper eos inſidente muſco. Aglaophotidis marinæ, & terreſtris meminit Aelianus, tale nomen à ſplendore lucis inditum, aliaq; maris alumna animalia. Sæpe manibus marinam aquã exagitatam, igneis ſcintillis coruſcantem vidimus. Narrat Ioſephus vallem, in qua eſt locus Baraas, ex eodem radicis nomine dictus, igneo colore fulgurans. Sic nictegretum, cuius valde miratus eſt Democritus. Iam quercus præaridi caudices, ſitu que marcidi, argẽteo noctu ſplendore aſpectum mouent, & vulnerant. Carbunculus in tenebris rutilat, aerem circum ſecus pro corporis modo illuminando: & multa ſunt quoque noctu lucibilia, grauiſſimo-

rum authorum testimonio comprobata. At series admonet doceamus inde humorem extrahere, ex quo latius d ffusiusq; proficiscatur lumen, & emanet, vt noctu videri possit. Iam infra patescit

Exemplum.

Nitedulæ igneo multum colore coruscantes, inter omnia principatum obtinent. Nos earum caudam à corpore rescindimus, præcauendo, ne alieni quippiam nitidis partibus immisceatur, porphyretico lapide conterendo, diebus quindecim, vel plusculis sub fimo vitro condimus: fueritq; prẹstantius ne latera contingant, sed pendeant: iam elapsis diebus, furno, vel calentis aquæ balneo vase imposito, & accommodato, paulatim luculentum, & stillatitium laticem subiecta parapside recipias, ac pellucido crystallino orbe condito, sic cōclauis medio lucigena pendeat aqua, & aerem illuminabit, qui

est

eſt circa il'am·, vt maiuſculæ literæ noctu poſſint conſpectari: dummodo à non magis ſplendido illuſtretur, ſic enim illius penitus exiguum lumen exoleſcit, vt interdiu videri nequeat. Cui congener, nec multū diſſimilis eſt aqua, ex dictorum piſcium ſquamis ſedulo extracta, quam ſæpe ſeparari vidimus, nec à prima fere dignoſcitur, eademque in reliquis parandi ratio iam patet, eisque vtimur in dicendis.

Multa literarum experimenta, variæque ſcribendi latebræ.

De clandeſtinis literarum notis, quas vulgus zipheras vocat, duplicem ſtatuunt normam, viſibilium vnam, & per ſe dignum tractatu ſtudium habet, deliteſcentium vero alteram: iam poſcente hic loco, aliqua commentari cenſuimus, & quæ hæc conſequuntur, Magnatum & principum rebus conſulentes, dum abſentia curant, & commenti illius gnaro

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

conſcribunt. Nos paucula oculis ſubiiciemus exempla, non ea tantum recēſendo, quam quæ inde ſunt euentura, & ii noſcent, qui nonnihil addentes, coniungentes. vndiq; artificio contexta, & velata detegunt, ne in manus indocti, & gregarii peruenientia vileſcant: tunc enim chariora, cum arcana, & fido clauſa pectore diutius commorantur. Sed quæ iam ſæpius peruulgata in medium afferenda duxerim, ad rem redeuntes, dicamus, quonam fiant pacto

Litera in tenebris conſpicua,

Si quis furtiuo ſcripto rei conſcio nouo aſtu excogitata quæpiam nunciare quæſierit, quæ tantum nocte intempeſta conſpici queant: prænarrato iam liquore graphice deſcribendo pagina ſaturetur, maxima adhibita ſedulitate, & ineffigiata interdiu apparebit. Si hoc minus fortaſſe tutum, magisque fuerit cordi

Literas

Literas lumine interpositas legere,

Hæc eſt ſcribendi inopinabilis latebra, nec vti cæteræ leuiter igni detegitur: Si colore corporeo albo ſcriptitaueris, vti ceruſſa liquido immixta gummi, vel conſimili, ſit chartæ concolor, neue aliquid ſit diſcerniculi, vel coniectari poſſit, tunc oculo, & lumini interiecta, ſideris vel candelæ, vbi deſcriptæ fuerint literæ, ocularibus radiis penetrari non ſinunt, ſic obſcuriuſculæ cõſpiciuntur. Vel ſi velimus, vt

Literæ in nigro extemplo candicent,

Eſt, & occultius mentis conceptum proferendi ratio. Luteum, ouique albumen valide exagitatum, inſtar ſcriptorii atramenti liqueſcat, huiuſmodi literas, vel lineamenta protrahe, iam exiccatis, colore atro papyrus ſuperlinatur, & inquinetur: vbi vero literæ iam obrutæ liqueſcant velis, lato ferro, vel cultro leuiter eas erodendo, tenebricoſum di-

lacerantes velum vti nebulas diſcutientes ſupra modum candore panduntur inſigni. Sicque ſi

Literæ delitescentes conſpiciantur & conſpicuæ delitescant.

Optabis: poteris, ſi ſtillatitio calcânthi liquore vel ardenti aqua affuſa donec ſolutum fatiſcat: ac papyro literas duxeris: iam enim ſicceſcentibus cælantur; porro combuſtam paleam ex aceto triturabis, & quæ ſumus ſcripturi, in priorum interſtitio verſuum late deſcribito. Omphacitis inde galla albo vino decoquatur, ſpongiam madida, cum cordi euenerit, leviter expergificãdo, & ſuper eas inducta atterendo, vernaculus nobis color ater obliteratus deliteſcit, priſtinus vero inuiſibilis refricatus nobis fiet conſpicuus. At

Literæ intercutaneæ, & indelebiles in membro quouis

Appareant ſi velis: ſic cito expedies: Cantharides naturalis diei curriculo

riculo valida aqua, vel tritius auri ſeparationis madeant, inde graphio, vel apto ſtylo, ſumma cute brachii vel alterius membri characteres effigiabis, læſa humore caro inflatas ſurgit in veſiculas, exulceratur, ſicatris veſtigia aquæ vi, albas cicatrices perpetuo emarginat æuo, & nunquã euanſcentibus literis membrum inſignitur. Vel

Literas confeſtim loco quouis emergentes

Nigras & coloratas efficies: ſi aceto, vel vrina, clanculum in manibus vel alibi literas exarabis cum exiccatæ fuerint: nec veſtigia apparent & vis eluceſcant, fuligine, vel colore, quem vbertim infectoriæ dant officinæ extricato, & nigricabunt valde, ſi eaſdem albas quæſieris charta, ficulneo lacte delineato, exiccatas carbonis polline inſparſo confricato, & detergito, At reddere

Literas igne, vel aqua viſibiles

Sic poſſumus, & literas in carmi-

num

num intercapedinibus, & syllabarum coagmentis, & distantiis protrahere: Contineat epistola inane quippiam, vt incõdite putet positas, & intercepte, aut nihil omnino, aut ægerrime sentient. Si citrii, medici mali, cæpæ, & omnium fere acrium succo descripseris, si igni inferuescit, eorum acrimonia deteguntur illico. Maius aliquantulum subtilitatis habet, si alumine aqua dissoluto, scripseris, cumq; lectioni accedis, aquæ immergendo, late euadent visibiles & elegantes, Si vero candicent velis, & lacteas sic facies: Lithargyris primo teritur & fictile aquam continens, cum aceto coniicitur, decoquitur, & decoctum per colum traiicito, serua, inde limonis succo citrigeri generis literas exarato: iam enim siccescentibus abduntur, si seruato liquore immerseris, lacteas & conspicuas videbis: Si mulierum vbera, vel manus ea madeant, prædicto insperso li-

ſo liquore lacte reſudabunt: vtitor, ſi inops aliquando eorum fueris. Si quoque literæ hirci adipe lapidi fuerint inſcriptæ, lapidiq; occultæ prorſus, ſi lapis idem aceto demergatur prodeunt ilico, & quaſi ſculptæ foras eminentes extabunt. Si autem abſoluta aqua perſcribendo, literas nigreſcere iubes, vt gnauius expeditiusque itineribus accingamur: Gallas & calcanthum ſubtiliter pinſito, inde puluerem chartæ inſpergito, panno perfricato, recteq; expoliantur, & vt ſit chartæ concolor, & pertinacius inhæreat, contuſo iuniperi gummi, quod ſcriptoribus vernigo dicitur, addatur reliquis, cum vſu euenerit, aqua vel ſaliua ſcribito, & nigreſcunt: iisq; ſimillime eueniunt technæ quas perlongum eſſet recenſere. At

Literas ouo inprimere

Africano ſic placuit: Alumen ex aceto ſubtiliter multumq; terito, & corti-

cortici quicquid velis, affigurabis, feruenti ſoli exiccato, muriæ vel acri aceto impone tribus vel quatuor diebus, reſiccatum coquito, cumque fuerit toſtum cortice enudabis, & duro albumini ſcriptas literas reperies. Inde occurrit alterum: Cera circumlinito ouo, ſtylo literas exarando: fatiſcentes rimas humore reple, ac aceto macerari ſinito per diem, cum ceram ſuſtuleris decorticato, & peruium corticem, & ouo impreſſas leges literarum figuras. Nunc lege quæ improbo excogitatu neceſſitas explorauit, vt

Literæ conſtitutis diebus deciduæ ſint. & euaneſcant,

Quantum humanum ingenium, dum naturæ ſecreta pandit? Demerſetur tenuis elimatus chalybs in ſeparationis aquam, pondere iam triplicato, quibus liquidæ picis, vel terebinthinæ reſinæ fuligo addatur, vt nigrior fiat, & dolum cooperies: porphyri-

phyritæ multum teratur, scribe, & Consenescentes decident. Hoc silentio præterendum non putaui, quod maxime præcipuum & tanquã rei caput est, periculum frequenter facere: nam si diutius in charta commoratur, fortis aquæ plusculum suggeratur, & si fueris sedulus, subcroceæ non remanebunt vestigia: hac indicii norma frui poteris.

Sic aliud consimile genus habebis, si sic mentiri satius fuerit: Chrysocolla ammoniacus sal, & alumen æquali pondere certent inter se, tusa omnia fictili condantur, & forte ex calce parato lixiuium, & faucibus excepturi vasis lineo panno obtento, colato: sic igitur parum ebulliat, atramento immisce, & vbi incolumes aliquantulum durabunt, iam flaccescente fiunt caducæ, ad vsum recondito. Sed literas, maculas, vel

Literas penitus abstergere

Si quæsieris: Calcanthi & salnitri

aqua

aqua calamo ſupra literas delineato.
Vel è ſale achali & ſulphure, paruis conglobatis orbiculis perfrica, ſic erodet, vt nec veſtigiũ remaneat. Literas vero diſco Lunæ obſeſſis nunciare, iam certiores facti conſcribemus, Hæc enim raptim perſcripſimus.

De conuiuiis & epulis mire apparatis.

Hæc ſilentio prætereunda cogitaueram, ganeonibus & bibacibus, coquis & popinariis relinquenda, vt à reipſa plurimum aliena, & inconuenientia, & defœcatioribus auribus non mittenda. Sed omnibus ſatis faciendi gratia apposuimus, aliquibus hæc reliquis gratiora, & iis ſimilia fuerint, nec gulæ & genio indulſiſſe vnquam pœniteat: ſic ſummatim perſcribẽtes, ne longiori narratione legentium animos detineamus, ad ea noſter ſe conuertat ſermo, vt conuiuia frugalesque cœnæ lautiores apparatu videantur. Et primo

Vini

Vini haustu nimio ne inebrietur accumbēs.
Vel si cibo largius sumpto corpori noxam sentiet, sic discutiet, vt Cato docet. Initio, ac cænæ summo crudæ brassicæ quatuor vel quinque cymata esto, & crapulam sedat, vini noxam restinguit, & reddet quasi nil ederis, biberisque, adeo inter se perniciali diffident odio, vt satæ alteram altera discordante natura fugiat, Inde Androcydes sapientia clarus contra temulentiam valere iudicauit, & contra eam mandi præcepit. Nec omittam, quæ Nestor in Alexicepo suo dixerit: Brassicam enim Lycurgi lachrymam vocat: inquiens: Cum Bacchus eum reueritus mare subiisset, Lycurgum vite vinctum lachrymam emisisse, & è lachrymis natam esse dicit, & ob id contrarietatem inter vinum & Brassicam esse. Idq; euenire tradit Aristoteles quod succum dulcem discutientemq; obtineat. Vnde Plutarchus in simposia-

cis

cis dulcia ait, si vino infundantur ebrietatem discutere. Euenit aliquando à capitis distillatione columellam in guttur laxari, tunc crudę brassicæ succus capiti impositus, vuam retrahit in sublimem oris partem. Inest & crambæ vino obsistendi vis: nam si vineto obseritur, dilutius proueniet vinum: inde apud Aegyptios & Sybaritas solenne erat ante omnia crambem sumere coctam. Aliqui id amethystino vasculo facere consueuere ante compotationem, quo impune vino indulgere possint, ex Athenæo.

At si aliter vini noxam inhibere voles. maxime dilutiusculi, nam citius crapulam senserint, quam qui meratius hauserint. Si multum poturus eris, Africanus docet in cibatu præmittas tres vel quatuor amaras amygdalas exiccantes, & humiditates absumentes, vinolentiam propulsabũt. Narrat Plutarchus Cheronæus apud

Dru-

Drusum Tyberii Cæsaris filium medicum fuisse, qui cum bina senaue amara amygdala esitaret, in commestura bibendo superabat omnes, qui iam deprehensus, iisque deinde priuatus decertare amplius nec pauxillum valuit. Nec incassum pumicis farina, si potor in bibendi certamine præsumat eam. Affert Theophrastus periclitari, nisi vniuerso potu impleatur. Sic Eudemum in vigesimas secundas vices durasse, demum balneum ingressum nil reiecisse, ac ita cœnitasse vt si non bibisset, vi absumente siccifica, & in cadum musti bullientem coniecta, statim in totum vini feruor sedatur.

Ad auerruncandum quoque meri exitium antiquitus in compotationibus corollis floreis redimita capita ferebant.

Vnde Ouidius:

Ebrius incinctis phylira conuiua capillis
Solet & imprudens vtitur arte meri.

Et Valerius Martilis.

Pin-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Pinguescat nimio madidus mihi. Canus amomo
Lassenturque rosis tempora subtilibus.

Rationemque dicunt, quod nimia frigiditate cranium frigescat, vt vinolentiam: & eius vim extinguat. Vnde Dionysium legimus discumbentibus hederaceam instituisse coronam, quæ insita frigidifica vi vini potentiam retunderet, nam ea contra grassantis ebrietatis impetum obstrepit, calidum siquidem meri capitis poros patentiores reddit, frigidum enim sic contemperat, vt scandentes repercutiat vapores.

Est & altera priscorum patrum cura, vt crapulosa extinguantur, vt lactucis cœnæ fine vescerentur, cum insitam frigiditatem habeant maximam, nunc autem initio ea vtimur cęnæ ad conciliandum appetentiam Vnde Martialis:

Claudere quæ cœnas lactuca solebat auorũ
Dic mihi cur nostras inchoat illa dapes?

Dio-

Dioſcorides tanquam acrepulam nūcupare videtur, quod ebrietatem prohibeat. Vini autem poſtquam meminimus, de eo enarrentur, quæ viſa ſunt, quomodo oporteat

Vinoſos abſtemios facere.

Multi enim ſunt cum vinum liberalius hauriant, vt nil eis perniciſius ſit, in morbos, & deniq; in mortem incidant: at eos aſpernari & abhorreſcere ſi voles, & Clitorius fons longe abeſt: Anguillas tres vel quatuor vino immerſas ſinito dum emoriantur: ebrioſo vinum admoueto, & pertedeſcet ſemperq; oderit, nec amplius bibet, vel quam minime modeſtius degens.

Mullum quoq; vino ſuffocatum (Athenæus memoriæ prodidit) ſi protinus à viro abſumatur, Veneris impediendæ poteſtatem habere, ſi à muliere, nunquam eam concipere. Fortaſſe alio modo placebit, vt hæc amplius deguſtent, idq; docet Iarcas,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

vt in Apollinii vita demonſtrat Philoſtratus: Obſeruato vbi noctua niduletur, illius oua præripias, elixata infanti in commeſſatione præbeto, ſemper inde vina peroſuro. Sic è cæſa vite diſtillans aqua, multum potata ſobrium facit, vti Democritus docuit. Scire autem

Vinum an habeat ammixtam aquam.

Ex Democrito & Florentino condiſces: Mala vel ſylueſtria pyra vino immerge, ſi perfluitantia ſupernatauerint meri indicium, ſi merguntur, iam diluti.

Ex Sotionis experimento: Paleam arundinē, vel ſarmentoſum aliquod oleo illitum in dolium immittunt, extrahunt, & ſi aliquæ hærent guttæ aquam habet.

In calcem fundito, ſi calces diffundet aqua mixtione defraudatum & conglutinans meracum eſt.

Sic in linteum ſi diffunditur: & præ-

præterea multa extant. Si vero mixtum displicuerit, ecce

A vino aquam segregandi modus:

Cissibium paratum habeas, id est vas ex hedera tornetur, vel aliter cõficiatur, vinũ cõiicies, & si qua mixta fuerit aqua, breui tẽpore foras extillabit, quod contrarium antiquos omnes, & recẽtiores sensisse video: cui tum ratio, tum experiẽtia reclamat: nam cum foraminulentum sit ligñũ, multisque interpateat rimulis, aqua humorum omnium subtilissima ex Aristotele foras effluet, quod corpulento magis referatur.

Est & alia segregãdi ratio liciis vel penicillis ex gossipio vel lino dolio immersis, vt supereemineant, ab eo aqua secernitur. Sic vino iniecta spongia & expressa, plus áquæ quam vini eiiciet. Sic breui temporis processu

Vinum diuerse odoratum

Reddes: Ardẽti aquæ immergantur simplicia, cuiusmodi odoris quæsieris vinum: nam aquæ natura odo-

rem illico combibet, per colum traiicito, & defœcatum finito vt considat, vino immisce, ab eo enim sapore non est dissimilis, & nimium per olentia relinquet. Nunc docetur

Aqua salsa quomodo reddatur potabilis.

Quod docet Aristoteles: Si enim vas cereum efformabimus vacuum & in maris aquas immergimus, quæ per ceræ poros intro delabitur, fiet potabilis. Sic crudo fictili vase obstructo ore, quod. n. intro permeat percolatum est, quod salsedinem facit per commixionem, secernitur.

Fit aliter vberius & celerius: Sabulone fluminum in salsam aquam immittas, & paulisper immoraberis & lineo panno subiecti vasis ori, obtento colatur, donec salsamentum amiserit omne & dulcescet: multa vti vilia sileant. Nunc autem dicemus vtrum potuerit videri

Anser iam viuus excoctus.

Sæpe enim lautis opiparisq; men-

si

s magnatibus apponuntur, sic inua-
luit gulę luxus: cape conficiendi nor-
mam: Sit anas, vel anser, vel aliud vi-
uacius animal, sed in hoc anser omni-
bus antestat, capite colloque relicto,
toto sit implumis corpore, sit hinc
inde obuallatus igne, & circumse-
ptus, non arcte, ne suffocetur fumo,
seue igne torreatur citius, non large,
ne impunis euadat: intus passim po-
cilla, & ollulas aquæ plenas, cui sal &
mel adiicias, ibiq; lances elixatis ma-
lis sint plenæ, & tessalatim disco con-
cisis, ipse totus, liquamine obductus
& laridatus, vt esculentior sit, & faci-
lius decoquatur ignẽ admoue, festi-
nare nolito, vbi calore efferuere cœ-
perit, circumambulando & fugiendo
præsepit ignis & iter includit, sic im-
probus aquam absorbendo cõpesci-
tur, cor, cæteraque membra refrige-
rando, medicamenti vi laxat aluum,
abstergit & exinanitur: & v i infer-
buerit, interiora decoquet, spongia

continuo cerebrum,& cor humecta-
to: vbi vero in ſania ferri & ceſpitare
conſpexeris, deficit cordi humidum:
remoue, cõuiuis appone, euulſis ſem-
per partibus vociferantem, vt fere
prius commeſſatus, quam mortuus
videatur. Nec viſu iniucunda

Murena eodẽ tempore frixa, elixa, toſtaq;

Erit: primo panni attritu eã excru-
ciatam veru infigas, & elixas & frixas
quasvis partes, ter, quater lineis ob-
uoluas linteolis, inſperſo in vino pi-
pere, in elixo petroſelino, croco, mẽ-
ta, fœniculo, & paſſo contuſis, aqua
& ſale, vel iuſculo madeant, frixas o-
leo, ad ignem volui iubebis, faſcicu-
li aſpergine origani ſemper hume-
ctando: vbi pars iam fuerit torrefa-
cta remoue, & optimum erit obſo-
nium, epulaturis præbeto.

*Ouum vt hominis caput magnitudi-
ne ſuperet,*

Reddere tam ingens ſi vis, extat
artificium, nec à naturali dignoſci
poteſt:

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

poteſt: Decem vel plura boleta, & albumina inuicē ſeparabis, boleta leniter cōmiſceto, & in veſicā immittito, rotundamque ligando imitaberis figuram, in ollam aquæ plenam immittas, & cum bullis intumeſcere cernis, vel cum duritiem traxerint, exime, & albumina addito accommodando, vt in medio inſideant, & iterum coqui ſinas, ſic corticibus enudatum habebis, quas ſic effinges: Ouorum cortices albas & elotas cōteres, vt in tenuiſſimum puluiſculum volent, forti aceto, vel diſtillato emacerari ſinito, dum molleſcant: nam ſi ouum in aceto diutius fuerit appoſitum, cortex eius diſſoluitur, & tenereſcit, vt facile per ſtrictum os phialæ poſſit immitti, vbi fuerit intromiſſum clara aqua in priſtinā reddit duritiem, vt demirari contingat. Cortices cum vnguenti formam pręſe tulerint, diſſolutæ penicillo aliquo, ſuper excoctum ouum corticē

inducas, & clara durescit aqua, tunc verum, & naturale habebis ouum. Si vis autem vt

Pisces charta frigantur:

Ex charta simplici frixorum vas efformato, ibi oleum & pisces ardentibus prunis, quibus flammæ desint, imponantur, & citius, & commodius expediet. Nec superpondii modo addere pigeat, quod fortasse scisse non obfuerit. Si vis dissecta caro iterum coalescat: Symphyti, quod vulgo consolida maior dicitur, radices, quæ foris nigræ sunt, intus candidæ, & glutinosæ, vna cum concisis carnibus ipsis coquantur, & celerrime coniungentur, vt incisuræ non videantur. Nec inferior vis petrea simphyto inest, quod summe glutinet, sic quoq; de holosteo fertur. Si chalybis frustulum iniiciatur ignitum in deplumatũ, & exinanitum pullum & tegatur, ne calor euanescat, & si retro inficit odore, esui tamẽ bonum erit.

Sic

Sic pipionem exoſſum reddes. Si exenteratum acri aceto per naturalem diem ſines, bene lotum, & aromatibus repletum, elixabis, vel aſſabis, ſic eis caret, oſſa vt ſimul mandi poſſint.

Sic oua viuæ calci obruta, aqua experſa decoquuntur.

Si friabilem gallum, vel tenerum exoptabis: Iugulatus penſilis adhæreat ficus ramo, & maximam accipiet teneritudinem, quod Ariſtionis coquus dum Herculi immolatum gallum, qui fico pependerat, inter epulas attuliſſet, admiratus Ariſtio citam teneritatem, è durioribus periculum cœpit, & verum reperit. Liræ chordę minutatim conciſæ, nuper excoctæ carni reiectæ, vermiculari videbuntur. Et leporis excoctum, & congelatum ſanguinem in puluerem verſum ſuper carnem inſpargendo, ſanguinoſa videbitur caro, vt nauſeabundus eiicias: & multa, quæ guloſis re-

linquimus. Sat ſit tantum debacchatum eſſe.

De Mechanicis quibuſdam experimentis.

Quædam extant non ſpernendæ ſubtilitatis experimenta, ab omni mixturæ additamento ſecreta, quæ non iniucunda fore putauimus ingenioſis, & artificibus, vt omne liber hic ſuboleat. Extat & artificium, quod aliquibus

Draco volans

Vel Cometæ ſidus dicitur, cuius talis ſit conſtructio: E ſubtilioribus arundinum praxillis quadrangulum conſtituatur, vt longitudo latitudini hemioliæ ſit proportionis, diametri duo, & ex oppoſitis partibus vel angulis immittuntur, quarum interſecatione funiculus illigetur, & eiuſdem quantitatis, cum duobus aliis iungatur, è capitibus machinæ prouenientibus: ſic papyro, vel ſubtili lino obtegatur, ne quod graue in ea ſit: inde è turris, montis, vel altioris loci

loci faſtigo, æqualibus & vniformibus ventis credenda, non validis ne diſrumpatur machina, nec leuibus ſi vndique ſilebit aura, nam eam non ſublimat, ventorumque ſegnicies irritum faciat laborem: ipſa recto non incedat tramite, ſed oblique, quod efficit funis tractus è capite vno ex altero longa cauda, quam è reſtibus effinges æquidiſtantibus, & papyris paſſim religatis, ſic leui tractu immiſſa, artificis manibus committenda, qui nec ſegniter, nec oſcitanter, ſed valide impellat: & ſic volitans carbaſus aera petit, vbi paululum fuerit eleuatum (hic enim ex domorum anfractu diruptus eſt ventus) vt vix manibus compeſci, vel retineri queat. Laternam aliqui ſupra locant vt cometa videatur. Sclopum alii charta & pyrio puluere inuolutum, & cum in aere quieſcit, immittitur per reſtim accenſus funiculus, anulo, vel lubrico aliquo, ſtatimque velum

petens, ignem ori admouet, maximoque tonitru, in plures machina dissilit partes, & ad terram procumbit. Aelurum aliqui, vel catulum ligant, ac per aera immissas auscultant voces. Hinc auspicari poterit ingeniosus principia, quonam pacto, & homo volare possit, ingentibus alis cubito, & pectori deligatis, eas autem à pueritia paulatim iactare assuescat, loco semper sublimiori. Quod si quispiam id mirũ putauerit, aspiciat ea quæ Archytam Pythagoricum cõmentum esse, atque fecisse traditur: plerique enim nobilium Græcorum, & Fauorinus Philosophus memoriarum veterum exequentissimus, affirmatissime scripserunt, simulachrum columbæ è ligno ab Archyta ratione quadam disciplinaq, mechanica factum volasse, ita erat scilicet libramentis suspensum, & aura spiritus inclusa, atque occulta concitum. Sic facere possumus, vt

Ouum

Ouum in aere aſcendat.

Oui corticem vacuum rore complemus, & Maio menſe eum accipimus: (alio enim tempore, vt æſtate & autumno, verus ros non eſt, vt phyſicis conſtat rationibus) & in meridie Soli oppones, & ab eo eleuabitur, & ſi difficilis aliquando fuerit aſcenſus, baculi, vel tabulæ adminiculo, dum aſcendere incipiat, facilius eleuabitur. Altera quoque remanet ludicra ſubtilitas, vt tres

Schedulæ non tactæ ſitum permutent.

Quod illud penitus ignoranti, fieri non poteſt, quin mirabile videatur: Tres fiant ſchedulæ longiuſculæ è papyro, vel linteis, ſeque mutuo æquali ſuperent longitudine: nã capite vno æquatæ omnes, & æque reuolutæ, deuoluuntur, diuerſique ſitus reperiuntur, longior in medio, vel primo loco, ſi longior eadem in poſtremo fuerit loco, immobiles re-

manent, quod non est, qui non putet, à dæmonib. factum, sed aliunde non euenit, nisi quia in reuolutionis fine remanet procerior, & extrema, à qua exoritur in reuoluendo remanent. Quorundam fuit error, qui verborum vi euenire putabant, ac de interrogatis omnibus, tanquam de oraculo responsa præbebant, nam si situm permutabant, rite auspicari, effectusque propitiari, sin minus infortunari: nec voluere rationibus, & experientiis fidem permutare, cum habitum in credendo effecerint. Est quoque artificium aliud, vt

Candela ardens sub aqua deferatur,

Taliq; paratur arte: Longum habeto vas, & capacitatis non incommodæ, orilegnum applicetur, quo ardens candela insideat immobilis, & inuerso vase lumẽ fundum feriat, sic totum aquis penitus immergas nec subintrabit aqua, cum aere repleatur, & sub aquis ardebit multum,

tum, ſecundum vaſis capacitatem.

Nec admirationis minus extat experimentum, cum voles, vt

Vas inuerſum aquam hauriat.

Quod ſic efficies: Longiſſimi colli paretur vas, & quo longius, eo mirabilius, vitreum vero, & pellucidum, vt aſcendẽtem inſpicias aquam hoc bullientis aquæ expleatur, & vbi totum efferbuerit, vel igni fundum admoueto illico, ne frigeſcat inuerſo ore aquam tangat, & intro totam abſorbeat.

Sic naturæ rerum exploratores Solis radiis aquam hauriri, & abſorberi aiunt, è terræ concauis locis in montibus, vnde fontanea efficitur ſcaturigo: nec leuia inſurgunt hinc artificia in ſpiritalibus mechanicis, vt tradit Hieron, ſed vti ab hoc propoſito aliena, alio transferatur. Simile quoque à Victruuio de ventorum ortu affertur, nunc vero in domeſticum peragrauit vſum. Sic enim

Vas

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Vas ventum proiiciens,

Confici poteſt, ſi fiat æolipila ærea, vel rei alterius, ſit caua, & rotunda, & in ventre punctũ habeat anguſtiſſimum, quo aqua infunditur, & ſi fors arduum fuerit, priori vtere experimento, ſi ad ignem accedens inferueſcit, cumque nullum habeat ſpiramentum, maximum inde eiicit ſpiritum, ſed vapidæ craſſitudinis humectum. Nunc ad alia tranſire nobis liceat.

Funis ſi manibus conuoluatur, vt ſe inuicem ſecet, leui brachii tractu rumpitur, & abſque eo difficile.

Sic pugno later erectus percuſſus ali quantulum, vel marmor, in plures diſſilit partes, nec minus, ex fluminum volutationibus attriti, & rotundi lapides rumpuntur. Et leui ſecatur pomum ictu, ſi cultrum capite percuſſeris, illudq; parum ſecet.

Si in hordeo inueſtigaueris, ſylueſtris auenæ ariſtulam reperies nigram,

gram, & obtortam, locuſtæ pedibus ſimilem, ſi eam paginæ cum cera ligaueris, molliſque aquæ aſpergine diſſeminaueris guttulas, vbi humidum ſenſerit, diſtorquebitur, vt lyræ neruus, & erigitur charta, nec minus nummus ſtyli acie volitabit.

De mulierum coſmetica:

Inter cetera circumferuntur, & expetuntur maxime experimenta, quæ muliebribus dehoneſtamentis, & ſpeciei conferunt, multumque referre aiunt, nos ne alibi quærantur, hic ſcribere decreuimus. Primo autem

Capillos tingere

Docemus flauos, nigros, aureos, cuiusque placuerit coloris. Flauos enim reddes multum mellis oleo, & vitellorum ouorum. Nec minus lixiuio è ſarmentitio cinere, hordei palea, liquiritio corticibus, raſura, & buxi frondibus, croco & cumino, ſi ſæpius capillos laueris maxime flaueſcent, aurique colorem imitabuntur.

Nigri-

Nigricabunt valde corticum ficus, gallæ, elates rubi, cupreſſi, & ſimilium lixiuio. Hoc tamen commode tinges modo, barbã, & capillos, ſi cui caneſcunt: Argentea ſpuma, combuſtum æs, fortis lixiuii quadruplo permiſcetur, dumque leuibus prunis in bullas erumpit, lauabis, & reſiccatos calida perlues aqua.

Sic nigreſcunt ſupercilia: Friganturoleo gallæ, eas ſalis ammoniaci puſillo tritabis, inde aceto immiſcebis, quo rubi, & mori cortices ebullierint, illinantur ſupercilia: & per noctem immoraberis, inde ex aqua eleuabis. At quia ſæpe accidit, vel locus pilorum multitudine deturpetur, vel glaber fiat, talia excipias

pſilothra,

Quibus perlitus locus glabreſcit illico, & diutiſſime partes omnes pube immunes ſeruari poſſunt. Si vulgari decocto perunxeris, viuæ calcis, auripigmenti tertio, fortique lixivio, &

vio, & dum coquitur, pluma experimentum capias. Columella vero iubet ranam luridam in aquã coquere, vſque dum ad tertiam partem decoxeris, eaque corpus vngere, ſi quod glabrum facere voles. Sunt & infinita, vti hederæ, & vitium lachryma, quæ veluti gummi eſt, & pſilothri effectum habent. Sed illud vt commodum ſatis faciet.

Et ſi nunquam rediuiuos quæris, glabras rite partes tali radicitus erues illitu: Vti formicarum ouorum, hyoſcyami ſucci, cicutæ; & pſyllii ſeminis, veſpertilionis, & teſtudinis ſanguinis. Alii aurea bractea ignita locum inpuberibus percurrunt, vt ne veſtigium remaneat, nec amplius lanuginoſum appareat. At

Pilos cito naſci

Si velis: combuſtarum apium cinis, cum ſoricis ſtercore, ſi roſaceo illeueris oleo, naſcentur, & in manus palma, quibus & addere rite poteris

auel-

auellanæ, castaneæ, dactylorum, & reliquorum fabilium cinerem: ex omnibus enim renascendi vis destruitur, vel prodeunt molliores. Vnde Augustus solitus erat crura suburere nuce ardenti, quo mollior pilus surgeret. Si vero

Oculorum colorem permutare

Pueris velis, sic id assequeris: Putaminum coryli nucis cinere, ex oleo sinciput illinatur: puerorum albos oculos denigrari contingit, operatione iterata. Plæraque extant experimenta, albos, & glaucos oculos nigrefaciendi, & varios, inducendi colores: sed hęc missa faciant, cum non tam leuiter egentes oculis periculum capiant, nec experientiæ vti queritur, respondeant. Nunc

Genarum liuorem abstergere

Sic poteris, præcipue mulieribus, tempore quo menstrua patiuntur: Locus illinatur cerussa, fabarum puluere, aceto immixto: Velouorum bole-

boletis melle mixtis. Quædam sunt quoque

Smegmata mulierum,

Quæ nitorem, & leuorem faciebus inducunt. Vti mica panis in caprinum lac serum iniecta, extillata inde aqua faciem penicillabis, mirum admodum ad eam dealbādam, & nitorem cuti conciliandum valet. Nec minus asininū candori confert, nam cutem erugat, polit, & molliculam facit, Ideo non temere Poppea Sabina Neronis vxor quingentas semper secum asinas ducebat, ac balnearum solio lacte illo corpus totum macerabat. Vbi sic inalbueris,

Roseum faciei colorem conciliare

Poteris sic leniter, & fucum facies, qui non detegitur, omnesque artificiosa simulatione deludes: nam clara aqua puniceas reddes genas, diu, multūq; perdurāte colore, eoq; rutilantior fuerit locus, quo magis aqua laueris, & panno perfricaueris: Ex Car-

Cardamom ?, vel quæ pharmacopolæ paradisi grana dicunt, cubebis, garyophylis, brasili rasura, & ardenti aqua sæpius extillata (vbi aliquantulum fuerint immorata, vel igni lento, vel putri fimo) aquam elicies, qua sæpe facies madeat, dum operari incipit. Si diu vrticam ebullies aqua, sæpeque corpus laueris coloratum, & roseo colore insignitum reddes, si id diu continuabis.

Si autem gingiuas, & labia tinges, alumen, coccos, brasili rasura triteтur, aquaue perfusa omnia Soli exiccentur, iis madeat bombax, quo labia & gingiuas perfricabis. Si autem

Aquæ ad faciem magonizandam,

Et accommodandam quæruntur, si fors fuerit res cordi, vt leuore splendeat, oui albumina coquantur & durescant, iis aquam extillabis, eritque vsui apta, si cum rosmarini, fabęque florum & limonum succo.

Hæc

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Hæc autem aqua omnium præstantissima, solertique cura excogitata: Talcum in minutissimum redigatur puluisculum, ollæ indatur, & item coclearum multam immittes copiam, & operculato ne fugiant: nam alimento fraudatæ, immissum vorant talcum, concoquunt, vbi omne vorasse noueris, cum testis tussas vitreo accommodabis organo, aquam extillabis & seruabis ad faciem: Fæces nocti subdialibus locis ter opponito, ac denuo vasi imponendo oleum accipies, quo nil præstantius ad capillos fuerit. Sed

Furfures à facie abstergere

Sic poterunt mulieres: Vaccinum hircinum, & caprinum fel, cum vitri puluere immisceantur, & mollis facies illinatur, & eam maxime purgat & faciem venustat: Draconteæ autem succus maculas omnes emendat, præcipue si eis os dehonestatur. Aliqua nunc apponemus

Denti.

Dentifricia,

Quæ optima parabantur antiquitus, ex purpurarum & buccinarum testis crematis, nunc autem cito poteris vti combusti panis micis, pumicis polline, corallis rubeis, sepiarum testis, ceruino cornu, & iis similibus quorum vnumquodque rite expolit & abstergit. Sic cocci granulis, si purpura perfricabis. Omnium tamen optime sulphuris oleo, nam expolit leuigat, & maculas propulsat omnes. Fit quoque aluminis & salis aqua extillata, Possumus &

Mamillarum incrementum prohibere,

Si volumus: Contundatur cicuta eiusque magmata cum aceto, virginum vberib, imponantur, & sic coercet, vt crescere non patiatur, præcipue hoc in virginitate, quanquam solito lac deneget tempore: Molles autem & relaxatas sic coerces: Alba argilla, oui albumen, omphacitis galla, masti.he, thus, tusa omnia calido

aceto

aceto immiſceātur, & illinantur mā-
mæ, & integra nocte commorare o-
portet, & ſinito illic eſſe: ſi parū fue-
rit efficax opus innouato. Iuuant &
ad hoc meſpili oſſa immatura ſorba,
ſylueſtria pruna, acacia & malico-
rium, balauſtion, immaturæ nuces
pineæ, ſylueſtria pyra, & plantago,
ſi aceto ebulliantur omnia, & mam-
mis apponantur, aut aliqua. Sic au-
tem poteris

Ventris rugas à partu abſtergere.

Diu aqua immatura coquantur
ſorba, cuiq; immiſceas alborem nec
deſit aqua, cui arabum gummi ſit ſo-
lutum, tali linteum pannum madeat
aqua, & ventri accommodetur:
Vel combuſtum ceruinum cornu,
amiātus lapis, ammoniacus ſal, myr-
rha, olibanum, maſtiche, in pulue-
rem redacta omnia, cum melle per-
miſceantur, & erugat omne.

Sed quærens Naturæ oſtium re-
ſtringere: ex partu enim relaxari ſo-

 litum

litum est, quod & si viro displicuerit, sic resarcies: Omphacites gallas tritato tenuissime, quibus garyophyllorum pulueris parum admisceatur, vino ebulliant, quo pannum madeat, & loco applicetur.

Vel sic meretricium & popularium restringes & coarctabis; Gallis, gummi, alumine bolo, draconis sanguine, acacia, plantagine, hippocistide balaustis, lentisco, simphyto maiori minorique, cupressi nucibus, vuarum acinis, glandium costis, vel cauo illo quo glans prorumpit, & dehiscens nucleum ostendit, mastiche & lemnia terra. Si hæc omnia rubro vino vel aceto decocta sint, & sæpe madeat vulua, coarctatur & supprimitur valde. Vel hæc in puluerem redacta, intro per arundinem traiiciantur, vel iis suffimenta substituantur.

At si defloratam mulierē integræ virginitati restituere vis, tali pilulas

con-

constitues pacto: Alumen combustum mastiche adiecto calcanthis & auripigmenti momento in tenuissimum redigantur puluisculum, vt fere tactum effugiat: pluuiali aqua pillulas vbi cogeris, digitis compromito, & tenuem resiccari curato, ac naturalium ostio hymenæi loco accõmodetur, vbi prius fuerit rupta, senis quibusue horis immutando pluuiali vel cisternina semper aqua fouendo, per naturalem id diem: & hinc inde vesiculas inducunt, quæ contactæ sanguinis inducunt profluuium, vt fere dignosci nequeat. Hirudine aliqui locum mordicus capi curant, sic crustulas inducunt, & fricatæ sanguinem mouent, vbi prius prælatis arctauerint. Si aliquando tali hoc placuerit specimen, vt

Facies fucata pallescat,

Et dignoscere quæris magonizatam faciem, sic fiat: Crocum dentibus commanducabis, & ore propius

mulieri inter alloquendum apposito, flatus deturpat faciem, & subcroceam reddit: si autem nullo fuerit circumlita fuco, innoxia remanet. Extat & alia

Aqua faciem denigrans,

Sępeque mulieres fallit: Iuglandis calloso, herbidoque putamine illo, quod guliocam dicunt, & gallis, chymistarum organis clarissima eliciatur aqua, qua si facies vel manus maduerint, nigrescunt paulatim, vt Aethiopes videantur, quod si abiicere & pristinę albedini restituere vis: Acetum, limonis succum, & colophoniam extillabis, talisque lotura nigrum illud abiicit & propulsat. *

De muliebribus quibusdam remediis.

Quædam prædictis succedunt experimenta, expetibilia multum, cum sæpe accidant & vsu veniant, & si aliquibus inhonesta & non scribenda videbuntur, late quærat medicorum libros, vt nil aliud fere tractent, id

autem

autē vtilitatis hoc affert caput, quod si ea dubia aliquib. videbuntur, hæc experientia selecta scripsimus. Primo autem

Venereis in castris militare

Si quis vult fortiter, tali muniatur cibo, præcipue bulbis: omnes enim Venerem stimulant. Vnde Martialis.

Cum sit anus coniux, cum sint tibi mortua membra:
Nil aliud bulbis, quam satur esse potes.

Columella item in hortulo:

Quæq; viros acuunt, armantq; puellas
Iam Megaris veniant gentilia semina bulbi.

Si eruca large sumpta, cicer, cæpe, pastinaca, anisum, coriandrum, pinearum nucum nuclei, inter hos satyrion large mouet semē, & fortius venerea in re obstat, & mulieribus libido acrius excitatur, venerisque vrticæ sunt. Sique nobis esset herba illa, quam Indus attulerat (cuius meminit Theophrastus (vt non solum edentibus, sed tangentibus iam geni-

talibus adeo vis increſcere, vt valerẽ
quoties coire vellent, & qui ea vſ
fuerant duodecies perfeciſſent, illum
autem ad eptuageſimum coitũ per
ueniſſe affirmat, vt tandem guttatim
eſſet ſpermatis emiſſio, & in ſangui-
nem deueniret. Vnde ſi ex omnibus
vel aliquibus Venerem vis ciere, tal
remedio vtere: Satyrii ſumito radi-
ces pineæque nucis nucleos, aniſum
& erucam, & æquali certent ponde-
re, ſcincorum medietas, moſchi pa-
rum, ſic electo & deſpumato melle
conficiantur, nec remouendum paſ-
ſerum cerebrum, ornogloſſum, ſyl-
ueſtris eruca & iis ſimilia. Si quis au-
tem certando vellet mulieris ſemen
mouere, colli glandem, moſchi, &
vulgo dicti zibeti, caſtorei, cubeba-
rum, & olei bene aſpergine irrigato,
vel horum vnum: coeuntes enim
large mouent. Vterq; autem ſic de-
lectabitur, longum piper, piretrum,
galanga contundantur, pulueris pu-
ſillum

fillum cum melle conficiatur, eoque vtantur. At

Veneris desideria obtundere,

Contra sic poteris: Rutam commanducato & caphuram: destruit enim flatum, quo erigitur virga: vt eunuchus vir euadat. Sic vitex inhibet Venerem, & si substerantur, bibatur vel manducetur semen desiccat. Vnde matronæ in Thermophoriis Atheniensiũ foliis iis cubitus sibi substernebãt, nec minus lactuca, quibus cõtinuo comeditur coeundi adimit facultatem: ideo Pythagoras vocabat ἄνευνον, quod verborum inuolucris innuunt quoq; Poetæ, Gallimachus cecinit Adonidem, cum lactucam comedisset, ab apro interemptum, atq; à Venere sub lactuca conditum, quod holere tali (Athenæus ait) Venus elanguescat, & impotentes viri ad concumbendum fiant.

Valet ad conceptionem leporis vterus, si mulier ederit, & ventri impositu-

posuerit: vbi vero conceperit ab his omnibus cauere debet, nam conceptum destruere possunt: Vti mentha naturalium hostio post coitum apposita: genitale enim semen corrumpit, & lacti apposita, nec coalescere, nec cohibere facit etiam adiecto coagulo, imo si mammis accesserit, nec densari lac patitur. Crocum concipiendi vim maxime amolitur. Salicis decoctum si ieiune bibatur, sterilem reddit, cum ocyssime salicta suum deperdat semen, vt in araneam prius abeat, quam maturitatē sentiat, Vnde Homerus frugiperdam appellat

Κλήτροις αἰγαιροι καὶ ἴτεαι ὠλεσικάρποι,

Sic mulæ vngulę fumigium, vrina, sudor, aqua, qua ferrū extinguunt fabri, hæc omnia post menstruorū profluuium. Sed inter hæc saltatio præualet, & præcipue obestei, cum se nimium motitarit, post cum viro congressum, nam cum retinere nequeat genitale semen infusum, irritū

foras

foras prolabitur, & resilit, quod fortasse erat coalitum: Vti psalteria illa, quam narrat Hippocrates, quæ cum semen non conceptura retinere nollet, ne cōceptio ignobiliorem redderet, ad terram dissiliens, ac genitura exacta ad terrā eius defluebat semen.

Superstitiosi alii semptenarii numeri virtuti fortasse pythagorizantes, & occultæ proprietati ascripserunt: cum modo Hippocrates septies dixisset, id tamen falsum coarguitur, cū ocyus & tardius defluat, quod si magis saltauerit, scito minus conceptu-ram. Sabinę succo hausto, ruta, scammonio pessu instar vuluæ indito, suffitus opoponacis, galbani, & viui sulphuris. Inter hæc nigro (quem vocant) sapone prolita gallinæ penna, vuluæ admota, nam illico abortum parit. Hæc omnia sunt maxime præcauenda, nam prægnantibus obesse solent.

De elluhniis, eorumq; præstigiis, & quo-

modo homines equinis, aliorumue animalium capitibus videantur.

Diu multumque cogitaui, vtrum antiquis arcana huiusmodi ignorarentur, an veritati respunderent, quæ de eis dicuntur, & ab impostoribus promittuntur, nec parum gauisus sum, cum inter antiquos multos compererim, quibus hæc fuere curæ, præsertim Anaxilao, Plinianæ assertioni fidem adhibendo: nec parum in his inueniendis desudauimus ad explendam nostram historiam, nec abre fuerit eorum commeminisse, & in medium afferre experientiæ accommodando: iis primo assuescat operator, ad alia paulatim deueniet: docenturque primo, quomodo videri possit omne, &

Coloratum cubiculum.

Sed maxime id perpendendũ duco, luces omnes amouere, ne lumine illo impediatur, supereturq; è lampade color emanans, & frustretur illusio

sio, si die fuerit, claudantur fenestræ ne aliquod lumen irrumpens præstigium destruat.

Viride autem sic videbis: Sit viridis lampas, vitrea, & pellucida, vt pertranseuntes radii medii colore inficiantur, & (quod in hoc plurimum conducit) oleo, vel omni quo viuit humido, immisceatur ærugo, vna rite terantur, vt humor fiat viridis, lichnus ex linteo coloris eiusdem, vel è gossipio paretur vncto, lampade in illa peruratur, oppositum feriens lumen, viride omne, & intuentium vultus ostentat.

Nigrum autem omne, si videre desiderabis: atramentum immisce omni, fuliginem vel simile: melius autem è sepiis immissum atramentum, nam lucernis admotum, si accenditur atra luce flamma. Sic Anaxilaum lusisse fertur, sæpe enim ex atramento sepiæ alii et æthiopes reddebat & nigros.

Flauum si teres omne, vti auripigmentum, crocum, lupinorum cortices & oleo permiſcebis, & accendes in eo funiculum, flaua lampade, croceum, conſpicies omne.

Viride partim, flauum partim, & nigrum si præoptabis, hæc inſimul permiſceto: vti quoq; tradit Simeon Sethi, si quis thryallida, id eſt, lucernæ ſtupam, in ſepiæ atramento, & æris ærugine intinxerit, homines circumſtantes videri, partim æreos, partim nigros propter mixtarum rerum inſperſionem. At

Domum argenteam & luminoſam videre

Si præoptabis, ſic efficies: Nigris abſcinde lacertis caudas, & ſtilla è fractura emanans lucida excipiatur, è multis tamen plures adunabis, & papyraceum licium vel ſparteum infies, & si poteris oleo permiſceto, ſic argẽteo colore omne videbis perfuſum. Idem in omnibus imitaberis.

De ſtan-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

De ſtanno, & eius medicinis primi ordinis.

Eſt plumbi ſpecies altera, & alba, quam ſtannum vocant, cum ab eo parũ differat: vnde ſæpe in plumbũ vertitur: & plumbum in ſtannũ, perfectius tamen plumbo eſt metallum. Eſt & argenti æmulum, ſimulq; multum colore communicant, hærentq;: ſuapte natura, ſtannum talem ſortitur colorem, vt alia maxime dealbet corpora, ſed frangit, & friabilia reddit, præter plumbum: quiq; artificio aliquo committere callet, non minimum nanciſcitur opus. Pro viribus ergo argentũ imitari conemur, quod facile præſtabitur, ſi quæ inficiunt, infirmitates aboleſcimus, ac funditus eruimus ſtridorem, videlicet, ſurditatem, liuorem, & mollitiẽ: non enim prius ignitum liquatur, ſed igni adhæreſcens eximie velox fluxũ facit: has impingunt notas, nec in meditullio coniunctę, ſed vti aduen-

titiis illud spoliare possumus, & primo docebimus:

Stanni stridorem tollere, & molliciem.

Non desunt, qui id euenire tradãt cineribus, calce, oleis & destillatis aquis, si colliquatum extinguitur, nec minus bullitionibus: at sic perfectius, & commodius expedies: Igne stannum postquam fuerit solutum, argentum viuum iniice, amoue, & in vitrea cucurbita accommodato, cui venter in orbem turgescat, & collum in longum porrigatur, atque curuetur, infereuescat igni, eiusque vis argentum viuum sublimet, & per vasis collum suspendatur, & descendat stillatim, vt prorsus absumatur, remanet in fundo stannum, hoc identidem ter, quaterque efficito, dum penitus, vt glacies, nullum exhibeat stridorem.

Sic vero aliter rectius expedies; In calcem redigito, vti docuimus, vt fugitiuam illam, & non fixam argenti viui

ti viui substantiam deleat, vel sulphuris potius illius causam: & si primam & secundam post vicem nō eueniet, vicissim tertio prosequere: in corpus cum debitis reducens, voti fies compos, & sic durescit, vt prius igne candens videatur, quam soluatur: nam vehemens ignis viui argenti humidum consumit, quod facilem præbet fusionem, vt durius igne soluatur, & sic omnia possumus corpora mollia indurare vt ignientur, sed manifestius in stanno, quam in aliis metallis id experitur. Si vis autem

Stanno surditatem adimere:

Quia per se molle, est surdum: cedit.n. percutienti, metallis vero reliquis associatum sit magis durum, & sonorum, sed hoc opus hic laborerit: consortium n. peruicax omnium respuit, nisi plumbi, & omne reddit fragile. Sed tali perficies artificio: Forti aqua solutū fatiscat, sic argentū

rite purgatum plumbo, aliudue, vna misceatur aquæ & leui igne vas inferuescat, & vi redundantis caloris in vapore soluta, ad summa elata deuolet aqua, resiccatam extrahito, & in aliud transferatur, vas forti denuo infusa tantisper aqua donec cõiũcti, ac per minima complexata videantur: Vel vtrumque in aquam ex calce redigatur, & permisceatur: spirituum enim (vt aiunt) corporumque fit mixtio.

Si contingat ipsius lucem hebetari: Igne liquatum cyclamino demergatur: sic dulce, sonorum fungens, & optimum, quod vocant, habebis album. Commisceri quoq; poterit argento, & aliis stannum per viuum argẽtum, quod aliquos sensisse video, & optimum parant pseudargyron: In liquatum cum viuo argento stannũ immiscent argentũ, & diutius igne detinent, detrahunt, & sic fragile in figulariæ cretæ pilam inuoluunt, & per

per diem ſub igne detinent, vel calidis cineribus. Facile quoque

Stannum in plumbum vertere

Quiſq; poterit, ſi ſæpius in calcem reducet, & præcipue, ſi conuenientẽ inductione illi adhibuerit ignem: ſtridorem enim amittens, facile in plumbum vertitur.

De auro, & argento, eorumque medicinis primi ordinis.

Nemo eſt, qui auro iis operetur, cum nobiliſſimum ſit metallum, ſed omnibus illud imitari conantur, cum raro quoque antiquitus miſceretur: vnde ſi de eo medicinas aliquas apponerem, non niſi dicta repeterem, argento tamẽ ſic illud imitari conabimur. Et

Argentum in aurum tingere

Dabitur ſic facultas: Lixiuium primo tale parabis acre: Calx immittatur in ollam, cuius fundum crebris foraminibus ſit ſolutum, tenuibusque: pervium ſupra lignum, vel tegulam

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

gulam accommodabis: inde puluerem & aquam paulatim infunde calidam, ac per arcta fundi foramina in subiectam fideliam mũdam defluat, ac iterabis, vt acerrimum fiat, in hoc tritum immittas stibium, vt in tenues auras euolare possit, ocioso igni ebullire sinas: nam vbi inferbuerit, purpurascet aqua: tũc per lineam laciniam, in purum vas exprimito, in residentes pulueres denuo lixiuium immittas, & in prunas suffer uefacias tantisper, donec non amplius cruentata videatur aqua, coloratum lixiuium conferuefacito subiectis ignibus, donec euanuerit aqua, residentem vero resiccatum puluerem, cum tartari oleo desiccato, & dissoluto, & ex auri, & argenti ponderibus æquis lamellis fictili fusorio vase vicissim inspergito, carbonibus celato tantisper, & opus innouato, donec perfecti coloris prærogatiua aurum æmulari videbitur. Æs combusto,

sic

sic aureum colorem effinges: si ex calcantho, salnitro, alumine, cinnabari, & ærugine for e facies aquam, ac solutum fatis.at in ea combustum æs, in corpus reducendo, aurei coloris multum retinebit: Fit quoq; cyano sæpius argentum inspergendo, & ignibus committendo.

De viuo argento, & eius medicin's primi ordinis.

Iem Hydrargyri operationes aggredi non intempestiuum videtur, & illius congelationes minimas, quod incongelabile putaueram, veras autem posterius : nunc, quæ aliquibus factitari non inutiliter solent, cupientib aperiem u , & primo

Argenti viui congelatio: um odore

Metallorum, & præcipue plumbi, & nunc eo efficere libet: Purgetur plumbum, & à scoriis separetur, liquatum in foueam proicito, vbi iam frigescere incipiet, ligni præfixa cuspide, & detracta, fluidū immitt-

toar-

to argentum, & congelatur, pila tundito, & multoties reiterabis, vbi durum iam habes, sæpius colliquato, & in claram aquam immerso, tandiu opus iterabis, donec durum, & sub malleo ductile habes, nec tamen inutile fore censeas. Fit & alia

Argenti viui congelatio cum casside ferrea,

Vel patina, proiiciendo cum eo aquam, qua fabri ignitum extinguunt ferrum, ac illo duplum immittatur ammoniaci salis, calcanthi, & æruginis: vehementique igne sinas ebullire, ferrea semper spatula versando, & si absumitur bullitione aqua, calida paretur alia. & proiiciatur, ne sinat ebullire: sic diei quadrãte congelatum habes, inde linteo fisco, vel corio stricte manib. congelatum exugito, vt exudet quamtulumcunque habet, expressum denuo congeletur, dum omne perficiatur, sic in prælotum fictile dimittatur cum fontana

aqua

aqua detractis, quod pessum ierant sordibus, in eandem fideliam misceto, & cõfundito, donec lotum, & clarum habeas, sub dio tribus noctibus apponito, & in testæ duritiem crassescit. Illud autem

Argentum viuum congelatum in aurum tingere

Si vis, & pulchre: Infractis particulatim partibus, cum cadmiæ terræ pulueribus alternis fusorium vas, & testaceum compleas, quibus mixtura mediet, è schidiis, & passis vuis, & cyperi radice indica illa, quam officinæ curcumam dicunt, contusis, & inuolutis: expletum vas luto circumlinies, & Soli exiccabis, vel igni, vt Solis vicem penset, sic igni appones, vt ferueat horis sex, & incandescat, inde vi follium proffletur, & maxime vexetur, vt fluxum faciat, & vbi fluxerit, frigescat carbonibus tumulatum, sic aurum coloratum, & splendidissimum reperies. Et aliter

Argen-

Argentum viuum cum æneis pilis

Fixum reddere possumus, & congelare: Aerea duo hemisphęria fabricemus, vt se inuicem penetrent, ne expirare possint: intus viuum argentum cum crystallini arsenici æquali portione, & tartari rite contusorum & cribro succretorum immittantur, luto foras commissuræ perlinantur, ne respirent: sic resiccescant, & carbonibus exaggerabis: & obrues quarta diei parte, postremo incandescat totum, inde extrahes, & aperias, & totum ænei vasis concauo coalitum inhærescere videbis, malleo percussum decidet, liquato, & proiicito, & optimum dabit argenti colorem difficileq; ab eo secernitur. Si æri immiscere placet, cũ eliquato æris triplo immisceas, & sine argẽto optimum ostendet album, dulce, & malleabile.

Vel aliter: Fictili ollæ æneum operculum imponatur, ac accenso igne

gne mire viuum argentum in operculo congestum reperies, & mirabilius congelabitur: alii & ferro, chalybe, argento, ac deniqueauro conficiunt, diuersisque vtuntur modis, in aliquibus vtile fuerit scisse, nec meminisse obfuerit. Fit &

Argenti viui congelatio cum oleo

Alia, & sic factitatam à multis reperio; retinet tamen aliquid, & ingeniosa est valde: Ex argento, rubro arsenico, & aurichalco vas efformetur in sciphi speciem, quod rite operculum cooperiat, ne respiret, viuo argento reple, & iuncturæ luto muniātur aliquo, oui albumine, vel resina pini, vt fit, & in ollam suspendatur, lini oleo plenam, & naturalis diei medietate sinas ebullire, extrahe, & exemptum corio, vel stramine exprimito, & si quid incongelatum fuerit, opus iterato, & coagulari cogito. Si vas tarde coagularet, quantum ponderis amisisse vides, ex aurichal-

richalcho, & arſenico rependas, è pondere enim dignoſcere non poſſumus, & vtere. Iam poſcit ordo fixationes aliquas apponere, cum ſemper coagulationibus ſubſequantur, quæ plus aliquando, minusue retinent partium. Vnde

Argenti viui coagulati fixatio.

Hæc ſic procedit, nec abſque ratione: Teſtaceum vas, quod igni reſiſtat, parato, cuius fundo ſambuci radicum raſuram ſubſternas, manibus calcando & accommodando, aliud deinde ſternito pauimentũ è cryſtallino vitro, pila tuſo, & per incerniculum traiecto & ſubtiliſſimo: inde piperis, zinziberis, & cinnamomi aliud, malagma illud, vel congelatum argentum viuum imponas, inde vas reple pulueribus eisdem ordine præpoſtero, operculum imponito, ac luto munito, ſolique interdiu credendum. vt ad candorem reducatur. Sic vas inuertas, & leuib. ſub-

ie&tis

ectis prunis ſupra primum incandeſcat, per horam, inferius poſtea & colliquetur, & purum reperies argẽtum: ſi quid remanet alienum, omne non congelatum euolat, & ex omnibus, quas videre contingit, & experiri, fœliciſſima hæc ſucceſſit, omnib. vti poteris: vel in corpus illud fixat, quo fuerit congelatum.

Eſt & alia argenti viui fixatio, non vtilitate inferior, & vti poteris, ſi placuerit: Salnitrum & tartarum triturẽtur, & in pollinem redigantur: ignẽ intus admoto, flammã erigens, comburitur, remanens in aquam vertatur, & leui flamma euolet humidum, & ſal remanens cum chryſocollæ factitiæ combuſtæ (comburitur enim vt albumen) triplo permiſceatur, ſalis achali duplo, hoc congelatum inuolue vaſe duro, ignis ſupra admoueatur, inde circum, tandem inferius ſenis quibusue horis, & partes retinet congelati aliquas.

De medicinis secundi ordinis.

Dicemus nunc medii ordinis medicinas, illæ enim nobis dicuntur, quæ super diminuta aliqua proiectæ corpora, alterant sic corpus, vt parum ab omni absint complemento, minimisq; diuersificantur differentiis, nec vltimis expositæ obstant examinibus, sic primi ordinis medicinas superantes, vt à maioris ordinis medicinis superentur, parumq; deficit, vt ad eas transeant. Sed quia difficillimæ sunt, & difficulter reperiuntur, nos pauculas probauimus, & apposuimus. Et primo

Argentum in aurum tingere.

Docetur, & tinctura tam completa, vt vere credatur aurum: Ex argenti elimata scobe, cum argenti viui triplo igni malagma confice, ac vitreo in vase carbonibus inferuescat, dum illud argenti viui euolet, quo argentum superatur, inde sal ammoniacus, & viuum sulphur æquali argenti pon-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

pondere triturentur, ac vitreo in vaſe aliquo duas horas flagrantibus prunis immoretur, dum eius vis ſalem ammoniacum, ſulphur, inde viuum argentum ſublimet, & vaſis collo inhæreat, vas frange, & argentum aureo colore inſignitum, ſuiq; ponderis vel maioris ſeruato, talemque illico parato aquam: Romanum chalcanthum, cum duplo rubei, cyprii chalcanthi ſtillatitii, quod vocant coparoſam, & optima ſit, nam hinc omne dependet: ſic ſalnitri triplo, æruginis parte tertia, ac cinnabaris ſexta, & vitreis organis aquam ſtillatim exugit, cuius partes duæ cum ſeruato argento per naturalem diem lento igni bulliant, inde aucto deſtillationis igne, aqua omnis euaporet, & quod in fundo remanet, cum chryſocollæ calce, teſtaceo in vaſe fuſorio accommodetur, ore operto, & luto obſtructo, colliquationis ignem adhibeto, & habebis: lu-

teſcit enim argentum, maxime colore nunquam cariturum, vel eum permutaturum, vt examinibus omnibus auri expoſitum, coloris parum, vel nil amittat.

Sic aliter colorem auri æmulabitur perfecte & peculioſe: Meminiſſe iam debes è ſtibio confecti æris vſti, id cum argenti medietate colliquatum, perfectum auri dabit colorem, vt videri poſſit. Si auro commiſces, meliorem dabit, vt aliquorum patiatur examen.

Aliter quoq; fit optime. Si argenti viui congelationem, quam cum caſſide diximus, tertiæ argenti parti remiſcebis, argentum aureo colore inſignitum reperies, cum æquali auri portione colliquabis, in ollam impones, & per acre acetum fundas, ac per diei quadrantem ebullire ſinas, & colore augebitur magis, hoc autem extremo impones auri examini, ex cõmuni ſcilicet ſale, & laterum pulue-

re, ad-

re, addito tamen chalcantho, aurumq; sic purgatum accipies & examinibus obstat omnibus, ac non solum in secundum, sed in tertium migrat ordinem.

De medicinis tertij ordinis.

Iam tertii ordinis medicinas aggredi oportunū fuerit: siquidem scio multum animos ab huiusmodi lectione detinuisse, cum à libri initio nil aliud concupierint, sic pecuniæ luxus irrepit. Nunc profundiora naturæ mysteria panduntur, apud eos tamen, qui nummos exoptant, si fere aliquis est, qui eos non depereat. Et si alias ab antiquis tertii ordinis medicinas tradidimus, cum nobis non sit eorum copia, in aliud tempus fortasse differre censuimus. Multi sunt, qui multa periclitauere experimenta: quorum ea, quæ lucrosiora & expeditiora sunt, trademus, Et ex iis primo

Cinnabarim fixum reddere.

Qui id facere quæsierit, ita faciundum esse censeo: Cinnabaris confractæ partes ad magnitudinem iuglandium vitreo in vase capacitatis eiusdem argenti pondere iam triplicato, vel maiori disseminatas condito, & vicissim insparsas, luto munias, & resiccari finito, sin minus in Solem, vt repetas oportebit, inde cinerib. immersum tandiu lento igni decoquas, quousq; infractum plumbeo colore liuescit, quod si nec quidem, iugem operam impendas, dum ad id peruenerit: inde plumbi duplo eluas, ac elotum, examinib. omnibus expositũ, pertinacius obstabit, maioris ponderis & virtutis: & quo leuiori vteris igne, tanto facilius res peragetur.

Sic vero animatur argentum & amissum resarcietur: Sublimato viuo argento ex aceto, destillato bulliat, inde viuum argentum remiscebis, & vitreo recuruo vase viuum argentum

in ig-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

in ignem inferuefacto deuolet, & in receptaculum dilabatur, & seruetur: ponderis (si sapis) parum amisisse comperies.

Aliter sic, & citius, & lucrosius facies: Infractas cinnaberis partes ad tesserarum magnitudinem in oblongum linteum sacculum accommodabis, ollæ lateribus vndique distantem, inde lixiuium peraccerimum fundat ex alumine, tartari duplo, viuæ calcis quadruplo, & cineris roboris æquali portione confectum, vti fieri solet, vel ratione aliqua parandum: per diem ebullire sinas, exime, & ebulliat cum oleo, iugem operam impendas, & integram cum nocte diem finito quoq; illic esse, & exemptas ex oleo cinnabaris partes, oui albumine subacto perlinito, ac in tertia parte elimatæ argenti scobis reuoluto, in fundo apti vasis substernito, rite figularia creta munitum, vt diximus, ignē adhibe diebus tribus,

& tam poſtremo augeſcat, vt igni cedat, & fere liqueſcat, detrahe, & ex fæcibus extremo argenti examine perluito, & ad verum, & naturale deducito.

Sic & aliter fixum reddere poſſumus: Si teſtaceo in vaſe rotundo vndique clauſo, vbi exili ſpiramento cinnabarim immiſeris, glutino ex oui albore parato illinas, ne vis ignis carbunculet, igni accõmodato, paulatim vigorando: vel lignorum ſerratura, quouſque eundem contraxiſſe colorem cernes: ne feſtines, opus enim omne corrumpit, & ſæpe à Philoſophis præceptum noſces: ſed hoc miniſterium quærit maius. Nec aliter inutiliter fixum redditur, vſto ære inſparſo fictili in olla, prius tamen chalcantho diſſeminato, & calce expleta pertinaci muniatur luto, & triduo vitriariorum fornaci relinquatur, detrahe, & argentum æs retinebit, ſi recte hæc animaduertes, non-

parum

parum nãncisceris lucri: omnibus enim antestat, qui tali parantur arte, facultate & fructu: nec pauca dixisse pœniteat. Id autem ingeniosorum reperit diligentia, vnius pharmacopolæ exemplo, qui cum cinnabarim conficere quæreret, in argentum casu optime versum inuenit. Vtilius firum redditur, si cinnaberis arte conficitur, sulphure non tam adustibili, ac maiori parte.

Erit quoque voluptuosum, si cui placuerit, è fixo cinnabari argenteam barbam elicere: Si vase eodem accommodabis, igne solum inferius lente admoto, argentum adhuc spirituosum, nec plumbum expertum, vti sylua erectum cernes capillamentum, vt nil fuerit visu iucundius. Quæritur & apud Chymistas, non cinnabarim solum fixum reddere, sed

Aurum ex argento extrahere.

Nec tam parum, quin sumptibus

reficiens, multum non superlucreris, hæc est eius conficiendi norma: Tenuis elimata ferri scobs in fusorium vas, & durum igni tamdiu incandescat, dum soluatur: inde factitiam chrysocollam, qua auri ferrumini vtuntur aurifices, & rubeum arsenicum paulatim inspargito, & postquam insperseris, æquali argenti pondere iniecto, exquisite purgetur, vase è cineribus parato & forti, iam exclusis sordibus omnibus auri, in separationis aquam immergito, & aurum deorsum vasis fundo procumbit, colliges, nec veridicum magis è multis, & peculiosum, & laborio sum reperimus, laboribus ne parcito, & rite ministrato, ne tempus & oleum teras.

De Phœbi & Pythonis pugna.

Remoueatur suo loco ingentis corporis Python, faciei horridæ, rutilis cristulis, maximoque veneno minax, latiori aculeorum aceruo stipatus.

patus: ex omnibus acrior, quæ mater tellus producit, multumque loci conducit ſitus: vt hinc omne dependeat. Hic tabidi vi aeris, vipera virulentior, eminus duros infigit ictus: cum inimicum abſorbuerit, cœco demergatur antro, vbi primum obmutuerit, ne ſurgentis vi vaporis, ſtrangulantemque halitum eructans, aſtantes interimat, vnde conducit veſicis caput obulent., ſi fuerit quoque tutum., ſed tutius erit militantes relinquantur: ſic Phœbus ſuis paulatim confodiens ſagittis, ingentem ſternat Pythona, & ſic in fine percutiet, vt exhauſta ſit pharetra, venenumque effuſum, nec cœli deſit clementia, ſed longa imbrium procella ſæuientem compeſcat, humoremq; cupitum ipſe hauriat, multaque humiditate intereuntem, detineat: ſic Phœbi, Pythonisque, per diei quadrantem immoretur bellum, vel pluſculum,

quod nil referre arbitror, dummodo victoriam referat: sic populatis visceribus, prostrato hoste, exhausto exinanitoque veneno, ira Phœbi cesset, & si amplius reuiuiscit, aditus vitam repullulandi resecetur, & tantum pugnet, dum pugnando occumbat: tunc Phœbus frondibus & corollis caput redimitum, ferat insignis victoriæ præmium: nec lasciuum puerum iniuriis lacessat, & sat fecisse sciet. Neque hoc tamen me clam est, perpaucos esse, quos æquus amabit Iupiter, eisque propitiabitur, si ad clausum sensum eruendum prouehit inuestigatio, facilis tamen præ aliis, veris doctrinæ filiis patet: semel tantum in seriis ludere placuit.

TRA

TRACTATVS

DE VIRTVTIBVS HERBARVM, LAPIDVM ET ANIMALIUM:

Authore

ALBERTO MAGNO.

PARS PRIMA.

De virtutibus Herbarum.

SIcut vult Philosophus in pluribus locis: Omnis scientia de genere bonorũ est. Veruntamẽ enim operatis aliquando bona, aliquando mala prout scientia mutatur ad bonũ & ad malum finem, ad quem operatur, ex quo concluduntur duo. Quorũ vnũ & primum

mum est, quod scientia magicalis nō est mala. Namque per eius cogitationem potest euitari malum, & prosequi bonum. Concluditur etiam secundum, ex quo effectus laudatur propter finem, atque vituperatur etiam finis scientiæ, aliquando non ordinatur ad bonum vel ad virtutem. Ex hoc sequitur quod sciētia vel operatio aliquando bona vel mala. Quia igitur magicalis seu cognitio bona est, vt præsuppositum est, & mala aliquātulum existit in speculatione rationum, & in speculatione naturalium, secundum quod antiquis auctoribus examinaui & percepi, imo & egomet Albertus, vt in pluribus veritatem inueni, & veritatem suppono, quo ab aliquo ex Chyrandis libro, & libro Alchorat. Primo narrabo de quibusdam herbis. Post de quibusdam lapidibus. Tertio de quibusdam animalibus, & de virtutibus eorundem.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Nomina quarundam Herbarum.

Elitropia.	Lilium.
Vrtica.	Viscul⁹ quercinus.
Virga pastoris.	Centaurea.
Chelidonia.	Saluia.
Prouincia.	Nepta, Verbena.
Lingua canis.	Melysophylos.
Iusquiamus.	Rosa. Serpentina.

Prima herba apud Chaldæos vocatur *Ireos*: apud Latinos *Elitropia.* Cuius interpretatio dicitur ab Elios, quod est Sol: & tropos conuersio, quia conuersa est ad Solem. Huius autem virtus mirabilis est, quia si ista colligatur sole existente in Leone in Augusto, & inuoluatur in lauri folio, & simul addatur dens Lupi & feratur: nullus contra ferentem poterit habere vocem loquendi, nisi verba pacifica: Etsi enim aliquis furetur, & in nocte sub capite suo ponat, videbit furem & omnes eius

con-

conditiones. Et iterum: si prædicta ponatur in aliquo templo, vbi sint mulieres, quarum connubium parte sui frangatur, nunquam poterunt exire de templo, nisi deponatur. Et hoc vltimum probatum est, & verissimum.

Secunda herba vocatur à Chaldæis *Roybra*, à Latino vel Gallicis *Vrtica* nuncupatur. Hanc herbam tenens in manu cum millefolio, securus est ab omni metu, & ab omni phantasmate. Et si id ponatur cum succo semperuiuæ, & vngatur manus & residuum ponatur in aqua, & aquam intret, vbi sunt pisces, ad manus eius congregabuntur, & etiam ad piscellum. Et si extrahatur statim resiliunt ad loca propria, vbi erant prius.

Tertia herba à Chaldæis *Lorumborat* dicitur, & à Latinis *virga Pastoris*: Herbam hanc accipe, & cum succo mandragoræ distempera, & da cani

vel alteri animali, & impraegnabitur in ſuo genere, & habebit fœtum in ſuo genere. De quo fœtu, ſi accipiatur dens maxillaris, & intingatur in cibo vel potu, omnes qui inde potabunt, mox incipient bellum, & cum volueris delere, da eis ſuccum amantilæ, id eſt, valeriæ, & fiet ſtatim pax inter eos.

Quarta herba à Chaldæis *Aquilaris* dicitur, quia naſcitur tempore, quo aquilæ faciunt nidos ſuos, à Latinis *Chelidonia*. Iſta herba tempore, quo hirundines faciunt nidos, naſcitur quo etiam aquilæ. Hanc herbam, ſi quis cum corde talpæ habuerit, deuincit omnes hoſtes, omnes cauſas, & omnes lites remouebit. Et ſi prædicta ponatur ſuper caput infirmi, ſi debet mori, ſtatim cantabit alta voce, ſi non, lachrymabit.

Quinta herba à Chaldæis *Iterisi* dicitur, à Latinis *Prouentalis* vel *prouisa*:

uisa: illa enim pulueriſata cum vermibus terræ circumuolutis, & cum ſemperuiuæ amorem inducit inter virum & vxorem ſi vtantur illo in cibariis. Et ſi compoſitio iſtorum cum aliquantulo ſulphurius ponatur in ſtagno vbi ſunt piſces, omnes morientur. Et ſi ad os bubali ponatur, ſtatim crepabit per medium, & hoc experimentum eſt à modernis. Si iterum dicta confectio ponatur in igne, ſtatim conuertetur in liuidum colorem.

Sexta herba à Chaldæis vocatur *Bieith*, à Latinis *Nepta*. Hanc herbam accipe, & miſce cum lapide inuento in nido vpupæ auis, & frices ventrem alicuius animalis, & imprægnabitur, & habebit fœtum in ſuo genere nigerrimum. Et ſi eis ponatur ad nares, ſtatim à terra cadent velut mortua, poſt modicum vero ſpacium curabuntur, & ſi prædictum compoſitum in vaſe apum ponatur, nun-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

nunquam fugient, ſed ibi congregabuntur apes. Et ſi apes ſubmergentur, & quaſi moriantur, & in confectione prædicta ponantur poſt modicum temporis, vt per ſpacium vnius horæ, recuperabunt vitam. Nam & illud proportionatur qualitati deperditæ, & ſignum ad hoc eſt, quod muſcæ ſubmerſæ in cineribus tepidis ponantur, poſt modicum ſpacium vitam recuperabunt.

Septima herba à Chaldæis *Algeil*, à Latinis *Lingua canis* nuucupatur. Herbam hanc cum corde raniculæ & eius matrice, pone vbi vis, poſt modicum temporis congregabuntur omnes canes villæ. Et ſi prædictam ſub pollice pedis habueris, omnes canes obmuteſcent, nec poterunt latrare: Et ſi prædictam in collo alicuius canis poſueris, ita quod non poſſit ore attingere, ſemper vertetur in circuitu ad modum volubilis rotę, donec cadat in terram velut mortuus.

tuus, & hoc expertum nostro tempore.

Octaua herba à Chaldæis *Mansesa*, à Latinis vel Gallicis *Iusquiamus* dicitur. Hanc herbam accipe & misce cum Realgalis & Hermodatalis, & pone in cibo canis rabidi, & statim peribit: & si succum eius cum supradictis posueris in scypho argenteo minutissime frangetur, & si supradictum cum sanguine leporis iuuenis commiscueris, & in pelle leporis conserues, omnes lepores congregabuntur ibidem, donec remotum fuerit.

Nona herba à Chaldæis, *Augo* à Latinis *Lilium*. Si hanc herbam sole existente in Leonis signo colabis, & cum lauri succo commiscueris, deinde sub fimo tempore aliquo succum illum posueris, fient vermes. De quibus si fiat puluis, & ponatur circa collum alicuius, vel in vestimentis suis, nunquam dormiet, vel dormire pote-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

poterit, quousque depositum fuerit. Et si prædictum sub fimo posueris, & de vermibus inde nascentibus aliquem finxeris, statim inducetur ad febrem. Et si prædictum ponatur in vase aliquo, vbi sit lac vaccæ, & cooperiatur de pelle alicuius vaccæ vnius coloris, omnes vaccæ amittent lac suum, & hoc maxime expertum est tempore nostro à quibusdam fortilatoribus.

Decima herba à Chaldæis dicitur *Luperax*, à Latinis *Viscus querci*, & crescit in arboribus transforata arbore. Hæc herba cum quadam alia herba, quæ dicitur Martegon, id est, syluium, vt scribitur lingua Teuthonica omnes feras aperit: & si prædictum compositum in ore alicuius ponatur, & cogitetur de aliquo, si debet accidere, corde infigitur, si autem non, corde resilit. Sed si prædictum ad arborem suspendatur cum ala hirundnis, ibi congregabuntur aues bene per quinque milliaria,

liaria, & hoc vltimum tempore meo est expertum.

Vndecima herba à Chaldæis *Isiphilon* dicitur, Latinis, *Centaurea* vocatur. Hanc autem herbam dicunt Magi habere mirabilem virtutem. Si enim adiungatur cum sanguine vpupæ fœmellæ, & ponatur cum oleo in lucerna, omnes circumstantes credent se esse Magos, ita quod vnus alteri credat suum caput sit in terra, & pedes in cœlo, & si prædictum ponatur in igne stellis lucentibus, videbitur quod stellæ currant ad inuicem & debellent: & si iterum prædictum cataplasma ponatur ad nares alicuius, præ timore quem habebit, fugiet vehementer: & hoc expertum est.

Duodecima herba à Chaldæis *Colorio* vel *coloricon*, à Latinis *Saluia* communiter est nuncupata. Hæc autem herba putrefactum sub fimo in vase vitreo, procreat quendam

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

uermem, vel auem habentem caudam in modum merulæ, de cuius sanguine si tangatur aliquis in pectore, amittet sensum per quindenam & plus. Et si prædictus serpens comburatur, & ponatur cinis in igne, statim fiet ysitis tonitrui horribilis. Et si prædictus puluis ponatur in lampade & accendatur, videbitur quod tota domus serpentibus repleatur. Et hoc est expertum à modernis.

Tertia decima herba à Chaldæis *Olphanas*, à Latinis *Verbena*, dicitur. Hæc autem herba, vt referunt Magi, collecta sole existente in signo Arietis, & coniecta cum grano Peoniæ vnius anni, caduco à malo morbo curat. Et si ponatur in terra pingui post octo septimanas generabuntur vermes, qui si aliquem tetigerint statim morietur: Et si prædictum ponatur in columbario aliquo, omnes columbæ congregabuntur ibi.

Et si

Et si puluis illorum in sole ponatur, videbitur quod sol sit liuidus, Si autem puluis ponatur in loco vbi homines habitant, vel iacent inter duos amantes statim fit lis, vel malitia inter eos,

melissa baume.

Quarta decima herba à Chaldæis *Celeivos* dicitur, à Latinis *Melisophilos*, de qua Macer facit mentionem. Hæc autem herba collecta viridis, & coniecta cum succo cypressi vnius anni posita in pulmento, facit pulmentum videri plenum vermibus, & deferentem facit esse benignum & gratiosum, & aduersarios deuincere. Et si prædicta herba ligetur collo bouis, sequetur te quocunque ieris: & si prædicto succo corrigiam miscueris, & de tertia parte sutoris hominis ruffi, & desub ascellis statim cingens crepabit per medium.

Quintadecima herba à Chaldæis *Eglerisa*, à Latinis *Rosa* dicitur, & est herba cuius flos est notissimus. Accipe

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

cipe granum eius, & granum ſinapis, & pedem muſtelæ, hæc ſuſpende in arbore, & de cætero non fructificabit. Et ſi prædictum ponatur circa rete, congregabuntur ibi piſces. Et ſi magaris mortuum fuerit, & in commixtione prædicta ponatur per dimidium diem, licet tamen non acquiritur, recuperabit vitam. Et ſi puluis prædictus ponatur in lampade, poſtea accendatur, omnes videbuntur nigri ad modum Sathanæ, & puluis prædictus, admiſceatur cum oleo oliuæ & cum ſulphure viuo & de hoc vngatur domus ſole lucente, ipſa tota videbitur inflammata.

Sextadecima herba à Chaldæis *Cartulin*, à Latinis *Serpentina* vocatur. Hæc herba apud nos ſatis eſt nota. Hæc autem herba cum folio trifolii inhumata generat ſerpentes rubeos & virides, de quibus ſi fiat puluis, & ponatur in lampade

L arden-

ardente, videbitur ibi copia ſerpentum ſi ſub capite alicuius ponatur, de cætero id non ſomniabitur ſibi.

Modus autem operandi omnium prædictorum eſt, vt effectus bonus ſit in planeta bono, & malus in malo, id eſt, in horis & diebus eorum.

Virtutes herbarum ſeptem, ſecũdum Alexandrum Imperatorem, & has quidem virtutes, habuerunt ipſę ab influentia ita planetarum. Contingit autem vnamquamque percipere virtutem ſuam à ſuperioribus naturalibus

Prima autem herba *Saturni*, quæ *Aſphodilus* dicitur: Succus eius valet ad dolorem renum & tibiarum, Et datur patientib. dolorem veſicæ, radix eius cocta parum: Et dæmoniaci vel melancholici ipſam deferunt in linteo mundo, & liberantur, nec dæmonem in domo patitur eſſe, & ſi ibidem fuerint.

Producentes dentes pueri si eam ferant, sine dolore eos producent, & est bonum vt homo deferat secũ de nocte radicem, quia non timebit, neque lædetur ab aliis.

Herba secunda *Solis* dicitur *Poligonia* vel *Corrigiola*, Hæc enim herba nomen suscepit à sole, nam est multum generans. Sic enim & hæc herba est multos faciens modos. Hanc quidem herbam alii appellauerunt Alchone quæ est domus solis. Hæc enim herba sanat passiones cordis & stomachi.

Qui attingit hanc herbam habet virtutem à signo suo planeta. Si quis autem succum bibit, facit eum multum coire. Et si quis deferat radicem eius, curat passiones oculorum. Et si antequam aliquam habuerit passionem portauerit secum, non superueniet ei passio oculorum. Iuuat etiam Phreneticos, si eam secum deferũt in locis, id est, pe-

ctore. Iuuat etiam Peripneumaticos, & facit eis bonum anhelitum & facit etiam ad fluxum ſanguinis melancholici.

Herba tertia *Lunæ Chynoſtates* dicitur. Succus eius purgat exacerbationes ſtomachi, thoracis & caſtorem: quia oſtēdit ſe eſſe herbam Lunæ. Flos autem huius herbæ purgat ſplenes magnos & curat ipſos, quia iſta creſcit & decreſcit ſicut luna. Valet ad Ophthalmiam & facit acutum viſum, & valet contra ſanguinem oculorum. Si radicem eius tritam ponis ſuper oculum, mirabiliter viſum clarificas, quia lumē oculorum propinquatum eſt cum ſubſtantia Lunæ, etiam confert malum ſtomachum habentibus, qui non poſſunt cibum digerere bibendo ſuccum eius, amplius valet habentibus ſcrophulas.

Herba quarta *Arnogloſſa* dicitur. Radix huius herbæ valet contra dolorem

lorem capitis mirifice, quoniam opinatur esse domus Martis aries, quæ est caput totius mundi. Valet etiam contra malas consuetudines testiculorum, & vlcera putrida & sordida, quia domus est Scorpio: quia pars eius retinet sperma, id est semen, quod venit contra testiculos. Valet etiam succus ei⁹ dysentericis & homoptoicis, & ad vitia hemorroidarum & stomachi dum quis eum biberit.

Herba quinta *Mercurii* dicitur *Pentaphilon*, à quibusdam Pentadactylus, ab aliis sæpe declinantis, à quibusdam Calipendalo. Radix huius herbæ sanat plagas & duritiem, trita & emplastrata. Amplius scrophulas diluit velociter, si succus eius bibatur cum aqua. Sanat etiam farigos & passiones pectoris seu dolores si succus eius bibatur. Soluit etiam dentium dolores, & si succus eius ore teneatur, omnes oris curat passiones. Et si quis secum deferat, opus dat &

auxilium, Amplius si quis vult à rege vel à principe petere aliquid, copiam dat eloquentiæ, si secum eam habeat, & obtinebit quod voluerit, videlicet etiam in lithiasi & disuria succus eius habitus.

Herba sexta *Iouis* dicitur *Acharon*, à quibusdam *Iusquiamus*. Radix eius posita super bubones, eos dispergit, & obseruat locum à phlegmone, Si quis eam portauerit antequam ei passio superueniat, nunquam bubonem habebit. Confert etiam radix eius podagræ, dum ponitur trita super locum patientis, & hæc quidem operatur virtute signorum habentium pedes vel habentium aspectum super pedes: & succus eius si bibatur cum melle cum mellicrato, confert doloribus epatis, & omnibus eius passionibus, quoniam Iupiter tenet epar. Similiter confert volentib. multum coire. Et est vtilis vt eā deferant secum volentes dil'gi à mulieribus

bus. Facit enim deferentes lætos & delectabiles.

Septima herba *Veneris* dicitur *Pisteriona*, quibuſdam *Hieroboram* dicitur, id eſt, herba columbaria & verbena. Radix huius herbæ poſita ſuper collum ſanat ſcorphulas & parocidas,& bubones colli, & ſtaphilion, id eſt, vrinæ diſtillationem, & yſmon ſi ponatur emplaſtrum, & eſt comparatum paſſionibus iſtius loci. Sanat etiam ſciſſuras & condylomata, id eſt, durities quæ naſcuntur in ano, & hemorroidas. Si ſuccus eius cum melle in aqua cocta bibatur, ſubtilitat ea quæ ſunt in pulmone. Et facit bonum anhelitum, nam detinet pulmonem. Valet etiam multum in affronidiſia, id eſt, coitu, quia ſuccus eius auget multum ſperma, cum quis vult coire addit ad deſiderium eius, & maior virtus ipſius herbæ eſt, quia ſi quis eam portauerit, eſt multum potens in coitu. Verumtamen non

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

teneat aliquid aliud nisi istam herbam tantum, si quis ponat eam in domo, vel vinea, vel in terris, abundantur habebit redditus. Amplius Radix ipsius valet omnibus illis qui volunt plantare vineas vel arbores, & infantes portãtes ipsum erũt bene disciplinati, & amantes doctrinam, & erunt læti, & gaudiosi, Confert etiam posita in purgationibus, & repellit dæmones omnes.

Prædictas tamen herbas à 23. die Lunæ vsq; ad 30. incipiendo collectionem ipsam leuare à Mercurio per totam horam dierum euellendo fac mentionem passionis vt rei, scilicet nomina passionem vel rem propter quam ipsam colligis, & ipsam accipe herbam; loca tamen ipsam super frumentum vel ordeum, & cavtere ad opus tuum postea.

PARS SECVNDA.

De virtutibus lapidum quorundam.

CVm iam dictũ ſit de virtutibus herbarũ quarundam, & de modo agendi, nunc in præſenti capitulo dicendum eſt de *Lapidibus* quibuſdam & eorum eff:ctibus, & qualiter poſſunt accipi magna mirabilia opera. Sunt autem

Magnes	*Eſmundus*	*Bena*
Obtarmius	*Amatiſtus*	*Iſthmios*
Onyx	*Berillus*	*Cabices*
Feripedamus	*Celonites*	*Criſolitus*
Silonites	*Corallus*	*Bratiden*
Topazion	*Criſtallus*	*Nicomai*
Medo	*Chryſolitus*	*Quiriti*
M.phytes	*Elotropia*	*Rodianus.*
Abaſton	*Epiſtrites*	*Lipercol.*
Adamas	*Cal edonius*	*Vrices.*
Agates	*Chelidonius*	*Lazuli.*
Alectorius	*Gagates*	*Smaragdus.*
Iris.	*Echites.*	*Saphyrus*

Balesia	*Terpistretes*	*Saunus*
Galeriates.	*Lachintus.*	
Draconites.	*Orites.*	

Si vis scire vtrum mulier tua sit casta, accipe lapidem qui *magnes* vocatur. Est autem ferruginei coloris, & inuenitur in mari Indico, & aliquando in partibus Theutoniæ, in illa prouincia, quæ Francia Orientalis vocatur. Suppone ergo lapidem hũc capiti mulieris, & si casta est, ipsa maritum amplexabitur, si autem non, statim cadet à lecto. Ad hoc autem si lapis iste ponatur super carbones in quatuor angulis domus. Dico tritus, & super carbones sparsus, dormientes fugient ædes & relinquent totum, & tunc possunt fures respicere totum quod volunt.

Si vis fieri inuisibilis, accipe lapidem qui dicitur *Ophthalmius*, & inuolue in folio lauri. E dicitur lapis Ophthalmius, cuius color non nominatur, nam multorum colorum:

& est

& est hic talis virtutis, quod visum circumstantium excęcat vel abortat. Constantius autē pugno clauso reddebatur per eum inuisibilis.

Si vis incitare tristitias, timores, & phantasias terribiles atq; lites, accipe lapidem qui vocatur *Onyx*, qui est nigri coloris, & inuenitur melius genus eius repletum albis venis, & venit de India in Arabiam, & si collo vel digito suspendatur, excitat statim tristitias in homine & terrores: & etiam in somno excitat phantasias terribiles, & etiam lites, & hoc apud modernos est expertum.

Si vis comburere manus alicuius, sine igne adhuc & fugare areticam. Accipe lapidem qui vocatur Feripendanus, qui est flaui coloris, qui si suspendatur collo alicuius, curat areticam: & iterum si iste lapis fortius stringatur, statim adurit manum, & ideo leuiter & suauiter vult palpari.

Si vis accendere animum alicuius ad

gaudia, & eius ingenium acuere. Accipe lapidem, qui *Sylonites* vocatur & nascitur in gremio testitudinis Indicæ: & esse varium dicetur albo rubeo, purpureoque colore. Alii dicunt hunc esse viridem, & in Persiæ partibus inueniri. Et dicunt etiam hunc crescere luna crescente, & è conuerso. Et addunt Philosophi antiqui, quod si gestetur, confert præsentiam quorundam futurorum. Si sub lingua ponatur præcipue prima Luna vna hora tantũ habet virtutem. Ideo autem vna existente decima habet hanc virtutem, in prima hora vel decima. Motus autem ordinis, quod cum est sub lingua, si coitur de aliquo negotio, vtrum debeat fieri an non. Si fieri debet cordi tenaciter infigitur, ita quod auelli non potest, si autem non, cor ab ipso resilit. Fecerunt etiã Philosophi quod curet priscos & de iles. Si vis vt aqua bulliés [illegible] tim e eat manu immissa: Accipe lapi-

lapidem, qui Topasion vocatur, à Topasi insula, vel quia auri similitudinem portendit, & sunt duę species. Vna est omnino similis auro, & preciosior est. Alia species est crocea magis tensibilis coloris quam sit aurum, & hęc est vtilior. Expertum autem est in nostro tempore, quę si in aqua bulliente mittatur, destruere facit, quod statim manu immissa extrahitur, & hoc fecit vnus de fratrib. nostris Parisiis. Valet etiam contra emorrhoicam, & stimaticam vel lunaticam passionem.

Si vis excoriare cutem manuum tuarum vel alterius. Accipe lapidem qui vocatur *Medor* à Medorum regione, & sunt duæ species, niger & viridis. Dicitur ab antiquis Philosophis, & modernis, quod si lapis qui niger est, frangatur, & in aqua calida resolutus fuerit, & aliquis manus suas lauerit, statim excortabuntur: & si quis ex ea biberit, perit vomendo

ſtatim omni cura remora & auxilio. Dicunt etiam Philoſophi, quod valet contra podagram, & oculorum cæcitatem, & quod oculos læſos & debiles fouet.

Si vis vt aliquis non ſentiat dolorem, nec crucietur. Accipe lapidem qui dicitur *Mephytes*, à ciuitate quæ dicitur Mephis: & eſt hic lapis talis virtutis, vt dicit Aaron & Hermes, quod ſi teratur, & aqua miſceatur, & detur potari illi qui deberet vri vel aliquos cruciatus pati, tantam inducit ille potus inſenſibilitatem, quod non ſentiat patiens pœnam neque cruciatum.

Si vis ignem perpetuum inextinguibilem facere, accipe lapidem, qui *Abaſton* dicitur, & eſt coloris ferrei & quamplurimum in Arabia reperitur. Si enim lapis ille accendatur nunquam poterit extingui eo quod habet naturam ſanguinis, quæ pluma Sala-

mandris

mandris vocatur, cum modico humidi vnctuosi pinguis, inseparabilis est ab ipso, & id fouet ignem accensiuum in eo.

Si vis deuincere hostes. Accipe lapidem, qui nuncupatur *Adamas*, & est coloris fulgentis durissimus, ita quod non potest frangi nisi sanguine hirci, & nascitur in Arabia vel Cypro. Et si sinistro latere alligetur, valet contra hostes, & insaniam, & indomitas bestias, & venenosas, & feros homines & contra iurgia & rixas, & contra venena, & incursus phantasmatum, & quidam vocant eum Dyamantem.

Si vis cuncta pericula euitare, & vincere cuncta terrena, & habere vires cordis. Accipe lapidem qui *Agates* dicitur. Et est niger habens venas albas, & alius eiusdem speciei similis colori albo. Et tertius nascitur in Creta insula habens venas nigras. Et is facit vincere pericula, &

con-

confert vires cordibus, & facit hominem potentem, palcentem, iucundum, acceptabilem, & iuuat contra omnia aduersa.

Si vis impetrare aliquid ab aliquo. Accipe lapidem qui *Allectorius* dicitur & est lapis gallinacei vel galli, & est albus vt Cristallus, & extrahitur de ventriculo galli vel gallinacei, postquam fuerit crastratus vltra annum quartum. Et vt quidam dicunt post annum extrahitur de gallo decrepito. Et ad quantitatem fabæ extat, ferentem gratum reddit & constantẽ: & sub lingua acceptum sitim extinguit, & hoc vltimum tempore nostro expertum est, & subtiliter percepi.

Si vis deuincere bestias, & omnia somnia interpretari, & de futuris prophetizare. Accipe lapidem qui *Esmundus* dicitur vel almadus, varij coloris est: omne venenum extinguit, & facit vincere aduersarios, & prophetizationem

tionem dat, interpretationem omnium ſomniorum & ænigmata intelligere facit.

Si vis habere bonum intellectum ſenſibilis, & non poſſe fieri ebrius. Accipe lapidem qui *amethiſtus* dicitur, & eſt purpurei coloris, & melior naſcitur in India, & valet contra ebrietatem & bonum in ſcibilibus confert intellectum.

Si vis deuincere hoſtes, & fugere lites, Accipe lapidem, qui vocatur *Berillus*, eſt pallidi coloris, lucis tranſparentis, vt lymphæ. Fer tecum & vinces omnes lites, & hoſtes fugabis, reddetque inimicum mitem. In moribus efficacem reddit poteſtatem, ſicut dicit Aaron, etiam dat bonum intellectum in ſcibilibus.

Si vis diuinare de futuris. Accipe lapidem qui vocatur *Celonytes*, , & eſt purpurei variiq; coloris, & inuenitur in corpore teſtudinis. Si quis autem hunc lapidem ſub lingua geſtauerit, diui-

diuinabit & prædicet futura. Veruntamen non habet virtutem, nisi lucens prima cum fuerit accensa, & crescens monoytes in vltima descendente. Sic vult Aaron de virtutibus lapidum & herbarum.

Si vis pacificare tempestates & flumina pertransire. Accipe lapidem qui vocatur *Corallus*, & est rubeus, aliusq; albus. Et expertum est, quod statim restinguit sanguinem, & portantis pellit stultitiam, & perhibet sapientiam, & hoc à quibusdam tempore nostro expertum est, & valet contra tempestates, & pericula fluuiorum.

Si vis accendere ignem. Accipe *Crystallum*, & pone sub iuxta circulum solis, id est, contra solem, & appone iuxta aliquid combustibile, & statim lucente sole calido eliciet ignem, & si cum melle ponatur lac dabit.

Si vis acquirere sapientiam & fugare stultitiam. Accipe lapidem qui vocatur,

ur, *Chrysolitus*, & est lucidę viriditatis
positus in auro pellit stultitiam, & sa-
pientiam confert.

Si vis vt Sol appareat sanguineus, Accipe lapidem qui *Eliotropia* dicitur, est viridis similis quasi Smaragdo, & est respersus sanguineis guttis. Hanc eliotropiam appellant, nigromantici proprio nomine gemmam Babyloniam, quod si vnguatur succo herbæ eiusdem nominis, & in vas plenum aqua mittatur, facit videri solem sanguineum, sicut si videretur eclipsis. Cuius causa est quod totam aquam ebullire facit in nebulam, quę inspissando aerem impedit solem inde nisi quia rubeum in spisso colore, post modicum recidit illa nebula rorando quasi per guttas pluuiæ. Oportet autem ad hoc vt fiat, quod sit quoddam carmen sacrũ cum quibusdam characteribus, & sicut accepti principes, sic diuinando quædam prædicant propter templorum pontifices isto

lapide

lapide maxime vtebantur in festis idolorum. Etiam gestatum hoc reddit hominem bonæ famæ, & incolumē, & longæ vitæ. Dicitur autem à philosophis antiquis quod vnctus herba sui nominis, vt prædixim⁹ pollet virtute: & inueniuntur plures in Æthiopia, Cypro & India.

Si vis refrigerare aquam bulliētem quæ stat super ignem Accipe lapidem qui *Epistretes* dicitur, qui in aqua appositus oculo radios solis igneos emittit: & dicitur ab antiquis Philoso. & à modernis, quod si ponatur in aqua bulliente, statim cessabit ebullitio: & post modicum refrigescet, & est lapis rutilans & rubicundus.

Si vis fugere illusiones omnesque phantasias, & omnes causas vincere. Accipe lapidem qui *Calcedonius* dicitur, & est pallidus, fuscus & aliquantulum obscurus. Si hic perforatur, & cum virtute lapidis, qui Sinerip dicitur collo suspendatur, valet contra omnes phan-

phantaſticas illuſiones. Et facit vincere omnes cauſas contra aduerſarios vtriuſque corporis conſeruat, & hoc vltimum & apertum eſt moderno tempore.

Si vis eſſe gratus & placens. Accipe lapidem qui *Chelidonius* dicitur. Et eſt niger & rufus, & de ventre hirundinum extrahitur. Rufus inuolutus panno lineo vel corio vituli ſub ſiniſtra aſcella portatus, valet contra inſaniam & antiquos morbos & languores, contra litargiricam paſſionem & contra epidimiam. Euax refert quod iſte lapis hominē facit facundum & gratum, & placentem eũ reddit. Niger autem valet contra feras, & iras, & ad finem incepti perducit negotii. Et ſi inuoluitur in foliis chelidoniæ dicitur obfuſcare viſum, & debent extrahi menſe Auguſti, & frequenter duo in vna hirundine inueniuntur lapides.

Si vis eſſe victorioſus cōtra aduerſarios. Acci-

Accipe lapidem qui dicitur *Gagates* & est diuersi coloris, & dicunt antiqui Philosophi fore expertum in Alcide principe, qui quandiu eum portauerit semper habuit victoriam, & est lapis diuersi coloris sicut pellis capreolæ.

Si vis præscire futurum aliquod. Accipe lapidem qui vocatur *Bena*, qui est sicut dens à bestia, & pone sub lingua tua, & sicut Aaron & antiqui philos. dicunt, quamdiu sic tenueris semper diuinando prædices futura, nec aliquo modo errabis diuinando.

Si vis vt fiat vestis incombustibilis. Accipe lapidem qui *Histmos* appellatur, qui vt dicit Isidorus, similis est croco, & in partibus Hispaniæ inuenitur, & iste lapis flabilis est propter ventositatem in ipso rarefactam iuxta Gades Herculis, & si de eo fit vestis, nullo modo potest vri, sed de igne nitet. Et huius speciei dicunt quidam Carbunculum album.

Si vis

Si vis gratiam habere & honorem. Accipe lapidem qui *Tabrices* vocatur, & est similis Cristallo, de hoc referunt antiqui philosophi vt Euax & Aaron quod præstat eloquentiam, gratiam, & honorē, ac cum hoc dicitur, quod curat omnem hydropisin.

Si vis fugare phantasmata & stultitiam. Accipe lapidem qui vocatur Crysolitus, & est idem in virtute cum Aretico, vt dicit Aaron ac Euax in *libr. de natur. herbarum & lapidum.* In auro positus ac gestatus fugat stultitiam & phantasmata expellit. Sapientiam conferre perhibetur, valet contra timorem.

Si vis iudicare opiniones & cogitationes aliorum, Accipe lapidem qui vocatur *Geratides* & est nigri coloris, & teneatur in ore. Facit etiam gestantem hilarem & gratiosum apud omnes.

Si vis habere victoriam & amicitiam. Accipe lapidem qui vocatur

tur *Nichomat*, & eſt idem quod Alabaſtrum, & eſt de genere marmorum, & eſt albus nitens. Et de hoc fiunt vnguenta ad ſepulchra mortuorum.

Si vis vt homo dormiendo tibi dicat quæ facit. Accipe lapidem qui vocatur *Quirim*, inuenitur lapis iſte in nido vpupæ, & eſt lapis proditorum.

Si volueris aliquid ab aliquo impetrare. Accipe tecũ lapidem qui vocatur *Radianus* & eſt niger translucens, qui cũ caput gallorum datur comedere formicis, inuenitur poſt tempora multa in capite galli, & eſt idem quod lapis Tonatides.

Si vis facere quod canes neq; venatores poſſunt nocere alicui animali quod venantur. Pone coram ipſis lapidẽ qui vocatur *Iuperius*, & ſtatim id ad lapidem curret. Hic enim lapis inuenitur in Lybia, & omnes beſtię currunt ad iſtum lapidem tanquam ad ſuum defenſorem.

rem. Prohibet enim ne canes vel venatores noceant eis.

Si vis comburere manus alicuius sine igne. Accipe lapidem qui vocatur *Vnices*, quem prius diximus principem Apii, quod est ignis, & est vt ignis.

Hunc lapidem, si quis stringit fortiter statim adurit manũ velut cõburat igne martiali, quod est mirabile.

Si vis curare melancholiam, vel quartanam in aliquo. Accipe lapidem qui dicitur *lapis lazuli*, similatur. n. colori cœlesti, & sunt intus corpuscula aurea, & est certum & expertum, quod curat melancholiam & quartanam.

Si vis acuere alicuius ingenium, vel opes augere suas, & etiam futura prædicere. Accipe lapidẽ qui *Smaragdus* dicitur, & est mundissimus translucens, & planus vel flauus est melior, & aufertur de nidis Grifonum, & confortat & conseruat. Et gestatus facit hominem bene intelligere, & memoriam bonam confert. Auget opes deferen-

tis. Et ſi quis ſub lingua ſua eum tenuerit, ſtatim prophetizabit.

Si vis facere Irim apparere. Accipe lapidem qui vocatur *Iris*, & eſt albus ad modum Cryſtalli quadratus ſeu cornua habens, ſi iſte lapis ponatur in radio ſolis ſtatim reflectendo facit apparere Irim in pariete vel muro, & inueniuntur plures in Sicilia, & in Æthiopia.

Si vis lapidem vnum, qui nunquam calefiat, accipe lapidẽ qui dicitur *Gallaſia*, & eſt habens grandinis figuram & colorem, & duritiem habet adamantis. Si lapis iſte in igne ponitur fortiſſimo, nunquam calefiet & eſt cauſa, quia habet poros ita cõſtrictos, quia calor ingredi non poteſt corpus lapidis. Dicit etiam Aaron & Euax, quod lapis geſtatus mitigat iram, luxuriam & cæteras calidas paſſiones.

Si vis ſcire vtrum vxor iaceat cum aliquo alio à marito. Accipe *Galerites* lapidem ſic appellatum, qui eſt idem

cum

cum Catabre, & inuenitur in Lybia & Britannia, & est duplicis coloris, scilicet nigri & crocei, & inuenitur glaucus tendés ad palliditatem. Curat hydropisim, & fluentes ventres confirmat. Et dicit Auicenna, quod si iste lapis teratur & lauetur siue lauandus detur alicui mulieri, si virgo non sit, statim vrinabit, si virgo est non.

Si vis hostes ac inimicos deuincere. Accipe lapidem qui dicitur *Draconites* è capite draconis. Et si de viuo lapis extrahatur, valet contra omnia venena. Et ferens eum in sinistro brachio omnes hostes deuincet.

Si vis amorem generare inter aliquos duos. Accipe lapidem qui *Ech.t.s* dicitur & à quibusdam dicitur Aquileus, quia Aquilæ in nidis suis collocant, purpurei coloris est, & inuenitur iuxta littora Oceani, & aliquando in Persia, & in se semper continet alium lapidem, qui in ipso sonat quando

mouetur. Fertur ab antiquis Philosophis, quod hic lapis sinistro brachio suspensus conciliat amorē inter virum & vxorem, confert prægnantibus, abortum impedit, periculum perterritionis mitigat, & caducis dicitur valere. Et sicut dicunt Chaldæi, si in cibo sit venenum, & lapis prædictus ponatur in eo, prohibet ne possit deglutiri cibus ille, & si subtrahatur statim deglutitur. Et hoc vltimū à quodam fratrum nostrorum sensibiliter examinari vidi.

Si vis reddere hominem tutum, Accipe lapidem qui *Terpistrites* nuncupatur, in mari generatur rutilans est & rubicundus. Et dicitur in lib. Alchorat, quod si ante cor gestatur, hominem reddit tutum, & omnes compescit seditiones, Dicitur etiam compescere locustas, volucres, nebulas, grandines, ac tempestatem à fructibus terræ. Et est expertum à modernis Philosophis, & à quibusdam fratrum nostro-

ſtrorum, quod oppoſitus radio ſolis radios ingenitos emittit. Idem quod ſi lapis iſte, in aquam bullientem ponatur, ſtatim ceſſabit bullitio, & poſt modicum refrigeſcet.

Si vis vt peregrini pergant tuti. Accipe lapidem qui *Hiacynthus* vocatur, multorum eſt colorum. Viridis autem eſt melior, & habet venas rubeas, & vult in argẽto collocari, & in lecturis quibuſdam dicitur, quod eius ſunt duo genera, Aquaticus & Saphyrinus. Aquaticus flauus eſt albeſcens. Saphyrinus autem flauus perlucens valde, nihil habẽs aquoſitatis, & hic eſt melior, & de hoc ſcribitur in lecturis philoſ. quod digito vel collo geſtatus reddit peregrinos tutos, & gratos hoſpitibus. Et ſomnum prouocat propter ſuam frigiditatem, & hoc proprie habet Saphyrinus.

Si vis ſeruari à diuerſis caſibus & peſtiferis morſib. Acccipe lapidem qui *Orithes* vocatur, cuius tres ſunt ſpecies,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

vna nigra, alia viridis, tertia cuius altera pars est aspera, altera plana, & color eius quasi ferri lamina est, sed viridis habet maculas albas. Hic lapis gestatus præseruat à diuersis casibus & periculis mortis.

Si vis conciliare pacem. Accipe lapidem qui vocatur *Saphyrus*, qui venit ab Oriente in Indiam, & flauus est melior non est tam lucidus pacem creat & concordiam, purũ & deuotum ad Deum animum efficit, animum confirmat in bonis, & hominem refrigescere facit interiore ardore.

Si vis curare virginem. Accipe lapidem qui *Saunus* vocatur, à Sauna insula, mentem deferentis consolidat, alligatus manui parturiẽtis impedit partum, & ipsum continet in ventre. Idcirco prohibetur in re tali, ne lapis iste mulierem tangat.

In libro numeralium in Aaron & Euax multa similia & alia inuenies. Modus autem agendi in his in hoc consistit vt pro effectu bono deferens sit mundus ab omni corporis pollutione.

Pars Tertia.

De virtutibus animalium quorundam.

Cum superius dictum sit de quibusdam effectibus causatis virtute lapidum quorundam, & de eorum mirabili efficacia siue operatione. Nunc dicendum

dum est in isto capit. de quibusdam effectibus causatis à quibusdã animalibus.

Aquila	*Eperiolus*	*Pellicanus.*
Casso	*Leo*	*Coruus.*
Bubo	*Foca*	*Miluus.*
Hircus	*Anguilla*	*Turtur.*
Camelus	*Mustela*	*Talpa.*
Lepus	*Vappa*	*Merula.*

Aquila auis satis nota est, à Chaldæis Vorax dicitur. Refert Aaron & Euax, quod mirabilem habet naturam siue virtutem, quia si eius cerebrum puluerisetur, & cum succo cicutæ misceatur, & ex hoc comedentes statim se capiant per capillos, nec se dimittent, donec acceptum portauerit. Huius autem effectus ratio est, quia cerebrum illud calidissimum est, ita quod generat virtutem phantasticam obturando meatus per fumum.

Casso est animal satis notum à Chaldæis vocatur Rapa. De hoc dicit Aaron, quod si pedes eius ab aliquo ferantur, nunquam vexabitur, sed semper progredi appetet. Itẽ gestans pedes eius semper vincet & ab inimicis suis timebitur: & dicit quod dexter eius oculus in corio lupi inuolutus reddet hominem placentem & gratiosum, & benignũ, & si ex prædictis rebus fit cibus vel puluis, in cibo alicui datus, multũ diligetur ab eo. Hoc autẽ vltimum tempore no-

ſtro expertum eſt: & ſi prædicta confectio ponatur in fimo, fiunt vermes venenoſi, de quibus ſi aliquis comederit, ſtatim dormiet, & non poterit excitari, donec ſuffumigetur ariſtologia, & maſtice.

Bubo auis eſt ſatis nota, & à Chaldæis Magis dicitur. Huius auis mirabiles ſunt virtutes. Si enim cor eius cum dextro pede eius ſuper dormiẽtem ponatur, ſtatim tibi dicet quicquid fecerit, & quicquid ab eo interrogaueris, & hoc a noſtris fratrib. expertum eſt moderno tempore: & ſi hoc iterum ſibi ponat quis ſub aſcella nullus canis ei latrabit, ſed obmuteſcet, & ſi coniunctio prædictorum cum ala ſua ſuſpendatur ad arborem aues congregabuntur ad arborem.

Hircus eſt beſtia ſatis nota, à Chaldęis Erbichi, Si ſanguis eius accipiatur tepidus cum aceto & fænationis ſucco, & ſimilis cum vitro bulliat.

red-

reddit vitrum molle ad modum pastæ, poteritque proiici contra murum vel parietem, nec frangetur, & si prædictum compositum in vase ponatur, & de hoc vngatur facies, res mirabiles & horribiles apparebunt, & videbitur ei quod debeat mori, & si prædictum in ignem ponatur, & ibi sit aliquis caducus apposito lapide Magnete, statim cadet ad terram sicut mortuus, & si ei detur aqua anguillarum ad potandum, statim curabitur.

Camelus est animal satis notum, à Chaldæis dicitur Cyboi. Si eius sanguis super caput ponatur in pelle stellionis, stellis lucentibus videbitur, quod ille sit Gigas, & quod eius caput sit in cœlo. Et hoc dicitur in libro Alkhorat ab Hermete, Et similiter si ex hoc aliquis comederit, statim exibit de sensu. Et si lucerna eius sanguine vncta, accendatur, videbitur quod omnes homines circumstan-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

tes habent caput Cameli, dum tamen non sit lumen extrinsecum alterius candelæ.

Lepus est animal satis notũ, à Chaldæis Veterellum nuncupatur. Huius virtus mirabilis refertur. Dicit enim Euax & Aaron, quod pedes eius iuncti cum lapide alias capite merulæ, mouent hominem ad audaciam, ita quod non timet mortem. Et si sinistro brachio alligatur perget quo voluerit, & tutus redibit absq; periculo. Et si cani detur comedendum cum corde Mustelæ, de cætero non vociferabit, etiam si interficeretur.

Eperiolus est animal satis notũ. Vnguis eius si comburatur & consolidetur, & detur in cibo alicui equo, non comedet per triduum. & si prædictum ponatur cum aliquantulo terebintinæ, erit lucidũ, & secundo fiet quasi nubes ac sanguis, si proiiciatur in aquam aliquantulum, fiet tonitruum horribile.

Leo

Leo est animal satis notum, à Chaldæis Aalamus vocatur, à Græcis Beruth. Si ex eius pelle fiant corrigiæ, præcinctus ex illis, non timebit hostes, & si de eius carnibus quis comederit, ac de eius aqua biberit, per tres dies curabitur à febre quartana, ac si de eius oculis sub ascella ponatur vel portetur, omnes bestiæ inclinato capite versus ima terga fugam dabunt.

Foca est piscis satis notus, à Chaldæis Daulaubur, à Græcis labor dicitur, hic piscis est diuersæ naturæ. Si enim lingua eius accipiatur, & cum aliquando corde eius in aqua ponatur, pro certo congregabuntur ibi pisces, & si sub ascella portaueris, nullus iudicio cotra te victoriam habere poterit, iudicem benignum & suauem habebis.

Anguilla est piscis satis nota. Huius autem (prout vult Euax & Aaron) mirabiles sunt virtutes. Si enim mo-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

riatur defectu aquæ corpore integro remanente, & accipiatur acetum forte, & misceatur sanguini vulturis, & ponatur sub fimo in aliquo loco, omnes quotquot fuerint recuperabũt vitam, sicut prius habuerũt. Et si vermis eius anguillæ extrahatur, & in prædicta confectione ponatur per mensem vnum, vermis mutabitur in anguillam nigerrimam, de qua si quis comederit, morietur.

Mustela est animal satis notum, Si cor huius animalis comedatur adhuc eo palpitante, facit scire futura, & si de corde cum oculis, & lingua canis aliquis comedat, statim amittet vocem. Vpupa est auis satis nota, à Chaldæis Bori dicta. Oculi eius gestati faciunt hominem grossum, & si oculi eius ferantur coram pectore, omnes eius inimici pacificabuntur, & si caput eius in bursa tua habueris, non poteris decipi ab aliquo mercatore, hoc autem expertũ est à fratrib. nostris hodie.

Pel-

Pellicanus est auis satis nota, à Chaldæis Voltri dicitur, Huius virtus mirabilis est, Si eius pulli interficiantur, dum tamen eorum cor non frangatur, & de eius sanguine accipiatur, & tepidus ore pullorum ponatur, statim sumit vitam sicut prius. Si suspendatur ad collum alicuius auis, semper volabit donec cadat mortua, & dexter eius pes sub calido, post tres menses ex humore & calore, quem auis habet, generabitur viua, & mouebit se, & hoc testatur Hermes in libro Alchorath, & Plinius.

Coruus est auis satis nota, & est eius virtus mirabilis, vt recitat Euax & Aaron. Si enim eius oua coquantur, & iterum in nido ponantur, statim coruus procedit ad mare rubrum in quandam insulam, vbi est Aldoricus vel Alodrius sepultus, & affert lapidem quo tangit oua sua, & statim fiũt cruda, sicut prius erant. Mirabile est oua cocta suscitare. Si autem lapis

iste supponatur in annulo supponẽdo sibi folium lauri, & tangatur vinctus catenis,& ianua clausa, statim soluetur vinct⁹, & aperietur ianua.Et si lapis iste ponatur in ore, dat intellectum omnium auium. Vnus autem lapis est Indicus, quia in India reperitur secundum sapientes quosdam, & aliquando in mari rubro, varii coloris est, & facit omnes iras obliuisci, sicut supra diximus.

Miluus est auis satis nota, à Chaldæis Bysicus dicitur, si caput eius accipiatur, & feratur ante pectus, dat amorem & gratiam omnium hominum & mulierum, si suspendatur ad collum gallinæ, nunquam cessabit decurrere donec deponat illud, & si ex eius sanguine inungatur crista galli,de cætero non cantabit, in genibus eius inuenitur quidam lapis, si inspiciatur subtiliter, qui si ponatur in cibo duorum inimicorum fiunt amici,& erit optima pax inter eos.

Tur-

Turtur est auis satis nota, & à Chaldæis dicitur Mulona. Si cor huius auis feratur in corio Lupi, nunquam de cætero habebit ferens appetitum luxuriandi, & si cor eius comburatur, & supra oua alicuius auis ponatur, nunquam de cætero ex eis poterit generari fœtus. Et si pedes eius suspendantur ad arborem, de cætero nõ fructificabit, & si eius sanguine cum aqua talpæ decocta vngatur locus pilosus & equus, cadent nigri capilli.

Talpa est animal satis notum, huius animalis virtus mirabilis est, vt refertur à Philosophis. Si pes eius inuoluatur in folio lauri, & ponatur in ore equi, ipse fugiet præ timore, & si in nido alicuius auis ponatur, nunquã ex ouis illis exibit fœtus, & si talpas fugare volueris, pone eam in aula, & sulphur viuum accensum, & ibi conueniunt omnes aliæ talpæ, & aqua

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

qua decoctionis ipsius dealbat equũ nigrum.

Merula est auis satis nota, & est eius virtus mirabilis, quia si pennæ alæ dextræ eius suspendantur in medio domus cum filo rubeo, quod nunquã fuerit in vsu, nullus poterit dormire in illa domo donec deponatur. Et si cor eius ponatur sub capite dormientis, & ab eo quæratur, omnia dicet, quæ fecerit alta voce: & iterum si in aqua ponatur cum sanguine vpupæ, & cum misceatur, postea vngantur inde tempora alicuius, statim infirmatur vsque ad mortem. Modus agendi omnium prædictorum, vt effectus bonus sit & vtilis, est ꝙ fiat sub planeta beneuolo, vt Ioue & Venere. Et in malo effectu, sub planeta maleuolo, vt Saturno & Marte. Et hoc est scilicet diebus eorum & horis suis. Si quis autem hæc recte fecerit, proculdubio veritatem, & vtilitatem, & maximam efficaciam inuenit in prædictis

dictis. sicut sæpius vna cum nostris fratribus temporibus nostris sum expertus & vidi.

Consideret igitur hic qui prædictorum copiam inuenerit possidere vel dominium, efficaciam & virtutem, vtrum se habeant in effectu bono, seu sui contrario, quod bona sub beneuolo planeta experiantur, & mala sub maleuolo, & inueniet quod dictum est. Nam si in suis contrariis fierent, vt bonus effectus in signo maleuolo, vel è contra impediretur virtus & effectus eius propter suum contrarium, & sic bona & vera vilipenderent. Videmus enim quamplurimos falli in certis ac veris, qui si signorum vel temporum qualitates agnoscerent, & custodirent in supradictis, voluntatem consequerentur & effectum.

Si quis cor canis sinistra parte portauerit, omnes canes obmutescent.

Si quis oculum dextrum Lupi ligaue-

gauerit in manica dextra, neq; homines neque canes ei nocere possunt.

Et vt omnia, quæ superius dicta sunt, & etiam dicentur inferius, qui astrorum peritam non habent, ad effectum sui desiderii facilius possint accommodare: Primo notabis, quod hora sumitur dupliciter, videlicet æqualis & inæqualis. Hora æqualis est hora horologii, quæ semper æqualis existit. Inæqualis autem cõsideratur secundum quod dies maiorantur vel minorantur. Nam semper astrologi considerant tempus, quo Sol stat super horizonta suum, & illud vocant diem vel arcum diurnum, & vice versa noctem. Id autem tempus, quod diem appellant, in partes diuidunt duodecim æquales, quæ sunt horæ eiuscemodi diei, & quicquid de die dicitur, de nocte opposito modo intelligas. Et vt clarius percipias, ponamus quod Sol emergat horizõtem hora octaua horologii, habemus

vsq;

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

vſq; ad occaſum 7. horas horologii, quas multiplicemus per 60. prout 60.ſunt minuta cuiusq; horæ horologii, & habebimus noningẽta ſexaginta minuta, quæ diuidamus per 12. prout 12. ſunt horæ diei, applicando cuilibet horę ſuam portionẽ, & habebimus 80. minuta hora qualibet: ergo hora talis diei habebit. 80. minutas, quæ capient horam vnam, & vnũ tertium horæ horologii. Et toto illo tempore conſiderabitur dominium planetæ illius horæ, quemadmodum infra ſcripta tabula demonſtrabit. Quęlibet autem hora ſua noctis non habebit niſi 40. minutas. Quod ſic de reliquis ſuo modo intelligas, ſecundum videlicet ſolis ortum ſuper terrã, quia non ea hora, quæ media eſt inter noctẽ & diem dies dicitur, ſed dies proprie intelligitur cum Sol videri poteſt. Cum ergo voles cuiusq; planetæ dominium cõſiderare, nam vnaquaq; hora quilibet planeta ſuũ habet dominium, horas ipſas ſupra ſcrip-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

ſcripto modo conſiderabis,& ſic poteris ad finem propoſiti peruenire. Conſideratur etiam diei initium à prima hora præcedentis diei poſt meridiem, ſi diuidatur dies dominicus in duas partes æquales, & ſic duodecim horas diuide in duas, erit ergo octodecim dimidium diei, & prima hora ſequens erit initium diei Lunæ.

De aſtris & planetis rerum ſcias, quod dies dominicus habet aſtrum ſuum ſub Sole.

Dies Lunę habet aſtrum ſuum ſub Luna.

Dies Martis habet aſtrum ſuum ſub Marte.

Dies Mercurii habet aſtrum ſuum ſub Mercurio.

Dies Iouis habet aſtrum ſuum ſub Ioue.

Dies Veneris habet aſtrum ſuum ſub Venere.

Dies Sabbathi habet aſtrum ſuum ſub Saturno.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Nota quod omnis actus fieri debet ſub ſuo planeta. Et melius eſt, ſi in proprio die illius planetæ, & in ipſius hora propria fiat, vt verbi gratia,

Sub Saturno, vita, ædificium, doctrina, mutatio.

Sub Ioue, honor, optatum, diuitiæ, indumentum.

Sub Marte, bellum, carcer, matrimonium, inimicus.

Sub Sole, ſpes, lucrum, fortuna, hæres.

Sub Venere, amicus, vel ſocietas, via, amica, peregrinus.

Sub Mercurio, amiſſio, debitum, timor.

Sub Luna, palatium, ſomnium, mercatum, furtum.

De horis dierum & noctium.

ET primo de horis diei dominicę hora eius, 1. Sol. 2. Venus. 3. Mercurius, 4. Luna, 5. Saturnus, 6. Iupiter,

ter,7.Mars,8.Sol,9. Venus,10. Mercurius,11.Luna,12. Saturnus.

Noctis vero prima eius hora Iupiter, 2. Mars, 3. Sol. 4. Venus, 5. Mercurius, 6. Luna, 7. Saturnus, 8. Iupiter, 9. Mars, 10. Sol, 11. Venus, 12. Mercurius.

Diei Lunæ, 1. eius hora Luna, 2. Saturnus, 3. Iupiter, 4. Mars, 5. Sol, 6. Venus, 7. Mercurius, 8. Luna, 9. Saturnus, 10. Iupiter, 11. Mars, 12. Sol.

Noctis vero 1. eius hora Venus, 2. Mercurius, 3. Luna, 4. Saturnus. 5. Iupiter, 6. Mars, 7. Sol, 8. Venus, 9. Mercurius, 10. Luna, 11 Saturnus, 12. Iupiter.

Dies Martis, 1. eius hora Mars, 2. Sol, 3. Venus, 4. Mercurius, 5. Luna, 6. Saturnus, 7. Iupiter, 8. Mars. 9. Sol, 10. Venus, 11 Mercurius- 12. Luna.

Noctis vero diei Martis prima eius hora Saturnus, 2. Iupiter, 3 Mars, 4. Sol. 5. Venus 6. Mercurius, 7. Luna, 8. Saturnus, 9. Iupiter, 10. Mars. 11. Sol, 12, Venus.

Diei

Diei Mercurii 1. eius hora Mercur. 2. Luna, 3. Saturnus, 4. Iupiter, 5. Mars 6. Sol, 7. Venus, 8. Mercurius, 9. Luna, 10. Saturnus, 11. Iupiter, 12. Mars.

Noctis vero Mercurii, 1. eius hora Sol, 2. Venus, 3. Mercurius, 4. Luna, 5. Saturnus 6. Iupiter, 7. Mars 8. Sol, 9. Venus, 10. Mercurius, 11. Luna, 12. Saturnus.

Dies Iouis, 1. eius hora Iupiter, 2. Mars, 3. Sol, 4. Venus, 5. Mercurius, 6. Luna. 7. Saturnus, 8. Iupiter, 9. Mars, 10. Sol, 11. Venus, 12. Mercurius.

Noctis vero Iouis, 1. hora Luna, 2. Saturnus, 3 Iupiter, 4. Mars, 5. Sol. 6. Venus, 7. Mercurius, 8. Luna, 9. Saturnus, 10. Iupiter, 11. Mars, 12. Sol.

Dies Veneris, 1. eius hora Venus, 2. Mercurius, 3. Luna, 4. Saturnus, 5. Iupiter, 6 Mars, 7 Sol. 8. Venus, 9. Mercu. 10. Luna, 11. Saturn. 12 Iupi.

Noctis vero Veneris, 1. eius hora, Mars, 2. Sol, 3. Venus, 4. Mercurius 5. Luna, 6. Saturnus, 7. Iupiter, 8. Mars,

Mars,9. Sol,10. Venus, 11. Mercurius. 12. Luna.

Dies Sabbati. 1. eius hora, Saturn. 2. Iupiter, 3. Mars, 4. Sol, 5. Venus, 6. Mercurius, 7. Luna, 8. Saturnus, 9 Iupiter, 10. Mars, 11, Sol, 12. Venus.

Noctis vero Sabbathi prima eius hora Mercurius, 2. Luna, 3. Saturnus, 4 Iupiter, 5. Mars. 6. Sol, 7. Venus, 8. Mercurius, 9. Luna. 10. Saturnus, 11. Iupiter, 12. Mars. Et nota quod Iupiter, & Venus boni sunt Saturnus & Mars mali. Sol vero & Luna mediocres. Mercurius autem cum bonis bonus, & malis malus. His cognitis, & ad usum tuum Lector beneuole annotatis, alia itidem subiungenda duximus. Scribit Galenus, quod quando folia acetosæ comeduntur, soluunt ventrem. Et dicitur, quod radix acetosæ suspensa super habentem scrophulas iuuat ipsum.

Et dicunt Philosophi, quando vis vt redeat bestia ad hospitium suum,

sine

line frontem eius cum ſepoſquilla & redibit.

Et Ariſt. dixit in libro de animal. Si ponat aliquis ceram contritam ſuper cornum vituli vaccarum, vadit cum eo vbicunque vult ſine labore, & ſi inungat aliquis cornua vaccarũ cum cera & oleo aut pice, recedit dolor pedum earum. Et ſi quis delinierit caput tauri oleo roſarum, apoſtematur caput eius, & ſi liniatur cum eo caput vaccæ, moritur. Et ſi aliquis vnxerit linguam boum cum ſepo aliquo, non guſtant cibum, nec comedunt, ſed prius moriuntur fame, niſi abſtergatur cum ſale & aceto. Et ſi quis inungit anum galli cum oleo, nõ calcat gallinam, nec poteſt, & ſi quis vult, vt non vociferet gallus, caput eius inungat oleo, & frontem. In libr. Archigenis dicitur, quando cauilla leporis ſuſpenditur ſuper eum, qui patitur licam confert.

Et dixit Ariſt. qui ſedet ſuper pel-

lem leonis, recedunt ab eo hæmorroides.

Et dixerunt Philosophi, si annularem abortiui suspēdit super se mulier, non concipit, donec permaneat super ipsam. Et quando bibit mulier vrinam arietum, nunquam cōcipiet, & quando bibit sanguinem leporis non concipit, Et si stercus leporis suspendatur super mulierem, non concipit, donec permaneat super ipsam: & origanum modo tantum quando teritur & pulverizatur super locum formicarum, amittunt formicæ locum suum.

Dixerunt Philosophi. Si suspendatur caput capræ super illum qui patitur scropulas, sanatur per ipsum. Et dicitur in lib. decorationis. Accipe Myrrham, & line pollicē pedis dextri tui cum oleo de palleftina trita, tunc tu concūbes dum illud permanet super pollicem. Et dicitur ibi, quod si tu accipis fel hirci & adipes, & exsicca

ficca vtraque, deinde tere ea, & calefac ambo cum puro oleo, & line cum ea Priapum in circuitu hora coitus, & nullum alium expetet præter te.

Dicunt etiam Philos. Si accipiatur medium pondus iii illius, & quinq; ex duobus testiculis vulpium, & ex felle galli, & permisceat vtraque, & portet ea continuo tribus diebus in vulua, si in die quarta futat eam vir, imprægnabitur à masculo.

Si suspendatur cauda Adib, supra præsepe vaccarum aut pecudum, nõ appropinquabit lupus, donec permanebit illic, & si suspenditur cauda lupi aut pellis, aut caput, supra præsepe, non comedent boues nec bestiæ aliquid. Et mulier quæ se sæpius inungit vrina Adib, nunquam concipiet.

Si vis vt mulier non corrumpatur, nec quærat viros. Accipe Priapum lup & pilos palpebrarum eius & pilos, qui

ſunt ſub barba eius, & combure illud totum, & da ei in potu ipſa neſciente, nullum alium volet. Et dixerunt, quando mulier nō vult virum ſuum, tunc accipiat vir eius aliquid de ſepo hircorum mediorum inter paruos & magnos, & liniat cum eo Priapum ſuum, & coeat, ipſa enim amabit eum nec coibit poſtea cum aliquibus.

Et dixerunt quod teſtudo quando venenatur, comedit origanum & ſanatur, & ideo ſcivit, quod origanum ſuccubuit cum veneno.

Dicitur etiam quod muſtela, quādo venenatur à ſerpente comedit rutam, & ſciunt ex hoc, quod ruta eſt contrarium veneno ſerpentum.

Et mus ſuppoſitus punčturæ ſcorpionum liberat, quia contrarius eſt, & nihil timens eum.

Dicunt Philoſ. Quod ſi quis extraxerit calcaneum mulieris muſtelæ ipſa exiſtente viua, & ſuſpendatur ſuper mulierem, non concipit, donec

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

nec maneat ſuper eam, & quando remouetur, imprægnatur.

Et inuenerunt Philoſ. quod ſi aliqua mulier eſt ſterilis, quando apponunt rem facientem ſterilem, mulier fit non ſterilis, & è conuerſo.

Si accipiantur duo teſticuli muſtelæ, & ſtringantur & ligentur in crucem mulieris, & habeat eos ſecũ mulier, non concipit & dicitur, quod quando ſpongia proiicitur in vino mixta aqua, deinde extrahitur & reſtringitur & exprimitur, egreditur aqua ex eo & remanet vinum, & ſi non eſt mixtum, nihil egreditur.

Dicit Tabarienſis, quod ſi ſuſpenditur lapis ſpongiæ in collo pueri, qui tuſſit tuſſi vehementi, ſedatur tuſſis eius: & quando intromittitur in caput aſini aut anũ ſcarabeus ſincopizat, & non vertitur, donec extrahatur ab eo.

Et ſi homo comedit lentes ac mordeat, non ſanatur morſus, & quando

intromittitur in anum arietis cadit lana eius.

Dicitur etiam, quod si ligetur aliquis lapis cum cauda asini, non rudet nec ruget.

Si accipiatur pili asini, qui sunt iuxta priapum eius, & dantur alicui in potu triti cum vino cuiuis, incipit statim pedere.

Similiter si aliquis accipit oua formicarum, & conterit ea, & proiecerit in aquam, & dederit eam in potu cuiuis statim non cessat pedere. Similiter faciunt cum vino.

Et dicitur, quod si feceris annulũ ex virga myrti recentis, & intromiseeas in ipsum annularem digitum, sedat apostema sub ascellis.

In lib. Arist. radix Iusquiani albi, quando suspenditur super patientem colicam confert ei: & quando hauriat, nitrum salsum ponitur in vase, & ponitur super ipsum acetum, bullit fortiter absq; ingne.

Dici-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Dicitur etiam in libro Hermetis, quando proiicitur ſemen porri ſuper acetum, redit acetoſitas eius.

Balbinus dicit, quando accipis album en oui & alumen, & linis cum eo pannum, & ipſum abluis cum aqua ſalis, ſicca eum, prohibet ignem comburere.

Dicit alius, quando accipitur Arſenicum rubeum & alumen, & teruntur ac conficiuntur cum ſucco ſemperuiuæ & felle tauri, & linit cum eo homo manus ſuas, deinde accipit ferrum ignitum, non comburit ipſum. Similiter ſi accipiatur ex magna & alumine iamenti & talo & aceto fortiet, & altea & contriueris ea contritione bona, & linias cum ea manus, non lædit eas ignis.

Et dixerũt in Carabe, quando multum teris ipſum & ſufflas verſus lampadem cum ſufflatorio, inflammatur ex eo ignis magnus, & ab eo nihil ĉõ-

tactum comburitur, & quando volueris, vt quæ ſunt in palatio videantur nigra, accipe de ſpuma maris, & calcato, & permiſce ea filis, deinde humecta cum ea licinium, & illumina cum eo lampadem.

Quando vis, vt quæ ſunt in palatio, videantur ſine capitibus, accipe ſulphur citrinum cum oleo, & pone ipſum in lampade, & illumina cum eo, & pone illud in medio hominum, & videbis mirum.

Et iterum dicit Belbinus, qui poſuerit portulacam ſuper lectum ſuũ, non videbit ſomnium nec viſionem penitus.

Et Ariſt. dicit, quod equæ, quando odorant fumum lampadis extinctæ abortiunt, & indignantur, & ſimiliter hoc accidit quibuſdam mulieribus prægnantibus.

Dicit Ariſtoteles, quod ſi quis ingeniatur Camelum coire cum matre ſua, & ipſe præſentit illud, ipſe proſequi-

ſequitur eum, donec interficit eum, & ingenietur equum aſcendere matrem ſuam & præſentiat illud, interficit ſeipſum, & necat intendens ad hoc.

Et dicunt Phil. quod ſi ſubmergis muſcas in aqua videntur mortuæ, & ſi ſepeliantur in cinere reſurgunt iterum, & quando ſubmergis Aombor moritur, & ſi roretur ſuper ipſam acetum viuificatur, & quando ſepelis ſcarabeum in roſis moritur, & ſi ſepelis in ſtercore, viuificatur.

Dixerunt & Philoſophi, quod quando pennæ aquilarum ponuntur cum pennis aliarum auium, comburunt illas, & mortificant eas, ſicut ipſa eſt vincens in vita ſua omnes aues & dominans. Pennæ aquilarum ſunt perniciosæ omnibus pennis, & dicunt Philoſophi, quod ſi ponatur in aliquo loco pellis ouis cum pelle Adib, corrodit & conſumit: & qui induit pannum ex lana ouis, quę cō-

medit Adib, non cessat ab eo pruritus, donec exuat eum. Et si acceperis pilum equæ, & extenderis ipsum super ostium domus, non ingreditur ostium illud cinifex, donec super eo stat pilus.

Et si suffumigas domum aut locū pulmone asini, mundas eum ab omni serpente & scorpione, & sciunt Philosophi ex hoc, quod valet contra venenum.

Tabariensis etiam dixit, si lingua vpupæ suspendatur super patientem obliuiosum reddit memorem.

Et in libro Cleopatræ dicitur: si mulier non delectatur cum viro suo, accipe medullam lupi de pede sinistro, & porta eam; ac nullum diliget nisi te. Et dicitur, quando accipitur coxa Sturionis masculi sinistra, & bulitum cum oleo, deinde liniuntur cum eo origines pilorum, nunquam renascuntur.

Dixit Architas si accipiatur cor,

dum

dum viuit & ſuſpendatur ſuper patientem quartanam, eradicat eam.

Et ſpolium ſerpentis, quādo ſtringitur ſuper ancham mulieris accelerat partum, ſed cum parit, ilico remoueatur.

Dentes omniū ſerpentum, quando eradicas eos, dum viuit ſerpens, & ſuſpendantur ſuper quartanariū, tollunt ab eo quartanam: & ſi ſuſpendatur ſerpens ſuper dolentem dentem prodeſt, & ſi ſerpens occurrit prægnanti, abortit: & ſi occurrit ei, dum parit, accelerat partum. Et dicūt ſi acceperis caninū dentem crocodili ex palato eius ſuperiore ſiniſtro, & ſuſpendis eum ſupra febricientem, ſanat & redibit ad ipſum nunquam: & dixerunt, quod leo terretur ex gallo albo, & iterum timet ignem, & qui vngitur cum ſeuo renum leonis non timet ire inter beſtias, & omnes beſtiæ terrentur ex leone, & qui linit corpus ſuū cū ſtercore leporis terrentur ab eo lupi.

Et

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Et si teritur arsenicum citrinum,& admiscetur lacrisi, non cadit super eum musca,quæ non moriatur.

Si acceperis dextrum pedem testudinis, & suspendis eum super dextrũ pedem podagrici, confert ei. Similiter si sinistrum sinistro, & sic manus ius confert manui, & digitus digito. Et accendatur ignis coram hernioso ex viridibus lignis ficulnearum,crepitant testiculi eius.

Et in libro Hermetis oculi vrsi ambo cum ligantur in panno lini super adiutorium sinistrũ, remouet quartanam, & dicitur quod si lupus viderit hominem, & ipse non videt eum, stupescit, & homo timet & rauescit. Et ideo si quis gerit oculum lupi, iuuat ad victoriam, ad audaciam & debellationem, & timorem aduersarii.

Et dicitur,quod sit fiat annulus ex albis vngulis asini, qui induit ipsum epilepticus,non patitur epilepsiam.

Et

Et dixerunt, quando vis ne approximent muſcæ domo, tunc pone cõdiſim & opiam in albedine calcis, & inde albifica domum cum ea, tunc non egredientur muſcæ penitus.

Et quando vis, vt narret tibi mulier vel puella tua omnia quæ fecit, accipe cor columbæ, & caput ranæ, & exſicca vtraque & tere, & pulueriſa ſupra pectus dormientis, & narrabit omnia quæ fecit. Dum vero euigilauerit, exterge illud à pectore ne alleuetur. Et dicunt, quod ſi quis ponit adamantẽ capiti mulieris dormientis, manifeſtat ſi eſt adultera: quoniam ſi ſic eſt, reſilit territa de lecto: & ſi non, amplectitur virum ſuum cum grandi dilectione.

Et dicunt quod pellis aſini quando ſuſpenditur ſuper pueros prohibet eos terreri.

Et dicit Architas, quod ſi accipiatur cerumen auris canis ſiniſtrę, & ſuſpendatur febricitantibus periodice,

confert multum maxime quartanæ.

Et dicunt Philoſophi, quod aliqua ſpecies vel indiuiduũ, quæ nunquam habuit ægritudinem, confert omni ægritudini: & cum nunquam affuerit dolor aliquis, ſuccurrit & ſanat hominem ab illo.

Et ſi ſuſpenditur ſpuma maris ſuper ancham mulieris ſiniſtram, accelerat partum, & quando ſuffumigatur domus cum vngula muli ſiniſtra, non remanent in ea muſcæ.

Et ſi ſuſpendatur cor vpupæ, aut oculus, aut cerebrum ſupra ſe ad collum ſuum, confert obliuioni, & ſubtilitat intellectum hominis.

Si mulier non poteſt concipere, accipe cornu ceruinum puluériſatũ, & miſceatur cum felle vaccino, teneat mulier ſuper ſe, coeat & ſtatim concipiet.

Seta de cauda equæ poſita ſuper oſtio non permittit intrare zanzalas.

Dens pulli vnius anni, poſitus in col-

collo infantis, facit eius dentes prouocari sine dolore.

Dens equæ positus super caput furentis, statim liberat eum.

Si mulier non potest concipere, detur ei nescienti lac iumenti, ea hora coeat, & statim concipiet.

Vnguis equi suffumigatus in domo effugat mures. Idem fit ex vngula muli.

Vt tota aqua calida exeat è calidario, atramentum, id est, terram franciscam cum pice proiice in aquam & tota exibit. Vt ignis de aqua extra eat, testam oui accipe, & sulphur viuum tritum impone, & calcem, & claude foramen, mitte in aquam, & incenditur.

Et dicitur, quod si ponatur Camphora super aquam, accenditur & comburitur in aqua.

Vt aues manibus comprehendas, accipe grana quæuis, in fece vini, & in succo cicutæ valde imbibita, &

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

obice ad aues, omnis auis, quæ inde gustat, inebriatur & perdit vires.

Si quæ mulier te ligauit maleficiis ad amorem suum, & vis illud dissoluere. Accipe Camisiam suam, & per capitium eius minge foras, & per manicam eius dextram, & non curabis de ea.

Vt mulier cum aliquo adulterare non possit, incide de capillis eius, & puluerem illorũ tibi super feretrum sparge, ante tamen vnge feretrũ cum male, & mox coeas cum muliere, & cum volueris soluere ex tuis capillis fac similiter.

Et dicunt, si aliquis inungatur lacte asinæ, congregabuntur in eo omnes pulices domus.

Literas quæ non leguntur nisi de nocte: cum felle testudinis scribe, aut lacte ficus, si ponatur ad ignem, aut cum aqua vermis lucentis de sero.

Si accipiantur multa albumina o-

uorum de gallina post mensem fiunt vitrum, & dura vt lapis: & ex hoc tali fit topatius sophisticatus, si prius cũ croco vel terra rubea liniatur. Similiter spuma, quæ inuenitur circa testiculos cerui, vel equi, vel asini fatigati, admisceatur cum vino: & illud vinum detur alicui potationi abhorrebit vinum per mensem.

Et si habueris plures anguillas in vase vini, & dimittantur in illo mori: si quis biberit ex illo, abhorrebit vinum per annum, & forte semper.

Et dicitur, quod si accipiatur funis aliqua, cum qua suspenditur fur vel suspensus est, & aliquantulum paleæ quam turbo venti aere suspendit, & ponatur in olla, & misceatur cum aliis ollis, illa omnes alias frangit. Item accipe aliquantulum prædicti funis, pone in instrumento cũ quo mittitur panis in furno, quando ille, qui mittere debet in furno mittet, non poterit immittere, sed extra exiliet.

Vt homines videantur sine capitibus, accipe spolium serpentis & auripigmentum, & picem græcam, reuponticum, & ceram nouarum apum, & sanguinem asini, & tere omnia, & mitte in rudi olla plena de aqua, & facias bullire ad lentum ignem, & postea dimitte frigescere, & facias cęreum, & omnis qui illuminabitur eo, videbitur sine capite.

Vt homines videātur habere quorumlibet animalium capita: Accipe sulphur viuum & litargyrium, & istis simul pulueriza tis, sparge in lampade oleo plena, habeantq; candelam de cera virginea, quæ permixta sit cū fece illius animalis, cuius caput vis, vt videatur habere tenēs candelam accensam de lampadis igne, & da bibere vinum cum valdimonia, & illi qui inde potabunt, videbunt se habere caput animalis.

Vt homines videantur habere vultum canis, accipe adipem de aure canis,

nis, vnge ex eo parum de bombycino nouo, pone in lampade noua de viridi vitro, & pone lucernam inter homines, & cernunt vultum canis.

Vt homines videantur habere tria capita, accipe de pilis aſini mortui, & fac funiculum, & ſicca, & ſume medullam de oſſe principalis dextri humeri, & miſce cum virga virginea, & line funiculum, & pone ſuper liminaria domus: ingredientes domum tria capita habebunt, hi qui in domo ſunt, intrantibus aſini videbuntur.

Si vis vt caput hominis, caput aſini videatur: tolle de ſegmine aſelli, & vnge hominem in capite.

Si vis vt pullus aut res alia ſaltet in diſco: accipe argentũ viuum, & puluerem calamitæ, & mitte in ampullam vitream ſigillatam, & illam pone intra rem calidam, quia cum ſit argentum viuum calidum, mouet ſe, & faciet eam ſaltare.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Si vis videere quod alii nequeunt, accipe fel de masculo catto, & adipem gallinæ omnino albæ, & misce insimul, & oculos tuos inunge, & videbis.

Si vis intelligere voces auium, associa tecum duos socios in 5. Calendas Nouembris, & vade in quoddam nemus cum canibus, quasi ad venandum, & illam bestiam, quam primo inueneris, defer tecum ad domum, & præpara cum corde vulpis, & statim intelliges voces auium vel bestiarum, & si vis, vt aliquis intelligat, oscula eum, & intelliget similiter.

Si vis soluere vincula, vade in syluam, & prospice vbi pica nidum habuerit cum pullis, & quando eris ibi, ascende ad arborem, & foramen eius circumliga quocunque vis, quia cum videt te, vadit pro quadam herba quam ponit ad ligaturam, & statim rumpitur, & tunc cadit herba illa in-

terram ſuper pannum, quem debes poſuiſſe ſub arbore, & tu ſis præſens & accipe.

In nido vpupæ eſt quidam lapis, qui eſt diverſorum colorum, defer tecum ipſum, & eris inuiſibilis.

Vt homo ſemper eunuchus ſit, accipe ex vermiculo qui in æſtate lucet da ei bibere.

Vt mulier confiteatur, quæ fecerit, ranam aqualem cōprehende viuam, & tolle eius linguam, & remitte illam in aquam, & pone illam linguam ſuper partem cordis fœminæ dormientis, quæ cum interrogetur, vera dicet.

Si vis aliquem terrere in ſomno, capiti eius ſuppone pellem ſimiæ. Si vis capere talpam, in foramine eius cæpe vel porrum aut allium, & ſtatim egredietur ſine viribus. Serpens non accedit ad allium, nec canis guſtat aliquid tinctum cum allio.

Suffumigatio quam cum feceris, vide-

videbuntur omnes in forma elephã-tum, qui ſunt in domo, & equorum magnorum: Accipe ſpeciem quæ dicitur Alchachengi, & contere & confice ipſam cum aliquantulo pinguedinis delphini, & fac ex eo grana ſicut citri. Deinde fumiga ex eis ſuper ignem ſtercoris vaccæ, quæ mulgetur, & non ſit in domo locus, ex quo egreditur fumus niſi portas, & ſit larga ſub terra deintus. Nam omnes qui ſunt in manſione videbuntur, quaſi ipſi ſunt homines magni in formis equorum, elephanrum, & eſt mirabile valde.

Suffumigatio alia, quam cum facis vides formas multiformes, & mirabilia infinitia, quæ præ multitudine nõ diſcernuntur: Accipe Timar, i. vermilium & lapidem Lazuli, & pulegium montanum, & pulueriza totũ, & cribella illud, & confice illud, & cũ pinguedine delphini, vel equi, vel elephantis, fac grana in modũ ciceris & ſicca in vmbra, & ſuffumiga in eo,

quan-

quando volueris, & fiet quod dictum est.

Suffumigatio ad videndum in somno quod futurum est de bono & malo. Accipe sanguinem asini congelatum, & lupicerni pinguedinem, & storacem aggrega ui totum ponderibus æqualibus, & conficiantur, & fiant grana, & suffumigetur cum eis domus. Tu enim videbis in somno tuo, qui narrabit tibi omnia.

Modus faciendi licinium, quod quando accendes, videbis homines in quacunque forma volueris. Accipe oculos bubonis, & oculos piscis qui dicitur Affures, & oculos piscis, qui dicitur Libiniti, & fel luporum, contrita ergo à manibus commiscẽdo, pone ea in vase vitreo. Cum ergo vis operari eum, accipe adipem cuiuscunque vis bestię, quod fiat hoc in forma eius, liquefac eam, & permisce cum illa medicina, & inunge cum eo licinum quodcunq; vis, deinde ac-

deaccende ipſum in medio ædis, videbuntur enim omnes homines in domo illa, in forma illius beſtiæ, cuius pinguedinem accepiſti.

Licinium aliud, vt homines appareant in forma Angelorum. Accipe oculos piſcis oculos filoæ, id eſt, frangentis oſſa, & contrita eos manibus malleando, & pone eos in vaſe vitreo ſeptem diebus, deinde pone in eis aliquid de oleo, & illumina cum eo in lampade viridi, & pone ipſum coram hominibus, qui ſunt in ęde: ipſi enim videbunt ſe in forma Angelorum ex igne accenſo.

Liciniũ aliud faciens apparere homines nigrarum facierum: Accipe lampadem nigram, & funde ſuper ipſam oleum Sambucinum vel argẽtum viuum, & funde in illo oleo vel argento viuo ex ſanguine flebotomatium, & pone in illo ſanguine Sambucinum vel argentum viuum. Aliud fit licinium ex pannis mortui,

aut

aut ex pannis nigris, & accede in medio ædis. Nam tu videbis ex hominibus mirabilia, quando videbunt se ad inuicem cum illis formis.

Lampas mirabilis in qua apparent res quantitatis terribilis, habens in manu virgam & territat hominē. Accipe ranam viridem, & decolla eam supra pannum exequiarum viridem, madefac ipsum cum oleo sambucino, & pone ipsum licinium, & illumina cum eo in lampade viridi, videbis nigrum statum, inter cuius manus erit lampas & mirabile.

Lampas quam cū aliquis tenet in manu, non videt aliquos eorum, qui sunt ibi, & qui fuit post ipsum videbit tantum. Accipe piscē qui dicitur Delphinus, deinde accipe pannū lini aut funeris, & sparge super ipsum aliquid extra Azimar, deinde funde super illud ex illa pinguedine liquefacta, deinde stringe manū super ipsum & inuolue pannum, & fac ex eo lici-

O nium

nium, deinde accende ipſum in lampade, & eris viridis, & fiet quod tibi dixi.

Lampas alia faciens apparere homines in forma fœda, & terrẽtur homines inuicem, & faciunt ipſum fingentes dæmonem. Accipe pilos ex cauda canis nigri, in quo non ſit albedo, & aliquid ex pinguedine eius, liquefac pinguedinem: Deinde accipe pannum exequiarum, & fac deinde licinium, deinde line ipſum cum eo quod feciſti, & illumina ipſum in lampade viridi cum oleo ſambuccino, & accende ipſum in domo, & nõ ſit ibi licinium præter ipſum, & videbis mirabile.

Licinium pulchrum, vt domus videatur tota plena ſerpentũ & imaginum, donec licinium permanet accenſum. Accipe pinguedinem ſerpẽtis nigri & ſpolium ſerpentis nigri, & pannum exequiarum, & fac licinium ex illo panno, deinde line ipſum cum illa

illa pinguedine,& pone ſpolium ſerpentis in concauitate, ac illumina cum oleo ſambucino in lampade viridi aut nigra.

Aliud licinium, quod quando eſt accenſum, & infunditur ſuper ipſum aqua, inualeſcit, & quando oleum extinguitur accipe calcem, quam nõ inuenit aqua, ac permitte eam cum æquali pondere ſibi ex cera & medietatis eius ex oleo balſami, ex napta citrina, cum æquali ſibi ex ſulphure, fac licinium ex ea, ac rora ſuper aquam, & accendetur, ac rora ſuper ipſum oleum, & extinguetur.

Licinum aliud quod cum accenditur, omnia videntur alba & argentea; accipe lacertam, & abſcinde caudam eius, & accipe quod exit, quia eſt ſimile argenti viui. Deinde accipe licinium, & madefac cum oleo, ac pone ipſum in lampade noua, & accende, domus ei videbitur ſplendida & alba vel deargentata.

Operatio lampadis & mirabilis, quam ſi quis tenuerit, non ceſſat pedere donec dimiſerit eam: accipe ſanguinem teſtudinis, exſicca ipſum in panno lini, & fac ex ipſo licinium, ac illumina ipſum in lampade, da ipſum cũi vis, ac dic, illumina: nam ipſe non ceſſabit pedere, donec dimiſerit illud, & eſt mirabile.

Quando vis, vt videaris totus ignitus à capite vſque ad pedes, & non lædaris. Accipe maluauiſcum album, confice cum albumine ouorum, deinde line cum eo corpus tuum, & dimitte donec exſiccetur, deinde line te cum alumine, & poſtea pulueriza ſuper illud ſulphur ſubtile, inflammatur enim ignis in eo, & non lædit, & ſi facis ſuper palmam, poteris tenere ignem ſine læſione.

Si vis, vt res proiiciatur in ignem & nõ comburatur, accipe glutem piſcis partem vnam, & aluminis æquale illi permiſceatur totum, & fundatur

ſuper

ſuper ipſum acetum vini, & commi-
ſceatur cum eo quicquid vis, proiice
in ignem, & line cum hoc linimento,
non comburetur.

Si vis facere contrarium, ſcilicet imaginem aliquam hominis aut alterius, & quando ponitur in aqua accenditur, & ſi extraxeris eam, extinguetur, accipe calcem nõ extinctam, & permiſce eam cum aliquantulo ceræ & oleo ſiſami & napta, id eſt, terra alba & ſulphure & fac ex illo imaginem: nam quando tu rorabis aqua accendetur ignis.

Si vis facere, vt quando aperis manus tuas ſuper lampade extinguatur lumen, & quando claudis eas ſuper eam accenditur, & nõ ceſſat illud facere. Accipe ſpeciem quę dicitur ſpuma Inda, tere eam, & deinde aperi eas in facie lampadis, delebitur lumẽ eius, & claude & reaccenditur.

Si vis videre rẽ ſubmerſam & profundam in nocte, & non oculturam

tibi plusquam in die legens libros de nocte nigra. Vnge faciem tuam cum sanguine vespertilionis, & erit quod dico.

Si vis albificare aliquid, suffumiga illud sulphure.

Si vis, vt arbor citri proiiciat omnes fructus vt cadant. Accipe quinque partes sulphuris citrini, & quinque nigri, & duas albi, & sinabrium: tere omnia & permisce & suffumiga, & cadent omnes fructus, forte est in aliis arboribus.

Si vis statim interficere serpentem. Accipe ex Aristolochia rotunda quãtum uis, & tere illam bene, & accipe ranam syluestrem vel campestrem, & contere ipsam, & commisce eam Aristolochiæ, & pone cum eo aliquid ex incausto, & scribe cum eo in carta aut aliquod, quod plus amas, & proiice ad serpentes.

Si vis portare in manu tua ignem, vt non offendat. Accipe calcem dissolu-

ſolutam cum aqua fabarum calida, & aliquantulum magranculis & aliquantulum maluaueſci, ac permiſce illud cum eo bene, deinde line cum eo palmam tuam, & fac ſiccari, ac pone in ea ignem, non nocebit.

Dicunt Philoſophi, calx talis non comburit in igne, & glutem piſcis ſa-uat ab igne, & alumen iamenum, & ſanguis ſalamandræ, & fuligo furni vel lebetis: quando igitur ex iſtis omnibus aut quibuſdam fit linimentum, non offendit ignis albumen oui & maluauiſcum, & habent iuuamentum in hoc.

Si vis vt tota domus appareat plena ſerpentibus. Accipe de pinguedine ſerpẽtis, & parum ſalis in ea pone, & accipe pannum exequiarum, ac ſcinde ipſum in quatuor fruſta, deinde pinguedinem, & pone ipſam in omni panno: ſi ſic facias quatuor licinia, & accende ea in quatuor angulis domus cum oleo ſambucino, & in

lampade noua, & fiet quod dixi.

Licinium quod cum accenditur in domo, videbis res volantes virides vt passeres, & aues, accipe pannum exequiarum recentem, & pone in eo cerebrum auis, ac pennas caudę eius, & inuoluendo fac eis licinium, ac pone ipsum in lampade noua viridi, accende ipsam in domo cum oleo oliuæ, & res quæ erunt in domo, fient virides valde, & videbitur quasi volant virides ac nigræ.

Vt domus videatur tota viridis & plena serpentibus, ac imaginibus timorosis: accipe cutem serpentis, ac sanguinem alterius serpentis masculi, & adipem alterius serpentis, aggrega illa tria, & pone ea in panno exequiarum, & accende ipsa in lucerna noua.

Si vis facere candelam vel liciniũ, quæ cum accenditur, agitatur & ambulat, accipe cutem lupi, cutem canis, & fac ex vtrisque licinium, & accen-

cende ipſum cum oleo oliuæ, & ſtatim mouebitur.

Quando vis accendere lucernam, ex quo valde timeat quis. Accipe pannum lini nouum album, & fac ex eo licinium, & pone in concauitate eius cutem ſerpentis, & ſalem groſſum, & ſacratum oleum oliuæ, & da cui vis, & ſtatim cum accenſum fuerit ipſum, trepidabit, & timebit valde.

Dicunt Philoſophi, quod ſyncipur eſt prima pars capitis, & ex ſyncipite hominis parum poſt mortem generatur vermis, cumq; prætereunt ei dies ſeptem, vermes illi ſunt muſcæ, & poſt quatuordecim dies ſicut dracones magni, quorum vnus ſi momorderit hominem, morietur ſtatim: quod ſi tu acceperis ex ea, & coxeris illud cum oleo, & feceris ex eo candelam in lucernam æris cum licinio ex panno exequiarum, videbis ex eo rem magnam, & formas,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

quę narrari non possunt cum timore forti.

Experimentum mirabile, quod facit homines ire in ignem sine læsione, vel portare ignē, vel ferrum ignitum sine læsione in manu. Recipe succum bismaluæ & albumen oui, & semen psylii & calcem, & puluerizа, & cōfice cum illo albumine oui succum raffani, ex hac confectione illinias corpus tuum vel manum, dimitte siccari, & postea iterum illinias, & post hoc poteris audacitex sustinere ignem sine nocumento.

Si autē velis vt videatur ardere illud linitum, asperge de sulphure viuo bene puluerizato, & videbitur comburi, cum accenditur sulphur, & nihil ei nocebit, si flammæ candelæ, quam quis tenet in manu, colophoniam vel picem græcam insufflaueris subtilissime tritam, mirabiliter auget ignem, & vsque ad domum porrigit flammam. Vt ignem illæsus portare pos-

poſſis, cum aqua fabarum calida calx diſſoluatur, & modicum tere reboæ de mislina, poſtea parum maluaueſci adiicias, quibus inſimul coniunctis vel commixtis palmam illinias, & deſiccari permittas: & ſic ignem illæſus portare poteris. Et eſt verum & experimentatum.

Aquam ardentem ſic facias: recipe vinum nigrum, ſpiſſum, potens ac vetus, & in vna quarta ipſius diſtemperabis viuæ calcis, ſulphuris viui, ſubtiliſſime puluerizati, tartari de bono vino & ſalis communis albi groſſi. poſtea pones in cucurbita bene lutata, & deſuper poſito alembico, diſtillabis aquam ardentem, quã ſeruare debes in vaſe vitreo.

Ignem græcum ſic facias: Recipe ſulphurem viuum, tartarum, ſarcocollam, picolam, ſal coctum, petroleum, & oleum commune, fac bullire bene, & ſi quid imponitur, in eo accenditur, ſiue lignum, ſiue

ferrum,& non extinguitur nisi vrina, aceto vel arena.

Si vis facere, quod cesset omne mirabile, respice alias causas, scilicet agentem, sufficiens etiam patientem, quoniam si vtrumque respicis non miraberis, quia videbis tantam aptitudinem esse in vna sufficientia alterius, quod non facit admirari: quando enim vides, quod aqua frigida accendit ignem, & non extinguit ipsum, si tu respiceres causam agentem, mirareris semper, quia esset efficiens conueniens ad hoc, sed quando tu respicis materiam illius effectus, vt patet quia est calx & sulphur, quod est valde inflammabile, ita quod nimium agens inflammat ipsum, tu vides quod nihil est mirabile.

Similiter quando res aliqua si cõburitur igne, mirabile est, quando v-na de causis inspicitur sola. Sed quando scitur natura patientis aut debili-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

tas agentis, nihil mirum: maxima ergo radix experimentorum naturaliũ est in hoc, ſcilicet vt eligam materiam paratiſſimam ad aliquid, & hoc debile agens aut fortiſſimum, & materiam valde indiſpoſitam, & faciunt ſimiliter homines aſpicere ad illam cauſam, quæ non videtur poſſe illud facere, & de illa nihil dicunt. Et tu nota iſtud, quod ſecundum iſtum modum incidit multitudo experimentorum multorum mirabilium, & de hoc narrabo tibi quædam iſtorum, vt confirmeris in virtute prædicta, & ſcias etiam excogitare ingenia experimentorum.

Si vis facere carbunculum, vel aliquam rem lucentem in nocte: recipe noctilucas lucentes quamplurimas, & ipſas contritas pone in ampulla vitrea, & claude, in fimo equino calido ſepelias, & dimitte morari per quindecim dies, poſtea diſtillabis ex eis aquam per alembicũ: quam

repone vaſe de Criſtallo aut vitro. Tantam enim præſtat claritatē, quod in loco obſcuro quilibet poteſt legere & ſcribere : quidam faciunt hanc aquam ex noticulis felle muſtelæ, felle furonis, & canis aquatici, ſepeliunt in fimo & diſtillant ex eis aquam.

Aquam ardentem ſic facias, recipe ſerpentinam, quam diſtillabis per alembicum, velut aqua ardens exibit: etiam miſce vino aut cui vis, & accenditur ſi appropinquas ei candelam.

Ignis volans : Accipe libram vnam ſulphuris, libras duas carbonum ſalicis, libras ſex ſalis petroſi: quæ tria ſubtiliſſime terantur in lapide marmoreo, poſtea aliquid poſterius ad libitum, in tunica de papyro volante, vel tonitrum faciente, ponatur.

Tunica ad volandum debet eſſe longa,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

longa, gracilis, puluere illo optime plena, ad faciendum vero tonitrum breuis, grossa & semiplena.

Ad congregandum mures vel serpentes. Accipe serpentem in aliquo vase, multis foraminibus perforato inclusum, & accende ignem de stipulis in circuitu, statim serpens sibilabit, ad cuius clamorem omnes concurrunt. Et sic etiam de muribus intelligatur.

Nota, quod si coxeris vnum serpentem vel vermem, & de massa illius vermis detur alicui comedere, intelliget quando canunt. Hoc probatum est.

Dicitur etiam quod herba saponaria lauat maculas vnctuosas de pannis.

COMMENTATIO

DE MAGNETICA CVRATIONE VVLNERVM, CITRA SVperstitionem, dolorem, & remedii applicationem.

Authore

R. G. M. D.

QVæstio quam tractandam suscepi, versabitur in eo potissimũ, an vnguentum armarium, quo etiam vnum, duo vel plura miliaria vulneratus absens sanitati restituitur, telo seu instrumento, quo vulnus inflictum est, eo tantum delibuto, causam habeat in natura, an vero impostoriium sit, vel veneficum? Ac principio

cipio quidem non possum hic non meminisse, quod, cum essem in Suecia apud LL. quendam & Generosum Dominum, duo ex ipsius ministris poculis inuicem certantes à verbis ad verbera deuenirent, alterque alterius femur dextrum cultello satis profunde punctim vulneraret; cumque Chirurgus haberi protinus nō posset, erat enim aula ab vrbe remotior, ecce vxor Generosi illi⁹ Domini Fœmina nobilissima, naturæq; rerum non ignara, non applicato remedio ipsi vulneri, vllum citra dolorem id curauit, cultello tantum, quo vulnus erat inflictum, peculiari vnguento delibuto. Et vulgi experimētum notius est, cū aculeos vel clauos pedum plantis infixos detrahūt, lardoq; elixo immittunt, & ita partem sauciatā seu vulnus absq; inflammatione & dolore cōsolidant. Quæritur igitur, quid causæ habeat in natura actio hæc admirabilis? Non desunt, & in-

&inter eruditos quidam, qui naturaliter id fieri posse plane negant. Alii astruunt, vulnus quidem ipsum naturaliter curari, ceremonias a. magicas esse, impostorias, ludicras & ad speciem confictas. Verum cum ab illis etiam frequentissime istam adhiberi curam sciam, qui religiosissimi & re ac fama essent, & nullum nec dicto nec facto in diuina oracula fiat delictum, nondum video, quomodo superstitio vel impostura hic locum habere possit. Superstitionem enim quamcunque deliram esse, & inanem religionem in confesso est, quotiescunque scilicet homo dicit vel facit boni consequendi, vel mali cuiuspiam vitandi causa, quod neq; naturalem, neque præternaturalem vim habet ad effectum intentum, vt si quis in flumine seminet, vel littus aret, dicendus esset operari vanitatem, quia seminandi & arandi finis est messis, quem finem hæc eius actio con-

consequi nequit. Sic superstitione & vanitate non caret, cum aqua benedicta bibitur contra infirmitatem, & spargitur ad fertilitatem, balnea adhibere in vigilia natiuitatis contra febres & dentiũ dolores, non comedere carnes in die natiuitatis Domini contra febres, honorare S. Nicolaum pro acquirendis diuitiis, ire ad S. Valentinum contra morbum caducum, pellere eundem prolatis gestatisue his carminibus.

Caſpar fert Myrrham, thus Melchior, Balthaſar aurum.
Hæc tria qui ſecum portabit nomina Regũ,
Soluitur à morbo Chriſti pietate cauduco.

Dentium item dolores mitescere, si quis, dum sacrum fit, dentes contingat, hæc efferens verba, os non comminuetis ex eo: portare crucem per campos in vere circumquaque contra tempestates, vti amuletis ad collum suspensis, quibus inscriptum est symbolum Apostolicum, vel initium

tium Euangelii Iohannis, vel Psalmi alicuius particula contra incantamẽta & dæmonum spectra, vti denique exorcismis & coniurationibus, quæ absque superstitiosa aliqua ceremonia adhiberi non possunt, quia scilicet non eruuntur ex signis & notis naturalibus, à natura ad significandum aliquid destinatis, vt ita dixisse non liceat, cur & vnde creditas habent vires. Ac eiusmodi anilium deliramentorum exempla vbique terrarum occurrunt fere quotidie, quæ lubens silentio prætereo, vt vana enim & superstitiosa, ab instituto nostro, prodigiosæque naturæ limitibus sunt arcenda. In vnguento autem armario actionem in lucem prodire sine vlla superstitione, fuco & impostura, tum ex ipso operandi modo, si quis scilicet eo vtatur, tum ex iis etiã, quæ à me in medium proferentur, innotescet. Nullæ hic audientur nugæ, nulla ænigmata, nulla commen-

ta, fabulosum nihil, insulsum nihil, sed augustissimæ naturæ Magnalia omnem fere fidem excedentia, eam vel maxime ob causam non occultanda, non reticenda, quod ad summam Dei potentiam ac sapientiam laudandam venerãdamque nos sint excitatura. Itaque in intima naturæ latifundia nos demittemus, aliamq; quam superstitionis prætextum, exquiremus eruemusq; causam, cuius inquisitio, quę difficultate non caret, & à plerisq; ignoratur, ex sequentib. petenda est principiis.

Omnibus & cunctis vniuersi reb. congenitam quandam inter se esse consortii aut diffidii proprietatem, qua citra visibilem cõtactum mutuo alterantur & afficiuntur, experientia testis est, & qui negat,

Ostendi Solem postulat ille sibi.

Harum qualitatum, viriumq; abstrusarum, ac in naturæ maiestate penitus occultarum exploratio & cognitio

gnitio, magia naturalis eſt, ex ſympathia rerum orta, quarum conſenſum diſſidiumque qui nouerit, Magiæ dicetur peritus, iisque vtens occulte, admiranda poteſt producere & incredibilia vulgo, vt non niſi auxilio dæmonum talia facta eſſe putentur, propterea quod modus efficiendi nõ vtique eſt manifeſtus. Eſt enim hoc myſterium aliud nihil, quam Sympathiæ Antipathiæque ſuperiorum & inferiorum ſcientia.

Sympathia mutua quædam conſenſio eſt inter res Phyſicas, qua ſe amice amplectuntur: alii compaſſionem vocant. Galenus *3. de ſimpl. med. cap 5.* vtitur nomine amicitiæ. Plin. *l.37.cap.4.* vocat concordiam. Cic. *de fat.* grauiſſimis veriſſimisque verbis conuenientiam naturæque continuationem, licet enim diſſita ſunt ferri & magnetis corpora, ita tamen natura in iis continuatur, vt etiã conueniant in vnum. Idem naturæ cogna-

nationem dixit. Bapt. Porta consen-
um: alii concentum & symphoniam
per Metaph, alii naturalis beneuo-
entię nexum. Antipathia rerum mu-
ua quædam affectio est, qua se auer-
antur. Gal & Plin. pugnantiam vo-
ant atque discordiam: alii dissen-
um, inimicitiam, diffidium, simul-
atem: qui vero etiam per qualitatem
nfestã eam definiunt, qua mediante
mutuis ac cæcis diffidiis se res natu-
rales quædam afficiunt, non procul
à veritate recedunt, vt nec hi, qui re-
sistentiam, quæ videlicet resistit vel
impedit, ne actio ab agente in patiẽs
possit introduci.

Quemadmodum igitur ex sym-
pathia superiorum & cœlestium vir-
tutum oritur attractio, & in locum
terrenum inferioremq; deductio, ita
ex antipathia resistentia. Vnde Pla-
tonici Magiam vocarunt attractio-
nem vnius rei ab altera, ex naturæ
quadam cognatione ortam.

Iam

Iam vero mundi huius partes omnes, ceu vnius animalis membra, ab vno pendentes authore & principio, vnius naturæ coniunctio e inuicem copulātur, ideo ſicut in nobis cerebrum, cor, pulmones, iecur, & reliqua à ſe trahunt inuicem aliquid, mutuoq; ſe iuuant, vt vno illorum aliquo patiente compatiantur, ita etiam ingentis huius animalis membra, id eſt, omnia mundi corpora cō-nexa ſimiliter mutuant inuicem naturas & mutuantur, & ex communi hac cognatione communis naſcitur amor, & ex amore, communi communis attractio. Hinc magnes ferrum, Sol flores multos ad ſe trahit, hinc plantæ heliotropię ad Solis, Selinetropię & Luniſequæ, ad lunę motum vertuntur.

Quamobrem in terra aſpicere licet quidem Solem, Lunā & reliqua, ſed pro qualitate terrena, in cœlo autem & lapides, & plantas, & animalia ſed pro natura & modo cœleſti, vt ita in infi-

nfimis ſuprema, & hæc in illis ſint
gnoſcenda & quęrenda. Fatali enim
ege Deum ſanciuiſſe, ut inferiora
upernis ancillentur, formamq; vni-
uiq; ſuam ſidereo lapſu viribus cu-
nulatam imm ſiſſe, & ne continua
leſiſteret rerum procreatio, ſingula
emen proferre iuſſiſſe, vt quæ muta-
ionibus obnoxia eſſent, continua
erie, & lege generarentur, ac cor-
umperentur, nemo inficiaturus eſt,
iiſi ſacris pariter & profanis moni-
nentis contradicturus, naturæque
ordinem deſtructurus, vt ita ſpecta-
bilem illam in animalibus, minerali-
bus & vegetabilibus ſympathian ac
antipathian, non aliunde dependere
quam ex cœleſti ſiderum influxu im-
preſſioneque, pro vniuſcuiuſq; ſpe-
ciei cònſtitutione, indiuiduis vel o-
mnibus, vel pro ſingulari comple-
xionis gradu aliquibus tantum ſpe-
ciei eiuſdem congenita, omnino ſta-
tuendum ſit. Vnde cum Sapphyrus

P ocu-

oculos non lædat, repertus tamen vnus est, qui prima applicatione aciẽ visus obtudit. Et in Austria Gemelli solis obiectis ad ianuam corporis lateribus feras aperiebant, quod certe admiratione non caret.

Verum quib. mediis res quædam naturales sibi copulentur inuicem, difficile est hic dicere ex Philosophia communi. Quod enim alteri coniunctum est, aut est eius essentia: aut essentiæ proprietas, aut inest ei vt forma subiecto, aut id attingit, vel sicut transmutans, id quod transmutatur, vel sicut ars subiectam sibi materiam. Moses dilucide quinque inuicem connexa expressisse videtur: Cœlum & terram, terram & inanitatem, abyssum & tenebras, Spiritum Dei & aquas, lucẽ & corpora. Primus igitur connexionis modus designatur per terram inanaem & vacuam. Vacua enim & inanis terra est materia sua, nisi formis aliunde adimpleatur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Secundus connexionis modus per tenebras ſignificatur ſuper faciem abyſſi.

Tertius per lucem corporibus obortam.

Quartus per cœlum & terram, illud enim huic coniungitur, vt efficiens patienti, & tranſmutans cauſa corpori tranſmutando.

Quintus per Spiritum Domiin

Sed videamus quomodo hæc ſe habeant in nobis. Terra terrenum corpus eſt, inane vita, vacuum ſenſu, ſuperque ipſum ſunt tenebræ, torpor, mors, inſenſatio, immobilitas.

Lux vita eſt, quæ illud vegetat, mouet, excitat, ſenſuque reddit præditum.

Cœlum animus eſt & fons illius lucis.

Spiritus Dei intellectus eſt, lumen diuini vultus. Ratio igitur huius cōnexionis & conſequentiæ eſt, cor-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

pus esse inane ex se, suas habere tenebras, tum proxime iungi luci, per lucem connecti cœlo, per cœlum substantiæ spiritali, vt videre est ex sequentibus.

Abyssus.
Tenebræ.
Inanis vita.
Terra vacua sensu.
Lux vegetans, vitamque reddens.
Cœlum lucis fons.
Spiritus.

Viden' quo ordine res creatæ affinitatem inuicem consequantur? Viden' naturalis beneuolentiæ nexum ac copulam? Ecquænam vero hæc Philosophia est, inquit aliquis? Non certe vulgaris illa, quæ ex sensu, materia, & qualitatibus manifestis omnia diiudicat, sed cœlestis, abstrusior scilicet & profundior.

Inter corpus & animam substantias longe inuicem distantes, opus

certe fuit medio vinculo, quod tam distantes naturas inuicem copularet, cui muneri delegatum est tenue illud & spiritale corpusculum, quod & Medici & Philosophi Spiritum appellant. Hunc Spiritum copulantem diuiniorem esse quam elemēta, cœloq; respondere proportione ipse Aristoteles scribit. Et quemadmodum omnis cœlorum virtus vehiculo lucis transfertur ad terram, ita omnis animi virtus, omnis potestas, vita scilicet motus & sensus, lucido Spiritu intercedente ad corpus terrenum commeat & transfunditur. Vt autem ea quæ dixi, maiorem mereantur fidem, memorabilia quædā antipathias ac sympathias exempla, ex non leuis authoritatis authoribus in medium sunt producenda. Quod dum facio, rogo vt audiar benigne & cum attentione.

Ac primo quidem spectabilis antipathia in venenis cernitur. Non e-

nim omni veneno, teste Gal. *l. de antid.* quodlibet aduersatur antidotum, vt enim sua cuiusque veneni species, ita sua cuiusq; est antidotus.

Contra toxicum Scytharũ, quod constabat sanguine humano & sanie viperina, quo sagittas & telas inficiebant, irremediabile scelus, mortem leui tactu accelerans, Cantharides peculiarem habere vim traduntur, quibus si aduersus alia venena quis vteretur, nihil certe efficeret, testante eodem *l. de antid. c. 29.* Paulo Æginetа *l. 5.* & Dioscor. circa *libr. 6. initium.*

Pastinacæ marinæ seu Trigonis radio super caudam eminente, nullum vsquam est venenum arboribus execrabilius, radici enim infixum eas enecare, armaque vt telum perforare, vi ferri & veneni malo, Plin. *l. 9. c. 48.* ...hor est.

Aconito rutham aduersari maxi... e idem *l. 20. c. 13.* Laserpitium telorum

rum & ſerpentum venena extinguere, *l. 22. c. 23.* adamantem venena facere irrita madendo, lymphationeſque abigere *l. 37. cap. 4.* prodidit. Et authoritati ſuffragatur experientia. Scribit Galenus *l. de theriaca ad Piſon.* trifolium coctum demorſis à vipera impoſitum dolores tollere: at ſano cuipiam impoſitum dolores afferre, quales à vipera læſi patiuntur. Scaliger *exerc. 353. ſect. 5.* huius ſecreti reddit quidem rationem, ſed magis pro ingenio ſuo ſubtilem, quam veram. Hæc de venenis.

Sed quid dicam de inuicta illa adamantis vi, duarum violentiſſimæ naturæ rerum contemtrice, quæ hircino rumpitur ſanguine, nec aliter quã recenti calidoque macerata.

An non hoc præclarum naturalis diſſidii ſpecimen eſt? Cuius hoc ingenio inuentum? quoue caſu repertum? aut quæ fuit coniectura ſaltem experiundi rem immenſi ſecreti, &

quidem in animalium sordidissimo nimirum hirco. Numinum profectò muneris talis inuentio omnis est, inquit Plinius, nec quærenda in vlla naturæ parte ratio est, sed voluntas.

Cum magnete quoque adamantem tantum diffidere graues authores tradunt, vt iuxta positus ferrum non patiatur abstrahi, aut si admotus magnes apprehenderit, rapiat atque auferat.

Leo cunctis animalibus tremendus, qui nec tygrim metuit, nec vrsum, gallum tamen his longe imbecilliorem expauescit. Quærit aliquis causam naturalem? An quia in oculis galli est vis quædam, vt quidam existimant, oculis leonis contraria? Certe huius rei causam non à materia, non à sensibus licet assignare, aliàs in labyrintheas perplexitates deuolueremur, sed solum ab ordinis superni contemplatione. Proclus *libr. de Mag.* hanc affert veritatem.

tem. Sunt, inquit, animalia ſolaria multa, vt leones, galli, luminis cuiuſdam ſolaris participes. Gallus igitur timetur à Leone, quia præſentia luminis ſolaris magis conuenit gallo quam Leoni, quod inde apparet, quod gallus quibuſdã quaſi hymnis applaudit ſurgenti ſoli: quandoque etiam dæmones ſolares viſi ſunt leonina fronte, quibus cum obiiceretur gallus, repente diſparuerunt, quod quidem inde procedit, quia ſemper, quæ in eodem ordine conſtituta inferiora ſunt, cedant ſuperioribus ſeu reuerentur ſuperiora. Hæc Proclus.

Aranei cum bufone & ſerpentibus diſſidium notum eſt: hoſte enim conſpecto, filo ſe librat in caput ſerpentis porrectæ ſub vmbra arboris ſuæ, tantaq; vi morſu cerebrum apprehendit, vt ſtridens ſubinde, vertigineq; rotata, nec filum deſuper pendentis rumpere, adeoque fugere nequeat, nec finis ante mortem.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Fraxini & serpentis antipathia tanta experimento prodita est, vt ne matutinas quidem, occidentesue vmbras etiam longissimas, arboris huius serpens attingat, adeoque ipsam procul fugiat, sique arboris fronde gyro claudatur ignis & serpens, in ignem potius quam in fraxinum fugiat serpens.

Sed ad vegetabilia pergo, inter quæ conspicua quoque & euidens simultas est. Nam quercus in oliueto nata fugit, introrsum commeat, & exarescit, olea vero in querceto radices maxime relinquit noxias, quercusque enecat. Eadem iuglandem iuxta sata aut emoritur ipsa, aut infirma semper est, aut iuglandem nucem talem efficit. Quin & nucis vmbra omnibus satis est inimica, & quęcunq; attigerit, veneno invadit ilico, nocetque stillicidii ratione, cum humor è frondibus diffunditur.

Sic brassicæ & vitis odium spectabile

bile eſt. Vitis enim cum intortis clauiculis omnia ſoleat cōplecti, ſolam refugit braſſicam, nam prope eam ſentiens, in aduerſam ſe torquet partem, dumq; coquitur braſſica, vinūq; vel ſi pauciſſimū inſtilles, nec coquitur, nec color ipſius conſtat: ipſum vero olus cyclámino & origano perareſcit, & vitis lauri odore euadit deterior, cicutaque vino obtunditur.

Polipodium cancro adeo eſt antipatheticum, vt hic illi admotus, tum ingentes cruſtas, tum vngues abiiciat à pedibus. Filix & arundo in tantum ſibi aduerſantur, vt neutra iuxta ſe alteram ferat, vnde nec in arundinetis filices, nec in filicetis arundines videntur.

Alyſſum, hypericum, & moly herbas in tantum malignis ſpiritib. antipathericas eſſe, vt quemadmodum luporum capita ianuis affixa, ſic has herbas in ædibus ſuſpenſas, ad hó-

minibus & pecore veneficia, ne fascinentur, arcere, grauissimi authores tradunt, Homer. Odyss. 10. 11. Plinius *l 28. cap.* 10. Dioscorid. *l. 3. cap.* 17. Vnde Homerus Magiæ peritissimus, Mercurium contra veneficia, Circes Mo'y herba Vlyssem muniuisse cecinit. Et in Historia Tobiæ, vt sacra etiam huc referamus, legitur, angelum cordis particulam piscis, è flumine extracti docuisse Tobiam super carbones proiicere, sicque excitato fumo omne dæmoniorum genus extricari tam à viro quam muliere. Proinde his & similibus Periaptis & amuletis, quæ ratione nituntur naturali, fides non est deroganda, de quorum scilicet substantia, profluuia inspirata vires corporis reficere, venenisque possunt resistere.

Sic Peoniæ albæ radix & alcis vngula epilepsiæ, semen melanthii catarrhis antipathetica sunt, stercus lupi doloribus colicis, non quidem vt

inepte

inepte & inscite quidam putant, incantationis viribus, sed quod ab illorum substantia, vapores quidam velut atomi defluant, qui inspirati cerebrum siccent, morbique causam suis viribus alterent. Vnde Galenus experientia horum edoctus, periaptis inquit, sic confidere oportet, vt substantia ipsorum, non incantationis verba, iuuet, *l. 6. & 10. de simplic. medic.*

Contacta tridente torpedine marina, piscatoris manus obstupescere, & Echneida pisciculum, quamuis velocem, ventorum agitatæ procella nauis cursum sistere videmus, non quidem incantationis verbis, sed ob causas modo commemoratas. Stupendum certe naturæ miraculum, minutissimum etiam pisciculum, qui maris & terræ portenta sua natura superat, remis velisque concitatam nauim quantumuis magnam, non alio modo quam adhærendo remorari,

Videatur Plin. *l.* 9. *cap.* 25. & *l.* 23. *c.* 1. Fertur Actiaco Marte tenuisse imperatoriam nauem Antonii, properantis circuire & exhortari suos, donec transiret in aliam, ideoque Cæsariana classis, impetu maiore protinus venit. Tenuit & nostra memoria Principis Caii ab Astura Antium remigantis. Quin & auspicalis pisciculus est, siquidem nouissime in vrbem reuersus Imperator ille, suis telis confossus est. Nec longa fuit illius moræ admiratio statim causa intellecta, cum è tota classe quinqueremis sola non proficeret, exilientibus protinus, qui id quærerent, circa nauim inuenerunt adhærentem gubernaculo, ostenderuntque Caio, indignanti hoc fuisse, quod se reuocaret, quadringentorumque remigum obsequio contra se incederet. Constabat peculiariter miratum, quomodo adhærens tenuisset, nec idem polleret in navigium receptus. De

hoc

hoc Laurentius Lippius Oppiani interpres erudite lusit his versibus.

Pellebant velis, pellebant remige nauem,
Ventus erat, cœptum sum remoratus iter.
Solus ego Actiacam potui retinere carinā,
Et potui Cai rostra tenere ducis.
Semipedalis ego: quis hæc corpuscula credat,
In cursu tantas detinuisse rates?

Fatendum certe, naturam hic abstrusam, & sensibus inexplicabilem. Preter enim ea, quę dicta modo sunt, fatale quoddam indicium & præsagium in eo obseruatum est, quasi futuri mali præscio periculum imminens cupienti auertere. Tenuit legatos Periandri de castrādis pueris nobilibus, tanquam indignum iudicante natura, homini id, quod conseruationi ipsius donatum esset auferre, iccirco nauem inhibuit, & à cursu reuocauit. Tenuit nauem Caii Cæsaris non multo post Romæ interfecti, con-

condolens misero Cæsaris exitio, ipsa natura cupiit ab ipso malum auertere, atque ab infausto cursu reuocare. Hæc de Echneide fere omnia ex Plinio.

Cæterum in experimentis est, hirundinis cor palpitans deuoratũ memoriam deperditam restituere, adq; ingenium valere & intelligentiam.

Cor turturis viuũ calensq; comestũ ad febres intermittentes omnes.

Anatem viuam ventri admotam compescere tormina.

Viuentem araneam iug'ādis testis inclusam colloq; subnexam, pellere quartanam: ranarum oculos ante Solis ortum erutos, viuis illis in aquã dimissis, alligatos, sicut & vnguium præsegmina in pedibus & manib. febricitantis, cancri viui dorso superligata, cumque eo in aquam fluentem proiecta, tertianas febres.

Talpæ viuentis dentem odontalgian sanare contactu.

Hominis caluam mederi epilepsię.

Ossi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Officulum è poplite leporis nephritidi & ſpaſmo flatulento.

Inteſtinum lupi colicis doloribus.

Cor corui geſtatum ad inhibendum ſomnum, cor veſpertilionis ad eundem valere ad accerſendum.

Oſſa capitis equæ fugare erucas palo in hortis affixa.

Graminis genus, 7. habens internodia, efficaciſſime contra capitis dolores adalligari.

Herbam, canis vrina irrigatam, euulſam, ne ferro tangatur, luxatis mederi celerrime.

Florente cicuta & violis, ſi qui morbi homini acciderint, quoties florere eas herbas contigerit, licet ſanatum, recidiuam tamen quandam eorum ſentire compertum eſt. Non prætereunda hic, quæ Plin. *l.24. cap.17. & 19.* Item *l.25. cap.4.* & *l.26. cap.4.* ex Pythagora, Cravetta, Democrito, Apollidoro, Cleopatre Medico & aliis recenſet, de mira quarum-

rundam herbarum efficientia ac virtute. Adamantide herba, Armeniæ, & Cappadociæ alumna admota, leo-
& Cappadociæ alumna admota, leo-
nes resupinari cum laxo hiatu.

Arianide, quæ in Arianis nascitur colore ignea, collecta Sole existente in Leone, ligna accendit tactu oleo peruncta.

Aeschynomenem, appropinquante carpentis manu contrahere folia.

Theangelide in Libano Syriæ, Babylone, & Susis Persidis proueniente, pota, homines diuinare.

Gelotophyllide in Bactris & circa Borysthenem nascente, pota cum myrrha & vino, varias obseruari species, ridendique finem non fieri, nisi potis nucleis pineæ nucis, cum pipere & melle in vino palmeo.

Aethiopidē in Meroe crescentē hydropicos vtilissime bibere è mulso.

Ophiusam in Elephantine Æthiopiæ conspicuam, potam, terrorem ac

muntm

metũ ſerpentũ imprimere & quandoq; ex eo mortem, obq; id ſacrilegos cogi illam bibere: aduerſari autem vinum palmeum.

Helianthe in Ciliciæ montib. maritimis cum adipe leonino decocta ac inuncta, corpus aſpectu reddi iucundum ac venuſtum, Perſarum Regibus in frequenti olim vſu.

Crocidis cõtactu phalangia mori.

Oenotherides è vino aſperſu omnium animalium feritatẽ mitigari.

Herbam in capite ſtatuæ natam, alligatam in lino ruffo, capitis dolores ſedare confeſtim.

Herbam quæ naſcitur ſupra fimetaruris, efficaciſſime pollere contra anginas ex aqua potam.

Contra ſumma veneficia pollere Moly laudatiſſimam herbarum Homero, circa Phencum, & in Cyllene Arcadiæ prouenientem: & dodecatheon herbam omnib. mederi morbis aqua potam, quæ maximam etiam

ſam à Moly authoritatem obtinuit.

Aethiopide amnes ac ſtagna ſiccari coniectu, tactu clauſa omnia aperiri.

Achimenide cõiecta in aciem hoſtium, trepidari agmina, ac terga vertere.

Latacen à Perſarum Rege dari ſolitam legatis, vt quocunque veniſſent, omnium rerum copia abundarent.

Aemilianum Scipionem Carthaginis patefeciſſe portas peculiari herba, & pontinas paludes Aethiopide ſiccatas antiquæ hiſtoriæ memorant: Et quis occulta naturæ inſignia omnia attigerit? Quis vero cauſas hic explicare vnquam valuit? aut quæ ſaltem fuit coniectura omnia hæc experiundi? Vere numinis cuiuſdam muneri hãc inuentionem acceptam ferunt naturæ Prudentes.

Atqui ex hoc fundamento pendent quoq; phyſicæ ligaturæ, vt cum præ-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

præſentia adamantis Magnetis actio-
nem, ne ferrum trahat, & oleum ne ſuccinum paleas alliciat, ſiſtit & ligat. Quemadmodum igitur, ſi alterum cum altero conſpicitur habere inimicitiam ad noxias, quas illud inferre poſſet, vſum eius eſſe poſſe veteres pro remedio arbitrati ſunt, in quo etiam ſucceſſus fauit coniecturæ, ſic in ſympathiis occulti aliquid venari licebit, quod ad aliquod malum amouendum vel expellendum vires habeat ſocias,

Et quidem herbarum cum aſtris, cõſenſus admirandus ſpectatur quotidie. Euidentiſſimum Solaris præſentiæ teſtimonium & documentum præbent cichorij flores, Epaticis affectibus ſingulare remedium, qui ſole oriente ſe expandunt, eodem occidente ſe contrahunt.

Lupinus quotidie cum Sole circumagitur, ita vt nubilo etiam cœlo agricolis horas monſtret: ſimiliter & malua

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

malus motui se Solis accommodat. Palegium in coronariis florere ipso brumali die pleiadib. occiduis, quis non animaduertit?

Veratrum nigrum adulterinum, flores circa Decembris finem in viridi flauescentes proferre, conspicuum omnibus est.

Laurum & ficum è cœlo non tangi, sicut nec vituli marini tergus, nec hyænæ pellem, nec vitim albam, authores non proletarii prodiderunt, quare nautę iis vela muniunt, ne fulmine icta deflragent atque decidant. Hoc Octauius se muniebat Augustus, Lauro Tiberius Cæsar, quam pro corona gestabat, ne vterq; scilicet tonitru afflaretur, non solum enim cõtra fulminis impetum, verum etiam aduersus fulminis ictum retorquentem habent naturam. Sed mirabilis est Sympathia illa inter metalla & diuinam virgulam seu bifidum illum surculum ex corylo decisum,

quo metallarii venas auri argentique feraces explorant, frustra certe quis hic ad manifestas qualitates confugerit.

Verum enimuero Orpheo, Theophrasto, & Proclo iudicibus, lapidibus longe efficacior cum astris & spiritibus consensus est quam herbis, non astrorum enim nominibus, sed animis quoq; hominum imperitare videntur. Nam iaspis non modo sacrificia diis reddit accepta, sed Achates animos coniugum conciliat, & supplices voti quoq; reddit compotes. Et lapides virtutis astrorum consortio frui, nemo inficiabitur, qui ferreum cōpasti perpendiculum, cuius obtutu atq; inspectione naucleris velificatio perficitur, magnete cōfricatum, Septentrionalis poli stellam semper spectare animaduertit, & qui Selenitin lapidem ex Arabia candidum, pro Lunæ incremento crescere & decrescere obseruat.

Turcosia gemma, quoties mutari, atque expallescere, natiuoq; calore destitui conspicitur in gestante vel languescente, vel valetudinario? Sed magis stupendum, quod imminens periculum coloris huius gemmæ, in fuliginosum vel serenissimi cœli cõtrarium mutatio, vel etiam maculæ alicuius aut fissuræ apparentia præsagire dicitur.

Smaragdum aduersus febres valere & venenum, authores non leuis authoritatis tradunt, imo frangi, si à veneno vincantur, rumpi quoque in prima virginei pudoris excussione, ac quouis illegitimo coitu inquinari, nitoremq; amittere, quo oculorum lassitudinem demulcere solebat. Deperit enim vis insita omnisque nitor sordescit. Itaque dubium nullum est, inuisibilem latentemque vim gemmas eiaculari atque euibrare. Licet enim sit res solida, calor tamen natiuus, & confricatio contactusq; vim eli-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

eliciunt, cordique ac cerebro illam communicant. Hanc vero aſtrorum & lapidum Sympathian, ſeu conuenientiam non puto quenquam fore, qui ad manifeſtas qualitates ſit relaturus, cum ſint ſaltem vmbræ rerum, & inſtrumenta, organaque naturæ cuiuſdam ſublimioris ac præſtantioris, prætereaque nec odores habeant, nec colores, ſimileſque poteſtates, vt ita iniurius ſit in naturam iniuſta ac fallaci quatuor qualitatum cenſura omnia explorare. Medicamenta quædam à ſimilitudine prodeſſe, miroque modo à morbis liberare quotidiana documenta teſtantur & experimenta, ob nullam cauſam aliam, quam quia vnum alterius Anatomiam habet & ſignaturas. Atq; huc pertinet modus demonſtrandi per ſimilitudinē, quo ſæpe ſummus rerum Creator diuinas & occultas res ſolet patefacere, vt ſupremarū idearum ſimilitudinem referant atq; de-

monstrent. Omnes enim herbæ, flores, arbores, aliaque ex terra nascentia sunt signa magica à Deo concessa, per quorum cognitionem ad veram medicinam, id est signatum peruenitur. Signa igitur, quæ natura externe prodit, intrinsecæ cuiusdam ac latentis virtutis indicia sunt, semperque signatum internusq; nucleus per externam physiogonmiam designatur. Hinc multorum morborum curatio, quia promanant ab astrali impressione firmamenti maioris mundi, non promiscuis remediis perficienda est, sed per influentiam astronomicam, id est, per ea vel cum iis, quæ analogiam habent ad maiorem & minorem mundum, in quibus est vera magnetica vis firmamenti, & impressio cœlestis morbis resistendi. Hanc influentiam ac signaturam à stellarum complexu ac radiis plantis quibusdam illis subiectis videmus impressam, quæ in hyperi-

con

cone ac perſicaria eſt euidentiſſima maximeq; conſpicua, illud enim exilibus foraminib. perforatum, hę: foliis macula rubē:ibus, ac ſi gutta ſanguinis ſuper ea decidiſſet, cernitur.

Eiuſmodi quoque ſignaturæ reperiuntur, in aro, dracunculo & aliis, morborū cognitioni maxime inſeruientes, vt ita non ſufficiat Botanico naturasq; herbarum inueſtiganti, in externis ſignaturis acquieſcere, hoc eſt, externa tantum plantarum veſtimenta diuerſoria & habitariones deſcribere, internum autem illud principium operandique virtutem, quæ eſt creatoris imago creaturis implantata, ſomnolento & noxio prætcrire ſilentio. Omnino enim neceſſe eſt, in rerum natura dari aliquid, in quo roſa latitet hyeme, quod ſcilicet elementis vtcunque etiam modo corruptis, ſpecierū ſignaturas inuiolatas contineat, atque nouorum indiuiduorū procreationem ſeruet incor-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

ruptas, alioquin nouæ rerum species produci non possent, Id vero nihil aliud est quam balsamū radicale, vitale, spirtuale, cœleste actionū omnium in natura principiū, cui vni & soli accepta sunt ferenda, quę nec crasi elementarię, nec sensui, nec manifestis qualitatibus assignari possunt & debent. Hoc enim in corruptionibus rerum non interit, sed elementis & mixtis qualicunque etiam modo dissipatis, seruatur. Sic granum, quod terræ committitur, putrescit, resoluitur, perit, at radicale balsamum seruatur, in quo totius seminis anatomia & potestas viget, nouaq; reuolutione in mundanum theatrum progrediens, nouum fabricat corpus officiis destinatis accommodatū. Hoc ipsum principium variis nominibus appellatur, ab aliis dicitur enim balsamus vniuersæ naturæ, Sulphur vitale, radicale semen, materia prima, mumia balsamita. Delitescit autem

non

ion in alimentario, quo perfunditur humore, nec in fæculentis & craſſis ordibus, ſed in excellentiori quadam humiditate deprehēditur, quoniam externis iniuriis impreſſionibuſque magna vi ſolet reſiſtere, ſpecierumque ſignaturas inuiolatas ad nouorum indiuiduorum productionem conſeruat. In animantibus & plantis vniuerſam corporis anatomiam animale hoc balſamum occupat, in certis tamen animantibus certam magis partem vt cor, proque diuerſa impreſſione tinctura & confluentia, proprietate, & differentiis, diuerſas quoque producit actiones. Huius igitur balſami virtute plantæ quædam partesque animalium morbis quibuſdam antipatheticę ſunt atque reſiſtunt, huius inquam balſami vi ac virtute, animalium quorundam partes corporis humani partib. ſunt ſympatheticæ, iuuando illa, corroborando atque in vigore conſeruando,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

do, id quod testatum faciet medicamentum à me confectum (absit fucata iactantia) pro debili memoria corroboranda & iudicio exacuendo, aduersus præterea Paralysin, Epilepsian, Vertiginem, Colicam, & Arthritiden frigidam, non tantum enim ab his pessimis corporis humani inquilinis præseruat, sed etiam liberat, assumtum, locisq; affectis eo delibutis. Hoc est medicamentum, cui præparando integram hanc pene æstatem locaui, nulli, de quo certus sum, hactenus cognitum, & constat ex mere vegetabilibus, animaliumq; quorundam partibus. Ac licet quidã hoc meum inuentum, superciliosa quadam fatuitate sibi omnia tribuẽtes, sint derisuri, aliis persuadentes, non posse Hippocratis aut Galeni asseclas, nisi ex Paracelsico aut Lulliano cõmentatio sapere, malo tamen ἐν τῷ ἔργῳ & experimento cum omnibus iis, qui eo ad nominis Diuini cele-

lebra-

lebrationem, & dictorum morborũ profligationẽ sunt vsuri, acquiescere, quam blandis ac bracteatis, vt illi faciunt, verborum lenociniis, mundum decipere. Sed ad priora. Hoc igitur radicale principium, has inquã rerum signaturas qui neglexerit, nec intimius inspexerit atque cognouerit, medici nomen non meretur. Et certe si per nihil aliud, huius tamen ministerii cognitione admirabilis in sua arte euadit medicus, quod Hippocrates, de iis pronunciat, qui morituros & saluandos prænouerint.

Morbos singulos habere sua signa coguitioni inseruientia negari non debet, eademq; quoq; signa reperiri in remediis à natura ita signatis, vt in totum & vere dixisse liceat, hic morbus est huius remedii morbus, & hoc remedium est huius morbi remedium, vt tussilago est remedium obstructi pulmonis, quia gerit eiusdem signa, lingua ceruina & scolo-

pendriũ infarcti & tumefacti splenis remedium sunt, quia splenis exhibēt signaturam. Vnde apparet, ex signis remediorum naturas cognosci posse, Sympathiasque ac antipathias mysterium, tum rerum, tum qualitatum medico maximo esse emolumento, proindeq; secretioris eiusmodi Philosophiæ peritos, sagacesque rerum naturalium exploratores, admirandas actiones posse producere.

Et quoniam modus vt in aliis nō vtique manifestus est ac euidens, sed occultatus, miraculosarum illarum actionum causam dæmonum prestigiis asscribunt imperitiores, tali scilicet Magiæ, quæ Goëtia dicitur, à luctu, & dæmoniaca, est enim malorum spirituum iuxta sepulchra inuocatio, cuius germana soror est Necromantia, quæ ad vocandos defunctorum manes sanguinem humanum, quo dæmones effuso delectantur, vel saltem nigri pecoris cruorem requirit.

His

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

His Magiæ ſpeciebus imbuti multa faciunt, quæ nullo modo per cauſas & media naturalia effici potuerunt, ſed neceſſario referri debent ad ſubſtantiam aliquam incorpoream, quæ occulte cum ipſis Magis operatur: faciunt enim ſtatuas è ligno vel alia materia loqui, & ad propoſitas quæſtiones reſpondere, mouerique loco progreſſiuo: deinde manifeſtãt etiam quædam occultiſſima, & quæ humana ratione nota eſſe non potuerunt, vt res quæ geruntur vel dicuntur in remotiſſimis regionibus, quæque quis dixit vel fecit: Hæc autem eſſe mentis cuiuſdam ſublimioris opera, quam eſt humana, prædictasque operationes non perfici cauſis naturalibus, ſed ſupra omnis corporeæ naturæ poteſtatem eſſe neceſſe eſt. Vera Magia & naturalis, quæ cauſis nititur naturalibus, licet non ita ſenſui obuiis, ſed abditioribus & reconditis, nihil aliud eſt, quam lapidum,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

dum, quam herbarum, quam mineralium, quam animalium, quam astrorum cum his consensus, vel dissidii scientia, quam exacte callere & didicisse sapientiæ opus est, legi diuinæ non contrarium.

Et hanc Magiam quam omnes sapientes, rerumque cœlestium & sublunariũ solertissimi indagatores semper approbarunt, vt quæ in operum Dei admirationem explorantem ducat, qui callent, multarum abstrusissimarum rerum scientia clarebunt, quamuis paucos hodie inuenias, qui exactam huius cognitionem habeãt, nisi perditos quosdam ardeliones, qui ob pecuniæ aucupium animas dæmonibus deuouent, mentiri non erubescunt, omnia scire & præscire gloriantes, naturæ & spiritibus imperitare posse imperito vulgo persuadentes, sicque veram magiam nefandis nugis defœdantes, & cum Goëtia confundentes.

Cæte-

Cæterum, quod in præſenti noſtro inſtituto minime prętereundum fuit, non parum enim lucis afferet & veritatis, ad myſterium noſtrum vlterius explicandum, in experimentis non fallacibus eſt, operationem aliquam eſſe & virtutem annulorum confectorum ex auro, argento, aurichalco aut quouis metallo ſtellę, cuius quis ſibi virtutem conciliare cupit, dedicato, defixo in annuli cauitatem cum ſubiecta herba ſtellę huic ſympathica, lapide: his enim animum exhilarari, morboſque profligari graues autores tradunt, Trallianus, Gordonius, Meſue & alii.

Sic Gyges Lydorum Rex annulo ſuo lapidem Draconis capite exemptum incluſerat, ſeſe, Regem & aſtãtes occiſurus, vt impune cum Regina concumberet, inuiſibilem reddidit. Et Alexander Trallianus Herculis imaginem, Leonem ſuffocantis annulo incluſam colicis mederi ſcribit.

Ferunt & Eudæmum Philoſophum annulos contra ſerpentum morſus, faſcinationes & morbos concinnaſſe. Tradit quoque Philoſophus, *l. 8. antiq. cap. 2.* ſe vidiſſe præſente Veſpaſiano Imperatore, Eleazarumquendam de gente Hebræa, naribus cuiuſdam obſeſſi annulum, cuius ſignaculo radix à Salomone reperta, erat ſubdita, applicuiſſe, dæmonemq; de naribus odorantis extraxiſſe, qui cum repente in terram concidiſſet, Eleazar coniurationis Salomonis Cantico dæmonium proſcripſit. Idem Salomonem Magiæ fuiſſe peritiſſimum, & Moſen Hebræorum legislatorem in Ægypto Magiæ initiatum annulos amoris & obliuionis feciſſe, annulumque obliuionis dediſſe Aethiopiſſæ, vt ipſius obiuiſceretur, quo etiam facto in Ægyptum libere rem graſſe prodidit, non quidem ſuperſtitioſa dæmonum magia, cuius eum accuſabant Apollonius & Lyſi-

Lysimachus, verum à Iosepho propterea refutati, sed ea quæ per sacrosancta nomina & precationes, angelorumq; bonorum implorationem perficiebatur. Testes Eusebius *de præparat. Euang. l. 8. cap.* 2. Iosephus *contra Appion.* in Act. Apostol. *c.* 7 Plin. *l.* 3. *cap.* 1. Magiam quoque ab Ægyptiorum sacerdotibus didicisse, & calluisse Empedoclem, Pythagoram, Democritum & ipsum Platonem in confesso est.

Vnde non omnino vana esse elicitur, quæ de cura characteristica, quæ sculptis imaginibus & de collo appensis naturales operationes perficit per cœlestes proprietates siderũ mirabili influentia cum nostris corporibus concordantium, non inquam plane vana sunt, quæ antiquissimi naturæ exploratores de verbo scripto seu characteribus & sigillis, certis temporibus secundum cœli virtutem & influxum fabrefactis ci-

tra omnem, quam ſola myſterii huius ignorantia finxit, ſuperſtitionem, citra nominis diuini prophanationem & offendiculum, vllamque fidei ac religionis violationem, literis monimentisq; conſecrarunt, quę licet hactenus, poſtremisque hiſce temporibus occultata & abſcondita delituerunt, apud quoſdam, qui illis ſunt abuſi potius quam legitime vſi, cum ad ſuperſtitiones prolapſi, primordia non intelligentes, plus iis tribuere ſunt auſi, quam rerum omnium creator Deus conceſſit, voluitque eſſe per ea patefacta; Tantum vero abeſt, vt hiſce imaginibus per ſe virium quid tribuam, characteresque ſeu nomina conſtellata virtutem habere ratione figuræ, affirmem (cum figura, numerus, magnitudo, ſitus, continuique ſolutio, nullius ſunt actionis principia) vt, niſi aliud ſit agens mouensque, cuius poteſtate, characteres ſunt efficaces plane

lane negem. Deus per Prophetas
blo prolato verbo hominum sanat:
iuus siquidem Deus est, & viui Dei
iuum quoque nomen, & viui no-
minis viui quoque literæ, viuit Deus
propter se, viuit nomen eius propter
ipsum, & viuunt literæ propter no-
men, & sicuti vitam habet in se i-
pso Deus, sic etiam nomini suo de-
dit vitam habere in seipso, & no-
men porro literis. Sunt igitur imagi-
nes seu characteres efficaces ratione
virtutis seu officii, à Deo vel natura
ad tale nomen vel characterem or-
dinati. Nulla enim est virtus vel in
cœlo, vel in terra, quæ non de-
scendat à Deo: sic medicamenta sunt
corpora visibilia, verba corpora in-
uisibilia, siue herba siue verbum sa-
net, in causa est Deus, id est, spiritus
Dei naturæ coadunatus per verbum
Fiat. Vnde ipsa herba non est medi-
cina, sed hæc in illa latet inuisibiliter
à Deo videlicet insita, Quapropter
non

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

non protinus ad orcum vsq; sunt damnanda, insulseq; deridenda, quæ à sensibus sunt remotiora, & causas habent abstrusas.

Gemmarum miracula quis non obstupescit? Plurimas certe iis esse facultates naturales, negari non potest nec debet, præsertim si certis sub constellationibus sculptæ, imaginibusque ac signaturis impressæ fuerint & signatæ. Ac plane vanum est, quod quidam putant, effectus gemmarũ quarundam prouenire vi magica, nec naturales esse, proficiscique ex Magorum schola, qui prætextum suis veneficiis quærãt per gemmas certis constellationibus sculptas. Smaragdum mortui Domini digitis, quibus fuit gestatus, obsilire, cognitum est & cõpertum. Turcosiæ quoque vires quis non miratur? Et innumera possunt non tantum gemmarum, sed etiam plantarum experimenta coaceruari, quæ si non vbique,

que,& ſemper reſpondent, non arguenda ideo ſunt mendacii, quia nō omnia vbiq; & ſemper concurrunt, & raritas eff. ctus,ſeu ſingularitas effectus,non tollit cauſam in natura. Rerum enim miracula perpetrantur per debitam cauſarum naturalium agentium cum diſpoſitis patientibus applicationem, adeo occulte,vt cauſa videatur remotiſſima. Itaque veſanum eſt diabolicis machinamentis protinus aſſcribere, quæ à noſtris ſenſibus ſunt remotiora, non cogitantes, latentem naturæ vim,quæ diuinum diuinæ potentiæ eſt inſtrumentum, multum poſſe ſine diabolorum ope & auxilio. Sic Veſani ſunt, qui ſuperſtitionib. dediti,etiam manifeſtiſſima pene præ ignorantia aut ſtolida dubitatione, ex occultis prodire cauſis aſſerunt, vt & in eodem veſaniæ pelago nauigant, qui pręter odorem, colorem, &ſaporem nullas alias vires plantis quibuſdam ineſſe

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

inesse arbitrantur, quasi naturalis illa cœlestium cum elementaribus conspiratio efficere non possit, vt præter qualitates primas tactiles & sensuales occultas etiam vires possideant sine Magicis incantamentis, & anili superstitione, id quod naturales cum experientia effectus demonstrant. Quare in singulari facto non aliam, præterquam quæ nobis videtur esse causam.

Quis enim negare potest, diuinitus aut genii alicuius virtute, aut etiam causis accidentariis & fortuitis, posse produci effectum similem naturali. Et sufficit Physico ostendisse, effectum talem vel talem esse causarum naturalium, aut semper, aut plerunq;. Et licet nõ semper respondeat euentus, non tamen ideo naturæ motus est denegandus, siquidem ad vnum sæpe effectum raro concurrunt causæ omnes, quod licet ex illis æstimare, quæ ob raritatem, varieta-

tem

tem & singularitatem pro miraculis habentur & prodigiis, hęc enim causas habent naturales, raro tamen ad effectum talem dispositas, aut omnes paratas.

Itaq; si effectus est naturalis, etiam causa talis erit, & contra. Iam autem imaginum sub certis astris sculptarum effectus naturalis omnino est, ergo causam quoque naturalem esse necesse est. Licet vero hæc sit occulta & abstrusa, àque sensibus exterioribus remotior, nõ tamen ilico ad diabolicam quandam potestatem confugiendum, sed attendendum, quibus auxiliis, quibusque causis concurrentibus fiat aut non fiat effectus, èque mirabilibus causis naturalibusque effectis, mirabilis potius Dei potentia agnoscenda & prędicanda, qui cum tantas virtutes tamque mirabiles in naturam manifestam inseuit, quantus, dic amabo te, ipse in suis occultis erit? His ita præstratis, pro vita

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

vita saluberrima producenda, honoribusque ac diuitiis augmentandis Iouis sigillum atque imago fabricatur sculpiturque in lapide albo vel claro, vel etiã argento puro aut stanno, ipso tamen Ioue, quód inprimis in hoc mysterio obseruandum est, existente vel in suo domicilio, vt sagittario vel piscibus, vel etiam exaltatione, vt Cancro, libero ab omnibus impedimentis, præcipue vero à radiis malis Saturni vel Martis: in angulo etiam sit Orientis vel Medio Cœli, ascendens in circulo augis, directus, velox cursu, non à Sole combustus, orientalis, in gradibus lucidis, & fortunam augentibus, in Lunę vel Veneris trigono aut sextili, quę omnia dil gentissime ab Astrologiæ perito obseruari necesse est.

Sic idem Iupiter contrarium operabitur, si retro gradus fuerit, combustus, afflictus à Saturno vel Marte, in malo cœli loco, non in domici-

micilio vel exaltatione, &c. Idemque iudicium esto de cæteris etiam Planetis.

Eundem in modum fabricatur imago Martis in 1. facie Scorpionis Orientis, contra timiditatem & pusillanimitatem.

Ad fauorem Regum & Principũ conciliandum, morbosque calidos cordiales curandos, imago Solis in auro puro, prima Leonis facie ascendente: ipse vero Sol in leone sit fortis & fortunatus.

Ad lætitiam, venustatem, roburq; corporis, imago Veneris poma floresq; tenentis manu, ascendente cum ea prima facie Libræ, Pisciũ vel tauri.

Ad ingenium & memoriam acuẽdam imago Mercurii orientis, cum prima geminorum facie vel Virginis: vel contra morbos, odia, & itinera feliciter conficienda à gradu 17. Virginis vsque ad finem fere eiusdem signi.

Ad

Ad podagram curandam indubitanter, valere piscium figuram in auro vel argento, seu auro argento permixto, sculptam, Sole permeante Pisces in ascendente aut domo decima, ab infortuniis saluo & libero, domino etiam signi, videlicet Ioue saluo: vel etiam Luna medium cœli tenente Marte non præsente, & Ioue non retrogrado, soleque supra terram existente, si piscium imago fiat in prima piscium facie, eundem præstare effectum antiquissimis monimentis proditum reperitur: in secunda vero facie factam sanare tibiarum morbos, in tertia morbos genuum & coxarum.

Ad morbos gulę & colli faciebant figuram tauri in facie tertia, Sole existente supra terram, eamque in cupro multum rubente.

Ad morbos capitis difficiles & difficulter curabiles fabricatur figura arietis, Martis & Saturni existentibus dire-

directis, Ioue non existente in ariete, nec Venere in Scorpione, nec Mercurio in tauro, à gradu primo vsque ad 5, primæ faciei arietis: Sole autem existente in ariete eandem obtinebit virtutem.

An bona & honores adipiscendos, morbosq; cerebri frigidos curandos imaginē Lunæ conferre in purissimo argento vel crystallo, ita vt Luna existat in Cancro, atque in fortunis sit libera, in Oriente fortis & fortunata, experimētis patefactum esse Doctores antiqui asserunt, adque eundem quoq; effectum consequendum positus eiusdem in tauro efficax est, quo in signo exaltatur.

Ad ventris ægritudines curandas figura cancri facta hora Saturni, cancro existente in medio cœli, & Saturno in secūda facie, omni auro præstare dicitur, omnibus morbis resistendis expellendisque idonea.

Ad tristitiam abigendam & melancholicam desipientiam, figuram Capri-

Capricorni prodesse proditum est, ita tamen, vt Mercurius non sit retrogradus, sitque cum Venere supra terram, Venus autem sit in parte Orientali, Saturnus vero sub terra: conficiendum autem sigillum est in prima facie, Solis aut Mercurii die, Solis tamen hora.

Ad sensum corruptum & deperditum, morbosque manuum inprimis dextræ commendari video imaginem Sagittarii factam de auro vel argento in prima facie primi gradus vsque ad 5. die Solis & hora eius: hæc figura habet vim expellendi infirmitates, Saturni, Veneris & Martis, oportet autem Saturnum non esse retrogradum, nec Martem in 12. domo, sicut nec Iouem in quarta, Sole quoque supra terram existente.

Atque hæc sunt sigilla & sculpturæ Planetarum & constellationum quarundam cœlestium, à diuersis autoribus repertæ, sequuntur ordine,

quæ

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

quæ in antiquiſſimorum Sophorum & Doctorum monumentis cōſignatæ imagines inueniuntur, quæ multarum mirandarumque virium eſſe perhibentur, ſi in conuenientibus lapidibus ſculptæ magna cum reuerentia & deuotione geſtentur & cuſtodiantur: & primo quidem inter vetuſtiſſimi illius & ſummi Rhagaelis arcana fuerunt.

Draconis formoſi imago, ſi in Rubino, ſiue in alio lapide ſimilis naturæ ſculpta fuerit, ſcias virtutem eius eſſe in augendis bonis huius ſeculi, geſtantemq; hilarē & ſanum efficere.

Falconis imago, ſi in Topatio ſit, ad acquirēdam beneuolentiam Regum, principum & magnatum facit.

Aſtrolabii imago ſi in Granato ſculpta fuerit, virtus eius erit ſanum reddere geſtantem, & ab omnibus ęgritudinibus aduerſisque caſibus in itinere liberum.

Aſini imago ſi in Chryſolito ſit,

virtus eius erit futura prognosticare, & prædicere, (quantum scilicet est, potest euadere in humanam imbecillitatem, vere enim futura prædicere solius est Dei.

Arietis vel capitis hominis cum barba imago, in Sapphyrio sculpta, virtutem habet sanandi & liberandi à multis infirmitatibus, & à carcere, omnique molestia, estque imago regia, dat enim dignitates & honores, ac in altum extollit.

Ranæ figura si in berillo sculpta erit, virtutem habet inimicos reconciliandi, & amicitiam inter homines, si discordes ipsa tetigeris.

Cameli capitis, & duarum caprarum inter myrrhi arboris imago, si in Onyche sit, virtutē habet conuocandi, congregandi, & constringendi dęmonas, si quis secum portauerit, & in somno facit terribilia videre ac mirabilia.

Vulturis imago si in Chrysolito sit

ſit, virtus eius erit dæmones frenare & congregare, defendere locum, in quo ponitur à malis ſpiritibus, & ab eorum infeſtatione, geſtantique dæmones facit obedientes.

Veſpertilionis imago, ſi in Heliotropio ſculpta erit, geſtanti potentiã dat reſiſtendi dæmonibus.

Hominis bene ornati imago & habentis aliquid pulcri in manibus, ſi in Corneolo ſculpta erit, virtutem habebit ſtringendi ſanguinem, & ad honores confert.

Leonis vel Sagittarii imago, ſi in lapide ſit, ad venena valet, & à febre liberat.

Hominis armati cum arca & ſagitta imago, ſi in iride ſculpta fuerit, virtutem habet cuſtodire geſtantem, & loca, in quibus verſatur à malo.

Hominis imago cum enſe in manu, ſi in Corneolo ſit, virtutem habet præſeruare locum, in quo erit à fulgure & tempeſtate, & geſtantem à vi-

tiis, & à fascinatione custodit.

Tauri imago, si in Prassio sit, ad maleficia iuuare dicitur, & in magisteriis gratiam præbet.

Vpupæ figura cũ Dragontea herba ante se, si in Beryllo sit, virtutem habebit aquaticos invocare spiritus, & loqui cohibere, deq; quæsitis ab eis responsa recipere.

Hominis imago cum dextra manu erecta ad cœlum, si in Chalcedonio sit, virtus eius erit vincere ciuiles lites, & gestantem reddere sanum, & in itineribus, ac à causis noxiis præseruare.

Dei nomina in Ceraunia si sculpta fuerint, virtutem habebit præseruare loca, in quibus erit à tempestatibus, & potentiam victoriamque dat gestantibus contra inimicos suos.

Vrsi imago si in Amethysto sit fugiendi dæmones virtutem habet, & hominem ab ebrietate defendendi & præseruandi.

Homi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Hominis armati imago in magnete ſculpta, geſtantes in bello reddit victorioſos. Hactenus Rhagael.

Imagines ſeu ſigilla Chaelis.

Chael vnus ex filiis filiorum Iſrael, antiquiſſimus Doctor, cum in deſerto eſſet, obſeruauit, & ſculpere fecit multas ſecundum curſum ſignorum & planetarum figuras, & maximum effectum in eis agnouit, vtque hæ imaginum virtutes poſteris paterent, librum compoſuit, ex quo ſequentia ſunt excepta. Sitque benedictus Deus, qui terris tales virtutes dedit in ſalutem humani generis. (Hæc verba reperiuntur in ipſo libro à Chaele conſcripto ſtatim in principio.)

Hominis figura ſedentis poſt aratrum, cum longa barba, vultuq; longo & ſuperciliis curuatis, in cuius collo ſint quatuor homines iacentes, & qui teneat in manibus vulpem & vulturem, ſi talis lapis, in quo hæc

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

crunt sculpta, collo suspendatur, ad omnes plantationes valet, & ad inueniendum thesauros, nam si sub ceruice, iturus in lectum posueris, in somno videbis thesauros, ac modum extrahendi: est & alia eius virtus, scilicet conferre ægritudinibus brutorum, cum aquam biberunt, in qua hic lapis lotus fuerit, debet autem sculpi in die & hora Veneris.

Hominis imago habentis in collo clypeum, & in capite galeam, tenentis in manu gladium, ac conculcantis sub pedibus serpentem, in Iaspide rubeo sculpta, si collo suspendatur, omnes superabit inimicos in prelio, & maxime si commissum fuerit die Martis.

Equi imago habentis Crocodilũ, supra se in hiacyntho sculpta, virtutem habet reddere gestantem victorem in ciuilibus causis, amatum, morigeratum, efficit & amabilẽ, debetq; in auro ligari, quia ex auro virtus eius augmentatur. Ho-

Hominis figura ſedentis, & mulieris ſtantis ante eum capillis ſparſis verſus renes, & viri ſurſum aſpicientis in Corneolo ſculpta, virtus eius erit, ex omnibus hoc lapide contactis beneuolentiam acquirere: lapidi autem debet ſupponi parum ambræ, & terebinthinæ.

Equi ſpumantis & feruidi, ſuper quem vir niger ſedeat cum ſceptro in manu, figura ſculpta in hermathite, regnandi poteſtatem præbet, & amiſſam gratiam reſtaurat, debetque in æquali pondere auri & argenti ligari.

Hominis ſedentis cum accenſa candela in manu imago, ſi in Chryſolito ſculpta fuerit, geſtantem diuitem efficit, debetque in puriſſimo auro ligari,

Cerui aut venatoris, aut canis, aut leporis figura ſculpta, virtutē habet frenandi dæmones, lunaticos, phreneticos.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Mulieris imaginem habentis in vna manu auem, & in alia piscē sculptam, scias virtutem habere in capiendis piscibus & auibus; debet in argento ligari.

Imago cuius anterior pars est equus, posterior vero capra, si in aliquo lapide sculpta sit, dat fortunam in alendis & armandis animalib. seu bestiis omnium generum, debetque in plumbo ligari.

Mulieris sedentis cum tuba in equo seu militis currentis cum cornu ad collum, & cum arbore ante se, figura sculpta in aliquo lapide venatoribus venandi gratiam præbet, si secum portauerint.

Hominis flexis genibus sursum respicientis, & tenentis pannum figura, si in lapide sculpta erit, ac quis secum portauerit, dat gratiam & diuitias in rebus emendis & vendendis.

Scorpionis & Sagittarii ad inuicem

cem pugnantium figura, si in aliquo lapide sculpta fuerit, maleuolos & discordes efficiet concordes, inimicos amicos, ligetur autem in argento.

Vulturis imago cum ramo oliuæ in ore, si in pyrite sculpseris, tecumque portaueris in argenteo annulo, ad multa conuiuia vocaberis, & omnes te aspicient cum admiratione & stupore.

Arietis & Leonis medietatis figura, si in aliquo precioso lapide sculpta fuerit, si discordes cum ea tetigeris, amabiles & concordes efficientur, debetque in argento ligari.

Mulieris in superiori parte, in inferiori vero piscis figura, quæ in manu speculum teneat, & in altera manu ramum in hiacyntho sculpta, digitoque in annulo aureo gestata, inuisibiles reddit, voluendus autem annulus cum lapide versus palmam est, palmaque claudenda.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Basilisci: cuius pars vna est fœminæ, inferior vero serpentis figura, si in aliquo preciosorum lapidum sculpta fuerit, virtutem habebit cuncta fugandi animalia venenosa.

Basilisci pugnantis cum Dracone figura, & desuper sit caput hominis in Corneolo sculpta, si collo appendatur, gestanti dabit virtutem superandi omnem bestiam tam terrenam quam marinam.

Hominis nudi inflati figura, cum altera hominis figura bene induti, ac tenentis in vna manu scyphum, in altera vero ramum herbæ, si in Gagate lapide sculpta fuerit, virtutem habere scias liberandi ab omnibus febribus, si per triduum secum portauerit.

Hominis statuam habentis caput bouinum, & pedes aquilæ, sculptam in aliquo lapide, si tecum portaueris, nullus hominum de te male loquetur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Hominem flectentem genua, & sursum aspicientem, & vnum pannum teneat, in turcosia sculptum, scias valere ad emendas & vendendas res.

Scorpionis & Sagittarii inter se bellantium figura, in aliquo lapide sculpta, & ligata in annulo ferreo ceræ impressa, statim inter se discordes efficit, quoscunque ea tetigeris.

Arietis figuram cum medietate bouis in aliqua gemma sculptam, virtutem habere scias, si in annulo argenteo ligata fuerit, vt quoscunque ea tetigeris, confestim tales concordes fiant.

Fœminæ in superiori & in inferiori parte figura piscis, quæ in vna manu teneat speculum, & in alia ramū, si in Hiacyntho sculpta fuerit, ligataq; annulo aureo, inuisibilem reddit quandocunq; volueris: est autem sigillum cera cooperiendum, digitoque palmam versus gestandum.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Hominis arantis figura, & supra illum sit manus Domini faciens signum, & iuxta illud sculpta sit stella, si in aliqua gemma sculpta fuerit, & honestissime gestaueris, in qua regione eris, à tempestate non peribis, & fructus terræ similiter in illa non peribunt.

Viri iuuenis tenentis in capite coronam, & sedentis super thronum quadrupedem, & sub quolibet pede sit vir stans, tenens cathedram collo, sitque circa caput sedentis circulus, & manus eius sint erectæ ad cœlum, si hanc figuram sub Hiacyntho albo sculptam repereris, posuerisq; hunc lapidem in argēteo annulo in æquali pondere ad lapidem, & sub lapide modicum mastichis & terebinthinę, ac feceris sigillum in cera, gestauerisque ad collum, à Regibus & Principibus impetrabis, quicquid volueris, iustissime autem & castissime est gestandus.

Serpentis figuram habentis ſupra dorſum virum, & ſuper eandem coruum, ſi in aliquo lapide ſculptam inuenies, qui hũc lapidem ſecum portarit, omnibus abundabit, & erit aſtutus atque prudens.

Viri ſtantis ſupra draconem, qui in manu teneat gladium, figuram, ſi in hæmatithe ſculptam inuenies, pone in annulo plumbeo, vel ferreo, & obedient ei omnes ſpiritus ſubterranei, & reuelabunt ei omnes theſauros leui carmine, nec non extrahendi modum ipſi oſtendent.

Viri ſtantis & habentis loricam indutam, & in capite galeam, in manu vero gladium euaginatum, figuram, ſi in aliquo lapide ſculptam inuenies & in annulo ferreo tanti ponderis ligaueris, ferenti hunc in prælio nemo reſiſtere poterit.

Viri barbati habentis longum vultum, & curuata ſupercilia, ſedentis ſuper aratrum inter duos tauros, fi-

guram si sculptam in aliquo lapide inueneris, ad plantationes, & ad omnem culturam valet, ad inueniendos thesauros, & bellandum, conuertet inimicos in amicos, & in multis infirmitatibus valet, & si quis eam portauerit, fugient serpentes à facie eius: epilepticos quoque sanat, & si infans eum portauerit ad collum, timorem ab eo expellit, & vexationem malorum spirituum, & si æger portabit, sanitatem recipiet, vtque maiorem virtutem habeat debet poni in annulo ferreo, in duplici pondere ad lapidem.

Aquilæ stantis figuram, si in æthite sculptam inuenies, & in annulo plumbeo ponens, ferens eum erit acceptus & amatus ab hominibus, & animalia obedient ei.

Arietis & simul Leonis figuram, si in aliquo pretiosorum lapidum sculptam inuenies, & in argenteo annulo

liga-

ligaueris, si cum eo discordes tetigeris, concordabunt.

Capricorni signum sculptum in corneolo, aut in alio lapide, in annulo argenteo liga, & tecum porta, nec enim personaliter nec oraliter ab inimicis læderis, nec iudex contra te iniustam sententiam dicet, in negociatione & honore abundabis, & amicitiam multorum acquires, & omnes fascinationes, quę cõtra te factę fuerint, destruẽtur, in prælio quoque nullus inimicus, quam etiã fortis fuerit, tibi resistere poterit. Hæc Chael.

Sigilla seu imagines Hermetis.

Hermes *lib. quadripart.* 14. has commemorat imagines.

Hominis imago sculpta in diadochoe stantis, & magnæ staturæ, tenentis in manu dextra obolum, & in alia serpentem, sitque super caput hominis figura Solis, & prostratum teneat sub pedibus Leonem, si posita fuerit in annulo plumbeo cum modico

dico arthemisiæ ac radice fœni græci, tecumque habueris in ripa fluuii, & vocaueris aquaticos spiritus, ab eis de quæsitis responsa accipies.

Hominis figura stantis ac tenentis fasciculum herbæ collo appensum cum grossitie renum & amplitudine spatularum, si in viridi iaspide sculpta erit, scias ipsam auxilium præbere febricitantibus, & à febre liberare, & si quis artem medicinæ exercet, secumque portauerit, in discernendis ægritudinibus & cognoscendis medicinis & herbis, in dandisque potionibus maximam gratiam præbet, inque omni hæmorrhagia & fluxu sanguinis iuuat, protinusque compescit.

Turturis marini imago, si in lapide marino sculpta sit, & in annulo plumbeo ligata feratur, non poterit lædi ab aliquo, & à senioribus & dominis terrarum diligetur.

Aquarii figura si sculpta fuerit in uiri-

uiridi Iaſpide, & quis ſecum portauerit, lucrum præbet in vendendis & emendis rebus, & ab eo mercatores conſilium quærent, & in ſuum domicilium merces portabunt. Auis quæ in ore folium tenet, & in eius conſpectu ſit caput hominis aſpicientis ipſam auem, ſi in lapide Pangone ſculpta ſit, eamque in auro ligaueris, & tecum portaueris, diues eris, & locuples, & ab omnibus venerabilis.

Iouis figura, quæ eſt hominis ſedentis ſuper cathedram quadrupedem, ſintque ibi quatuor homines ſtantes ante Iouem, ſintq; manus Iouis erectæ cœlum verſus, & in capite habeat diadema, ſi in Hiacyntho ſculpta erit, ac in auro ligata, & quis talem annulum ſecum portauerit, ſeu figuram huius annuli impreſſam in cera collo ſuſpendet, à regibus & ſapientibus quicquid voluerit, impetrabit.

Homi-

Hominis imago habentis vultum Leonis,& pedes aquilæ, & ſub pedibus eius ſit draco, & cauda ſit extenſa, in manu vero ipſius hominis ſit baculus, cum quo percutiat caput draconis, ſi in cryſtallo ſculpta erit, aut in aliquo precioſo lapide, & ligata ſit in orichalco, & ſub lapide ſit moſchus & ambra, ſi quis fert ſecum talem lapidem, habebit ſpiritus obedientes, ac magnas facultates accumulabit.

Hominis ſedentis ſuper aquilam, ac in manu virgam tenentis imago, ſi in cryſtallo ſculpta fuerit, & in annulo æreo, ſeu cupreo ligata: ſi quis hũc annulum in die Solis ante exortum ipſius aſpexerit, omnes inimicos ſuos vincet, & ſuperabit, ſi in die Iouis aſpexerit victor belli erit, libenterque omnes homines ei obedient, ſed oportet geſtantem veſtiri albis veſtibus, & à columbina carne abſtinere.

Homi-

Hominis figura equitantis, ac tenentis in vna manu frenum, & in alia arcum tensum, & habentis gladium cinctum, si in pyrite lapide sculpta fuerit, & in annulo aureo ligata, & quis secum portauerit, eum victorem reddet in præliis, nec quis ei resistere poterit.

Mulieris imago habentis crines sparsos super mamillas, & in eius conspectu sit vir quasi adueniens, faciensque ei aliquod amoris signum, si in Hyacintho seu crystallo sculpta fuerit, ac in auro ligata, & sub lapide sit ambra, aloe & artemisia, ferenti hunc lapidem in annulo omnes obedient, & si mulierem cum eo tetigeris, amabit te, & si capiti supposueris, cum vadis dormitum, quicquid volueris, videbis.

Hominis imago sedentis supra piscem, & super caput hominis sit pauo, si in lapide sculpta sit rubeo, & ipsum sub tabulam in conuiuio posue-

ſueris, nemo comedens cum dextra, ſatiabitur.

Hominis nudi ſtantis figura, & à dextra eius ſit puella ſtãs, cuius capilli ſint ligati circa caput, & vir teneat dextram ſuam ſupra collum puellæ, & ſiniſtram ſupra pectus, aſpiciatque vultum eius; ipſa vero in terram, ſi in aliquo lapide ſculpta erit, ac in ferreo ligata annulo, & ſub lapide ſit parum linguæ paſſeris, vpupæ, myrrhæ, aluminis, ſanguinisq; hominis, qui hunc annulum portauerit inuictus erit, nec vllus poterit ei reſiſtere, nec fera aliqua ei nocebit: Epilepticis quoq; valet, ſi ceram rubeam ſignaueris cum eo, & ſi ad collum canis ponatur, latrare non permittit.

Hominis imago tenentis in manu flores, ſi in Corneolo ſculpta erit, ac in annulo ſtanneo poſita, & annulus fabricatus fuerit die Lunæ aut Veneris, 4. 8. aut 12. hora, tange quem volueris hoc annulo, & obediet tibi,

Hominis barbati figuram habentis vultum longum, superciliaq; curua, sedentis super aratrum inter duos tauros, habentisq; vulturem in manu, in lapide sculptam, scias virtutem habere in plantatione arborum, & inuentione thesaurorum, ac victorem in prælio efficere: serpentes à facie gestantis fugantur: epilepticos sanat, omnemq; vexationem malorũ spirituum tollit, debet autem in annullo ferreo ligari, & gestari.

Hominis tenentis falcem in manu super caput suum, figura & sub pedibus crocodilum, si in lapide sculpta erit, ac in annulo plumbeo ligata, & sub lapide sit parum radicis squillæ, qui secum hunc annulum portauerit ab inimicis securus erit, & in itinere à latronibus.

Hominis figura tenentis gladium in manu, & sedentis supra draconem, si in amethysto sculpta fuerit, ac in plumbeo annulo, vel ferreo ligata, &

in

in digito feratur, ſpiritus obedient, reuelabuntque ei qualeſcunque theſauros.

Aquilæ ſtantis figura, ſi in æthite lapide ſculpta fuerit, & in annulo plumbeo ligata, virtutem habet, qui ſecum portauerit capiendi multos piſces, nec vlla fera ei nocebit, àque hominibus diligetur.

Hominis habentis in manu palmam figura, ſi in aliquo lapide ſculpta erit, reddit geſtantem gratum, & amabilem potentibus & principibus. Hæc ex Hermete.

Imagines, ſeu ſigilla Thetelis.

Thetel vetuſtiſſimus Doctor tractans de ſculpturis lapidum, ait, has ſculpturas in conuenientibus lapidibus repertas, maximam habere virtutem.

Hominis imago ſculpta in Iaſpide habentis ſcutum in ſiniſtra, & in dextra idolum, vel aliquid bellicoſum, & loco pedum ſint viperæ & loco ca-

pitis

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

pitis hominis ſit caput Galli vel Leonis, virtutem dabit contra inimicos, & victorem geſtantem reddit, valetque aduerſus venena, ſanguinem quoque ſtringit à quacunque parte fluat.

Hominis figura habens faſciculum herbæ in collo, ſi in Iaſpide ſculpta fuerit, virtutem habet diſcernendi ſeu cognoſcendi infirmitates, ſanguinem à quocunque loco fluat, frenat: dicuntq; hunc lapidem habuiſſe Galenum.

Crucem ſculptam in Iaſpide viridi, dicunt habere potentiam liberandi geſtantem, ab aquæ ſubmerſione.

Fœmina habẽs in vna manu auem, & in altera piſcem: ſi ſculpta fuerit in Chryſolito, ad negociandum multum valet.

Lupi figura ſculpta in Iaſpide contra aſtutiam valet, & inſana verba prohibet proferre.

Cerui

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Cerui figura in Iaſpide ſculpta virtutem habet ſanandi & liberandi lunaticos & phreneticos.

Imperatoris figura in Iaſpide ſculpta cum capite erecto, geſtantem reddit amabilem ab omni creatura, & quicquid petierit, obtinebit.

Virginis figura cum veſte profuſa tenentis in manu laurum, ſi ſculpta fuerit in Iaſpide, geſtantem efficit ſecurum à ſubmerſione aquæ, nec à Dæmone vexabitur, facitque potentem, & omnia impetrantem.

Hominis figura habens in manu inſcriptam palmam, ſi in Iaſpide reperiatur, potentem reddit geſtantem principibusque gratum. Hactenus Thetel.

Sculpturæ Salomoniæ.

Vetuſtiſſimus inuentus eſt libellus in deſerto apud filios Iſraelis, qui, quoniam in eo multa Salomonis opera reperiebãtur, Salomoni fuit aſſcriptus. Titulus libri erat, De Sigil-

lis

is lapidum ſecundum nomen tuum Domine, & ſecundum curſum ſtellarum.

Hominis ſedentis ſuper aratrum figura, habentis collum paruum & prolixam barbam, quatuorque homines iaceant in collo ipſius, & teneat in vna mánu vulpem, in altera vulturem, ſcias iſtud ſigillum collo appenſum ad omnes valere plantationes, omnesq; theſaurorum inuentiones: probationem autem iſtius ſic inſtitues. Accipe lanam nigram purã ſine tinctura, inuolue lapidem, poneq; inter paleas tritici, & capiti ſuppone, videbis tunc in ſomno omnes theſauros iſtius regionis in qua fueris, ſimulque habet virtutem ſanandi omnes beſtiarum languores, ſi aquá, in qua lotus fuerit, biberint.

Hominem ſculptum in Iaſpide viridi, qui habeat clypeum pendentem in collo, & ſupra caput galeam cum gladio erecto, pedibuſque calcet ſer-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

pentem, appone collo, & non timebis vllum inimicum, in omnibus rebus eris victor, maxime vero Martialibus, debetque ligari in ære.

Equus gerens in dorſo crocodilum in hiacyntho albo ſculptus, amabilem facit hominibus & beſtiis.

Hominis ſedentis figura & mulieris ſtantis ante eum, habentis capillos extenſos vſq; ad femur, leuantis vero oculos ſurſum, ſi in Corneolo ſculpta fuerit, ſcias virtutem eius eſſe, omnem hominem tam marem vel fœminam reddere obedientẽ, debetq; in tanto pondere auri ligari, quantũ ipſe lapis habet, ſubtus autem pone betonicam & ambram.

Equum ſpumantem cum viro ſupra ſe tenentis ſceptrum manu, in amethyſto ſculptum, ſcias illud ſigillum prodeſſe ad omnes res quas habet, qui illud gerit, omneſque principes & primates erunt ei obedientes, debet autem ligari in auro vel argẽto in duplo ad ſigillum.

Capi-

Capitis hominis cum longa barba ac modico ſanguinis circa collũ, ſi in adamãte imago ſculpta reperiatur, ſcias ad victoriam audaciamq; conferre, & corpus ab omni læſione præſeruare, valetque ad impetrandam gratiam à principibus.

Hominis volentis inſtrumẽtis ludere, figura in ſapphyro ſculpta, gratioſiſſimum omnibus reddit.

Galli imago, vel trium puellarum, ſi in Achate reperiatur, hominem gratioſum apud Deum & homines reddit.

Leonis figura in granato ſculpta, diuitias præbet & honores, lætificat, triſtitiamque expellit.

Cerui aut columbi imago in Onyche ſculpta, geſtanti præbet animoſitatem aduerſus dæmonas.

Hominis figura in ſimilitudine mercatoris portantis merçes ad vendendum, aut hominis ſedentis ſub centurione, ſi in Smaragdo reperia-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

tur, dat diuitias, victoremque reddit, & ab angustiis subleuat.

Tauri vel vituli imago in magnete reperta, portanti felicia præbet itinera per omnia loca, valetque contra omnes incantationes.

Equi aut lupi figura in Iaspide reperta febres fugat, sanguinemque sistit.

Hominis figura coronati in Topatio gestantem efficit bonū, morigeratum dilectumque Deo & hominib. præbetque honores ac dignitates.

Hominis armati cum ense in manu, si in sardio vel amethysto sculpta reperiatur imago, gerentem acquirere facit perfectam & bonam memoriam, redditque prudentem.

Cerui vel hirci figura in Chalcedonio reperta sculpta, virtutem dat augendi diuitias, si in capsula pecuniaria reseruetur.

Leporis imago in Iaspide portantem à nullo dæmone lædi patitur.

Locu-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Locusta marina in berillo sculpta, rixas conciliat, & matrimonium in amore coniungit.

Nocticoracis figura, quia Palladis auis est, sculpta in lapide qui facit ad scientiam, hominem facit scientissimum & eloquentem.

Pauonis imago sculpta in conueniente lapide, gestantem reddit diuitem.

Hominis figura interficientis Leonem, aut aliam bestiam cum gladio, gestantem astutum, victoriosum & amabilem reddit.

Hominis tenentis laurum vel palmam in manu dextra, imago portantem efficit causarum & præliorũ victorem, amabilem & potentem in regione sua.

Hominis alati figura, habentis sub pedibus serpentem ac tenentis caput eius in manibus, gestantem diuitem, prudentem & amabilem reddit omnibus.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Formicę habentis ſpicam vel granum in aliquo lapide ſculpta imago, ad diuitias valet acquirendas.

Galli figura tenentis roſtro coronam vel Zonam, in duello victoriam dabit, præſertim ſi in gallinaceo fuerit.

Hominis ſtantis cuius caput ſit bouis, pedes vero aquilę figura, in gemma aliqua ſculpta ſi inueneris, inque ceram impreſſeris, nullus hominum de te male loquetur.

Baſiliſcum & draconem inter ſe pugnantes, ſi in corneolo inueneris ſculptos, ſitque ibi caput bouis, bellaturus applica collo, omnesque beſtias vinces tam marinas, quam terreſtres.

Hominis nudi inflati & coronati, tenentis in vna manu ſcyphum, in altera ramum herbæ, figuram in gagate ſculptam, ligatamque in annulo cuiusuis metalli, febricitantem, ſi geſtauerit, portinus à febre liberat.

Viri

Viri ſedentis ſuper piſce figura in Iaſpide rubeo ſculpta, pannoque alicuius impoſita, conuiuantem ſi cum dextra comederit, non ſaturari faciet.

Mulieris figuram habentis crines ſparſos, vel mammillas nudas, inque conſpectu eius ſit vir cernens eius faciem, ſi in hiacyntho, granato vel cryſtallo inueneris ſculptam, ligaueriſque in annulo aureo, tanti ponderis vt lapis eſt, ſub vero lapide ſit ambra, aloes, polypodium, geſtantem efficiet omnibus amicabilem, ſique ſupponatur capiti, in ſomno videbit, quæcunque voluerit.

Viri equitantis & tenentis in manu frenum, & in alia arcum cum gladio cincto, figuram, ſi in pyrite ſculptam inuenies, ligeturque in annulo aureo, geſtantem victorem reddit in prælio, cui nemo reſiſtere poterit, & ſi quis hunc annulum ſubmerſerit in oleo muſchato, omnes ipſum perti-

mescent, si inunxerit vultum suum illo oleo, nec ei poterũt se opponere.

Viri stantis qui sit nudus, & à dextris eius sit puella nuda stans, eiusque capilli sint ligati circa caput, figuram, si in magnete sculptam inuenies, & vir teneat dextram suam super collo puellæ, sinistram vero supra pectus, & vir aspiciat vultum puellæ, hæc autem terram, pone in annulo ferreo tanti ponderis, quanti est lapis, includeque sub annulo vpupæ linguam, myrrham, alumen, & de sanguine hominis, quantum linguæ pondus est, ferenti hunc annulum, nullus inimicus poterit resistere in conspectu eius, siue in bello, siue alibi, nec latro, nec fera nocens poterit intrare domum, in qua hic nominatus lapis fuerit, & si epilepticus aquam biberit, in qua lotus fuerit, sanabitur; Cera quoque rubea si eo signetur, colloque canis fuerit appensa, latrare prohibebit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

Militem super equo currentem cum cornu ad collum, & cum arbore ante ipsum, sculptum in pretioso aliquo lapide, scias valere ad omnes venationes.

Fœminam tenentem in vna manu auem, in altera piscem, in crystallo sculptam, scias valere ad capiendum aues, debetque ligari in argento.

Hominis figuram cum hircino capite loco sui, scias valere ad acquirendum diuitias.

Aquilæ figura in crystallo sculpta, gestantem reddit diuitem, victoriosum & eloquentem.

Cornutum animal, quod equum subtus se ferat, & equus retro se ducat medietatem capræ, sculptum pretiosiore aliquo lapide, scias plurimum valere ad domandum quamcunque bestiam, debetque ligari in annulo plumbeo.

Turturis figuram, si in Pangone in-

inueneris ſculptam, & in annulo plumbeo ferens nunquam vulnerabitur, nec malum accipiet, ſed honorabitur ab omnibus, maxime à Senioribus.

Auis tenentis folium in ore, ſitq; in ore & conſpectu eius caput hominis aut vulturis, figuram, ſi in auro ſculptam inueneris, ferens ex omnibus, quæ emturus eſt & venditurus lucrum acquiret, àque emptoribus inueſtigabitur.

Leonis vel draconis vultus habentis duo capita cum cauda delicata, vel viri in cuius dextra ſit baculus, & percutiat caput Leonis, figuram, ſi in cryſtallo ſculptam inueneris, poſuerisque in orichalco, ſub vero lapide moſchum & ambram, tecumque portaueris, omnes tibi obedient, facultatemque tuam amplificabis, ſignata cum eo cera, eandem habebit virutem.

Equi

Equi alati, qui Pegasus dicitur figuram, si in aliquo lapide sculptam inuenies, optima est militantibus, & in campestri bello dat audaciam & alacritatem.

Viri & serpentis circumdantes visum figuram, si in aliquo lapide sculptam inuenies, gerenti scias præbere victoriam in prælio campestri.

Arboris, vel vitis, vel spicæ figura in aliquo lapide sculpta, gestantem facit in victu & amictu abundare, principesque reddit beneuolos.

Mars armatus vel virgo stolata, cum circumflexa veste tenens in manu laurum, in Iaspide si inueniatur, potentem gestantem reddit ad arma perficienda, & à morte violenta, aquæque submersione liberat, casibusque aduersis.

Hominis armati in equo cum lancea figura in amethysto sculpta facit gestantem victoriosum in campestri bello.

Herculis figurã, tenentis in dextra clauam, interficientis Leonem, vel aliud monstrum, si in lapide sculptam reperies, scias præbere victoriam in campestri pugna.

Iouis figura, quæ fit in forma hominis cum arietis capite, gestantem facit amabilem, citoq; impetrantem quicquid voluerit.

Virgo aut puella cum lampade in crystallo sculpta, virtutem habet custodiendi oculorum lumen.

Igneæ triplicitatis, id est, Arietis, Leonis & Sagittarii figura sculpta in lapide pretioso, omnib. frigidis ægritudinibus valere perhibetur, opitularique febribus phlegmaticis, & ob Planetarum, qui in illis signis tenent dominium, dignitatem, reddere Deo & hominibus gratum, facundum, ingeniosum, honorumq; & dignitatum facile potiri valentem: debet autem ita sculpi, vt in triangulo Leo teneat conum, aries in basi dextram, Sagittarius sinistram. Ter-

Terreæ triplicitatis, id est, Tauri, Virginis & Capricorni, imago lapidi insculpta, omnibus calidis & humidis ægritudinib. auxilium præstabit, gestantemq; inclinabit ad opera ruralia, vt sunt arare, plantare, seminare, vineas excolere & similia, debet autem in cono esse Capricornus, in basis dextra Taurus, in sinistra Virgo.

Aereæ triplicitatis, id est, Geminorum, Libræ & Aquarii imago, in lapide sculpta ab omnibus ægritudinibus frigidis & siccis ex humore melancolico oriundis, liberat, præsertim vero quartana, eritq; in trianguli cuspide libra, in basis dextra aquarius, in sinistra gemini.

Aqueæ triplicitatis, id est, Cancri, Scorpii, piscium figura, lapidi insculpta, à calidis & siccis morbis liberat, vt Ethica, omnibusq; choleræ morbis, verum gestantem reddit inconstantem, iniustum & veritatis osorē, debet autem in coronide trianguli

eſſe Cancer, in baſis dextra Piſces, in ſiniſtra Mars.

Saturni figura inſculpta lapidibus eſt eiuſmodi. Vir ſenex falcem tenẽs in manu, habens barbam non multum piloſam: hæc figura ſculpta in lapide de natura Saturni, geſtantẽ reddit potentem cum continua poteſtatis augmentatione.

Iouis Imago eſt hominis ſedentis in ſolio ſeu in quadrupede cathedra, virgam tenentis vna, altera vero pilam: ſeu tenentis idolum Cancrum vel piſcem, & ante pedes habentis aquilam: Sed apud Magiæ Doctores aliter figuratur, hominis enim figuram ſculpunt cum arietino capite, rugoſis calcaneis, ſubtili pectore, quæ ſi lapidi, maxime Krabati inſculpatur, geſtantem reddit fortunatum, amabilem, religioſiſque gratum, extollitque ad honores & dignitates.

Martis imago multipliciter in lapide figuratur, interdum cum vexillo in

lo in manu, interdum cum lancea aut alio instrumento bellico, semper tamen armatus, & aliquando equester: huius lapidis sic sculpti virtus gestantem reddit victoriosum, audacem, bellicosum, maxime vero si sculpatur in lapide virtutis consimilis.

Solis figura diuersimode reperitur, interdum instar Solis cum radiis circumquaque, aliquando instar hominis sedentis in solio cum capillis sparsis & veste profusa, nec nō in curru, ac si ab equis quadrigis veheretur, ita vt circumcirca currum, sint 12. Zodiaci signa: Virtus autem huius figuræ in aliquo lapide sculptę gestantem reddit imperantem, Magnatibusque gratum.

Veneris imagines similiter multę sunt, lapidibus tamen sequens frequentius insculpitur: Mulier cum magna veste & stola, manuq; tenens laurum: huius virtus est agilitatē dare in

re in rebus agendis, omniaque ad optatum finem deducere, timorē submersionis aquaticę auferre, honores vero muliebres afferre.

Mercurii figura homo est gracilis pectoris, pulchram habens barbam cum talaribus, caduceam tenens virgam cum gallo ante pedes, aut cum serpente sub pedibus, virtus eius est conferre ad scientiam & oratioriam comparandam, mercatoribus locupletandis quoque maximum præstare auxilium.

Lunæ imagines variæ sunt, aliquādo enim figuratur in propria Lunę figura, cum cornibus, interdum in curru, vt puella cum canibus & pharetra, cum canibus sequentibus ceruum: huius imaginis virtus est præbere expeditionem in legionibus, ex his bona & honores, inque omnibus rebus agendis præstare celeritatem & facilitatem, adque optatum finem omnia deducere. Verum caute ob-

ser-

ſeruandum, vt etiam ſupra monitum eſt, Planetam, cuius imaginem in annulo conueniente ſculptam cupis, optime debere eſſe diſpoſitũ, hoc eſt, non combuſtum, retrogradum, malorumq; radiis oppreſſum aut tactũ, ſed in bono cœli loco, Oriente vel medio Cœli, cum Ioue vel Venere, in dignitatibuſq; eſſentialibus, alias imago vana exiſtet, nulliusque momenti.

Cæterum Vrſi imaginem ſic formarunt veteres.

Binas vrſas inſculpunt circumuolutas à ſerpente, Maior vrſa in capite circumflexionis, minor in cauda continetur: quæ imago in aliquo lapide ſculpta, geſtãtem ſcientem reddit, verſutum & potentem.

Coronæ imago ſimilitudinem coronæ Regiæ cum pluribus habet ſtellis, interdum in ſimilitudine regis capite coronati figuratur, exiſtitque in Septentrionali parte & ſigno Sagittarii, eſtque de natura Veneris & Mer-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

& Mercurii, ſique hæc imago in lapide fuerit ſculpta, dat geſtantibus honores & ſcientiam, regiamque gratiam.

Herculis quoque incuruati imago talis eſt: Vir in genua prolapſus tenens in manu clauam interficiensq; Leonem: aliquãdo vir cum Leonina pelle in manu, talesque figuræ in decente lapide ſculptæ, ad victoriam conferunt bellicam, maxime ſi in Achate geſtetur.

Cygni ſiue gallinæ imago, expanſis alis colloq; incuruato, figura gratum geſtantem reddit populo, ſcientem, diuitem, prodagramque, paralyſin & quartanam pellit.

Cephei figura habentis præcinctum enſem cum brachiis & manibus expanſis in lapide ſculpta, cautum reddit, & ſcientem, & ſi puluinari dormientis ſupponatur, in ſomno res delectabiles facit apparere.

Caſſiopeia mulieris imago eſt ſeden-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2

dentis in Cathedra, habentis manus porrectas ad modum crucis, aliquãdo cum triangulo in capite, in ſigno autem tauri cõſtituitur, & in ſeptentrionali parte, eius natura eſt de Saturno & Venere, ſi hæc ſculpta fuerit in conuenienti lapide, virtus eius erit, hominibus ſanitatem præbere, infirma & defatigata corpora reſtaurare, quietem & tranquillitatem poſt conceptum laborem geſtantib. præbere, amœnum & ſuauem ſomnum præſtare.

Andromeda puellæ imago eſt, habens crines ſparſos, ac remiſſas manus, à tauro continetur in ſeptentrione, Venerisq; naturæ eſt: eius virtus eſt, ſi in lapide ſculpta erit, rixas & iurgia inter virum & vxorem ortas reconciliare, & ſtabilem amorem firmare: & à quamplurimis infirmitatibus cuſtodire.

Perſeus, enſem in dextra manu, in ſiniſtra caput Gorgonis habens, ima-

go

go est, ac locatur in tauro, & in septētrionali parte, vim Saturni habet & Veneris, si in lapide sculpta fuerit, ab infortuniis gestātem auertit, & à fulgure, & tempestate preseruat, non solum gestantem, sed & loca, vbi continetur, fascinationes quoque soluit.

Serpētarius est hominis figura habentis serpentem, tenentis in dextra caput, & in sinistra caudam: est in signo Scorpionis, & in Septentrione, naturam habet Saturni & Martis, Virtus eius in lapide sculpta, est valere contra venena, venenosorum animalium morsus curare, & si lotura eius bibatur, facit venenum euomere sine læsione.

Aquila siue vultur cadens, est imago aquilæ volātis cum sagitta sub pedibus, in cancro, & septentrionali parte collocatur, de natura Iouis & Martis est, sed sagitta de natura Martis & Veneris: hæ cōstellationes cum in lapide sculptæ erunt, gestantis veteres

eres honorum gradus conferuare,& nouos acquirere, adque victoriam conferre dicuntur.

Piſcis ſiue Delphinus eſt imago gibboſi piſcis: eſt in ſigno Aquarii & in Septentrione, naturam habens Saturni & Martis, quod ſi in lapide ſculpta ſit, artubusq; alligata fuerit, geſtantem fortunatum efficit in piſcando.

Pegaſus ſiue equus alatus, vel ſecundum aliquos medietas equi cum alis: ſecundum alios totus equus cum alis: & ſine freno, in ſigno arietis, & in ſeptentrionali parte naturam habens Martis & Iouis: ſi ſculptus fuerit in lapide, geſtanti in campeſtri bello victoriam præbet, & velocem, cautum, audacemque redddit: ſi vero equi collo ſuſpendatur, aut in aqua ponatur, vbi bibat equus, à multis infirmitatibus eum liberabit.

Cætus eſt figura magni piſcis cum curuata cauda & magno ore, contine-

netur à tauro, & in meridionali parte naturamque obtinet Saturni: in lapide hæc figura sculpta, si supra dorsum habeat serpentem cristatum, in mari gestantem fælicitat, eumque prudentem & amabilem reddit, & ablata restaurat.

Orionis armati hominis imago, cum ense seu falce in manu collocatur in signo geminorum, & in parte meridionali, Iouis, Saturni & Martis naturam habet, hæc figura in lapide sculpta, gestantem reddit victoriosum & de inimicis victoriam reportare facit.

Nauis imago est cum retorta prora, & eleuato velo, & aliquando sine & cum remis, continetur à leone, & in meridionali parte, est naturæ Saturni & Martis, in lapide autẽ sculpta securum reddit gestantem in agendis rebus in mari, & aqua, nec ab aqua damnum capere permittit.

Canis imago est figura canis leporini

rini

ini cum cauda curuata, existit in signo Cancri, & meridionali parte naturam Veneris habens: si in lapide sculpta sit, ipsam vim habere dicunt liberandi totaliter lunaticos, maniacos, Dæmoniacos.

Leporis ad similitudinem leporis imago est cum extensis auribus & pedibus, ac si in cursu esset, in signo geminorum collocatur; & in meridionali parte: natura eius est Saturnia & Mercurialis: virtus huius est phreneticos curare, & contra Dæmonũ versutias valere, nec à maligno spiritu gestans poterit lædi.

Centaurus, est figura tauri vsq; ad collum, reliqua hominis tenentis in sinistra manu hastam quiescentẽ, supra sinistram spatulam cum appenso lepore: in dextra vero manu bestiolam resupinam cum lebete appenso: in libra & meridionali parte constituitur: estque naturæ Iouis & Martis, virtus huius sculpturę est reddere gestan-

stantem constantem, & sanum perpetura sanitate.

Canis imago sedentis in Cancro, de natura Veneris est: si in lapide sculpta fuerit, tecumque portaueris, hydropem non timebis, & à peste, canisque morsu liberaberis.

Sacrarii seu thuribuli figura de natura Veneris & Mercurii, cum accēso igne, si in lapide sculpta erit, habilem gestantem ad cōuocandos spiritus efficit, ac in eorum conuersione esse, eosq; reddit obedientes: dicunt etiam gestantem reddere ornatum perpetua virginitate, cum castitatem inducat.

Hydræ seu serpentis imago est serpentis figura habentis supra se vrnam circa caput, & coruum circa caudam, de natura Saturni & Veneris: virtus eius est efficere gestantem ditissimū, astutum, cautum, prudentem, & à nociuis rebus liberum, & resistit omni noxio colori.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3851/A/2